

Algyő Nagyközség

Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia

Megalapozó Vizsgálat

*Elfogadva Algyő Nagyközség Önkormányzatának
286/2016. (VII.21.) Kt. határozata alapján*

2016. július

Tartalom

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ	5
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	5
1.1.1. Településtörténeti előzmények	5
1.1.2. Algyő földrajzi elhelyezkedése, településhálózatban elfoglalt helye	6
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	9
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	12
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti és településfejlesztési terveinek vonatkozó megállapításai	16
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	17
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	19
1.7. A település társadalma	20
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	20
1.7.2. Képzettségi adatok	25
1.7.3. Foglalkoztatási adatok	26
1.7.4. Munkanélküliség	27
1.7.5. Térbeli társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	29
1.7.5.1. Algyő népességének nemzeti, etnikai és vallási összetétele	29
1.7.5.2. Települési identitást erősítő tényezők	30
1.8. A település humán infrastruktúrája	30
1.8.1. Oktatás-nevelés és közművelődés	30
1.8.2. Egészségügyi és szociális ellátás	35
1.8.3. Szabadidő és sport	37
1.8.4. Civil szervezetek	39
1.9. A település gazdasága	41
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	41
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	44
1.9.2.1. Mezőgazdaság	44
1.9.2.2. Ipar	46
1.9.2.3. Szolgáltatások	47
1.9.2.4. Turizmus	48
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése	56
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	58
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok	59
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	60
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	60
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	62
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	67
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai	68
1.10.5. Lakás- és helységgazdálkodás	68
1.10.6. Intézményfenntartás	68
1.10.7. Energiagazdálkodás	69
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások	70
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata	72
1.12.1. Természeti adottságok	72
1.12.1.1. Domborzat és talajviszonyok	73
1.12.1.2. Vízrajz	73

1.12.1.3. Növényzet és állatvilág.....	74
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	75
1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat	75
1.12.2.2. Tájhasználat értékelése	75
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	77
1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek.....	77
1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék.....	78
1.12.3.3. Ökológiai hálózat.....	79
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	80
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	81
1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei	81
1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek.....	81
1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése	82
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	83
1.14. Az épített környezet vizsgálata.....	83
1.15. Közlekedés.....	90
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok, közúti közlekedés	90
1.15.2. Közösségi közlekedés.....	91
1.15.3. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	95
1.15.4. Parkolás	97
1.16. Közművesítés.....	99
1.16.1. Vízközművek.....	99
1.16.2. Energia.....	101
1.16.3. Elektronikus hírközlés	103
1.17. Környezetvédelem	104
1.17.1. Talaj	104
1.17.1.1. A talajok területi elhelyezkedése	104
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek	105
1.17.2.1. Felszíni vizek.....	105
1.17.2.2. Felszín alatti vizek	106
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme	107
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés.....	109
1.17.5 Sugárzásvédelem	110
1.17.6. Hulladékkezelés	110
1.17.7. Vizuális környezetterhelés.....	112
1.17.8. Árvízvédelem	112
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	113
1.18. Katasztrófavédelem	115
1.18.1. Építésföldtani korlátok.....	116
1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség	116
1.18.3. Egyéb katasztrófavédelmi tényezők.....	117
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely	118
1.20. Települési klíma	119
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	121
2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	121
3. HELYZETÉRTÉKELO MUNKARÉSZ.....	130
3.1. Helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	130
3.1.1. A folyamatok értékelése	130

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	132
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	133
3.2. Probléma- és értéktérkép	133

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

1.1.1. Településtörténeti előzmények

Algyő története egészen a neolitikum korai időszakáig vezethető vissza, ám számottevő antropogén hatás először csak a bronzkor idején érte e területet. A honfoglalást megelőző időszakokban a térségre jellemző módon számos népcsoport megfordult a mai település tájékán, egykori jelenlétüket régészeti leletek tanúsítják. Algyő neve írásos formában először 1138-ban, egy II. Béla királyhoz köthető oklevélben került említésre, a falut ekkor Geu (ejtsd: győ) névvel illeték.

A történelem során Algyő számos nehézséggel találta szembe magát. Átmeneti nyugalmat csak a 18. század hozott, ám az 1848/49-es forradalom- és szabadságharc leverése után a falu lakosságát a kivezényelt csendőrök ellátása és a betyárok fosztogatásai igencsak megterhelték. Speciális földrajzi elhelyezkedése okán az itt élőknek azonban nem csupán társadalmi- gazdasági harcaikat kellett megvívniuk, a természet is állandó kihívások elé állította az itt élőket. A terület gazdálkodását meghatározó, egyben állandó kockázatot is jelentő Tisza 1879. március 7-én végzetes pusztítással tört a térségre. A szegedi nagy árvízként elhíresült esemény után a korábbi lakosság egy része új otthonra lelt többek között Hódmezővásárhelyen, vagy az újonnan alapított közeli Sándorfalván, viszont egy számottevő csoport visszaköltözött korábbi lakhelyére, hiszen a terület elvitathatatlan táji- gazdasági potenciáljai – mint például a vasút megléte – kiváló telepítő tényezők voltak (1. ábra).

1. ábra: Algyő és térségének morfológiai változásai a II. Katonai Felmérés térképe és a jelenkori állapotok tükrében (Forrás: www.mapire.eu alapján saját szerkesztés)

A XX. század első harmadában Algyő életében új korszak kezdődött. Az új erőforrások, a földgáz és kőolaj előfordulásának jeleit vélték felfedezni a mélyben. A kezdeti nehézségek és folyamatos tulajdonoscserék után végül 1946-ban a MASZOLAJ-hoz köthető kísérleti fúrások és egy 1965-ben

véletlen – eredetileg termálvíz kinyerésére indított projekt keretében – bekövetkezett kőolaj feltörés szolgáltattak alapot hazánk jelenleg is legnagyobb szénhidrogén-kitermelő telepének létrejöttéhez.

Algyő azonban részben az ipar térnyerése okozta demográfiai folyamatok externáliájaként elveszítette önállóságát, az Országos Településhálózat-fejlesztési Konceptió (OTK, 1971) hatásaként 1973-ban Szegedhez csatolták. 1996-ban, népszavazást követően a község a Szegedtől való elválás mellett döntött. Algyő ma jogállását tekintve nagyközség, a Szeged nagyvárosi településeggyüttes szerves tagja.

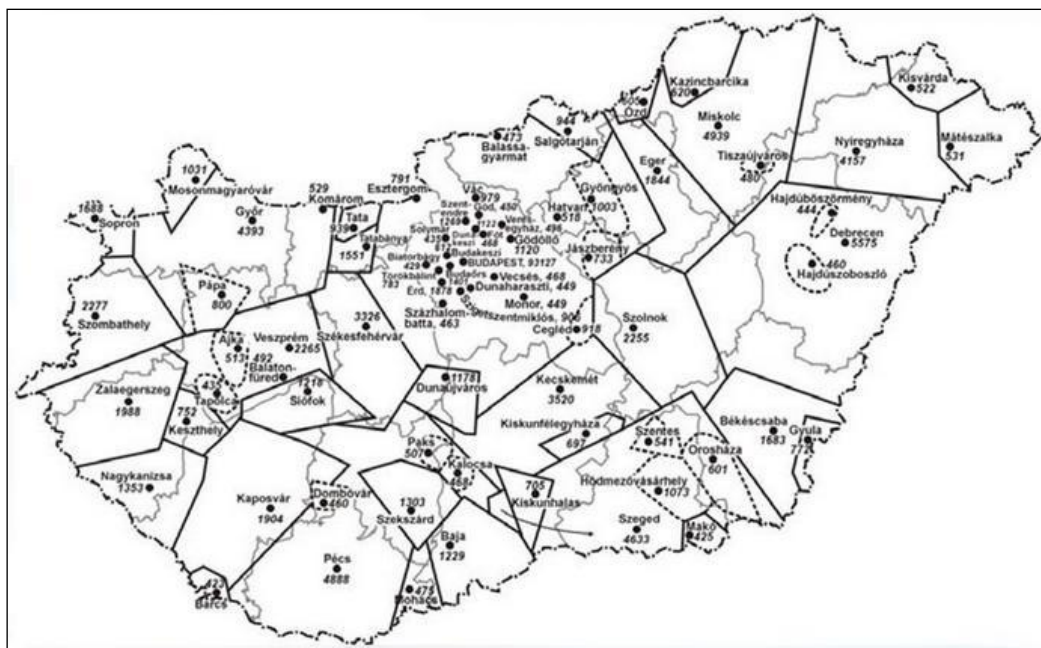
1.1.2. Algyő földrajzi elhelyezkedése, településhálózatban elfoglalt helye

Algyő a Dél-alföldi régióban, Csongrád megyében található nagyközség. A régió központjától, Szegedtől mindössze 12 km-re fekszik. Közúton a 47-es jelzésű főúton érhető el, mely Szeged – Debrecen viszonylatban húzódik s a térség legfontosabb közúti közlekedési folyosója. Közlekedésföldrajzi helyzetét tekintve az elérhetőség folyamatos javulása jellemzi a települést, példaként említhetjük az Algyő közigazgatási területén is áthaladó M43-as jelzésű autópályát, mely közvetlen kapcsolatot teremt prosperáló határon túli területekkel is.

Algyő kiterjedt külterülettel rendelkezik, területe 7577 ha. Érdekességét adja, hogy külsőségein komoly barrierek találhatók, melyek közül is a Tisza a legmarkánsabb. Szeged mellett Algyő az egyetlen olyan Csongrád megyei település, melynek területe a folyó mindkét oldalán nagyobb kiterjedéssel rendelkezik. Belterületi egysége a folyó jobb partján helyezkedik el, így a Szegedhez tartozó Tápai réthez (Ady major) hasonlóan különleges helyzetű, a központi belterület szövetétől távol eső területekkel találkozhatunk. Algyő négy településsel határos, így funkcionálisan nem minden területe tekinthető a régióközpont, Szeged egyértelmű vonzáskörzetének. Határoló települései még a megyei jogú Hódmezővásárhely, a városi rangú Sándorfalva és Maroslele község.

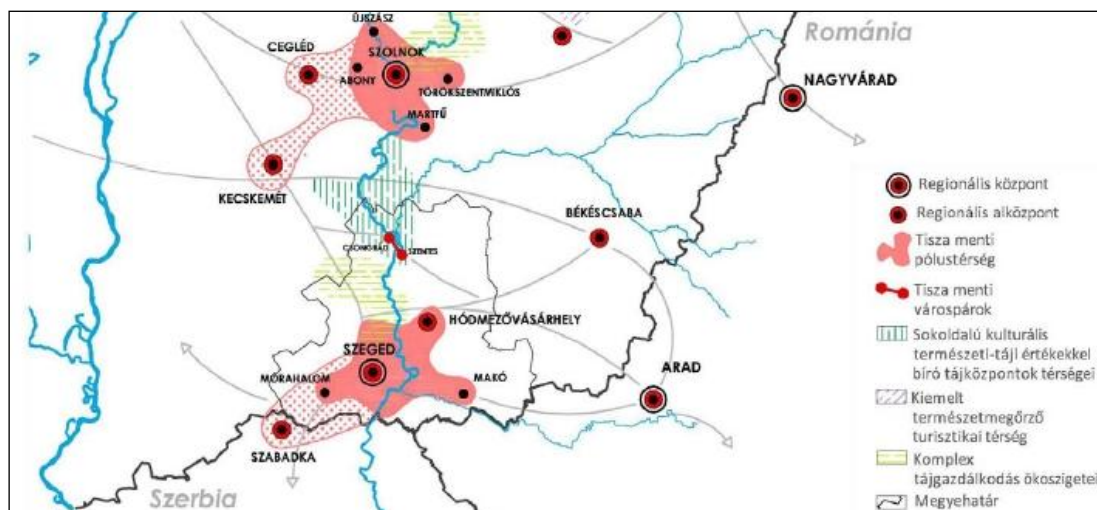
A község számos helyi energiával rendelkezik, hiszen a sokat említett Tiszán, mint folytonos **ökológiai zöldfolyosón** kívül észak-nyugaton magterületként a Mártélyi Tájvédelmi Körzet határolja, kiemelt helyen kezelendők tehát a természetvédelmi funkción túlmenően a rekreációs- és idegenforgalmi potenciálok is.

Algyő településhálózatban elfoglalt helyének megállapítása, tágabb települési térben való pozicionálása az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban (OFTK)** foglaltakhoz illeszkedve fogalmazható meg. A tervdokumentumnak megkerülhetetlen kiindulási alapként kell szolgálnia a település helyzetéről, lehetőségeiről, a funkciók allokációjáról való gondolkodásban. Az OFTK szerint Algyő a Szeged nagyvárosi településeggyüttes tagja, ennél fogva életében markáns szerepet játszik a régióközpont térbeli struktúrára kifejtett vonzereje (2. ábra és 3. ábra)

2. ábra: Városi központok és elméleti vonzáskörzeteik, szolgáltatásaik elérhetősége alapján
(Forrás: Nagy G. (2011): *A gravitációs modell felhasználásának lehetőségei, Területi Statisztika*, 14. (51) évf. 6., pp.669.)

A község a szegedi járás harmadik legnépesebb települése. A településhierarchiában elfoglalt helye okán különösebb térszervező erővel nem rendelkezik. Mélyebb térszervezésre irányuló kapcsolatok fejlesztése saját határain belül releváns, hiszen az OFTK-ban foglaltak alapján tanyás térségnek számít, egyes külterületi egységei ráadásul csupán lakóhely funkciót látnak el¹.

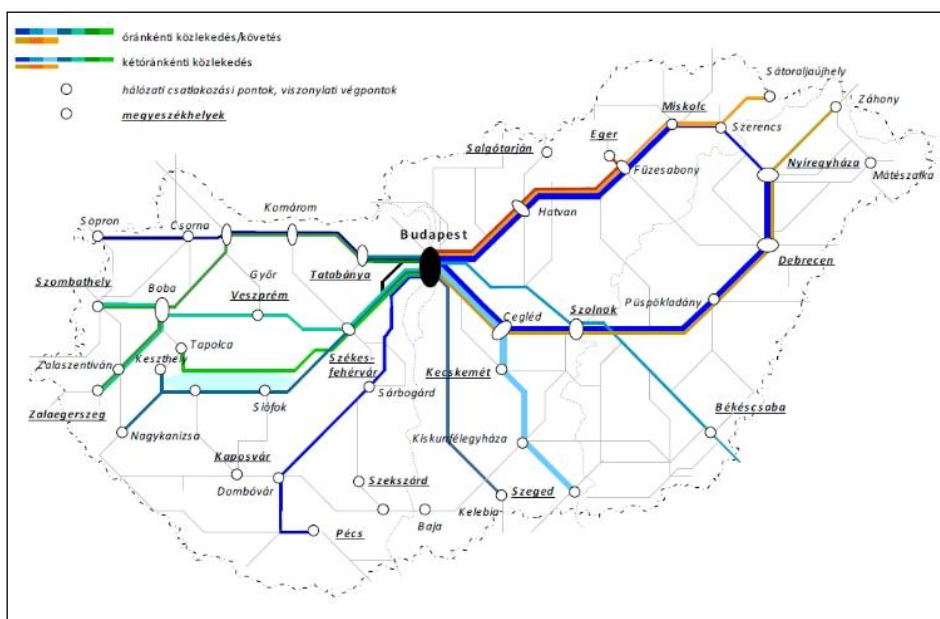
3. ábra: Együtt tervezhető térségi rendszerek (Forrás: Csongrád Megyei Területfejlesztési Konceptió)

Felértékelődő közlekedésföldrajzi helyzetét bővebben vizsgálva kitűnik, hogy Algyő számos fejlődési lehetőséggel rendelkezik. Területén ipari park is található, továbbá említést érdemel, hogy jelenleg 34 hazai akkreditált innovációs klaszter közül 9 székhelye található a régióban, ebből pedig 5 közvetlenül a

¹ http://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=34245

település szomszédságában található Szegeden². A település a Csongrád Megyei Területfejlesztési Konceptió értelmében még kapcsolathányos térségként lett predesztinálva, de a megvalósult és tervezett közlekedési infrastrukturális fejlesztések ezen az állapoton sokat javítottak. Így az egyelőre még névleges hídfő szerep is valódi tartalmakkal gazdagodhat.

A nagyközség bekapcsolódik az **európai jelentőségű turisztikai** hálózatokba is. Ezek közül a legjelentősebb az „EuroVelo - Európai Kerékpáros Hálózat”, mely kapcsán közvetlen területi érintettsége is van a településnek, hiszen a 11-es jelzésű útvonal hazai szakasza javarészt a Tisza vonalát követi. Természetesen a Nemzeti Közlekedési Stratégia (NKS) vonatkozó része, az **Országos Kerékpáros Konceptió és Hálózati Terv** is építkezik ezen elemekre. Az NKS-ben ismertetett „Tiszamente kerékpárút” alapvetően Ópusztaszer és Sándorfalva útvonalon közelíti meg Szegedet és a határvidéket, az elmúlt években a megyében megvalósult fejlesztések viszont lehetőséget biztosítanak az országos kerékpárút törzshálózat egyéb – így Algyő felé tartó - csatlakozó vonalainak bekapcsolására is. Fontos kérdés a kerékpáros közlekedés egyéb hálózatokba való integrálása is. Algyő esetében ezeknek a közlekedési eszközöknek szállítása megoldott, hiszen a területén áthaladó személyvonatok többnyire rendelkeznek kerékpár tárolására, szállítására alkalmas vagonokkal is (4. ábra). Említésre méltó még az „EuroHorse - Lovastúra útvonalak Európában” kezdeményezés, melynek egyes elemei a lovas hagyományokat komolyan ápoló Algyőhöz közeli területeken futnak. A hálózatba való illeszkedés nehézségét az urbánus környezet okozta sűrű beépítettség, valamint a kapcsolódó úthálózati elemek jelenthetik.

4. ábra: Magyarország távolsági kerékpárszállító gerinchálózata 2012-ben
(Forrás: Országos Kerékpáros Konceptió és Hálózati Terv)

A jelenleg futó programokat, projekteket tekintve Algyő egy helyi értékeit, adottságait (természeti erőforrásait) kihasználni igyekvő település. Szeged, mint pólusváros és Hódmezővásárhely, mint fejlesztési alközpont ölelésében, viszonylagos zárt helyzetben a sikeresség elengedhetetlen eleme a

² <http://www.klaszterfejlesztes.hu/map.php>

saját arculat kialakítására való törekvés, a helyzeti előnyökből származó kedvező adottságok kihasználása.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

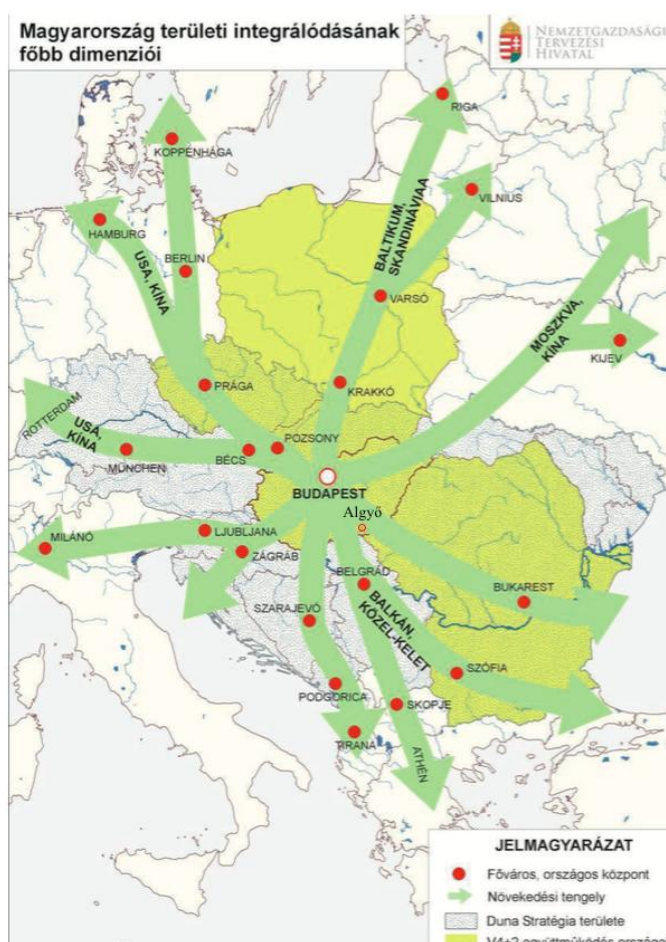
Magyarország 2030-ig megvalósítandó fejlesztési céljait a **Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Területfejlesztési Koncepció (OTFK)** írja le. A koncepció felvázolja a társadalom, és gazdaság minden szereplőjére hatással bíró kérdéseket, és a kérdésekre választ adó megoldásokat is (5. ábra). Az OTFK kiemelt célja a jövőt illetően, hogy „Magyarország 2030-ra Kelet-Közép Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.” Az átfogó célok alsóbb területi szintekre történő allokálására a tervdokumentum tizenhárom specifikus területi, szakpolitikai célt különít el. E céloknak kiindulási alapokként kell szolgálniuk a területi tervezés minden egyes dimenziójában tevékenykedő aktornak. A középtávú célok megfogalmazása során különös tekintettel kell lenni az OTFK-ban foglaltakra, hiszen az ezekre felfűzendő operatív programok képeznek alapot a hosszútávú célok megvalósulásához. Algyő vonatkozásában az alább felsorolt célok nevezhetők kiemelkedő fontosságúnak:

- versenyképes, innovatív gazdaság,
- gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
- életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése,
- stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
- vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
- területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
- összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

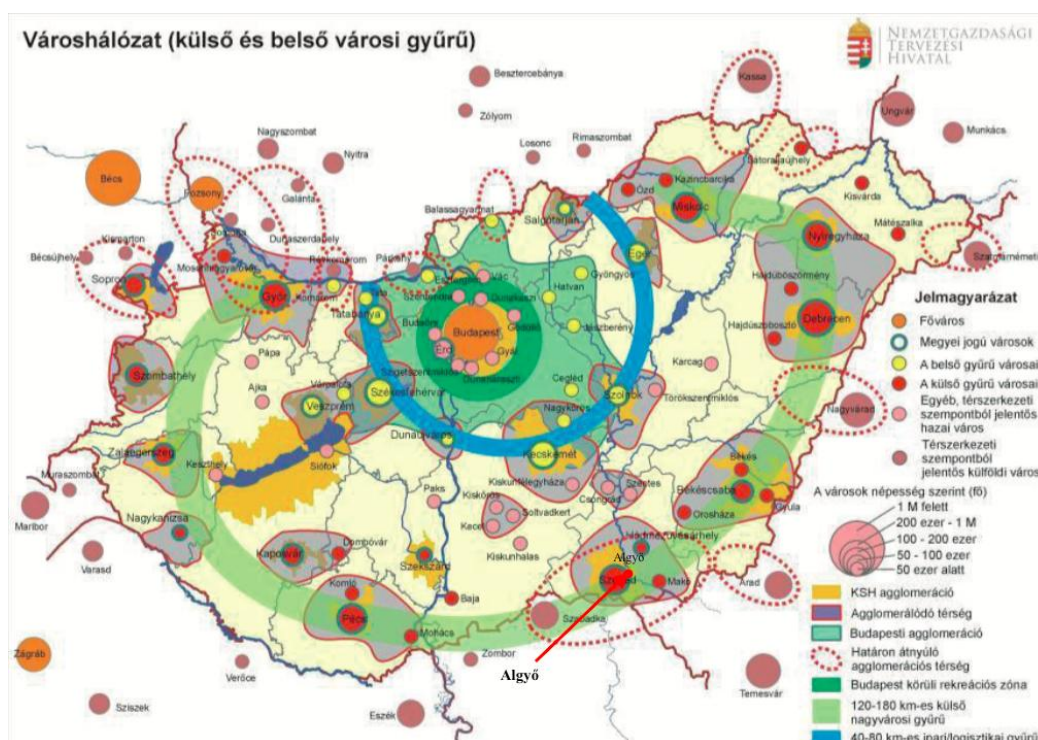
Algyő a KSH lehatárolása szerint Szeged agglomerációjába tartozik. Funkcionális térségi szempontból a hatályos OTFK jövőképe szerint Magyarország Gazdasági-technológiai magterületének részét képezi. A területi integrálódást tekintve a Varsó-Krakkó-Budapest-Belgrád növekedési tengelybe tartozik, amely a Baltikumot köti össze a Balkánnal és a Közel-Kelettel. Ezen túlmenően Algyő főként Szeged városa és a szerb, illetve román határokhoz való közelsége eredményeképpen egy határon átnyúló agglomerációs térségben helyezkedik el (6 - 7. ábra).

NEMZETI PRIORITÁSOK 2014-2020	• FEJLESZTÉSI TÉMATERÜLETEK
Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben	- Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség - Elérhetőség, megújuló közösségi közlekedés és tranzitgazdaság - Életképes vidék, bővülő agrár- és élelmiszer-gazdaság, halászat
Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudástársadalom felé	- Foglalkoztatás növelése - Tudástársadalom megalapozása
Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé	- Energia-hatékonyság, fenntartható erőforrás-gazdálkodás - Klíma- és környezetvédelem
Népessédesi és közösségi fordulat	- Befogadó és gyarapodó társadalom - Gyermekvállalás ösztönzése, népessédesi kihívások kezelése
Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán	- Területi integráció, területfejlesztés - Vidéki térségek, vidéki gazdaság és közösségek - Budapest és térsége vezető makro-regionális szerepkörben - Kiteljesedő Kárpát-medencei, Duna menti nemzeti és európai területi együttműködés

5. ábra: A Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Területfejlesztési Konceptió (OTFK) prioritásai és fejlesztési tématerületei (Forrás: OTFK)

6. ábra: Algyő elhelyezkedése a növekedési tengelyeken, a hatályos OTFK szerint (Forrás: OTFK alapján saját szerkesztés)

7. ábra: Algyő elhelyezkedése a magyar városhálózatban (Forrás: OTFK alapján saját szerkesztés)

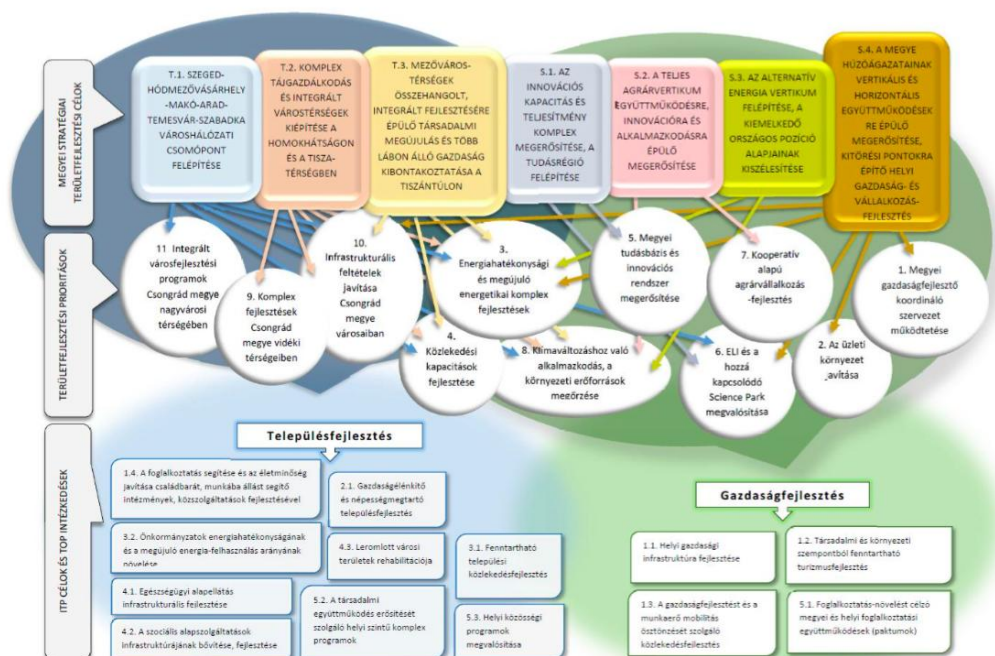
Csongrád Megye Területfejlesztési Konceptióját (CSMTFK) tekintve Algyő Szegeddel, Újszentivánnal, Röszkével és Sándorfalvával együtt azonos térszerkezeti egységben, urbanizált tájban helyezkedik el. A település esetében társadalmilag és gazdasági-turisztikai tekintetben mindig figyelembe kell venni Szeged közelségét, hiszen a Szeged környéki települések a turizmust tartják az egyik legnagyobb potenciállal rendelkező jövőbeli fejlesztési gyűjtőpontnak. A fejlesztéseket tekintve a turizmus mellett nagy szerepet kap a település fekvéséből adódó megújuló energia (napenergia, geotermikus energia, termálvíz) hasznosítása is.

A település Szeged közvetlen tözsomszéd-ságában van, ezért a Szeged várostérségre érvényes fejlesztések is pozitívan hatnak Algyőre. A **CSMTFK** említi a Szeged-Hódmezővásárhely-Makó-Arad-Temesvár-Szabadka városhálózati csomópont felépítését, amely öt fő célt tűzött ki maga elé:

- Szeged-Szabadka-Arad-Temesvár között még el nem készült vasúti és közúti közlekedés teljes felépítése, ezzel létrehozva egy logisztikai térséget.
- Az így létrejövő csomópontot a településhálózatban meg kell erősíteni, nem csak az országos, hanem európai viszonylatban is.
- Szeged-Hódmezővásárhely-Makó-Szabadka elővárosi közlekedésének megoldása, a kisebb települések közlekedési vérkeringésbe történő bekapcsolása.
- A megerősödött csomópont fenntarthatóságának fejlesztése, különös tekintettel az energiahatékonyságra, az élhetőségre, valamint a gazdasági-turisztikai lehetőségek kiaknázása települések közötti együttműködések révén.
- A városhálózati csomópontba tartozó városok, falvak gazdaságainak a térségi piacba való integrálása, illetve a klímaváltozás okozta környezeti problémák kezelése.

A **CSMTFK**-ban olvasható városhálózati csomópont kialakításához szorosan illeszkedik a **Csongrád Megye Területfejlesztési Program (CSMFTP)** 4. prioritásának második intézkedése is, amely célja a „Csongrád megye településeiben belüli és azok közötti közlekedési infrastruktúra fejlesztése, fejlesztések

előkészítése, a közösségi közlekedési kapcsolatok javítása”. Itt konkrétan említésre kerül Algyő és Szeged között található 47. számú főút és az M43-as út rekonstrukciója, bővítése is. **Csongrád Megye Integrált Területi Programja (CSMITP)** a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) megyei keretösszegeinek prioritások szerinti megoszlását határozta meg. Ezek a források adnak támpontot Algyőnek 2014-2020 között a TOP forrásokból megvalósítható fejlesztések tervezéséhez.

8. ábra: Stratégiai célok és prioritások Csongrád megyében
(Forrás: Csongrád Megye Integrált Területi Programja 2014-2020)

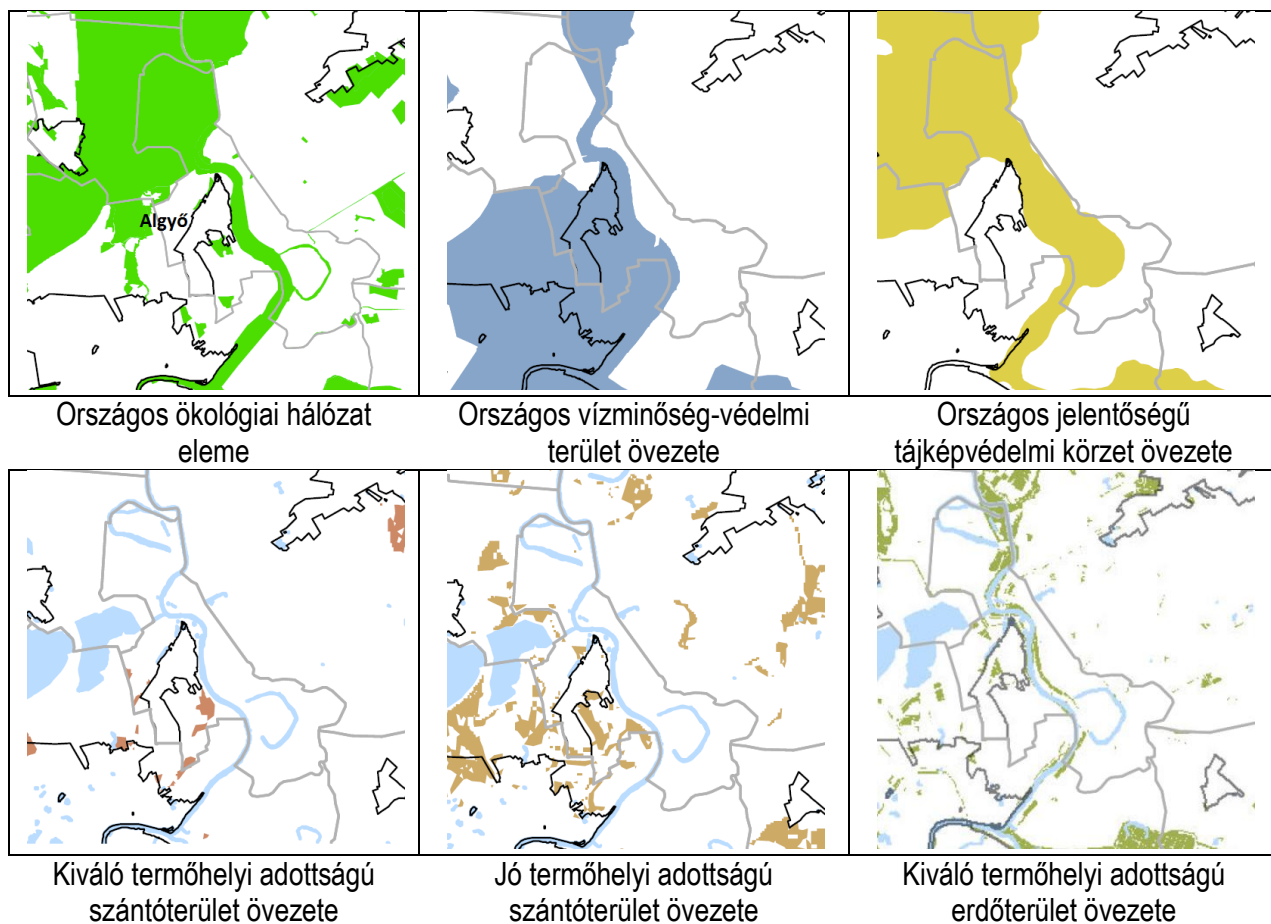
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Algyő vonatkozásában irányadó területrendezési tervdokumentumok az **Országos Területrendezési Terv (OTrT)**, valamint a **Csongrád Megyei Területrendezési Terv (CSMTT)**. A dokumentumokban foglalt, törvényileg elfogadott, a területi adottságokat, lehetőségeket figyelembe vevő területhasználatra kiterjedő javaslatok, megállapítások jelölik ki egy adott térség hosszú távú, értékmegőrző, fenntartható, műszakilag is helytálló fejlesztési lehetőségeit, korlátait. A területrendezés szoros kapcsolatban áll a területfejlesztéssel, utóbbi a területrendezési iratokban foglalt tervekhez való illeszkedés figyelembe vételével határozza meg a település különféle időtávlatra vetített, elérendő céljait. Ezen programok következetes, logikus, **integrált tervezésének** fontossága abban rejlik, hogy azok alapjaiban határozzák meg egy adott társadalom - esetünkben Algyő lakosságának - életkörülményeit. Az integrált tervezés itt legfőképp a környezeti igazságosságról és társadalmi-gazdasági előremozdulásról, bővülésről való együttes, felelős gondolkodást jelenti. Ennek érdekében az OTrT alábbi dimenziók mentén különít el hazai hálózatokat és övezeteket:

- Országos ökológiai hálózat eleme
- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete

- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
- Országos jelentőségű tájképvédelmi körzet övezete
- Országos vízminőség-védelmi terület övezete
- Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete
- Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete

Algyő területéről az OTrT alapján az alább felsorolt övezetek közül csupán világörökségi- és kiemelt fontosságú honvédelmi területek hiányoznak. Sok esetben a kategóriák között átfedéseket tapasztalhatunk, ami a területi tervezés, a táji potenciálok helyes kihasználásának nehézségeit okozhatja, ugyanakkor az összetett, vegyes területhasználathoz is magába hordozza (9. ábra).

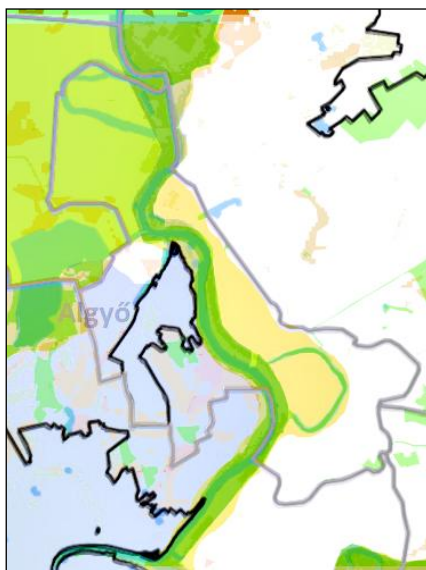

9. ábra: Az Országos Területrendezési Tervben meghatározott hálózatok, övezetek területei Algyőn
(Forrás: OTrT alapján, saját szerkesztés)

Ha összesítjük az OTrT alapján lehatárolt területeket kitűnik, hogy a közigazgatási határon belül eső részek egésze övezeti-hálózati szempontból érintett, kivételt szinte csak a keleti- délkeleti, zömében nagytáblás, rendkívül ritkán lakott mezőgazdasági művelésű területek képeznek. Érdekes része Algyőnek a 47-es jelzésű- és a Sándorfalvára vezető út által közrefogott, a Tisza és az Algyői-főcsatorna által is határolt zóna, mely szintén nem köthető egyik taglalt övezethez sem. Az ilyen és ehhez hasonló lefedetlen területek megfelelő hasznosításában viszonylag nagy szabadsága van a településeknek.

A nagyközség helyzete több szempontból szerencsés. Az **ökológiai hálózat** elemei és az országos jelentőségű tájképvédelmi körzethez tartozó területek többségében elkülönülnek a művelésre leginkább

érdemes zónáktól, azonban nehézséget jelent a település számára a déli-délnyugati, iparilag intenzíven használt- és mezőgazdasági területek keveredése, mivel a legjobb termőhelyi adottságú földterületeket szinte kizárólag itt találhatjuk, valamint a település külterületi szabályozási terve alapján itt húzódnak a kijelölt **tájrehabilitációt** igénylő területek is. Egyes övezetek vonatkozásában - mint például a kiváló minőségi erdőterületek, a kiváló- és jó minőségű szántóterületek vagy az országos ökológiai hálózat - konfliktushelyzetet teremt, hogy több övezeti-hálózati folttal is találkozhatunk a jelenlegi belterület határain, melyek a település növekedésével közvetlen, vagy közvetett módon veszélybe kerülhetnek. Továbbá Algyő tekintetében fokozott odafigyelést igényel, hogy határain belül magas a belvízveszély sújtotta területek aránya, melyek részben átfedésben vannak az országos vízminőség-védelmi terület övezetének elemeivel is (10. ábra).

10. ábra: Az Országos Területrendezési Terv övezeteinek összesített képe Algyő vonatkozásában
(Forrás: OTrT alapján, saját szerkesztés)

A helyes tájértékelést követően a területhasználat ajánlott, racionális módját, az OTrT rendszerén alapuló, ám azon belül diverzifikáltabb, komplex övezetek lehatárolását a **CSMTT** deklarálja. A dokumentum Algyőt urbanizált tájként nevesíti, amelyet magas arányú beépítettség és ipari koncentráció jellemez. Részben ennek köszönhetően igen kiterjedtek a vegyes területhasználatú térségek. Ennél fogva törekedni kell, a zöldmezős beruházások helyett a barnamezős fejlesztések propagálására, a meglévő ipari területek intenzívebb beépítésére, hozzájárulva a mezőgazdaság számára kiemelten fontos, hagyományosan vidéki települési térségekként definiált területek fenntartásához, védelméhez. Környezetvédelmi szempontokból Algyő területén - főként a több évtizede zajló szénhidrogén kitermelés következtében - fokozott gondot kell fordítani az érzékenyek számító felszín alatti vizek védelmére is.

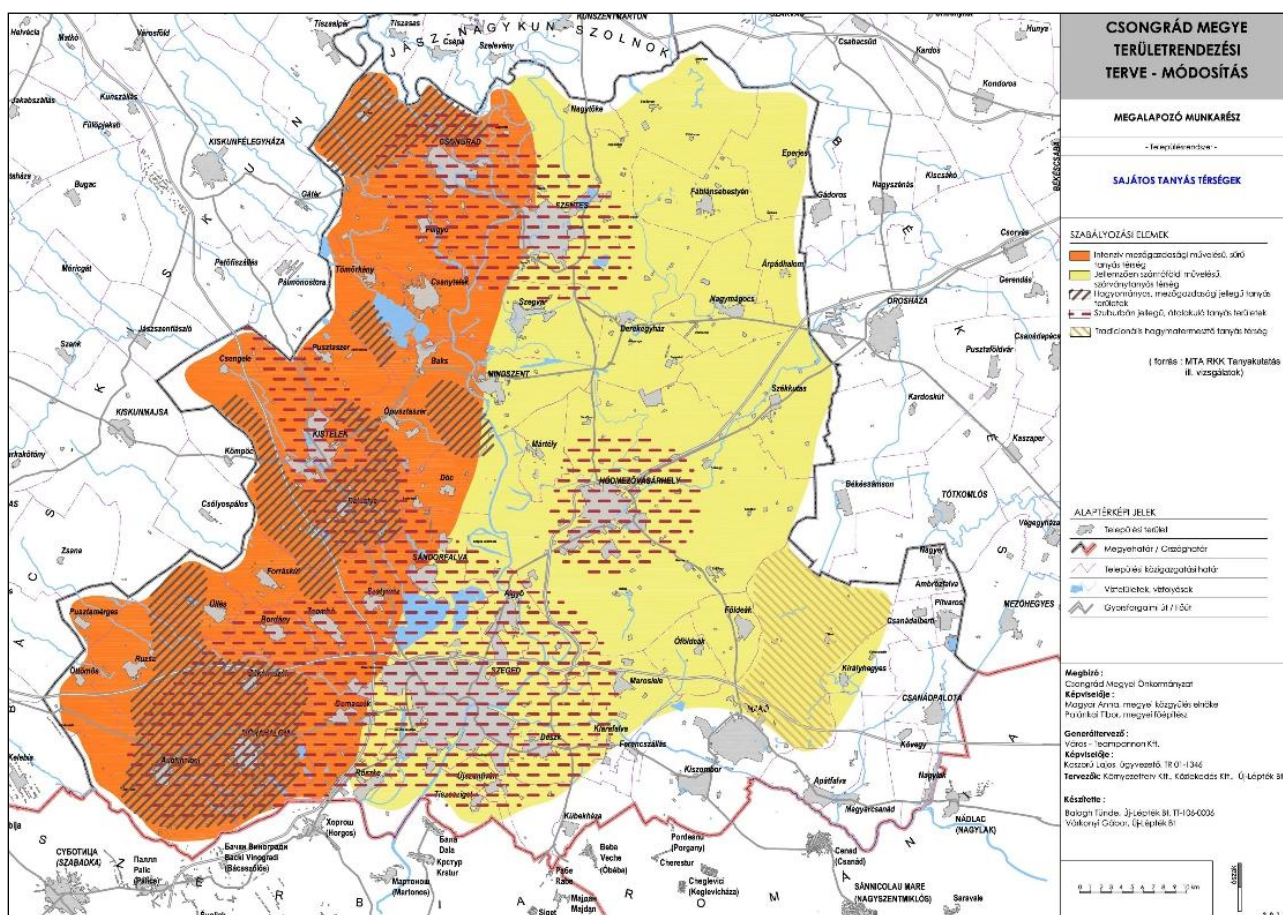
A külterületi lakosság magas aránya indokolja Algyő tanyás térségként való kezelését, azzal a kiegészítéssel, hogy - mint a Szeged környéki egyéb települések esetében - itt is szuburbán, átalakuló térségről beszélünk. Intenzív mezőgazdasági művelést folytató tanyás területet nem találunk a külsőségeken (11. ábra).

Vegyes területhasználatú területek létrejöhetnek más okokból is, legfőképpen az ökológia hálózat-, valamint a tájkép- és vízminőség-védelmi területek elemeinek pontszerű objektumokkal (mint például a

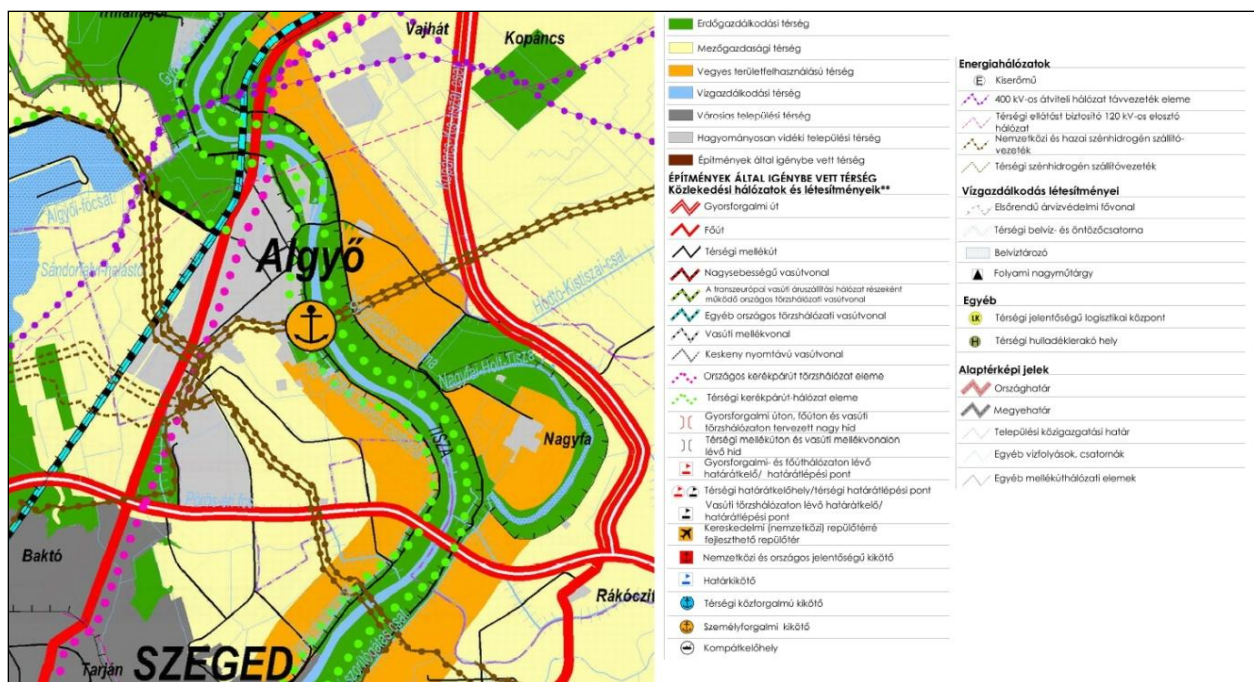
Nagyfai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet), kiváló termőhelyi adottságú erdőterületekkel való találkozása, átfedése esetén. Algyő közigazgatási területén belül északon, a Mártélyi Tájvédelmi Körzet ide eső része az Országos Ökológiai Hálózat egyik magterülete, ezen felül természetesen jelentős ökológiai folyosó a Tisza ártere, valamint a hozzá szervesen kapcsolódó Nagyfai-Holt-Tisza környezete, melyek egyben erdőgazdálkodási térségek is (12. ábra).

A megyei területrendezési terv természetesen kitér az egyes térségek közvetlen társadalmi- gazdasági hasznosságára is, úgy, mint a táji értékeket figyelembe vevő turisztikai célú hasznosítási formák lehetőségeire. Ennek tükrében Algyőn releváns szerepkörének a termál, lovassport, vízi és sport turizmus nevezhető, ajánlott területe a gyalogos- és kerékpáros túráknak, bemutatóhelyek létesítésének. Így kiemelkedő szerepet érdemes tulajdonítani az **aktív- és ökológiai szemléletű turizmusnak**.

Fontos szerepet tulajdonít a CSMTT Algyő árvízvédelmi szerepének is. Maga a település mélyártéren fekszik, így fokozott kockázatnak, állandó belvízkároknak van kitéve. A település két, a Tisza jobb partját érintő, elsőrendű árvízvédelmi fővonal tekintetében érdekelt, ezek az Algyő-dongéri (36 folyam km) és a Gyála-szeged-algyői (31,5 folyam km) fővonal.

11. ábra: Sajátos tanyás térségek Csongrád megye területén
(Forrás: Csongrád Megye Területrendezési Konceptiója)

12. ábra: Algyő és térsége szerkezeti terve
(Forrás: Csongrád Megye Területrendezési Terve 1. melléklet alapján, saját szerkesztés)

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti és településfejlesztési terveinek vonatkozó megállapításai

Sándorfalva Településszerkezeti Tervében Algyő a folyékony nyersanyag-szállító nemzetközi fontosságú vonalas infrastruktúrák révén jelenik meg. Az Algyő-Százhalombatta DN300-as, illetve az Algyő-Vecsés DN600-as szénhidrogén termékvezeték észak-déli irányból Sándorfalva területén fordul délkeleti irányba, majd a településből kilépve Algyő területére érkezik és visszalép Sándorfalvára, a település délkeleti részén. A kapcsolódás miatt a települések vezeték által érintett szakaszain mindennemű területrendezési beavatkozás igényli a két település közötti együttműködést a vezetékek megóvása, zavartalan működtetésének fenntartása érdekében.

Sándorfalva Integrált Településfejlesztési Stratégiájában a közlekedési hálózat fejlesztése kapcsán jövőbeli célként van megemlítve az Algyő és Sándorfalva közötti út hiányzó szakaszainak szilárd útburkolattal történő ellátása. Ez a beruházás azonban jelenleg természetvédelmi okokból korlátokba ütközik, megvalósítása közös települési lobbist és együttműködést vetít előre. Turisztikai fejlesztések esetében szintén az ITS-ben szerepel az Algyővel, Szatymazzal és Dóccal történő lovas, kerékpáros, és természetjáró turisztikai együttműködés kialakítása.

Szeged MJV Településszerkezeti Tervében (SZTszT) a műszaki fejlesztések kapcsán a dokumentum stratégiai céljai és prioritásai között szerepel, hogy az M43-as autópályától a Budapesti körútig tartó Algyői utat mindenképpen 2x2 sávosra kell kibővíteni. Ez Algyő szempontjából azért fontos, mert így a települést Szegedről még gyorsabban el lehet érni közúton. Az út mentén továbbá ipari és kereskedelmi területek helyezkednek el, ami szintén kihatással lehet Algyőre, hiszen a település a 2x2 sávos út és folyamatos, jó minőségű közúton való összeköttetése Szegeddel, valamint a kedvezőbb iparüzési adója arra sarkallhat vállalkozásokat, hogy inkább Algyő területén telepedjenek le, Szeged helyett, pár

kilométerrel északabbra. Természetvédelem terén kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területként szerepel az SZTSzT-ben az Algyői-főcsatorna, amely az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosójához tartozó terület. Táj- és környezetvédelem terén Szeged az Algyőn található MOL Nyrt. gázüzemének E-10 tártálparkjának a várost érintő veszélyességi övezetbe tartozónak tartja. A MOL Nyrt. algyői veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemének összesített veszélyességi övezete súrolja Szeged lakóterületeinek (Baktó) szélét is. Szeged Algyővel határos részén négy olyan régészeti lelőhely is található, amely átnyúlik Algyő területére. Szeged a villamos energiaellátás révén is kapcsolódik Algyőhöz, hiszen az algyői Jura Ipari Parkot ellátó 20kV-s elektromos távvezeték másik vége Szegeden található. Az Algyői szénhidrogénmezőben található kőolaj- és földgázkitermelés egy része a Szeged alatti szénhidrogénmezőből származik.

Szeged Integrált Településfejlesztési Stratégiájában (2015) az Északi városrész és Tápé kapcsán a SWOT analízis gyengeségei között megjelenik, hogy az Algyőre vezető 47. számú főút környezetében a zajterhelés nagyon magas. Ennek a problémának a megoldása mind Algyő, mind Szeged számára fontos, hiszen az út lakott területeken található, ezek zavarják az ott élők nyugalma. A megyeszékhely 2008-as **Integrált Városfejlesztési Stratégiájában** még megjelenik az Algyőre vezető 2x2-sávú út melletti kereskedelmi és szolgáltatói központ telepítése, melyhez kapcsolódik az Algyői út kiszélesítése is. Említésre kerül, hogy turisztikai szempontból Algyő nagyon jó potenciállal rendelkezik a gyógy-, és élményfürdők terén, hiszen alacsonyabb áraik miatt kedvező versenyhelyezettel rendelkezik a szegedi fürdőkkel szemben. **Szeged Város Fejlesztési Konceptiója (2007)** érdemben nem említi Algyőt.

Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Helyi Építési Szabályzata nem említi Algyőt. **Hódmezővásárhely Településrendezési Tervében** megjelenik, hogy a település Algyővel a Mártélyi Tájvédelmi Körzet déli részén határos, amely vízgazdálkodási terület is egyben. Ettől délre a 47. számú főútvonal a várost elhagyva kapcsolódik Algyővel. A nagyközség területén kapcsolódik össze a Hódmezővásárhelyről érkező északkeleti és délkeleti 400kV feszültségű villamos alaphálózat két betáplálása. Algyő és Hódmezővásárhely között húzódik tovább egy nagynyomású gázvezeték is. Hódmezővásárhely délnyugati részén található egy országos jelentőségű régészeti terület, amely szintén átnyúlik Algyő területére. **Hódmezővásárhely Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2014)** egy esetben említi Algyőt, még hozzá a turizmus kapcsán. Hódmezővásárhelyen ugyan fejlett kerékpárút-hálózat található, a térségi kapcsolatokat tekintve viszont hiányosságokkal rendelkezik. A városból Szegedre történő eljutás kerékpárral csak egy kis szakaszon nem megoldott, ezt a problémát pedig az Algyő településhez tartozó Algyői Tisza híd kerékpárral történő átjutási lehetőségének hiánya adja.

Maroslele Településrendezési Terve és Helyi Építési Szabályzata nem tartalmaz olyan elemeket, amelyek hatással vannak Algyő településrendezési és településfejlesztési tevékenységére.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

Algyő hosszú távú településfejlesztési dokumentuma 2004-ben készült el **Algyő Településfejlesztési Konceptió és Stratégiai Program (TFK)** néven. Algyő jövőképeként a dokumentum főleg a helyi kitermelőiparra, illetve a hozzá kapcsolódó iparágakra és kiszolgálóiparra alapoz. A település fekvéséből adódóan a Kelet-Európába irányuló tranzitforgalom és kapcsolódó logisztikai intézményekből való profitálást, illetve a helyi termálvízből kialakítható turisztikai desztináció

létrehozását tűzte ki célul. A dokumentum a stratégiai céljait három fő irányban határozta meg a 2004-től számított 15 évre:

- A helyi gazdaság versenyképességének növelése és a gazdasági szerkezet diverzifikálása,
- A meglévő épített környezet fejlesztése, valamint a település műszaki infrastruktúrájának javítása,
- A település kulturális, oktatási, szociális és egészségügyi állapotának javítása, színvonalának fejlesztése.

A település **2015 – 2019. évi Gazdasági Programja és Fejlesztési Terve** foglalja össze azokat – a képviselőtestület megbízatásának időtartamára szóló - gazdasági és fejlesztési célokat, amelyek - a település költségvetési lehetőségeivel összhangban - az önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását és fejlesztését szolgálják. A gazdasági programnak fontos szerepe van az éves költségvetés tervezése során, hiszen a benne meghatározott célokat a település figyelembe kívánja venni a költségvetést érintő döntések előkészítése során. A program alábbi területek fejlesztésére fókuszál:

- Helyi gazdaság: Törekvés a gazdaságilag megtérülő beruházások megvalósítására, új munkahelyek teremtésére.
- Ipar: Jövedelmező ipari területek kialakítása, új cégek betelepítését segítő intézkedések, munkahelyteremtés, ipari adó szinten tartása. Az önkormányzati szerepvállalás növelése a Jura Ipari Parkban. Logisztikai, szállítmányozási lehetőségek kiaknázása. „Vállalkozóbarát önkormányzat és önkormányzatbarát vállalkozások” ösztönzési program kialakítása.
- Mezőgazdaság: Helyi termékek minél szélesebb körű előállítása és felhasználása a településen.
- Turisztika: Tudatos fejlesztés és egyedi kínálat kialakítása, a Tisza által nyújtott előnyök kiaknázása, a Borbála Fürdő fejlesztése, a Levendula Hotel fellendítése és a sportlétesítmények fejlesztése, lovas turizmus fejlesztése.
- Vagyongazdálkodás, településfejlesztés- és üzemeltetés: Önkormányzati tulajdonban lévő ingóságok, ingatlanok fenntartása, használaton kívüli ingatlanok hasznosítása. A lakossági igényeket kielégítő, a biztonságot és az állagmegóvást biztosító települési fejlesztések.
- Nevelés és oktatás: Óvoda és iskola fejlesztése a magas színvonalú nevelési-oktatási munka végzése érdekében.
- Egészségügy és szociális intézmények: Lakossági prevenciós szolgáltatások fejlesztése, fürdő gyógyászati szolgáltatásainak fejlesztése, idősök, rászorulóknak segítése, civilek bevonása.
- Kultúra: Magas színvonalú, helyi, regionális és turisztikai igényeket is kielégítő programok megvalósítása.
- Társadalmi szervezetek: Együttműködések erősítése az önkormányzat, a lakosság, az intézmények és a civilek között.
- Lakosság megtartó intézkedések: Fiatalok helyben tartása, beköltözés elősegítése.
- Sport: Létesítmények kihasználtságának növelése.

Algyő legfrissebb, 2016. évi **Költségvetési Konceptió** fejlesztési javaslatai között megtalálhatjuk azokat a fejlesztési javaslatokat és célokat, amelyek a Településfejlesztési Konceptió és Stratégiai Programban, illetve a település gazdasági programjában is megjelennek. „A meglévő épített környezet fejlesztése és a település műszaki infrastruktúrájának javítása” stratégiai célhoz jól illeszkednek a 2016-os költségvetési javaslatban szereplő alábbi projektek:

- Tornaszoba kialakítása az Algyői Szivárvány Óvodában

- Óvodatető felújítása az Algyői Szivárvány Óvodában
- 14 lakásos bérlakás épületének felújítása
- 2016. évi belterületi csapadékvíz elvezető rendszer karbantartása Algyő településen
- 2016. évi aszfaltozás Algyő településen
- 2016. évi járdaépítés Algyő településen
- Belterületi fásítás
- Erdősítés
- Levendula Hotel előtti terület rendezése (aszfaltozás, közvilágítás)
- TOP és LEADER pályázatok
- Közterület-rendezés, közterek kialakítása és meglévők rehabilitációja
- Közvilágítás helyreállítása

„A település kulturális, oktatási, szociális és egészségügyi állapotának javítása, színvonalának fejlesztése” stratégiai cél projektjei:

- Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése,

„A helyi gazdasági versenyképességének növelése és a gazdasági szerkezet diverzifikálása” stratégiai projektjei is megjelennek a költségvetési javaslatban, ezek:

- Ipari területek kialakítása
- Kikötő kialakítása a Gabonarakodónál

A költségvetési koncepció, a gazdasági program és a TFK közötti kohézió egy harmonikus, valódi stratégiai szemléletet feltételez a településfejlesztési döntésekben. A település kulturális, oktatási, szociális és egészségügyi állapotának javítása, színvonalának fejlesztése érdekében a **Helyi Esélyegyenlőségi Program** megalkotására, valamint a 2015-ös felülvizsgálatára is sor került, amelyben valamennyi hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoport életkörülményein történő javítás és a jobb élethez való esély megteremtése a cél.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

Algyő jelenleg hatályos településrendezési terve 1999-ben készült. A terv jóváhagyásáról a képviselőtestület döntött Algyő Nagyközség Építési Szabályzatáról szóló 4/1999. (III.03.) Kt. számú rendelet és a Településszerkezeti tervről szóló 4/1999. (I. 15.) Kt. határozat értelmében. A tervet a VÁTI Kht. készítette. A terv elkészültét követően 2002-ben több módosítás is történt. A TTT Városépítő Bt. javaslatára a módosításokat az önkormányzat a 26/2003. (III.7.) Kt. határozat, illetve a 6/2003. (III.10.) Kt. rendelet meghozásával fogadta el. A módosítást követően 2007-ben az Új-Lépték Bt. javaslatára újabb módosításra került sor, amelyet a képviselőtestület a 30/2007. (XII.5.) számú rendelettel hagyott jóvá. 2008-ban a településen lévő cégek és magánszemélyek és szakemberek javaslatára a 9/2009. (V.18.) számú önkormányzati rendeletével ismét módosították a tervet. Ezt követően 2010-ben a terv ismét módosításra került, gyorsított eljárásban. 2011-ben az újabb módosítási csokor 15 különböző akcióterületet érintett, ezek a módosítások a képviselőtestület a 357/2012. (X.31.) számú határozata és a 33/2012. (XI.12.) számú önkormányzati rendelete értelmében lépetek hatályba. 2013-ban újabb gyorsított eljárásban történt módosítás ment végbe, valamint a képviselő testület 2014. februárjában elfogadta a Partnerség rendjét.

2014. február 9-én a település honlapjára feltöltötték a dokumentumot, majd következett a 21 napos partnerségi észrevételek fogadása. Az észrevételek száma három darab volt, kettő azt javasolta, hogy a

„Téglás utca környezetében a Gksz övezet építménymagassági értékének növelése valósuljon meg”, valamint szintén a Téglás utca közelében, de egy másik területen ugyan ez a módosítás történjen meg. A harmadik észrevétel szerint „A belterülethez Ny-i irányban csatlakozó, művelésből kivett telek Eg gazdasági erdőből Ev védőerdőbe kerül át a tulajdonos szándékai szerint”. Több véleményezés és javaslat már nem érkezett be a három hetes időszakban.

A településszerkezeti terv és a helyi építési szabályzat a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 41. § szerint gyorsított eljárásban került módosításra, amely az OTÉK 2012. augusztus 16-án hatályos településrendezési követelményeinek figyelembe vételével történt, melyet alábbi táblázat mutat be: Ezt követően a Helyi Építési Szabályzat legközelebb 2014-ben módosult.

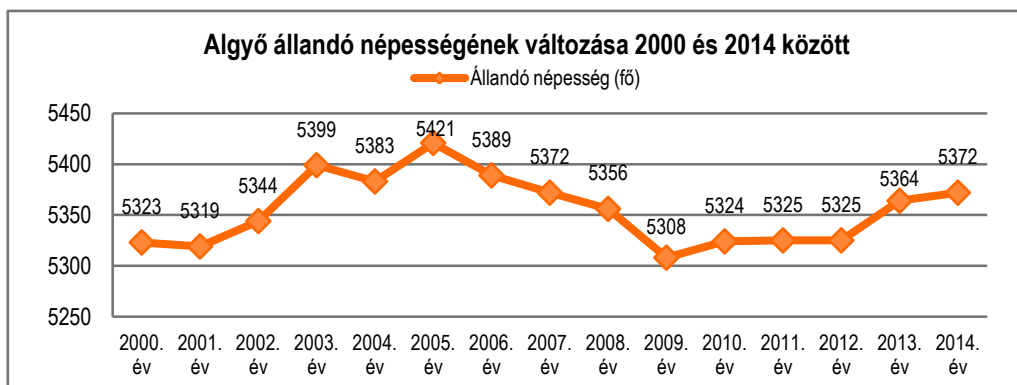
314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 41. § alapján módosított Településszerkezeti terv és HÉSZ módosítási tételei	
Településszerkezeti terv módosítási tételei	1. Bartók Béla utcától Ny-ra lévő kertvárosias lakóterület kisvárosias lakóterületi átsorolása és a beépítettség határértékének emelése. 2. Szent Anna templom előtti tér „Z” közpark területének növelése.
Helyi Építési Szabályzat módosítási tételei	1.1. számú településszerkezeti tervi módosítás lekötése a szabályozásban. 2.2. számú településszerkezeti tervi módosítás lekötése a szabályozásban. 3. Önkormányzati projektekkal kapcsolatban felmerült övezeti változtatások különleges intézményterületen. 4. Téglás utca környezetében a Gksz övezet építménymagassági értékének növelése. 5. Beépítésre nem szánt különleges intézményi övezetben idegenforgalmi célból létesülő kilátók esetében az övezetben előírt építménymagasságnál nagyobb magasság legyen megengedve. 6. Gipe ipari övezetben a szabadon álló beépítési mód előírásának megtartása mellett az oldalhatáron álló építés is megengedett lesz, ha a meglévő állapot szerint jelenleg is oldalhatáron álló a beépítés. 7. Helyi előírás magánút minimális szélességéről. 8. Az ingatlanok csapadékvíz-elvezetése a közterület felé járdaszinten, vagy alatta történjen – nem történik változás a szabályzatban. 9. Légvezetékek korlátozása – elektronikus hírközlés tekintetében nem történik változás a szabályzatban. 10. Megszűnt Primagáz tartály veszélyességi övezetének törlése – nem történik változás a szabályozási tervben. 11. 01249/26 helyrajzi számú telek átsorolása Eg gazdasági erdő övezetből Ev védőerdő övezetbe.

1.7. A település társadalma

1.7.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Algyő állandó népessége 2011-ben 5325 fő volt. A 2000-től 2003-ig tartó időszakban a népesség 76 fővel növekedett, 5399 főre, majd a következő évben 16-tal csökkent, amit 38 fős növekedés követett 2005-ben. 2005-től 2009-ig a település népessége erőteljes csökkenést mutat, a négy év során

összesen 113 fővel csökken az állandó népesség. 2010-től 2012-ig stagnálás, majd 2013-ban és 2014-ben ismét jelentős növekedés figyelhető meg (13. ábra). A csökkenés összhangban áll a magyarországi és a fejlett országokra jellemző népességfogyással, amely többek között az alacsony születésszámra és az időskorú népesség nagy arányára vezethető vissza (tekintve, hogy körükben magasabb a halandóság). A népesség csökkenésének okai között szerepel még az elvándorlás is.

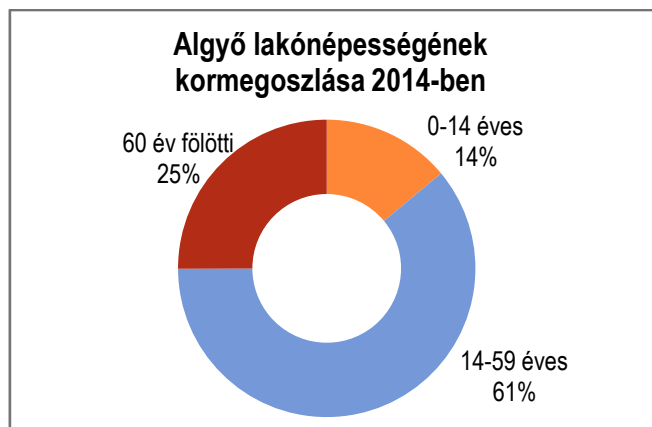
13. ábra: Algyő állandó népességének változása 2000 és 2014 között
(Forrás: KSH, 2016)

A magyarországi települések túlnyomó részére jellemző a népességfogyás. A fogyás üteme azonban településenként jelentős eltéréseket mutat. Algyő népessége a vizsgált 14 év során 3,5%-kal csökkent, ami a szomszédos Maroslele (7,7%) és Hódmezővásárhely (8,56%) népességcsökkenési arányánál kedvezőbb, de a sándorfalvi, szegedi és járási aránynál nagyobb. A megyei és a régiós aránynál azonban így is kedvezőbb, az országosnál csak kis mértékben magasabb.

Népesség változása 2000 és 2014 között (%)	
ALGYŐ	-3,80%
Maroslele	-7,70%
Sándorfalva	-0,50%
Hódmezővásárhely	-8,56%
Szeged	-1,80%
Szegedi járás	-1,20%
Csongrád megye	-5,60%
Dél-Alföld	-7,90%
Magyarország	-3,30%

1. táblázat: A népesség változása Algyőn 2000 – 2014 között a szomszédos településekhez, illetve a járási, megyei, országos és regionális mutatókhoz viszonyítva (Forrás: KSH alapján saját szerkesztés)

Algyő lakónépessége a 2014-es területi statisztikai adatok szerint 5088 fő volt, melyből 740 fő élt külterületen. A lakónépességből a 0-14 éves korosztályba tartozik 711 fő, 3103 fő a 14 és 59 év közöttiek száma, a 60 év felettiek száma 1274 fő. A 60 év fölötti korosztály aránya 11%-kal haladja meg a 0-14 évesek arányát (14. ábra). Ez az arány előregedő korstruktúrára enged következtetni, ami azt jelenti, hogy változatlan születésszám és halandóság mellett a népesség a közeljövőben jelentős mértékben csökkenni fog.

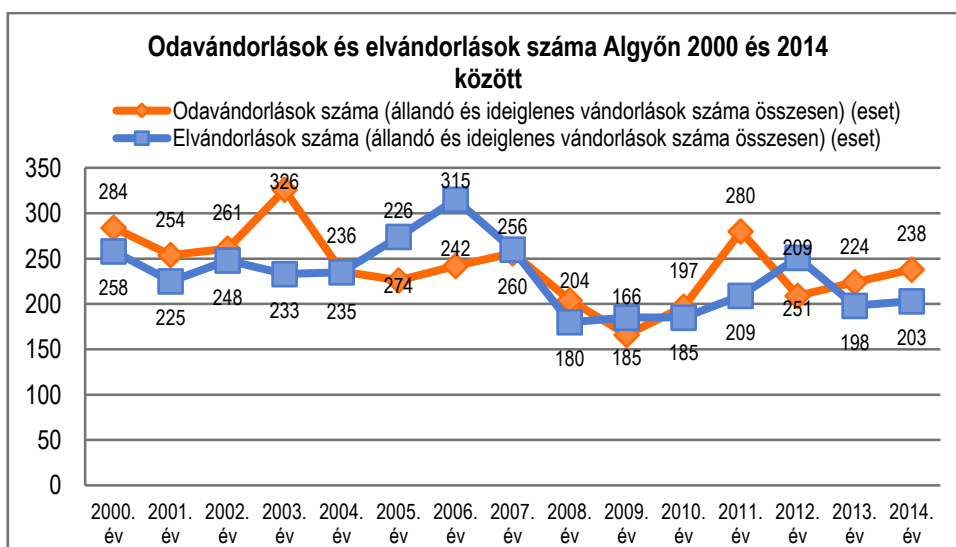
14. ábra: Algyő lakónépességének kormegoszlása korkategóriánként 2014-ben
(Forrás: KSH, 2016)

A különböző korcsoportok vizsgált területi egységenkénti megoszlása viszonylag egységesnek mondható. A területi egységekkel való összehasonlítás során a 2011-es népszámlálás adatai állnak teljes körűen rendelkezésre a folyamatok feltüntetésére. Algyőn a 0-14 éves korúak aránya 2011-ben a teljes népesség 13%-át tette ki, szemben a 60 éven felüliek 22%-os arányával. A többi területi egységgel összehasonlítva elmondható, hogy Algyő népességének kormegoszlása összhangban van az országos eloszlással.

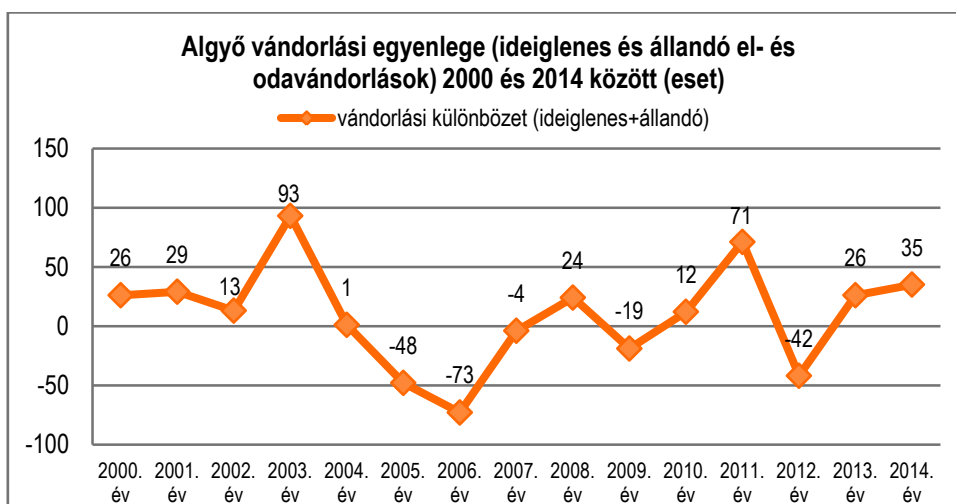
Korcsoportok megoszlása a lakónépesség körében (2011)			
Terület	14 éven aluliak	15-59 évesek	60< évesek
ALGYŐ	13%	65%	22%
Maroslele	14%	61%	25%
Sándorfalva	14%	62%	24%
Hódmezővásárhely	14%	62%	24%
Szeged	16%	60%	24%
Szegedi járás	13%	64%	23%
Csongrád megye	13%	65%	22%
Dél-Alföld	15%	62%	23%
Magyarország	15%	62%	23%

2. táblázat: A korcsoportok megoszlása Algyő lakónépességében a szomszédos településekhez, illetve a járási, megyei, országos és regionális mutatókhoz viszonyítva
(Forrás: KSH alapján saját szerkesztés)

Az elvándorlások és odavándorlások száma a település 2011-es lakónépességéhez viszonyítva magasnak mondható (16. ábra). A település vándorlási egyenlege a vizsgált 14 év során igen változatos képet mutat. A 14 év alatt végbement összes el- és odavándorlást tekintve megállapítható, hogy a településen meglehetősen magas a fluktuáció: a 14 év átlagos lakónépességére vetítve az odavándorlások a lakosság 64%-át, az elvándorlások 62%-ot érintettek. Összehasonlításképpen ugyanez az arányszám Szeged esetében ez 56 és 55%.

15. ábra: Odavándorlások és elvándorlások számának változása Algyőn 2000 és 2014 között
(Forrás: KSH, 2016)

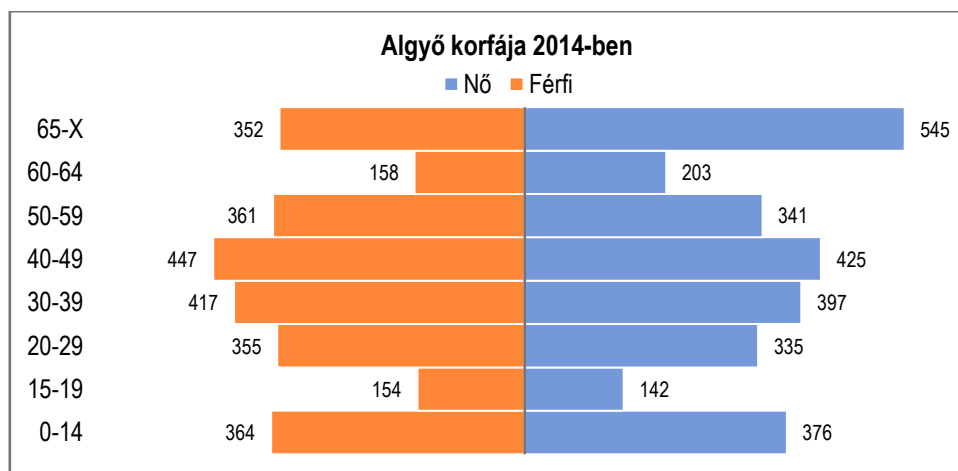
16. ábra: Algyő vándorlási egyenlege 2000 és 2014 között (Forrás: KSH, 2016)

A fluktuáció a népesség cserélődésének mértékét mutató arányszám. A pozitív fluktuáció jelen esetben a vizsgált 14 év során történt összes odavándorlás és a 14 év átlag lakónépességének hányadosa, a negatív fluktuáció számítása esetén pedig az elvándorlások összege került elosztásra az átlag lakónépességgel. A fluktuációs mutatóból következtetni lehet a település vonzerejére és népességmegtartó képességére is. A mutatószámából gyakorlatilag az olvasható ki, hogy a település átlagos lakónépességének hány százalékát érintette oda- illetve elvándorlás. Algyő esetében a népesség nagyjából 68%-a az elmúlt 14 év során költözött a településre, illetve a népesség 66%-a költözött máshová, tehát a mérleg pozitív. A szomszédos településekkel és a nagyobb területi egységekkel összehasonlítva látható, hogy Algyő a viszonylag magas fluktuációs mutatóval rendelkező települések közé tartozik, illetve az országos arányhoz képest az oda és az elvándorlások népességre vetített aránya megegyezik.

Fluktuáció		
Terület	Pozitív fluktuáció 2000 és 2014 között	Negatív fluktuáció 2000 és 2014 között
ALGYŐ	68,70%	66,00%
Maroslele	73,40%	75,80%
Sándorfalva	72,70%	66,10%
Hódmezővásárhely	40,94%	43,48%
Szeged	56,30%	54,70%
Szegedi járás	60,00%	57,50%
Csongrád megye	57,00%	56,90%
Dél-Alföld	57,46%	59,81%
Magyarország	65,30%	65,30%

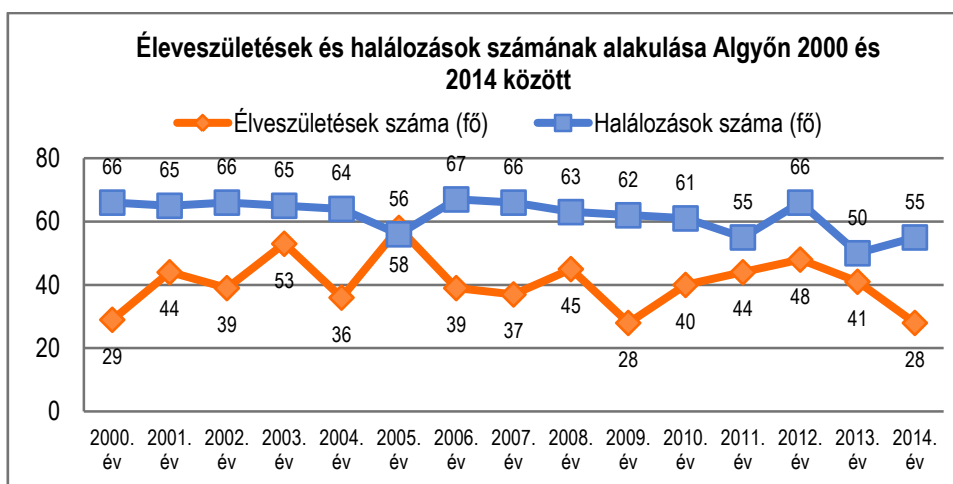
3. táblázat: A fluktuáció mértéke Algyőn a szomszédos településekhez, illetve a járási, megyei, országos és regionális mutatókhoz viszonyítva (Forrás: KSH alapján saját szerkesztés)

Algyő korfáján előregedő korstruktúrát figyelhetünk meg. Az időskorú népesség, különösen a 65 év feletti nők reprezentálnak felül a lakosság kormegoszlását tekintve. Az idősebb korosztály magasabb halálozási mutatóinak következtében az elkövetkező évtizedekben a település lakosságának nagyobb mértékű csökkenése prognosztizálható, összhangban a régiós és országos demográfiai helyzettel (17. ábra).

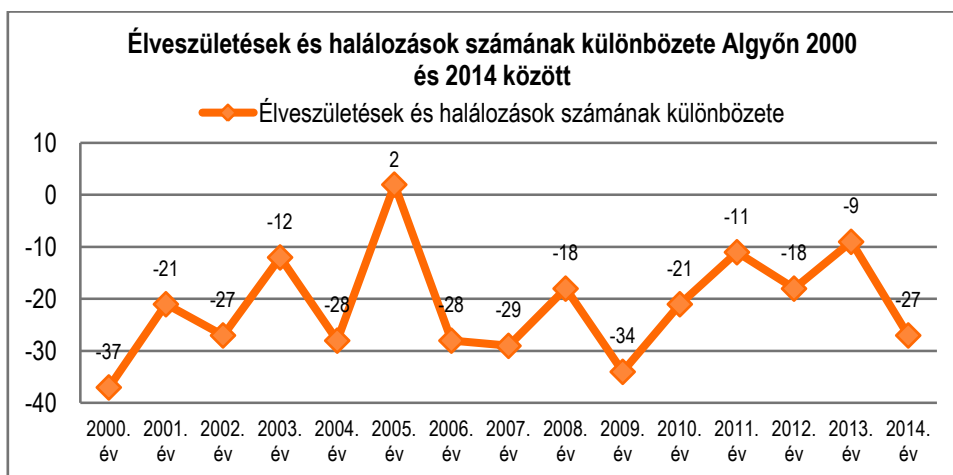
17. ábra: Algyő korfája 2014-ben (Forrás: KSH, 2016)

Az élveszületések és a halálozások 2000 és 2014 közötti alakulását tekintve megállapítható, hogy a halálozások száma a 2005. év kivételével az összes évben magasabb, mint a születéseké, ami az alacsony születésszámra és az előregedő korstruktúrára vezethető vissza (18. ábra).

18. ábra: Élveszületések és halálozások számának alakulása Algyőn 2000 és 2013 között (Forrás: KSH, 2016)

Az országos tendenciákhoz hasonlóan az élveszületések és halálozások mérlege negatív, a 2000-től 2013-ig tartó időszak alatt - egy év kivételével - a településen folyamatosan magasabb volt a halálozások száma, mint a születéseké (19. ábra).

19. ábra: Élveszületések és halálozások számának különbsége Algyőn 2000 és 2014 között (Forrás: KSH, 2016)

1.7.2. Képzetségi adatok

A településen élők képzettségéről a Központi Statisztikai Hivatal 2011-es népszámlálási adatai nyújtanak tájékoztatást. Algyőn a 25 év fölötti népesség 8,3% a rendelkezik felsőfokú végzettséggel. A főiskolai, egyetemi végzettséggel rendelkezők száma, akik nem szereztek oklevelet 103 fő, az oklevelet szerettek száma 485 fő. A település képzettségi szerkezetét a szakmai oklevéllel rendelkezők nagy aránya jellemzi, a 7 évesnél idősebb lakosok negyede ilyen végzettséggel rendelkezik. Ugyanakkor magas a 8 osztályt végzettek aránya, de figyelembe véve, hogy a minta a 7 évesnél idősebbeket tartalmazza, a 21%-ba olyanok is tartoznak, akiknek a középiskolai tanulmányai még folyamatban vannak.

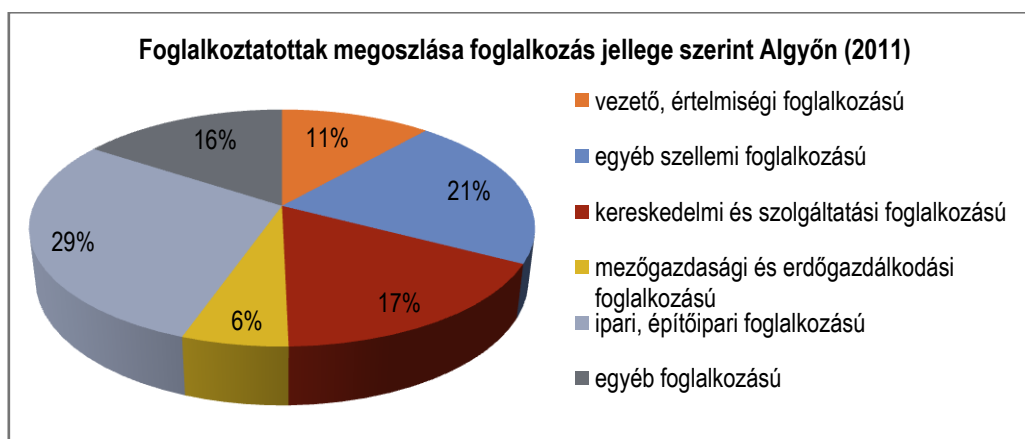
Az egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya 9%, ami az országos mutató 16%-tól, a Dél-alföldi Régió 12%-ától, a Csongrád megyei 15%-tól, a Szegedi járás 21%-ától és a szegedi 23%-tól is jelentős mértékben elmarad (4. táblázat).

Iskolai végzettség megoszlása										
Terület	0 osztály	1-5 osztály	6-7 osztály	8 osztály	középiskolai végzettség érettségi és szakmai oklevél nélkül	középiskolai végzettség középiskolai érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	középiskolai végzettség középiskolai érettséggel, általános oklevéllel	középiskolai végzettség középiskolai érettséggel, szakmai oklevéllel	egyetemi, főiskolai végzettség oklevél nélkül	egyetemi, főiskolai végzettség oklevéllel
ALGYŐ	0,64%	6,29%	4,73%	20,47%	6,19%	25,35%	8,55%	16,45%	1,99%	9,36%
Országos	1,18%	6,36%	4,86%	19,32%	5,72%	19,48%	10,61%	14,37%	2,55%	15,54%
Dél-Alföld	1,16%	6,64%	5,32%	21,80%	5,87%	21,52%	9,64%	13,58%	2,11%	12,35%
Csongrád megye	1,05%	6,02%	4,40%	19,31%	5,66%	19,48%	10,19%	15,23%	3,37%	15,29%
Szegedi járás	0,90%	5,34%	3,48%	14,19%	5,47%	16,89%	11,59%	16,08%	5,21%	20,85%
Szeged	0,91%	5,04%	3,16%	12,74%	5,37%	15,16%	12,27%	16,20%	5,94%	23,20%
Hódmezővásárhely	4,49%	34,83%	26,97%	6,74%	23,60%	1,12%	2,25%	17,01%	2,07%	13,15%
Sándorfalva	0,79%	6,42%	4,94%	20,98%	5,74%	26,67%	8,47%	16,09%	1,47%	8,44%
Maroslele	1,16%	8,90%	6,88%	24,12%	6,37%	27,86%	7,43%	11,22%	1,62%	4,45%

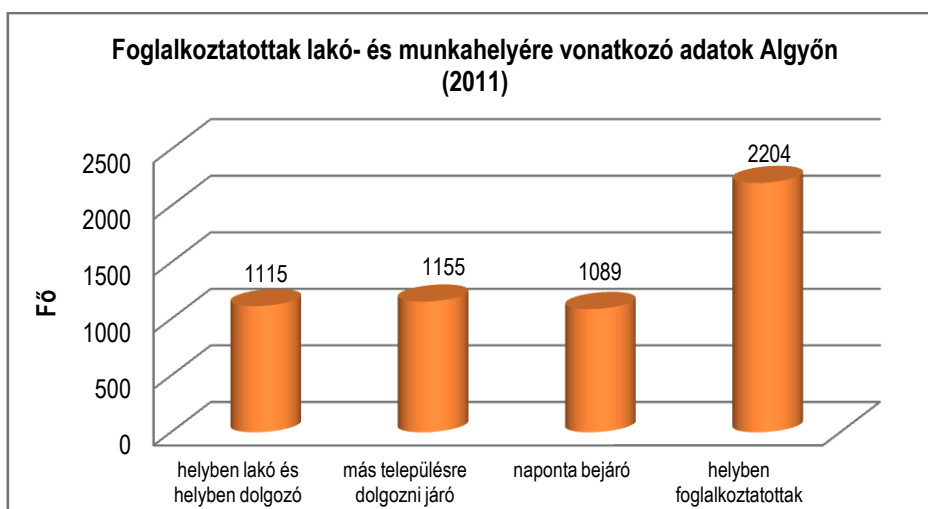
4. táblázat: 7 évesnél idősebb lakosság iskolai végzettségi adatai 2011-ben Algyőn a szomszédos településekhez, a járási, megyei, országos és regionális mutatókhoz viszonyítva (Forrás: KSH, 2016)

1.7.3. Foglalkoztatási adatok

Algyőn a foglalkoztatottak száma 2310 fő (2011), melyből 1350 fő férfi és 960 fő nő. A foglalkoztatás jellegének megoszlását a 20. ábra szemlélteti. A település alvóvárosi jellegéből adódóan a lakosok túlnyomó egy része (1155 fő) más településre jár dolgozni, de magas a helyben lakók és helyben foglalkoztatottak száma is (1115 fő). További 1089 fő más településről jár dolgozni Algyőre, ami arányaiban rendkívül magasnak tekinthető (21. ábra).

20. ábra: Foglalkoztatottak megoszlása foglalkozás jellege szerint Algyőn 2011-ben (Forrás: KSH, 2016)

21. ábra: Foglalkoztatottak lakó- és munkahelyére vonatkozó adatok Algyőn 2011-ben
(Forrás: KSH, 2016)

1.7.4. Munkanélküliség

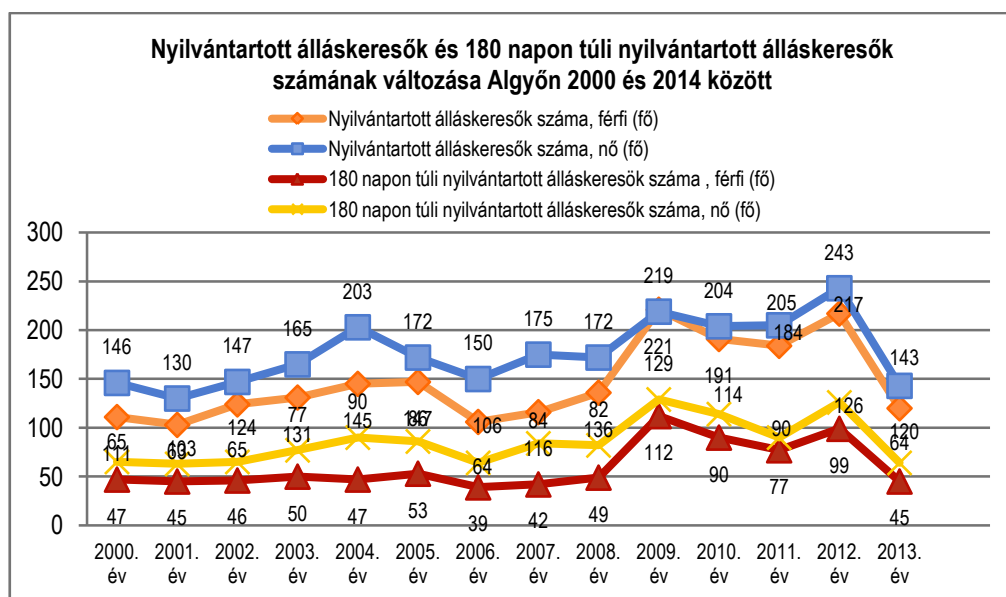
A nyilvántartott álláskeresők száma 2010-től csökkenést mutat, ami nagy valószínűséggel a közfoglalkoztatási program bevezetésének tulajdonítható. Általánosságban a településen több az álláskereső nő, mint a férfi, a regisztrált álláskeresők főleg a fizikai foglalkozásúak közül kerülnek ki: arányuk a szellemi foglalkozásúak arányának négyszerese.

A település 3469 munkavállalási korú lakójának 2014-ben 3,6%-a (121 fő) munkanélküli, ami az országos 5,7%-hoz és a Csongrád megyei 4,9%-hoz viszonyítva kedvezőnek tekinthető.

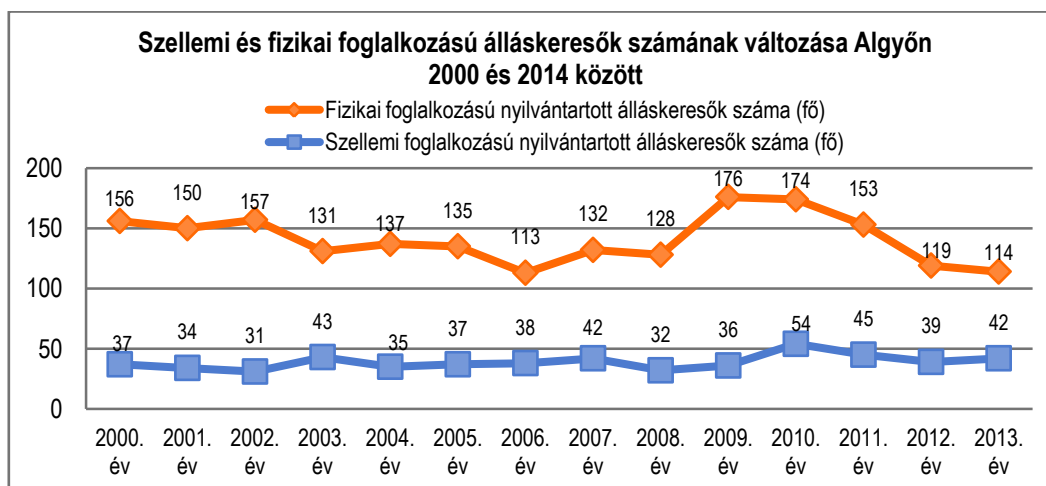
Munkanélküliek aránya a teljes lakónépességhez viszonyítva 2014-ben	
ALGYŐ	3,65%
Országos	5,72%
Dél-Alföld	5,59%
Csongrád megye	4,93%
Szegedi járás	4,77%
Szeged	4,73%
Hódmezővásárhely	2,62%
Sándorfalva	6,07%
Maroslele	6,75%

5. táblázat: Munkanélküliek aránya Algyőn a szomszédos településekhez, illetve a járási, megyei, regionális és országos mutatókhoz viszonyítva (Forrás: KSH, 2016)

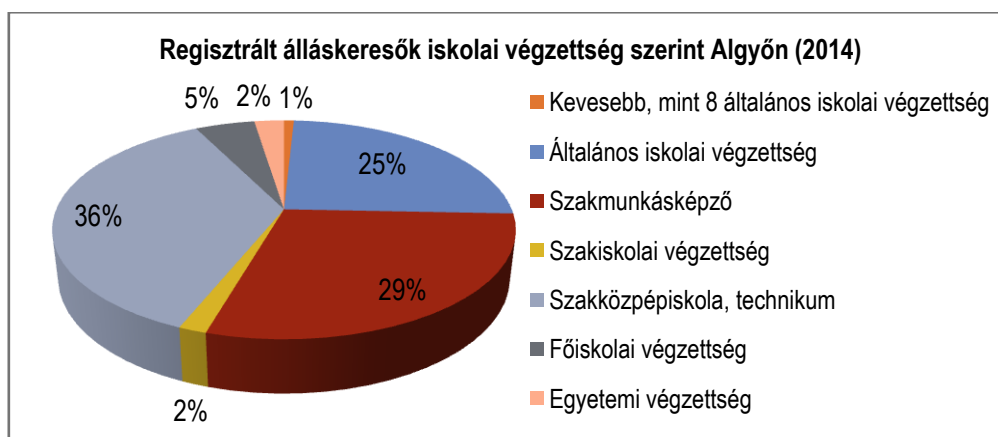
A regisztrált álláskeresők főleg az alacsony végzettségűek közül kerülnek ki, 25%-uk általános iskolát, 29%-uk szakmunkásképzőt végzett. Az álláskeresők 36%-a szakközépiskolai érettségivel vagy technikummal rendelkezik, főiskolai és egyetemi végzettségűek aránya 5 és 2 százalék.

22. ábra: Nyilvántartott állás keresők és 180 napon túli nyilvántartott állás keresők számának változása Algyőn 2000 és 2014 között (Forrás: KSH, 2016)

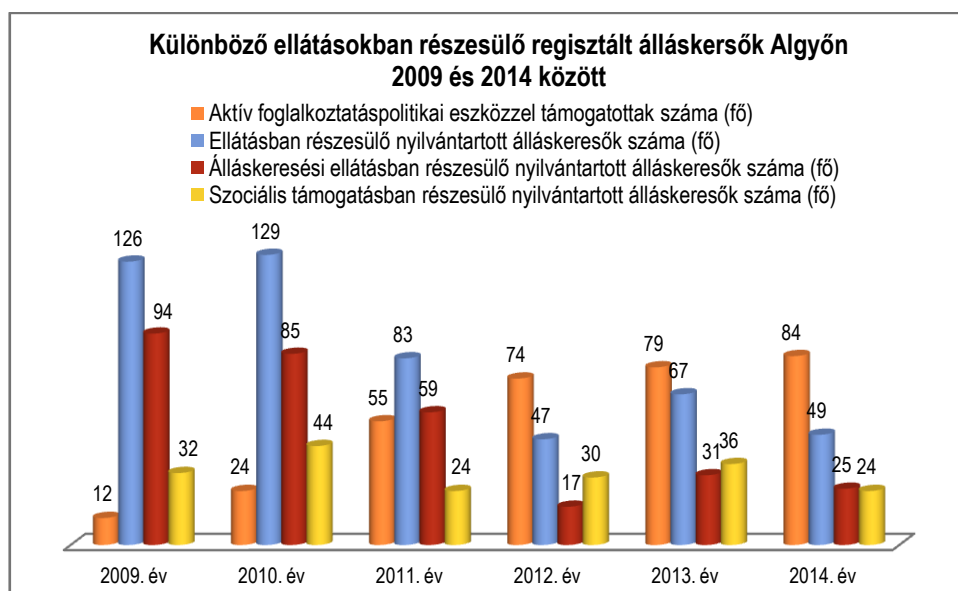

23. ábra: Szellemi és fizikai foglalkozású állás keresők számának változása Algyőn 2000 és 2014 között (Forrás: KSH, 2016)

24. ábra: Regisztrált állás keresők iskolai végzettség szerint Algyőn (2013) (Forrás: KSH, 2016)

A 25. ábrán a különböző ellátásokban részesülő regisztrált álláskeresők számának változása látható 2009 és 2013 között. Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel történő támogatás folyamatos és jelentős növekedést mutat a vizsgált időszakban. Míg 2009-ben 12 álláskereső részesült ebben a támogatási formában, 2014-re számuk elérte a 84 főt. Ezzel párhuzamosan a többi támogatási formában részesülők száma folyamatosan csökkent: 2009-ben 126 fő részesült ellátásban, 2014-re már csak 49 fő. Az álláskeresői ellátásban részesülők száma a 2009-es 94 főhöz képest 69 fővel, 25 főre csökkent. A szociális támogatásban részesülők száma 32 főről 2010-re 44 főre növekedett, 2011-re 24 főre csökkent, majd kisebb növekedés után 2014-ben ismét 24 fő részesült ebben a támogatási formában. Összességében elmondható, hogy az ellátásokban részesülők száma vizsgált 5 év során folyamatos csökkenést mutat: míg 2009-ben összesen 264 fő részesült valamelyik támogatási formában, addig 2014-re már csak 182 fő. A településen a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya az összes háztartáshoz viszonyítva 37%, amely magában foglalja a csak munkanélkülieket (2,8%), és a csak inaktív keresőket, nyugdíjasokat (33,7%) tartalmazó háztartásokat is.

25. ábra: Különböző ellátásokban részesülő regisztrált álláskeresők Algyőn 2009 és 2014 között
(Forrás: KSH, 2016)

1.7.5. Térbeli társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

1.7.5.1. Algyő népességének nemzeti, etnikai és vallási összetétele³

A településen a római katolikus vallást gyakorolják a legtöbben, 2011-es adatok szerint ebbe a felekezetbe tartozik a lakónépesség 43,8%-a, ez az érték a megyei 39,29%-os arányhoz képest magasnak számít. A reformátusok aránya 4,5%, egyéb vallásúnak 2,2% vallotta magát, egyházhoz, felekezethez nem tartozók aránya 23,2%. A népesség 25,1%-a nem nyilatkozott vallásáról. A 2011-es népszámlálás során összesen 86,8% vallotta magát magyarnak, 1,9% pedig roma nemzetiségűnek, 12,9% nem kívánt nyilatkozni nemzetiségéről. Algyő területén nem találhatók szegregált településrészek, nincs számottevő térbeli társadalmi elkülönülés.

³ Forrás: KSH, 2016

1.7.5.2. Települési identitást erősítő tényezők⁴

A település területén a honfoglalás óta élnek emberek. A népesség megőrizte a Tisza közelségének köszönhető foglalkozásokat, a halászatot, a földművelést, az állattenyésztést és a kosárfonást. A külső hatások ellenére (török hódoltság, rendszeres árvizek, 1879-es Nagy Árvíz) a település fennmaradt. A huszadik század fordulatot hozott Algyő életébe, az 1960-as évek második felében megkezdődő köolajkutatás és -feltárás révén. Ennek eredményeképp a településre történő odavándorlás felerősödött, a földművelést és állattenyésztést felváltotta az iparosodás. Algyőt 1973-ban Szegedhez csatolták, majd 1997-ben népszavazás eredményeként ismét függetlenné vált. Az újra önállóvá vált település identitáskeresése és visszatérése a hagyományokhoz a mai napig tart. A lakosságban egyaránt felmerül a nyugodt, csendes település iránti igény, illetve a szoros kapcsolat a városi környezettel, melyet a négysávos út biztosít.

Algyő intézményei, a Faluház és a Könyvtár 1997-ig a szegedi intézményhálózat részeként üzemelt, 1997 után különböző szervezeti struktúrákban működtek, 2006-ban létrejött az Algyői Faluház, Könyvtár és Tájház. Az intézmény részét képezte a Civil Szervezetek Háza és az Alkotóház is. A Tájház üzemeltetése 2013-ban a Gyevitur Kft-hez került, a közintézmény neve emiatt Algyői Faluház és Könyvtárra változott. 2014-től az EzerJóHáz is az intézményhez tartozik. Az intézmény fő tevékenységei közé tartozik a település környezeti, szellemi, művészi értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása, különféle rendezvények és kiállítások szervezése, a lakosság olvasási, tájékozódási igényeinek kielégítése, az információhoz való hozzájutás lehetővé tétele. Az intézmény ezen kívül kiállításokat, rendhagyó órákat, irodalmi és ismeretterjesztő előadásokat is szervez, valamint foglalkozik hagyományörző-, alkotó- és művelődő közösségek, amatőr művészeti csoportok működtetésével is és segíti a helyi civil szervezetek tevékenységét. A településen harmincnál több civil szervezet, egyesület, alapítvány működik.

1.8. A település humán infrastruktúrája

A település intézményi ellátottsága az alapfunkciókat biztosítja, hiszen nagyközség lévén nem tölt be központi szerepkört, ennél fogva a településen csak az alapoktatást és közművelődést biztosító intézmények találhatóak meg. A település Szeged közvetlen szomszédságában van, ezért az alapfokú oktatás után a közép- és felsőfokú, valamint szakmai tanulmányokat a diákok a településről könnyen és gyorsan elérhető megye- és régióközpontban folytathatják. Egészségügy terén szintén az alapszintű ellátás biztosított, valamint néhány szakorvosi ellátás is található a településen. Ennél magasabb szintű ellátás igénybevételére Szegeden van lehetősége a lakosoknak. A szociális ellátások és intézmények rendszerét 2004 óta a település az Egyesített Szociális Intézmény (ESZI) kereteiben oldja meg, feladatellátásában az idősek napközi otthona, a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat és a védőnői szolgálat jelenik meg. A közszolgáltatásokban civil szervezetek is részt vesznek, amelyek rekreációs, közművelődési és sportolási lehetőséget biztosítanak az emberek számára.

1.8.1. Oktatás-nevelés és közművelődés

⁴ Források: www.algyo.hu; www.algyokultura.hu

Az oktatási és köznevelési, valamint közművelődési intézmények fenntartásában Algyő Önkormányzata, az Egyesített Szociális Intézmény (ESZI) és a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) vesz részt.

Az oktatás-nevelés vertikális hierarchiájában a legalsó szinten a bölcsőde található. Algyőn az **Egyesített Szociális Intézmény – Bóbita Bölcsőde** néven működik ilyen intézmény, fenntartója jelenleg Algyő Nagyközség Önkormányzata. A bölcsődében három korcsoport szerinti csoport van, 14-10-12 fős maximális kapacitással. A 36 gyermekre 2014-ben 6 fő bölcsődei kisgyermeknevelő jutott, akik közül mindenki szakképzett, ez lehetővé teszi az alapos odafigyelést a kisgyermekekre.

A hierarchiában felfelé haladva az óvoda következik. A településen az **Algyői Szivárvány Óvoda** működik, amelynek jelenlegi fenntartója szintén Algyő Nagyközség Önkormányzata. Jelenleg 8 csoport fut párhuzamosan az óvodában, maximálisan 196 fő kisgyermeknek biztosít helyet az óvoda. Az óvodában 2014-ben a 196 szabad helyre 169 gyermek volt beiratkozva, amely a kapacitás szerinti kihasználtságot tekintve 86%-os volt (KSH, 2016). A gyermekek közül 27 fő, azaz 15% a hátrányos helyzetű. Az intézményben 31 fő dolgozik, ebből 18 óvodapedagógus szakember. Az óvoda infrastruktúrájának fejlesztése az elmúlt években folyamatosnak bizonyult, eddig nyolc millió forint értékben valósult meg pályázati forrásból támogatott projekt, valamint jelenleg kettő darab pályázati projekt nyertes és megvalósítás alatt áll, a legnagyobb pályázatok a 6. táblázatban láthatók.

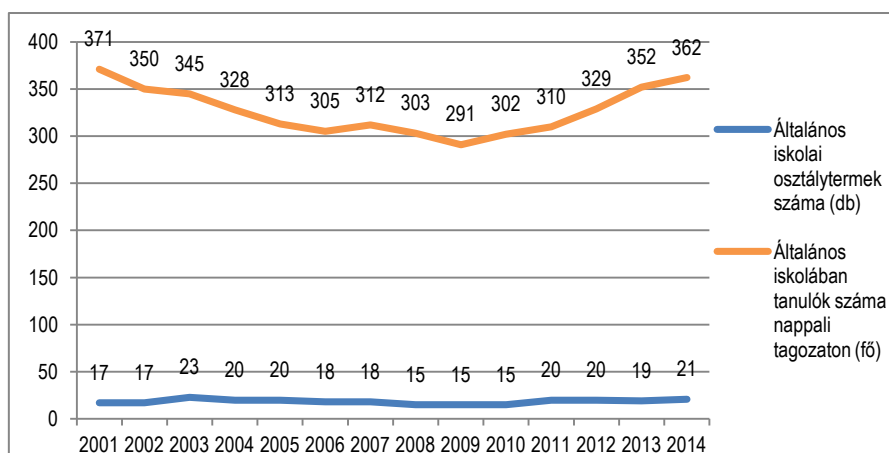
Pályázati azonosító	Projekt	Elnyert összeg	Státusz
HEFOP 3.1.3/B	Fejlesztő eszközök beszerzése	4 000 000 Ft	Megvalósult, lezárt
HEFOP 3.1.3	Szakmai innováció fejlesztése és eszközbeszerzés	4 000 000 Ft	Megvalósult, lezárt
TÁMOP 3.1.4	Kompetencianövelő képzés, eszközbeszerzés, szakmai innováció kidolgozása	7 000 000 Ft	Nyertes, folyamatban lévő
NTP-OTM-MPA-12-039	Mese feldolgozása a tehetségműhelyek által összeállított program láncolatával	1 165 000 Ft	Nyertes, folyamatban lévő
	Tornaszoba kialakítása az Algyői Szivárvány Óvodában	44 590 850 Ft	Beruházási terv

6. táblázat: Az Algyői Szivárvány Óvodában megvalósuló legnagyobb pályázati projektek
(Forrás: algyoi.vi.hu)

Algyő hatályos fejlesztési koncepciójában jelenleg hét olyan fejlesztési javaslat szerepel, amelyet 2016 nyarán kívánnak megvalósítani az óvodában:

- Falak vizesedésének megakadályozása
- Parketta javítás
- Oromfalak omlásveszélyének felszámolása
- Új épületek mögötti udvar rendezése
- Járdaeépítés az óvoda előtt
- Napelemek felhasználása
- Fűtőkorszerűsítés

A településen működő alapfokú oktatási intézmény a **Fehér Ignác Általános Iskola**. A tanítás 2014-ben 21 darab tanteremben zajlott, a beiratkozott diákok száma 2015-ben 362 fő, ami évről évre növekszik 2009 óta: az elmúlt 6 év alatt a létszám közel 20%-kal növekedett (26. ábra).

26. ábra: Az általános iskolai osztályterem számának változása, és az általános iskolában nappali tagozaton tanulók számának változása (Forrás: KSH, 2016)

Az általános iskolában az oktatást 31 pedagógus látta el 2014-ben, a foglalkoztatottak száma állandónak tekinthető, kisebb ingadozással. Más településről 2014-ben 33 fő járt be az iskolába. Az alsó tagozatosok és a felső tagozatosok száma szintén folyamatos növekedést mutat az elmúlt években, valamint a számítógépek és a számítógépet használó diákok száma is emelkedik, szinte valamennyi diák elsajátítja az alapfokú oktatás során az infokommunikációs technológia használatát (7. táblázat).

Év	Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	Általános iskolában tanuló 1-4. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (fő)	Általános iskolában tanuló 5-8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógy pedagógiai oktatással együtt) (fő)	Számítógépek száma az általános iskolai feladatellátási helyeken (db)	Számítógépet használó tanulók száma az általános iskolai feladatellátási helyeken (fő)
2007	19	135	177	42	226
2008	20	152	151	39	190
2009	10	145	146	47	182
2010	12	154	148	24	174
2011	14	172	138	53	321
2012	18	178	151	90	329
2013	23	195	157	88	352
2014	33	193	169	88	362

7. táblázat: Az általános iskolához kapcsolódó statisztikai adatok (Forrás: KSH, 2016)

Az általános iskolában működik úgynevezett ökoiskola, amely a diákokat a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos és környezettudatos nevelésben részesíti, valamint ezzel kapcsolatban a hazai mellett külföldi diákoknak is biztosít az intézmény erdei iskolát is. Az iskolában már első osztálytól kezdve tanulhatnak a diákok angol, majd ezt emelt szinten is elsajátíthatják, valamint az angol mellett emelt szinten tanulhatnak a gyermekek németet is. Az informatika oktatás és műszaki ismeretek oktatása már 4. osztálytól megkezdődik, szintén az alsó tagozat utolsó évfolyamától a diákokat biokertészetre és háztartástechnikára is tanítják. A gyermekek mindennapos sporttevékenységet végeznek és olyan sokszínű testnevelésórák közül választhatnak, mint az atlétika, kézilabda, úszás, labdarúgás. Az említett sportok közül az úszást külön oktatják szakmailag felkészült úszásoktatók. Az iskola rendelkezik egy jól felszerelt könyvtárral, valamint a diákoknak rendhagyó órákat is szerveznek. Az iskolák szakmai

üzemlátogatásokat is szerveznek, hogy a fiatalok jobban megismerkedhessenek a gazdasági élet alapvetéseivel. A kiemelkedő diákoknak lehetőségük van szaktárgyi- és sportversenyeken való részvételre is, amelyeken a többi általános iskolával mérhetik össze tudásukat, vagy sportteljesítményüket helyi, de akár országos szinten is. Akik nem találnak kedvükre való elfoglaltságot, azoknak képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítést is biztosít az iskola.

A tanulmányi időn kívül sok ingyenes lehetőséget is biztosít az intézmény: előkészítők, nyelvvizsga felkészítés, napközis projekt, tehetséggondozás, felzárkóztatás, felvételi felkészítés, számítástechnikai szakkör, népi játékok, néptánc, környezetvédelmi-természetbaráti szakkör, terepi programok, vállalkozási és gazdasági ismeretek oktatása JAM vizsgával, hangversenyek, színházi előadások, iskolaújság készítése, gyógytestnevelés, ingyenes vadasparki órák, mentálhigiénés foglalkozás, drogprevenciós foglalkozás, pályaválasztási tanácsadás. Az iskolának több intézménnyel van kapcsolata, együttműködése is, nem csak hazánkban, hanem Németországban is találunk ilyen iskolát:

- Algyői Szivárvány Óvoda
- Algyői Faluház és Könyvtár, Alkotóház
- Homokháti Iskolaszövetség
- Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet
- Szegedi Tudományegyetem
- Szegedi Regionális Természettudományos Diáklaboratórium
- Gyulai József Természettudományos Műhely
- Németh László Gimnázium Hódmezővásárhely
- CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület
- Kiskunsági Nemzeti Park
- Magyar Környezeti Nevelési Egyesület
- KOKOSZ
- Ezerjófű Egyesület
- Pro Musica Alapfokú Művészeti Iskola
- Hebertsfelden (Németország) testvériskolája
- Dél-alföldi Régió ökoiskolái, ökoiskola hálózat

Az iskolában folyamatosak a beruházások: 2014-ben 9, 2015-ben 4 projekt valósult meg, illetve az elmúlt évek során minden évben történt az iskolával kapcsolatos fejlesztés (8. táblázat).

Projekt címe	Projekt azonosító száma	Támogatási összeg	Önerő	Projekt rövid leírása	Megjegyzés
Komplex intézményi mozgásprogramok és egészségfejlesztési alprogramok megvalósítása	"TIE" TÁMOP-6.1.2.A-14/1-2014-0001. sz pályázat	2,8 millió Ft értékben eszköztámogatás a programokhoz	0	Teljeskörű iskolai egészségfejlesztés: aktív testmozgás programok és iskolakert kialakítása	A program 2015.10.31-én lezárult.
Nemzeti Tehetség Program - Sportágakat népszerűsítő rendezvények támogatása	NTP-SR-15	500 000 Ft	0	Sportágak népszerűsítése az iskolában	elbírálás alatt, döntés várható 2015. november vége
Svájci-Magyar Együttműködési Program- "Égigérő Tanterem" erdei iskola 5. osztályosoknak- Egyházaskozár	SH/4/10-EIP-2015/2-0012.	756 000 Ft	546 000 Ft	erdei iskola programok természeti és kulturális értékeink megismertetése a tanulókkal	Az erdei iskola programok sikeresen megvalósultak 2015.09.07-11. között.

Projekt címe	Projekt azonosító száma	Támogatási összeg	Önerő	Projekt rövid leírása	Megjegyzés
Határtalanul! Tanulmányi kirándulás 7. osztályosoknak	HAT-15-05-0446. sz pályázat	1 665 000 Ft	13000 Ft/fő	Erdélyi körutazás a magyar vonatkozású történelmi és kulturális helyeken.	Nyertes pályázat

8. táblázat: Az általános iskolával kapcsolatos fejlesztések 2015-ben
(Forrás: Algyő Nagyközség Önkormányzata)

A településen lakó, nappali tagozatos jogviszonyban álló felsőoktatási intézmények tanulói **Bursa Hungarica** ösztöndíjat kaphatnak Algyő Nagyközség Önkormányzata és az Emberi Erőforrások Minisztériumának együttműködése eredményeképpen, aminek segítségével a diákok anyagi terheit ösztöndíj formában enyhíti a település.

A településen zajló közművelődés legfontosabb eleme az **Algyői Faluház és Könyvtár**. Az intézmény fő tevékenysége a „település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása, különféle rendezvények és kiállítások szervezése, az olvasási, tájékozódási igények kielégítése, az információhoz való hozzájutás lehetővé tétele; kiállítások, rendhagyó órák, irodalmi és ismeretterjesztő előadások szervezése. Hagyományörző-, alkotó- és művelődő közösségek, amatőr művészeti csoportok működésének biztosítása az intézményben”. Az intézmény jelenlegi üzemeltetője 2013. május 1-től a Gyevitur Kft. Az intézmény szerves része az 1994-ben felavatott Algyői Faluház közművelődési intézmény, melynek jelenlegi neve 2012-től használatos. A faluházban található színházterem, amelynek befogadóképessége 300 fő, a teremhez tartozó színpad alapterülete 80m². A faluház biztosít otthont a civil szervezetek működésének, illetve a faluház galériája biztosít teret a képző- és iparművészeti tárlatnak is. A rendezvények idejében és azon kívül is a faluházban üzemel egy kávézó és pizzeria. A faluház állandó programjai között szerepel többek között néptánc, énekegyüttes, fitness, tánciskola, hagyományörző együttes, hip-hop tánc csoport, jóga, drámaszakkör, baba-mama klub, nyugdíjas klub, hit és lélek klub. A faluház szerves része a **könyvtár**, melynek elődjét az 1892-ben alapított olvasó- és önképző kört tekinthetjük. 1907-ben az algyői jegyző létrehozta az ingyenes népkönyvtárat. A könyvtárállomány az 1932-es adatok szerint már 430 kötetesre nőtt, 1959-ben viszont már 3808 könyv volt megtalálható az intézményben. 1973-ban Szeged, így a Somogyi Könyvtár részeként a könyvtár épületét három további épülettel bővítették, amelyben már több mint 13 000 könyv volt megtalálható ekkor. A könyvtár önállósodását követően a fejlődés ismét megindult, immáron CD-ROM és DVD lemezeket is lehetett kölcsönözni. A könyvtár 2001 óta rendelkezik internet elérhetőségi lehetőséggel, azóta számítógép használatot is biztosít. 2011-ben csatlakozott a könyvtár a Corvina integrált könyvtári rendszerre, így könyvei az országos adatbázisban is megtalálhatóak. Jelenleg lehetőség van a könyvtárban 4 hetes számítógép használatot segítő tanfolyamokon is részt venni, amelyek célközönsége főként a nyugdíjasok, integrálva őket az infokommunikáció által uralt világba.

A könyvtár mellett a faluházban működik az **Algyői Alkotóház** is, amely tanfolyamok és képzések biztosításával kíván a közművelődésbe bekapcsolódni, azt alakítani és fejleszteni 2012 óta. 2014-ben indultak az első képzések, amelyek 4 félév alatt abszolválhatók és keretükben olyan tudást lehet elsajátítani, mint a kerámia, üvegtechnikák, tűzzománc és egyéb népi technikák, vagy rajz- és festészeti alaptermék. Az Algyői Faluház része továbbá az **EzerJóHáz** is, amely szintén alkalmas oktatási tevékenységek lebonyolítására.

ellátás és gyógytorna is. Az intézmény továbbá családsegítési feladatokat, gyermekjóléti szolgáltatást is biztosít. A hatályos 2016-os költségvetési tervezetben az ESZI fejlesztése is szerepel, mintegy 42 300 000 Ft értékben kívánja az önkormányzat a szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztését, bővítését megvalósítani.

Algyő Nagyközség Önkormányzata 2013-ban fogadta el a település **Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP)**, amelynek célja esélyegyenlőség megteremtése a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosításán keresztül, valamint a szegregációmentesség, diszkriminációmentesség, a szociális biztonság, a magas szintű oktatáshoz, egészségügyhöz, és lakhatáshoz való egyenlő hozzáférés követelményének megvalósítása. A program öt célcsoportot határoz meg (romák és/vagy mélyszegénységben élők, gyermekek, idősek, nők, és fogyatékkal élők), melyeknek a helyzetén javítani kíván a település, kidolgozott lehetőségeken keresztül (9. táblázat).

Célcsoport	Esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Elérni kívánt cél	Intézkedések tartalma
Mélyszegénységben élők és romák	1. Magas az alacsonyan képzett munkanélküliek aránya 2. Magas a munkanélküliek száma	A munkanélküliek minél nagyobb számban történő bevonása a képzési programokba, a képzésben átképzésben részesülő munkanélküliek elhelyezkedése a munkaerőpiacon	Tájékoztatás a képzési lehetőségekről, képzési programokban való részvételről, az elhelyezkedés segítése, a programokban való részvétel támogatása
Gyermekek	1. Magas a veszélyeztetett kiskorúak száma	A veszélyeztetés okainak feltárása, a bevonható szakemberek, módszerek, eszközök felmérése, a veszélyeztetettség arányának csökkentése	Kapcsolatfelvétel az érintett segítő szervekkel, egyéni cselekvési tervek készítése és azok végrehajtása
Nők	1. Fokozatosan emelkedik a munkaképes korú nők körében a munkanélküliség aránya	Az érintett célcsoportok tagjainak bevonása a képzési programokba, valamint a képzésben résztvevő munkanélküliek elhelyezése	Az érintettek tájékoztatása a képzési lehetőségekről, képzési programban való részvétel segítése, az elhelyezkedés segítése
Idősek	1. Az időskorú lakosság feltérképezésének hiánya iskolázottság, anyagi helyzet, egészségügyi állapot, családi helyzet, érdeklődési kör szempontjából 2. Egyre erősebb az elmagányosodás időskorban	Az időskorúak feltérképezése különböző szempontok alapján, az egyedülálló idős emberek programokba való bevonása, a hovatartozás érzésének erősítése, tájékoztatás az igénybe vehető ellátásokról, programok szervezése	Időskorúak adatainak gyűjtése, kérdőív összeállítása, önkéntesek toborzása, helyzetelemzés, felmérés, tájékoztatás, programok szervezése, partnerek bevonása
Fogyatékkal élők	1. Magas a megváltozott munkaképességűek száma 2. Ellátásuk fokozott terhet jelent a családoknak	Az érintett családok igényeinek felmérése, tájékoztatás az ellátási lehetőségekről, szociális támogatásokról, a fogyatékkal élők részére programok szervezése	Igényfelmérés, tájékoztatás, partnerek bevonása, programok szervezése

9. táblázat: A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai, és megvalósítani kívánt célok (Forrás: *Helyi Esélyegyenlőségi Program, Algyő*)

Algyőn a lakosság szociális ellátása kapcsán jelen vannak a különböző önkormányzati támogatások is, ennek értelmében a településen a rászorulóknak igényelhetnek:

- lakhatási támogatást,

- gyógyszerköltség enyhítésére irányuló támogatást,
- helyi ápolási díjat,
- helyi lakásfenntartási támogatást,
- gyermekintézményi étkeztetési díj megfizetéséhez hozzájáruló támogatást,
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt,
- rendkívüli települési támogatást,
- temetési költségekhez nyújtandó támogatást,
- hulladékszállítási díjra vonatkozó kedvezményt,
- mezőgazdasági termelők útdíj fizetése alóli felmentésére szóló igazolást,
- újszülöttek és házások támogatása.

1.8.3. Szabadidő és sport

Algyő nagy gondot fordít az egészséges életmódra való nevelésre, az aktív szabadidős- és sportlehetőségek körének szélesítésére. Ez több szempontból is fontos a település számára. A saját karakter, arculat kialakításában is kiemelt szerepe van, hogy egy élhető, a kor igényeit kiszolgálni képes község, **közösség** képét tudja kommunikálni a település. Ez egyfelől külső kommunikáció is, hiszen a sportos és rendezett település vonzó képet mutat a településre érkezők, különösen a fiatalok, fiatal párok számára, hiszen a kellemes, aktív környezet megléte a családtervezés kapcsán is elsődleges tényező lehet. Másfelől belső kommunikáció is, általa értékrendet ad át a település, hagyományokat ápol és teremt.

A település két legfontosabb sporttevékenységekkel foglalkozó intézménye az Algyői Sportkör, valamint az Algyői Fehér Ignác Általános Iskola, Sportiskola. A Sportkör szakosztályainak egyik legfontosabb prioritása az utánpótlás nevelés. Továbbá számos olyan tevékenységet is találunk, melyek nem feltétlenül versenysportok, inkább úgynevezett **szabadidősportok**, melyek közül például a lovaglás - melynek szervezésében aktív szerepet vállal az Algyői Lovas klub - kifejezetten a helyi adottságokra, hagyományokra épít (10. táblázat). Ezek összességében a település felnövekvő társadalmának életmód-tudatos nevelését szolgálják. A sporttevékenységek közül a kézilabda és az evezős-sportok Szeged közelsége, sportéletének tágabb régióra gyakorolt inspiráló mivolta okán is fejlődnek.

Szakágak	Szakosztályok	Célok
Labdarúgás	- megye I. felnőtt férfi csapat - megye III. felnőtt férfi csapat - U-19 ifjúsági csapat - U-7, U-9, U-11, U-13 korosztályú fiú csapatok	- az MLSZ által szervezett bajnokságban való részvétel - utánpótlás nevelés
Kézilabda	- felnőtt férfi csapat - felnőtt női csapat - FKSE-ALGYŐ NBII férfi csapat - KSZSE-ALGYŐ NBI/B női csapat - U-8, U-9 fiú, lány csapat	- az MKSZ által szervezett bajnokság részvétel - az MKSZ által szervezett utánpótlás bajnokságban részvétel, - utánpótlás nevelés
Kajak		- nemzetközi és országos szintű versenyeken való részvétel - utánpótlás nevelés
Ökölvívás		- országos és területi versenyeken való részvétel
Lábtennisz		- szabadidősport - szervezett versenyeken való részvétel

Szakágak	Szaksztyályok	Célok
Szertorna		- országos, területi versenyeken való részvétel - utánpótlás nevelés
Karate		- szabadidősport, bemutatók - országos versenyeken való részvétel - utánpótlás nevelés
ITF taekwando		- szabadidősport - országos versenyeken való részvétel - utánpótlás nevelés
Lovaglás	fogathajtás	- szabadidősport - nemzetközi, országos és megyei szintű versenyeken való részvétel

10. táblázat: Az Algyői Sportkör szakági rendszere (Forrás: www.algyo.hu)

A 2011-2012-es tanévben már az új épületben található Algyői Fehér Ignác Általános Iskola példa értékű összehangolt programokkal segíti az ifjú korosztály testi-szellemi fejlődését. Filozófiájuk szerint a sport nem csupán a fizikai erőnlétről szól, az egészséges és fitt állapotban lévő egyén szellemileg is frissebb, fogékony a környezettudatos nevelés értékeinek befogadására, továbbá olyan, élete későbbi szakaszaiban is fontos képességeket sajátít el, mint például a **csapatban való gondolkodás**, csapatmunka, szervezési képességek. Az iskolában adottak az ingyenes testmozgási, edzési lehetőségek, valamint az úszásoktatás is megvalósulhat, hiszen az intézmény közvetlen közelében helyezkedik el a település fürdője. Az úszásoktatást már óvodás korban elkezdhetik a gyermekek, ennek biztosítása a 2009-ben alakult **Algyői Úszó Közhasznú Egyesület** feladata.

A tevékenységek végzéséhez szükséges humán- és műszaki **infrastrukturális háttér** is kimagasló. Az iskolához szervesen kapcsolódik a település sportcsarnoka, egy füves nagypályás futballpálya korszerű öltözővel és konditeremmel, egy 60 méter hosszúságú futópálya, valamint műanyag borítású kézilabda- és futball pálya. Az iskola testnevelő oktatóival gyógytestnevelő és gyógytornász, valamint külsős edzők is együttműködnek. Az együttműködés alapja az iskola külső kapcsolatainak széles spektruma. Ugyancsak ennek eredménye a diákok igényeinek mind szélesebb kiszolgálása egyéb lehetőségek biztosításával, mint például küzdősportok, extrém sportok, atlétikai sportok, valamint néptánc, társastánc.

A sport szeretete életmóddá is kell váljon, Algyő esetében is cél, hogy ne csak a szűkebben vett szervezeti kereteken belül találkozzanak bizonyos gondolkodásmódokkal, mintákkal az erre fogékonyak, hanem legyen ez **napi rutin**, akár családi program (kerékpáros, gyalogos túraútvonalak megléte). A szabadidő aktív eltöltésében több egyesület is segítséget nyújt. Az Algyői Tisza Szabadidő, Sport, Környezetvédő és Rekreációs Egyesület (ALTE) célja a Tiszára, mint helyi identitás-tudatot nagyban meghatározó elemre építkező, a fejezetben kifejtett értékeket közvetítő **minőségi szabadidő eltöltési lehetőség** biztosítása. Algyő tehát összehangoltan, egymásra építkező elemek láncolatával valósítja meg társadalma egészséges életmódjának, együtt gondolkodásának fejlesztését, melynek fő pillérei a sportoktatás, a környezeti nevelés, a szabadidő eltöltés és a **turizmus**. Ezt egymásra épülő pályázatok rendszerével is támogatja, melyek közvetlenül, vagy közvetve járulnak hozzá a hosszútávú célok megvalósulásához (11. táblázat).

Projekt megnevezése	Társfinanszírozó
Ovi-foci program	2013/2014 TAO év
Csónak és kishajó kikötő fejlesztése Algyőn a vízi turizmus elősegítése érdekében	LEADER 2013. helyi életminőség megóvása, fejlesztése
Green School	HUSRB/1203/122/216 Magyarország-Szerbia IPA Határon Átnyúló Együttműködése Program
Lovassport és oktatás alapfeltételeinek megteremtése Algyőn	LEADER 1 017 399 célterület
Fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampány megvalósítása Algyőn	KEOP-6.1.0/A/11-2011-0159
Vízitúra táborhely kialakítása a Tisza algyői szakaszán	ITJ-TAB-11-1648
Az algyői Borbála Fürdőben szabadtéri tornapálya, szabadtéri tusolók kiépítése és nyári öltöző kihelyezése	LEADER 1 015 199 célterület
A Tisza-menti aktív turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó, a piaci igényeknek megfelelő vízi turizmus fejlesztése sporteszközök beszerzése révén	AVOP 3.5 LEADER +
A víziturizmus fejlesztéséhez szükséges kajakok és azok szállítására szolgáló eszköz beszerzése	AVOP 3.5 LEADER +

11. táblázat: Az aktív életmódhoz kapcsolódó fontosabb programok Algyőn (2007-2015)
(Forrás: www.palyazat.gov.hu/jelenteskeszito; www.algyo.hu alapján, saját szerkesztés)

1.8.4. Civil szervezetek

A településen összesen 36 regisztrált és működő civil szervezet van bejegyezve a civil.info.hu adatai szerint. A civil szervezetek többek között kiveszik a részüket a szabadidős és sporttevékenységekből, szociális segítségnyújtásból, érdekképviselésből, oktatásból, közművelődésből, és egészségügyből is.

Civil szervezet neve	Tevékenység
„ALGYŐI TERMÉSZETVÉDŐ HORGÁSZEGYESÜLET”	Tagjai részére kedvező horgászlehetőségek biztosítása, ésszerű, megalapozott halgazdálkodás folytatása, tagjai érdekeinek képviselete.
„Boldog Gyermekkor Alapítvány Algyő”	Az Algyő község által fenntartott óvodába beíratott gyermekek egészséges életmódra nevelése, a szabadidő hasznos eltöltésének támogatása. A gyermekek egyéni képességeinek fejlesztéséhez szükséges feltételek biztosítása, egyéb sportrendezvények lebonyolítása.
Kovács Antal Alapítvány, felesége Vitéz Berta emlékére	Az Algyői Fehér Ignác Általános Iskola nevelési, oktatási feltételeinek szinten tartása, javítása
Algyő Fejlődéséért Alapítvány	Algyő fejlesztése a közművesítés és közlekedés terén, a híradástechnikai és kábeltelevíziós rendszer kialakítása és fenntartása, az oktatás, a közművelődés, a sport, az egészségügy és a szociális ellátás fejlesztése.
Algyő KFC Szeged Sportegyesület	Sporttevékenység.
Algyő Sportjáért Közalapítvány	Algyő nagyközség sportéletének támogatása és az ezzel kapcsolatos önkormányzati feladatok megvalósításának elősegítése.
Algyő Sportjáért Közalapítvány "v.a."	Sporttevékenységek támogatása.
Algyőért Közszerződési Egyesület	Az Algyőn élők érdekeinek érvényesítése, a dinamikus és harmonikus fejlődés segítése, a közösségi élet erősítése, környezetvédelem, információs központ létrehozása, a szabadidős tevékenységek és a sport támogatása.
Algyői "Kormorán" Horgászegyesület	Sportszerű horgászat és pihenés biztosítása, környezetvédelem.
Algyői Általános Iskola Alapítvány	Az Algyői Fehér Ignác Általános Iskola, valamint az iskola tanulóinak és oktatóinak támogatása.
Algyői Faluvédő Polgárőr Egyesület	Bűnmegelőzés, közrendvédelem, veszélyhelyzet esetén emberi élet és

Civil szervezet neve	Tevékenység
	anyagi javak mentése.
Algyői Gazdakör	Gazdák érdekvédelme és érdekképviselése.
Algyői Kerecsen Egyesület	Jótekonyság, hátrányos helyzetűek segítése.
Algyői Lovas Klub	A lovas sport, lovaglás, kocsikázás, lótarás széles körben történő megismertetése, népszerűsítése, versenyek és rendezvények szervezése, a lovas turizmus fellendítése.
Algyői Lövész Egyesület	A légfegyveres és más, engedélyhez nem kötött eszközök használata, szabadidős tevékenységként történő megismertetése.
Algyői Nőegylet	Algyő területén élő rászorulóknak részére házi segítségnyújtás biztosítása.
Algyői Sportkör	Sporttevékenység.
Algyői Szőke Tisza Nyugdíjasklub	Az emberi kapcsolatok kiépítése, ápolása, egymás segítése, hagyományok őrzése, kulturális tevékenység.
Algyői Úszó Közhasznú Egyesület	Rendszeres sportolás, testedzés, versenyeztetés, felüdülés biztosítása.
Algyői Vízisport Egyesület	A vízisportot kedvelők összefogása, érdekeinek képviselete.
Baghyné Makra Ilona Alapítvány az Algyői Általános Iskoláért "v.a."	Célja pénzbeli ill. tárgyi jutalmakkal támogatni az Algyői Általános Iskola azon tanárait, tanítóit és nevelőit, akiknek tanítványai helyi vagy országos tanulmányi versenyeken rendszeresen kimagasló eredménnyel szerepelnek és szabadidejük terhére hozzájárulnak az iskolában tanulók ismereteinek gyarapításához, tudásuk fokozásához, elmélyítéséhez. Célja támogatni az iskola évfordulóinak méltó megünneplését, az iskolai kiadványok megjelenését.
Büntetés-végrehajtás Dél-magyarországi Szakszervezete	Tagok érdekvédelme és érdekképviselése.
Dél-Alföldi Régió Települési Egészségterv Egyesület	Komplex módon segíteni és koordinálni a régió településein élők életminőségének javítását, a közösség fejlesztését, az egészséges életmód, a természet- és környezetvédelem, valamint a szociális jólét területén.
Dinamix Ifjúsági Kerekasztal	A fiatalok érdekeinek képviselete, összefogása, kulturális, sport és szórakoztató rendezvények, programok szervezése, koordinálása.
EZERJÓFŰ Algyői Egészségvédő Kör Közhasznú Egyesület	Algyő területén élő emberek egészségvédelme, egészségfejlesztése érdekében történő tevékenység.
Fiatalkor Egy Élhetőbb Környezetért Közhasznú Egyesület	A helyi fiatalok környezettudatos életmódra való nevelése, az épített és természeti környezet épségének megőrzése, fejlesztése.
GYEVI ART Kulturális Egyesület	Algyőn a helyi kulturális tevékenységének, a szabadidő hasznos eltöltésének, a közösségi élet kibontakoztatásának elősegítése.
Mandula Színház Alapítvány	A Mandula Színház kapcsolatrendszerének, tevékenységének kiépítése és működtetése, anyagi támogatása, színházi előadások szervezése
Magyar Vegyipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége Primágaz Hungária Ipari és Kereskedelmi Rt. Szegedi Regionális Igazgatóság Szakszervezeti Alapszervezete	Tagjainak érdekvédelme és érdekképviselése.
Móra Ferenc Népszínház Közhasznú Egyesület	A Móra Ferenc Népszínház támogatójaként, háttérszervezetként szerepet vállalni a magyarországi ill. határon túli magyar lakta területek színházigényeinek kielégítésében.
Nagyfáért Alapítvány	A büntetés-végrehajtás személyi állománya, nyugdíjasai és családtagjainak kulturális és sporttevékenységének, oktatásának elősegítése, támogatása, szociális tevékenység, szakmai tevékenységek és kutatási tevékenység fejlesztésének elősegítése, támogatása. A büntetésüket töltők és büntetésükből szabadulók társadalmi rehabilitációjának elősegítése, szociális tevékenység, egészségkárosultak és vagyontalanok támogatása.
Olajág Szakszervezet	Tagjainak érdekvédelme és érdekképviselése.
Ősgyeviek Baráti Köre	Ápolni a szülőfalu szeretetét, erősíteni nagy múltú hagyományokat és

Civil szervezet neve	Tevékenység
	segítséget nyújtani a közösség erejével a helyi problémák megoldásához.
Petrolszerviz Olajipari Karbantartó és Építő Kft. Munkástanácsa	A PETROLSZERVÍZ Kft.-nél foglalkoztatott munkavállalók érdekeinek képviselője, munkahelyének megtartása, a Kft. vagyonának megtartása, gyarapítása ill. abba való beleszólás joga.
Síkvidéki Repülő Sportegyesület (Algyő - 1930)	A légi sportok szervezése, légi közlekedés, légi sportok utánpótlásának biztosítása, egyéb célú repülések végrehajtása, repüléssel, ejtőernyőzéssel foglalkozók szakmai továbbképzése.
SZEGEDI "FÖLDALATTI" KULTURÁLIS ÉS IFJÚSÁGI KÖZHASZNÚ EGYESÜLET	Olyan szellemi műhely létrehozása, amely lehetővé teszi az amatőr művészek bemutatkozását, szereplését, valamint ennek érdekében kulturális kiadványok készítése.

12. táblázat: Az Algyőn regisztrált és működő civil szervezetek listája (Forrás: civil.info.hu)

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Algyő nagyközség gazdasági szerepét nagymértékben befolyásolja a régió- és megyeszékhely közelsége. Ennek értelmében a település Szeged urbanus gyűrűjébe tartozik, abba szorosan integrálódott térszerkezeti egységként értelmezhető csakúgy, mint a közeli Sándorfalva, Röske, és Újszentiván is. Erre a térszerkezeti egységre jellemző az úgynevezett „urban sprawl”, a városi területek burjánzása általi zöldterület beépítés. A zöldterület csökkenés nem csak a lakófunkciójú objektumok, hanem az ipari jellegű létesítmények magas arányából is adódik, emiatt különösen fontos szerepet kap a zöldterület konzerválásnak a kérdése. Algyőn és környezetében található a megye legnagyobb ipari komplexuma, a MOL Nyrt. szénhidrogén kitermelő egysége, amely a magyarországi szénhidrogén termelés 30%-át adja. Ehhez kapcsolódóan sok a fejlett kis- és középvállalkozások száma, valamint a település nagy ipari tradíciókkal is rendelkezik.

A térbeli-sűrűsödési folyamatok méréséhez a lokációs hányados (location quotient – LQ) számítását alkalmaztuk. Ennek értelmében megvizsgáltuk, hogy Algyő az egyes nemzetgazdasági ágak tekintetében mekkora súlyt képvisel a nemzetgazdasági ágak országos és járási értékeihez képest. A következő képletet használva: $LQ = (P_{ij}/P_i)/(P_j/P)$, ahol LQ=lokációs hányados, P_{ij} =települési ágazat foglalkoztatottak száma, P_i =országos ágazati foglalkoztatottak száma, P_j =települési összes foglalkoztatottak száma, P =országos összes foglalkoztatottak száma. Ez alapján megkapjuk azt, hogy mennyire alul- vagy felülreprezentált Algyő az országos átlaghoz, illetve a Szegedi járáshoz képest. A számítás során az LQ=1 (lokációs hányados) az országos szintet mutatja meg. A számítás levezetése az adatbázisból (13. táblázat) a következőképpen alakul:

Mezőgazdaság súlya Algyőn			
$(184/176731)/(2310/3942723) =$	$0,001041/0,000586$	$=$	1,78
Ipar súlya Algyőn			
$(682/1115761)/(2310/3942723) =$	$0,000611/0,000586$	$=$	1,04
Szolgáltatás súlya Algyőn			
$(1444/1340831)/(2310/3942723) =$	$0,001077/0,000586$	$=$	1,84
Mezőgazdaság súlya Szegedi Járásban			
$(2996/176731)/(83737/3942723) =$	$0,016952/0,021238$	$=$	0,8

$$\begin{aligned} &\text{Ipar súlya Szegedi Járásban} \\ &(18602/1115761)/(83737/3942723) = 0,016672/0,021238 = 0,76 \\ &\text{Szolgáltatások súlya Szegedi járásban} \\ &(62139/1340831)/(83737/3942723) = 0,046344/0,021238 = 2,2 \end{aligned}$$

	Foglalkoztatottak száma országosan (fő)	Foglalkoztatottak száma Algyőn (fő)	Foglalkoztatottak száma a Szegedi járásban (fő)
Mezőgazdaság	176 731	184	2996
Ipar	1 115 761	682	18 602
Szolgáltatás	1 340 831	1444	62 139
Összesen	3 942 723	2310	83 737

13. táblázat: A foglalkoztatottak számának szektoronkénti megoszlása országosan, Algyőn és a Szegedi Járásban (Forrás: KSH, saját szerkesztés)

Algyő mezőgazdasági súlya LQ 1,78, ipari LQ 1,04, szolgáltatási (tercier) pedig LQ 1,84. Ez önmagában azt jelenti, hogy Algyő mind a három ágazatban nagyobb súllyal van jelen az országos középértéknél. Ezt a számítást elvégeztük a Szegedi járás tekintetében is, ahol az alábbi adatokat kaptuk: Mezőgazdaság LQ = 0,8, Ipar LQ = 0,76, Szolgáltatások LQ = 2,2. Mindebből jól látni, hogy míg ipari és szolgáltatási súlyt tekintve a járás elmarad az országos középértéktől, addig Algyő települése kiemelkedik mind a járás, mind az országos középértéktől súlyát tekintve. Algyő a járás egészének súlyától is csupán LQ 0,36-tal van elmaradva, ami kiemelkedő teljesítményt jelent országos és járási viszonylatban is.

A településen a regisztrált önálló és társas vállalkozások száma a 2013-as adatok alapján 738 darab. Nonprofit szervezetből 26-ot, civil szervezetből pedig 24-et tartottak nyilván. A 738 regisztrált vállalkozásból 591 végzett gazdasági tevékenységet 2013-ban, melynek nagy része (96%) 1-9 fős mikrovállalkozás kategóriába esik. Fontos megemlíteni, hogy a 185 egyéni vállalkozó közül főfoglalkozásban 74 folytatta a tevékenységét, tehát mintegy 40%, mellékfoglalkozásban az egyéni vállalkozók 49%-a tevékenykedett (14 - 15. táblázat).

Regisztrált vállalkozások 2013			db
Társas vállalkozások	Korlátolt felelősségű társaság	136	206
	Szövetkezet	1	
	Részvénytársaság	2	
	Betéti társaság	67	
Önálló vállalkozások	Főfoglalkozású	159	532
	Mellékfoglalkozású	246	
	Nyugdíjas	127	
	Főfoglalkozású	74	
Egyéni vállalkozók	Mellékfoglalkozású	91	185
	Nyugdíjas	20	
	Nonprofit szervezet		26
Költségvetési szerv			5

14. táblázat: A regisztrált vállalkozások megoszlása Algyőn 2013-ban (Forrás: KSH TEIR 2016, saját szerkesztés)

Működő vállalkozások 2013		
Létszámkategória		db
Összes működő vállalkozás	1-9 fő	569
	10-19 fő	12
	20-49 fő	5
	50-249 fő	5
	Összesen	591
Összes működő társas vállalkozás	1-9 fő	147
	10-19 fő	12
	20-49 fő	4
	50-249 fő	5
	Összesen	168
Működő jogi személyiségű vállalkozás	Összesen	139
Működő jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás	Összesen	68
Működő egyéni vállalkozók	Főfoglalkozású	159
	Mellékfoglalkozású	246
	Nyugdíjas	127
	Összesen	532

15. táblázat: Algyőn működő vállalkozások megoszlása létszámkategóriánként 2013-ban
(Forrás: KSH TEIR 2016, saját szerkesztés)

Algyőn 2014-ben 751 darab regisztrált vállalkozást tartottak nyilván, ami a 2013-as adatokhoz képest 13 vállalkozással többet jelent. Jól látható, hogy a regisztrált vállalkozások közül 274 darab, azaz a vállalkozások 36%-a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat területén tevékenykedik (16. táblázat).

Regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása 2014	
Ágazat	Regisztrált (db)
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	274
Bányászat, kőfejtés	6
Feldolgozóipar	45
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyvezérlésmentesítés	2
Építőipar	68
Kereskedelem, gépjárműjavítás	63
Szállítás, raktározás	23
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	13
Információ, kommunikáció	15
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	15
Ingatlanügyletek	65
Tudományos, műszaki tevékenység	72
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	23
Oktatás	17
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	14
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	12
Egyéb	23

Regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása 2014	
Ágazat	Regisztrált (db)
MINDÖSSZESEN	751

16. táblázat: A regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása 2014-ben Algyőn.
(Forrás: KSH TEIR 2016, saját szerkesztés).

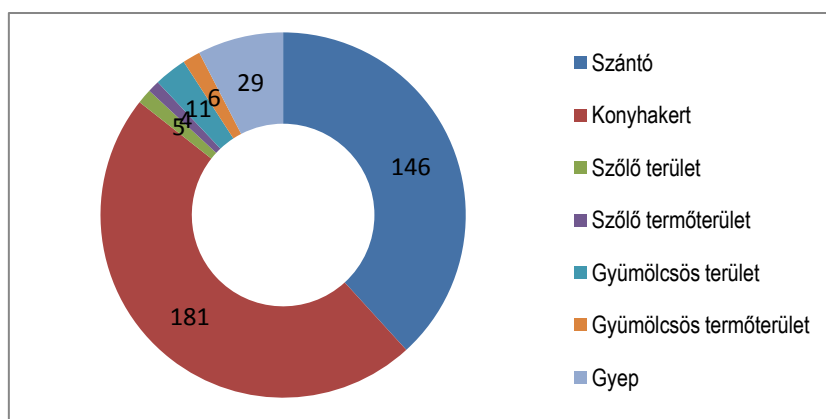
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlás szerint Csongrád megye bruttó hozzáadott értéke a mezőgazdaság tekintetében eltér az országos átlagtól, ugyanis az magasabb arányban járul hozzá a nemzetgazdasági termeléshez (8,8% KSH 2013), míg az országos szekunder és terciér ágazatok átlagához közelinek mondhatók.

1.9.2.1. Mezőgazdaság

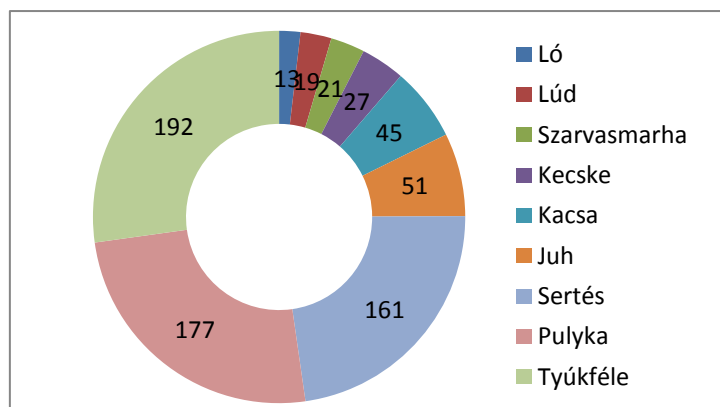
Algyőt csaknem a honfoglalás óta lakott területként tartják számon, az első írásos emlék 1138-ból maradt fent, amikor Villa Geu néven említették. A település népessége már a kezdetek óta főként mezőgazdasággal foglalkozott, amely tevékenységet napjainkig kisebb-nagyobb mértékben megőrizte. Az ide települő honfoglalók halászáttal, állattenyésztéssel és földműveléssel foglalkoztak hosszú évszázadokon át, amely a török hódoltság ideje alatt sem szűnt meg teljesen. A település az 1700-as évektől kincstári birtok volt, ám a század közepétől az Erdődy család birtokába került. A család keveset foglalkozott a mezőgazdasággal és a gazdálkodással, így a települést eladták a Pallavicini családnak. Nem csak a török hódoltság jelentett az algyőiekre és életmódjukra veszélyt, hanem a településen átfolyó Tisza sorozatos árvizei is, beleértve az 1879-es nagy árvizet, ami Szegedet is romba döntötte. A XX. század elejére azonban Algyőt nagyon magas színvonalú mezőgazdaság jellemezte, vízi közlekedése és a Tiszán való átkelés lehetősége, valamint a vasúton és közúton való elérhetősége a településnek nagy kereskedelmi forgalmat biztosított. Az 1960-as években felfedezett szénhidrogén készletek kitermelésének hatására nagy mennyiségű népesség áramlott Algyőre, lecsökkentve a hagyományos mezőgazdasági jellegét a településnek. Az akkori politikai-társadalmi berendezkedés következtében az önállóságát el is veszítette mintegy 33 évre, csak 1996-ban lett újra önálló település. Az ipari termelés hatására azonban a mezőgazdaság nem tűnt el Algyőről, napjainkban is megtalálható az ágazat.

A legfrissebb népszámlálási adatok alapján Algyőn 2010-ben 337 darab egyéni gazdaság volt, illetve mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezet is volt 2 darab, ami magasnak mondható. Ezt jól tükrözi, hogy a nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlásban a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és halászati regisztrált vállalkozások aránya 36% volt, ez a 18 kategóriát tekintve kiemelkedő (KSH 2016). A mezőgazdaság súlyát tekintve a fejezet elején bemutatott lokációs hányados alapján az országos átlagnál 56%-kal magasabb, a szegedi járás országos súlyánál pedig több mint kétszer nagyobb. A földterületet használók száma a településen 269 fő, megoszlását tekintve a legtöbben konyhakertben dolgoznak (181 fő), viszont rögtön a szántóföldi művelésben dolgozik a második legtöbb ember, mintegy 146 fő. (27. ábra).

27. ábra Algyő mezőgazdasági dolgozóinak kategóriánkénti megoszlása
(Forrás: KSH TEIR 2016, saját szerkesztés)

A járásban található településeket tekintve a hatodik a település abban a tekintetben, hogy hány ember használ mezőgazdasági területet. A legtöbben természetesen Szegeden használnak, ezt követi Domaszék. Algyőn 339 gazdaság található, ebből 337 egyéni. A 339 gazdaság összesen 2152 hektár területen folytat mezőgazdasági tevékenységet. A terület 93%-án, mintegy 2012 hektáron szántóföldi művelés folyik, 131 hektáron pedig legelő található. Az állattartást tekintve Algyőn az állattartó gazdaságok száma 274 darab, melyben a tyúkféléket is tartó gazdaságok dominanciája figyelhető meg (192 darab gazdaság), ezt nem sokkal követi a sertést tartó gazdaságok száma (161 darab). Elmondható, hogy a három legjellemzőbb állatfajta Algyő mezőgazdaságban a tyúk, a sertés, és a pulyka (28. ábra).

28. ábra: Az állattartó gazdaságok megoszlása a tartott állatfajta és azok száma szerint
(Forrás: KSH TEIR 2016, saját szerkesztés)

Egészen más képet kapunk azonban, ha az állatállomány számát vizsgáljuk, hiszen a fenti ábrából azt láthatjuk csupán, hogy egy gazdaságban több állat tartása is jellemző, nem túl gyakori az állatspecifikus gazdaságok jelenléte. Algyőn 2010-ben összesen 1435 darab állatot tartottak, amely szerkezetét tekintve 55%-ban sertés, 13%-ban szarvasmarha és 11,5%-ban tyúkfélé. Ebből arra a konklúzióra jutunk, hogy amíg a legtöbb gazdaságban tartanak tyúkféléket is, addig a gazdaságok legnagyobb számban sertést tartanak és a tyúkfélék csak a harmadik helyre szorulnak vissza. Kijelenthető, hogy az algyői állattartásban leggyakoribb a tyúkfélék tartása, viszont a legnagyobb számban sertést találhatunk a településen (17. táblázat).

Állatfajta	Megoszlás (%)
Szarvasmarha	13,2
Sertés	55,1
Ló	1,3
Juh	3,1
Kecske	1
Tyúk	11,5
Kacsa	2,3
Lúd	10,7
Pulyka	0,4
Egyéb	1,5

17. táblázat: Az Algyőn tartott állatfajták százalékos megoszlása
(Forrás: KSH TEIR 2016, saját szerkesztés)

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) által 2013-ban kifizetett támogatások alapján a település az **Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA)** több tengelyében is megelőzi a környező településeket (18. táblázat). Látható, hogy az első tengely kapcsán a szomszédos települések közül csak Hódmezővásárhelyen történt több kifizetés fiatal mezőgazdasági termelők indulásához nyújtandó támogatás terén, valamint a szomszédos települések közül a legtöbb kifizetett támogatás a helyi vidékfejlesztési stratégia végrehajtása érdekében szintén Algyőn történt.

	112. Fiatal mezőgazdasági termelők indulásához nyújtandó támogatás - Kifizetett kérelmek összege 2013 [Ft]	121. Mezőgazdasági üzemek korszerűsítése - Kifizetett kérelmek összege 2013 [Ft]	213. Natura 2000 Gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás - Kifizetett kérelmek összege 2013 [Ft]	411. Helyi vidékfejlesztési stratégiák végrehajtása, Versenyképesség - Kifizetett kérelmek összege 2013 [Ft]
Algyő	10 765 349	40 000 000	424 525	6 917 702
Maroslele	0	362 160	0	0
Sándorfalva	10 522 800	401 733 266	8 615 205	0
Deszk	0	4 382 662	1 500 832	64 000
Hódmezővásárhely	22 536 580	760 085 446	38 000 357	0
Szeged	2 347 091	393 652 139	12 308 289	0

18. táblázat: Az MVH által kifizetett összegek Algyőn és közeli településeken 2013-ban
(forrás: Széchenyi 2020 jelentéskészítő, saját szerkesztés)

1.9.2.2. Ipar

A település ipari jelentőségének növekedése az 1960-as években történő szénhidrogén feltárásokat követően indult meg, s töretlenül folytatódott napjainkig. Hazánk földtani felépítésére és szerkezetére a pannon-kori üledékek miatti szénhidrogén-telepek keletkezése volt a jellemző. A harmadidőszaki szénhidrogéntelepek felfedezését követően hazánk legnagyobb kőolaj kitermelése 1976 és 1990 között volt, ez mintegy 2 millió tonna kőolaj, valamint 4-7 milliárd m³ földgázmennyiséget jelentett évente. Napjainkra ez a kitermelés jelentősen lecsökkent, azonban Algyőn és térségben még mindig jelentős. Az ipar növekedéséhez hozzájárult a földgáz- és kőolajkitermelés mellett az is, hogy a település

kedvező politikát folytat az ipari szereplők vonzása érdekében. Fontos megemlíteni, hogy közlekedésföldrajzi helyzete folyamatosan javul. Az Európai Unió csatlakozását követően a településen nőtt az ipari aktivitás, hiszen létrejött 2006-ban a "JURA" Ipari Park is. Fontos tényező, hogy az ipari park közvetlen, MOL Nyrt. tulajdonú vasúti kapcsolódással rendelkezik, valamint közvetlen közelében fut az E68-as Európai Korridor, a Transzeurópai közlekedési hálózat Fekete- és Égei-tengert a Balti- és Északi-tengeri kikötőkkel összekötő tranzit sztrádája. A vasúti kapcsolódás további fejleszthető területeként megemlíthető egy RoLa terminál kiépítése is az ipari park területén. A település ipari súlya a járáson belül a legmagasabb Szegedet követően, valamint kiemelkedő teljesítmény, hogy Algyő nagyközség jogállása ellenére az országos átlag felett helyezkedik el a lokációs indexet tekintve.

A JURA Ipari Park jelenleg 73 hektár területen helyezkedik el, amely egész Algyő területének 1%-a. Az beruházás első üteme 2006. december 31-én fejeződött be, ez az infrastrukturális rendszer kiépítését jelentette. 2009. december 1-én az ipari parkban lezajlott a második beruházási fázis, ami már egy bővítése volt a létesítménynek. Ekkor felújították az ivóvíz rendszert, a villamos energia kapacitást bővült, illetve a szállítmányozási-logisztikai részleg is kialakításra került. Az ipari park harmadik ütemű építése során megvalósult a park magas fokú, nyugati igényeket kielégítő biztonsági rendszer fejlesztése, veszélyes anyagraktár felépítése A+B+C tűzveszélyességi alkalmassággal, valamint egy 1500 m²-es, 6 méter belmagasságú szociális épületrésszel ellátott raktár. A negyedik és ötödik fázisok 2013. decemberében fejeződtek be, amelyek főként raktárok, irodák, munkacsarnokok építését jelentették. Az ipari park és technológiai központban jelenleg 40 vállalkozás működik, közülük kiemelkedő jelentőségű a MOL Nyrt.

A cégcsoport jogelődje a településen 1965 óta van jelen. Algyőn található a magyarországi gáz- és kőolajkitermelés közel egyharmada. Az itt zajló kitermelés az ország kőolaj szükségletének csaknem 5%-át adja. Az itteni kutatások biztos zálogai a jövőbeni munkalehetőségek biztosításának, hiszen előrejelzések szerint mintegy további 25 millió hordó kitermelhető kőolaj készlet található Ásotthalom területén, a 350 négyzetkilométer kiterjedésű Szeged-medence Nyugat nevű koncessziós területen, amely feldolgozása szintén Algyőn történhet meg.

1.9.2.3. Szolgáltatások

A nemzetgazdasági ágak megoszlását tekintve Algyő az országos trendeket követi. A rendszerváltást követően a szekunder szektor háttérbe szorulását a terciér szektor nagymértékű előretörése követte. A mezőgazdaságban dolgozik a legkisebb számú foglalkoztatott, mintegy 184 fő, az ipar 682 főt foglalkoztat, míg a szolgáltatási szektorban 1444 fő tevékenykedett a legutóbbi, 2011 népszámlálás szerint. Ez azt jelenti, hogy a dolgozók 62,5%-a a szolgáltatásban dolgozik. A kiskereskedelmi üzletek száma a legnagyobb, majd ezt követik a vendéglátóhelyek, az italüzletek és zenés szórakozóhelyek, tehát az elsősorban turisztikai jellegű és kapcsolódást biztosító szektorbeli egységek (19. táblázat).

Szolgáltatási egység típusa	db
Kiskereskedelmi üzletek	39
Használcikk-szaküzletek	3
Gépjármű-szaküzletek	3
Élelmiszer-vegyesüzlet áruházak	8
Hús-, húсарu-szaküzletek	1
Kenyér-, pékáru- és édességszaküzletek	2

Szolgáltatási egység típusa	db
Palackozott italok szaküzletei	1
Ruházati szaküzlet	1
Bútor,- háztartási cikk- és világítástechnikai szaküzlet	2
Festékek, vasárúk, barkács- és építési anyagok szaküzlet	3
Nagykereskedelmi raktár	5
Vendéglátóhely	16
Italüzletek és zenés szórakozóhely	8
Éttermek, büfék	6
Cukrászdák	2
Könyvszaküzlet	1
Újság-, papíráru-szaküzletek	2
Virág- és kertészeti szaküzletek	4
Kedvtelésből tartott állatok szaküzletei	2
Játékszaküzletek	1
Egyéb iparcikkek szaküzletei	5
Nemzeti dohányboltok	3

19. táblázat: A terciér szektorbeli szolgáltatói egységek és vendéglátóhelyek száma 2014-ben Algyőn
(Forrás: KSH TEIR 2016, saját szerkesztés).

1.9.2.4. Turizmus

A gazdaságfejlesztési szempontokban nem csak a mezőgazdaság, ipar és szolgáltatások játszanak nagy szerepet, hanem Algyő esetében a turizmus is nagy potenciálokkal rendelkezik. Turisztikai látnivalók terén mindenképpen megemlítendő a Szent Anna templom, amely XIV-XV. századi középkori építmény, valamint a XIX. század végén született híres paraszt festő, Süli András szülőháza is. A településen további látnivaló a Világháborús emlékmű, a „Gondoskodás” kompozíció, az Országzászló, Gálné Nagy Ildikó szövőműhelye és a Tájház. A turisták vonzása céljából pedig kiemelkedik a Borbála Gyógyfürdő, amely folyamatosan bővülő szolgáltatásokkal igyekszik a vendégeket a településre vonzani.

A kulturális programok, és rendezvények terén meg kell említenünk a Faluházat, amely a látogatókat szabadtéri koncertekkel várja, valamint remek szórakozási és kikapcsolódási lehetőséget kínál a Falunap, a Hősök napja és Vitéz találkozó, az Anna-napi búcsú, a Lovasnap és a Nomád fesztivál is. Csongrád megye turizmusa fokozatos bővülést mutatott az elmúlt években, főleg Szeged vonzerejének köszönhetően. A Szegedre látogató turisták miatt Algyő nagy potenciált rejt magában, mindenképpen profitálhat Szeged vonzóerejéből. A külföldi látogatókat igen nehezen tudja vonzani a település, hiszen a 2013-ban 314 vendégből csak 14 volt külföldi. A település a kereskedelmi szálláshely-egységeinek számát tekintve egyetlen szálláshellyel rendelkezik: a Levendula Hotel háromcsillagos, étteremmel is rendelkező szálláshely. A település nem rendelkezik falusi szálláshelyekkel, ami szinte teljesen ellehetetleníti a klasszikus falusi turizmus fellendülését. Pozitívumként említhető a közösségi szálláshelyek megléte a településen. A szálláshelyektől eltekintve a településen 16 darab vendéglátóhely is található, ami az ide látogató turistákat alkalmas kiszolgálni, illetve kettő cukrászda, illetve hat étterem és büfé szintén potenciált jelent a turizmus vérkeringésébe való bekapcsolódásra. A

zenés szórakozóhelyek szintén nem csak a helyiek életminőségét javítják, hanem a vendégek igényeit is kielégítik. A településen található egyik legnagyobb turisztikai vonzerőt a Borbála Gyógyfürdő jelenti, melynek vizét az Országos Tisztiorvosi Hivatal gyógyvízzé minősítette (Algyő B-68 OKK számú kút). A létesítmény 2007-ben kezdte meg a működését, és főleg belföldi vendégek látogatják. Szeged közelsége nagyon jó vonzerőt jelent a fürdőnek és az árai is sokkal kedvezőbbek, mint a Szegeden vagy Mórahalmon található komplexumnak (20. táblázat).

Belépőjegy típusa	Borbála Gyógyfürdő Algyő	Szent Erzsébet Gyógyfürdő Mórahalom	Napfényfürdő Aquapolis Szeged
Felnőtt napi belépő (Ft)	1280	1990	3200
Gyermek napi belépő (Ft)	820	1490	1600
Diák/nyugdíjas belépő (Ft)	770	1490	2100/1600
Családi (2 felnőtt+2 gyerek) (Ft)	3800	5000	nincs
Mozgássérült jegy (Ft)	480	Csak 10 alkalmas bérlet (8500)	nincs

20. táblázat: Algyő, Mórahalom és Szeged fürdőbelépőinek összehasonlítása
(Forrás: A fürdők weboldalai⁵ adatai alapján saját szerkesztés)

Meg kell említenünk, hogy nagy lehetőségeket jelenthet a jövőben a külföldi vendégek vonzása is, hiszen 2013-ban mindössze 14 külföldi turista látogatott a településen. A fürdő nem pusztán és kizárólag rekreációs igényeket elégít ki, hanem a kínálatok közt szerepel a masszázs, szauna, szolárium, pedikűr, babaúszás, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által finanszírozott egészségügyi szolgáltatások is (gyógyúszás, tangetor kezelés, gyögmasszázs, víz alatti gyógytorna). A turizmust érintő beruházások tekintetében több projekt már meg is valósult az Európai Unió társfinanszírozásával. A település helyi identitására épülő turizmus, valamint a helyi turizmusfejlesztés kapcsán az elmúlt években több, NFT pályázati forrásból támogatott turisztikai projektet is találhatunk (21. táblázat).

Alintézkedés	Pályázó neve	Projekt megnevezése	Összeg (Ft)
AVOP 3.4 A falufejlesztés és –felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése	Algyő Nagyközség Önkormányzata	Közterületi rekonstrukció	43 591 053
AVOP 3.5 LEADER+	Algyői Faluház, Könyvtár és Tájház	Turisztikai jelentőségű, a LEADER Akciócsoport területére kiterjedő programok megrendezése Algyőn, ehhez kapcsolódóan komplex rendezvénynaptár készítése	2 972 700
AVOP 3.5 LEADER+	Algyői Faluház, Könyvtár és Tájház	"Bemutató fészer" kialakítása közösségi tér fejlesztési céllal, mely alkalmas fórumok, konzultációk szervezésére, tájházi eszközök bemutatására	1 136 900
AVOP 3.5 LEADER+	Algyő Nagyközség Önkormányzata	A Tisza-menti aktív turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó, a piaci igényeknek megfelelő vízi turizmus fejlesztése sporteszközök beszerzése révén	760 500

⁵ Borbála Gyógyfürdő Algyő honlapja: www.borbalafurdo.hu, Szent Erzsébet Gyógyfürdő Mórahalom honlapja: www.erzsebetfurdo.morahalom.hu, Napfényfürdő Aquapolis Szeged honlapja: www.napfenyfurdoaquapolis.hu

Alintézkedés	Pályázó neve	Projekt megnevezése	Összeg (Ft)
AVOP 3.5 LEADER+	Algyői Általános Iskola	Tanösvény kialakítása Algyőn a térség természeti értékeinek optimális kihasználása érdekében	760 500
ROP 1.2 Turisztikai fogadóképesség javítása	Algyő Nagyközség Önkormányzata	Tisza menti aktív turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése Algyőn	8 000 000
AVOP 3.5 LEADER+	Algyői Sportkör	A víziturizmus fejlesztéséhez szükséges kajakok és azok szállítására szolgáló eszköz beszerzése	760 500
AVOP 3.5 LEADER+	GYEVITUR Algyői Vendégház és Turisztikai Kft..	Játszóter létesítése nem művelhető terület újszerű kihasználása céljából	1 080 000
AVOP 3.5 LEADER+	GYEVITUR Algyői Vendégház és Turisztikai Kft..	Helyi hagyományokra épülő, tájjellegű "Honfoglalás-kori" nomád ételek főző fesztiválja	409 800

21. táblázat: Turisztikai jellegű beruházások Algyőn (Forrás: Széchenyi 2020 jelentéskészítő, saját szerkesztés)

A 2016-os költségvetésből kiderül, hogy Algyő Nagyközség számos turisztikai beruházást kíván a 2020-as időszak VP-LEADER keretei között megvalósítani. Algyő turisztikai vonzerejét növelni kívánó turisztikai beruházás a Fehér Iskola átalakítása erdei iskolává és ifjúsági szálláshellyel történő bővítése. A projekt tervezett összege 7 252 000 Ft. Egy kisebb összegű, de hasonló jelentőségű tervezett turisztikai fejlesztés a Tisza-part felújítása, melyben szerepel egy tanösvény kialakítása, ökoturisztikai túratérkép kiadása, pihenőhelyek kialakítása a túraútvonalak mentén, valamint a tanösvény közvetlenül kapcsolódna a Levendula Hotelhez, amely szintén növelheti a hotel forgalmát. A projekt 4 000 000 forintból valósulna meg. A település tervezett turisztikai fejlesztése egyben a fenntarthatóság jegyében is zajlik, hiszen a település 5 000 000 forint értékben kíván megvalósítani energiatakarékos turisztikai közlekedésfejlesztést, mely keretében segway, elektromos roller, és elektromos kerékpár beszerzése valósulna meg. Algyő további 2 250 000 Ft értékben kíván közös programajánló csomagot kiadni Sándorfalva, Dóc, Szatymaz és Algyő településekkel együtt.

A turisztikai trendeket tekintve Magyarországon egyre népszerűbbek az aktív turisztikai elfoglaltságok, főképpen a gyalogos és kerékpáros turizmus. Algyőt Szegedről 2015-ben érte el kerékpárút, amely 5,3 km hosszú. A táj síksági fekvését tekintve a kerékpározás nem megerőltető, valamennyi korosztály számára ajánlott. Kerékpárosok számára jelenleg nincsenek kiépítve kerékpáros fogadócentrumok, amelyek elengedhetetlenek a kerékpározni vágyó turisták vonzásához.

Az aktív turizmus kapcsán több tényezőt is megemlíthetünk. Az egyik helyi sajátossága a Tisza hullámtéri tanösvény, amely érinti a kubikgyödröket, bemutatja a Tisza élővilágát, a területre behurcolt invazív, flóraidegen növényfajokat, valamint az ártéri gazdálkodás formáit. Az útvonal gyalogosan és kerékpárral is bejárható, ideális lehetőség Szegedről és a környező településekről is, turisztikai útvonalak szervezésére. További fontos helyzeti adottság, hogy az Európai Távolsági Túraútvonalak (European long-distance path) E7-es útvonala Algyő területén halad át, amely portugál Lisszabonból indul, és az Atlanti-óceánt köti össze Nagylakkal, majd később a Fekete-tengerrel (29. ábra). A túraútvonalak kapcsán Algyő a már említett E7-es európai túraútvonalnak a magyarországi **South Transdanubian Blue Trail (DDK)** 555 km hosszú túraútvonal is része (30. ábra).

29. ábra: Lisszabont Nagylakkal összekötő E7-es európai túraútvonal (kék színnel)
(Forrás: <http://www.era-ewv-ferp.com> alapján saját szerkesztés)

30. ábra: A DDK útvonala, melynek Algyő is a része (Forrás: trailandino.com)

Az aktív turizmus szerves része a kerékpározás. Algyő az **Európai Kerékpáros Hálózat (EuroVelo)** 11-es útjának nyomvonalában fekszik, így a jövőben mindenképp nagy hangsúlyt kell fektetni az aktív turizmus ezen ágának fejlesztésére. Az útvonal Görögország fővárosát, Athént köti össze az Észak-Norvégiában található Nordkapp városával (31. ábra). A nemzetközi kerékpárútvonal mellett továbbá Algyőn halad át az Országos Kerékpáros Törzshálózat útvonala is (32. ábra), bekapcsolva a települést a nemzetközi útvonalak mellett az országos kerékpárhálózatba is. Az aktív turizmus mellett fontosak a településidentitáshoz kapcsolódó tevékenységek. Ezekben programokon keresztül a település be tudja mutatni önmagát, és semmi sem kínál jobb lehetőséget egy településnek erre, mint a saját identitás megmutatása. Másodrészt a helyieknek is fontos, hiszen a turizmusból származó bevételek egyre fontosabbak lesznek hazánkban, és így az embereknek is. Az identitáshoz kikapcsolódik a turizmus egy sajátos formája, az országszerte elterjedt horgászturizmus, amelyet az Algyői Természetvédő Horgászegyesület szervezésében próbálhatnak ki a horgászni vágyók, hiszen a térség kiemelkedő gasztronómiai különlegessége is Algyőről származik, a híres algyői halászlé. Algyő alapvetően a belföldi turizmust kedvelők körében kedvelt terület, azonban igyekeznek a külföldi vendégeket is ide vonzani. A település mindösszesen 20 éve nyerte vissza önállóságát, azonban már most sokrétű, differenciált időeltöltési lehetőségeket találhatunk itt, amiket a jövőben mindenképpen szükséges még jobban kiaknázni. Az identitást erősítő turisztikai lehetőségek kapcsán fontos szereplő az Algyő Lovasklub Egyesület, amely lovas bemutatókat, lovastáborokat, fogathajtást, kocsikáztatást, és lovagoltatást is biztosít, ezzel utalva a település több száz éves hagyományaira és a XII. századtól itt élő emberek életmódjára. A lovas turizmus fontosságát jelzi, hogy a település Lovas Programot is készített a

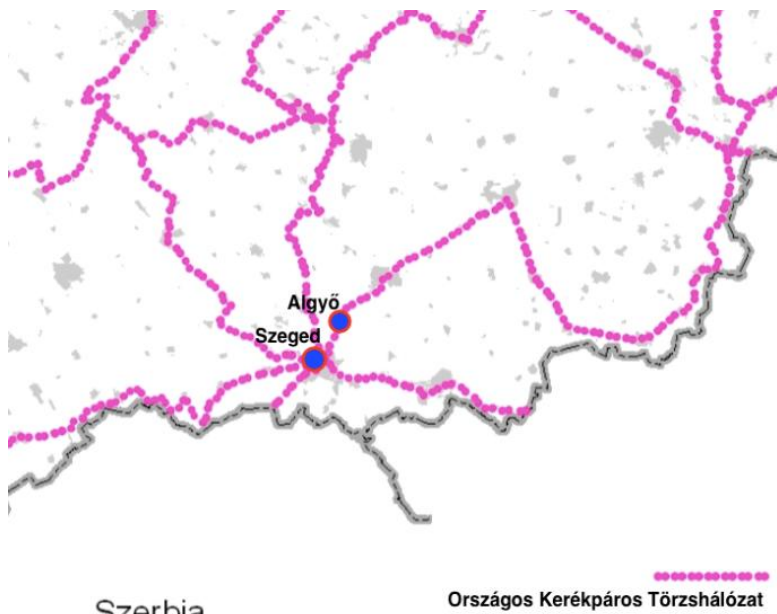
turisztikai ág fejlesztéseinek megalapozására. **Algyő Lovas Programja** a következő területek fejlesztésére összpontosít:

- Lovas központ kialakítása
- Lovas oktatás, szakoktatás, lovas szakemberképzés
- Szabad tereplovaglás
- Lóversenyzés, lovassport
- Lovas terápia,
- Lovas katonai hagyományőrzés, lovaságazati marketing

A Nemzeti Lovas Programban tervezett EUROHORSE2 útvonal is Algyő közvetlen közelében fog elhaladni, amely szintén jó lehetőséget biztosít a helyben levő Algyő Lovasklub Egyesület számára a forgalom fellendítésére (33. ábra). Sándorfalva és Algyő között szintén található egy lovastúra útvonal, amely egyelőre nem része egyik Eurohorse útvonalnak sem (34. ábra).

31. ábra: Athént Nordkappal összekötő 11-es számú EuroVelo útvonal, amely Algyő területén is áthalad (kék színnel) (Forrás: eurovelo-slo.com alapján saját szerkesztés)

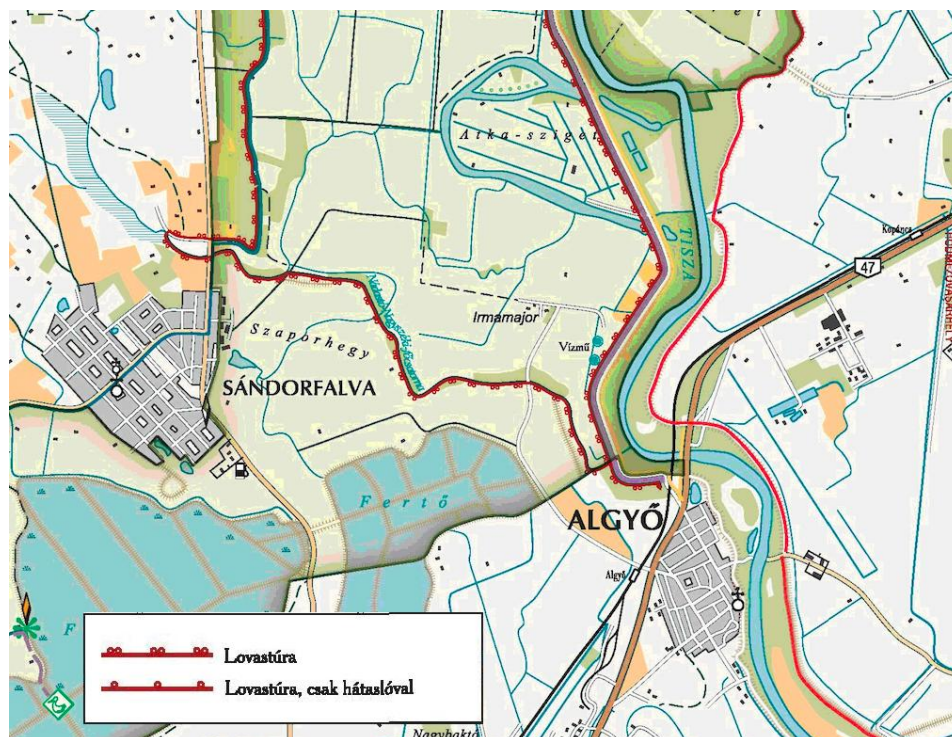

32. ábra: Az Országos Kerékpáros Törzshálózat térképe Szeged és Algyő környékén

Lovastúra-útvonalak

33. ábra: Tervezett lovastúra-útvonalak (Forrás: Kincsem – Nemzeti Lovas Program)

34. ábra: A lovastúra útvonala, mely Ópusztaszerrel indul és amelyne Sándorfalván át Algyő is bekapcsolódik (Forrás: <http://knp.nemzetipark.gov.hu/>)

Algyő vízi aktív turisztikai potenciálját a Tisza jelenti, hiszen vízisportok kedvelői, ökoturisztikai célból ideérkező vendégei szintén fizetőképes keresletet generálnak. Algyő területén a Tisza, mint hajózási útvonal halad keresztül, azonban kedvező lehetőség nyílna a vízisportok meghonosítására is. Jelenleg komplex tervek nincsenek például Szerbiával történő határon átnyúló együttműködésre, azonban a Tisza állandó hajózhatóvá tétele ezen a szakaszon megvalósíthatna, hiszen az 1955-ös magyar-jugoszláv egyezmény alapján a Szerbia és Magyarország hajói szabadon közlekedhetnek a Tiszán.

Ahogy említettük korábban, Algyőn jelenleg egy darab kereskedelmi szálláshely található, a háromcsillagos Levendula Hotel. Jelenleg kész tervvel rendelkezik egy további, az aktív turizmus céljából ideérkező turistákat is kiszolgáló ifjúsági és sport szálloda fejlesztése. A szálloda a tervek szerint kétszintes, 18 szobával és 36 férőhellyel rendelkezik majd, valamint négy új munkahelyet fog teremteni a településen. A tervezett fejlesztésnek a célcsoportjai pont azok a fiatalok, akik az aktív turizmus miatt látogatnak Algyőre. Ez is jól mutatja, hogy Algyő nagy turisztikai fejlesztési potenciált rejt magában, mind a Tisza, mind szárazföldi kikapcsolódás révén.

Nem csak a 2016-os költségvetésben szereplő, a Levendula Hotel wellness részlegének kialakítási javaslata bizonyítja azt, hogy a turisztikai potenciál kiaknázása folyamatos a településen, hanem az is, hogy szintén ebben a költségvetésben szerepel a Borbála Gyógyfürdő fejlesztése, új szabadstrand kialakítása, tőrehabilitáció, közösségi tér kialakítás és kilátó fejlesztés is. **Algyő Nagyközség Turizmusfejlesztési Konceptiójában** az alábbi tervek szerepelnek, amelyek közül számos már meg is valósult:

Fürdőfejlesztés

- Strandterület kialakítása: gyermekmedence, strandmedence, 50 m-es sportmedence, sportpályák (lábtengő, tenisz), csúszda
- Wellness és gyógykezelések, szaunaszegély bővítése, külső szauna kialakítása,
- Új medencék építése

- Öltözőkapacitás bővítése
- Vendéglátó szolgáltatások bővítése (cukrászda)
- Parkolókapacitás bővítése

Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése:

- Kerékpárút kialakítása a Téglás utcától a 47-es útig a bekötőút mentén
- Borbála Fürdőnél kerékpáros kijáró létesítése a 47-es út tervezett kerékpárútjához
- Téglás utca elején lévő körforgalom környékén fedett kerékpártároló kialakítása

Szabadidőközpont fejlesztése:

- Tüskevár utca meghosszabbítása a gátórházig
- Szabadidőközpont melletti töltésnél lejáró kialakítása a Tiszához (móló és földút)
- Konyhabővítés (600 adagos)
- Tetőtérben 60 fős konferenciaterem kialakítása
- 18 szobás 3*-os szálloda kialakítása
- Sátorhelyek és kemping infrastruktúra fejlesztése (vizesblokkok)
- Haditechnikai park kialakítása
- Hangár környékén, 2 hektáros területen lovasudvar (01772/4 hrsz), lovaspálya kialakításával

Tiszához kapcsolódó fejlesztések:

- Tanösvény karbantartása, tovább fejlesztése az 47.számú főúton levő hídig (szalonnasütő helyek, rönkpadok, utca bútorok elhelyezése, erdei sétaút kialakítása)
- Szabad strand üzemeltetése (Vízi Sport Egyesület, valamint a 01721/5. hrsz-ú terület fejlesztése)
- Kishajó kikötőhöz kiszolgáló épület kialakítása, móló építése (üzemeltető a Vízi Sport Egyesület), a töltés tetején levő beton talapzatra halász szobor elhelyezés
- Folyó túloldalán ökoturisztikai fejlesztés, pihenőhelyek kialakítása a Tisza mentén
- Templom melletti egykori gabonarakodó hasznosítása vízi turisztikai céllal
- A 47. számú főút és a vasúti töltés között levő ún. „Négyszög” nevű tó vizes élőhelyként történő kialakítása

Közterületi fejlesztések, településkép javítása:

- Szőlő utcai park kialakítása
- Parókia kert (park) kialakítása a Templom környékének rendezésével
- Téglagyári tó környékén sétaút és közvilágítás kialakítása, parkosítás; közösségi tér kialakítása (bográcsozó helyek, szalonnasütő helyek kialakítása, utcabútorok, pihenő park)
- Közterületi szobrok kihelyezése (Fő tér, iskola parkja); a 47-es út mellett régi repülő, a vasútállomás melletti körforgalomban régi gőzmozdony, a vasúti hídnál régi tiszai hajó kiállítása látványelemként

Aktív szabadidő-eltöltési lehetőségek bővítése:

- Lovaspálya, lovas turisztikai szolgáltatások fejlesztése (végleges hely kijelölésével)
- Sportpálya műfüvesítése, új pálya kialakítása, 400 méteres, előírásoknak megfelelő, rekortán futópálya kialakítása
- Tenispályák kialakítása az iskola környékén
- Szabadidőtó területének hasznosítása
- Horgásztavak infrastruktúrájának fejlesztése, kikotrás

Egyéb fejlesztések a programkínálat és szolgáltatáskör bővítésére:

- Szatócsbolt kialakítása a Tájházban

- Bartók Béla utcai és Piac téri játszótér fejlesztése
- Helyi piac létrehozása
- 47 hektáros területen állatsimogató kialakítása
- Nagy-Magyarország park kialakítása
- Felhagyott iskolaépületek hasznosítása
- Alkotóház létrehozása a Belák-házban

Szálláshelyek fejlesztése:

- Fürdőhöz kapcsolódó szálloda kialakítása
- A Köntös-ház hasznosítása apartmanként, panzióként Szabadidőközpont területén háromcsillagos szálloda, kemping kialakítása

Sportrepülőtér kialakítása (Szegedi Repülő Egyesület üzemeltetésében)

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése

Az Algyőn található gazdasági szervezetek beruházásai között néhány esetben jellemző, hogy beruházásaikkal pozitív externáliaként járultak hozzá a településfejlesztéshez, a települési infrastruktúra javításhoz és az ott élő emberek életminőségének pozitív irányú elmozdításához. Ilyen beruházás volt az AVOP 3.5 LEADER+ beruházás, ami a GYEVITUR Algyői Vendégház Turisztikai Korlátolt Felelősségű Társaság által megvalósított projekt volt. Ennek keretében a cég egy játszótérrel létesített olyan területen, amely nem művelhető, így ennek újszerű és innovatív kihasználása hozzájárult a településen élők jólétéhez. Algyő esetében új távlatok a 2004-es Európai Unió csatlakozását követően nyíltak. Jóllehet előtte is voltak már az Európai Unió által finanszírozott előcsatlakozási és gazdaság újrastrukturálási támogatások (PHARE, LEADER), azonban ennek kapcsán az újonnan önállósult Algyő nem részesült támogatásban. Az első, pályázatból finanszírozott beruházás a 2004-es algyői termálfürdő beruházás I. ütemének tervezése volt. A 2000-es évek közepén szinte kizárólag települési infrastruktúra- és közintézmények fejlesztése valósult meg pályázati forrásból. Az önkormányzat így a település gazdaságélénkítésének alapját kívánta megalapozni és rengeteg infrastrukturális fejlesztés hiánypótló jellegű is volt, mint például közutak építése. A **Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT)** keretein belül, az Európai Unió források lehívása kapcsán az Algyőn működő vállalkozások mind az igényelt, mind az elnyert forrásokat tekintve magasan az országos átlag felett szerepeltek (22. táblázat).

Operatív Program	Beérkezett pályázatok Algyőről	Beérkezett pályázatok (országos települési átlag)	Támogatott pályázatok Algyőn	Támogatott pályázatok (országos települési átlag)
AVOP	99 750 946 Ft	45 715 707 Ft	96 429 800 Ft	26 711 540 Ft
GVOP	631 545 194 Ft	80 215 351 Ft	155 232 927 Ft	29 999 532 Ft
HEFOP	19 281 634 Ft	10 865 225 Ft	16 131 607 Ft	4 672 798 Ft
Összesen	749 577 774	136 796 277 Ft	267 794 334 Ft	61 383 881 Ft

22. táblázat: Az igényelt, és elnyert NFT támogatások Algyőn, az országos átlaghoz hasonlítva
(Forrás: emir.nfu.hu 2016)

Az NFT támogatások eloszlását tekintve 33%-ban kisvállalkozás, 26%-ban mikrovállalkozás, 40%-ban középvállalkozás részesült az összes kifizetett forrásból. A 10 legnagyobb támogatott projekt összesen 264 753 701 forintot tett ki (23. táblázat). Ez azt jelenti, hogy a kifizetett összegeknek a 98%-án 10 darab beruházás valósult meg, viszont 15 darab pályázat kapott támogatást összesen.

Vállalkozás neve	Projekt megnevezése	Megítélt támogatás (Ft)
Maros Fleur Kft.	Növényház és kapcsolódó létesítmények építése	90 000 000
GLB Alkatrészgyártó és Szerelőipari Vállalkozási Kft.	CO2- lézervágó berendezés beszerzése	50 000 000
CH-Plussz-200 Ipari Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	Hatékonyág integráltság révén	28 875 000
GLB Alkatrészgyártó és Szerelőipari Vállalkozási Kft.	A GLB Kft. gyártási tevékenységének műszaki-technológiai szempontú fejlesztése gép és berendezés által	23 842 094
Délút Építő és Bányászati Kft.	Délút műszaki hátterének fejlesztése	20 250 000
PETROLSZERVÍZ Olajipari Karbantartó és Építő Korlátolt Felelősségű Társaság	Humán erőforrás-fejlesztés a Petrolszervíz Olajipari Karbantartó és Építő Kft.-nél	16 131 607
LAMBRIS Bútoripari KFT.	Bútoripari fejlesztés innovatív, környezetkímélő CNC megmunkáló központ rendszerbe állításával	15 500 000
Délút Építő és Bányászati Kft.	DÉLÚT géppark fejlesztése	13 370 000
EPD Tanácsadó és Szolgáltató Kft.	Piackutatási és marketing tevékenység a versenyképes termelési és értékesítési rendszer megalapozása érdekében	4 940 000
Elektro Prompt 2000 Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	Elektro Prompt 2000 Kft. minőségirányítási, környezetközpontú irányítási rendszerének kiépítése, tanúsítása	1 845 000

23. táblázat: A 10 legnagyobb beruházás az NFT-ből, ami az összes megítélt támogatásának 98%-ában részesült Algyőn (Forrás: emir.nfu.hu 2016)

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) operatív programjaiban szintén az országos települési átlag felett szerepelt Algyő, a beérkezett és támogatott pályázatok tekintetében egyaránt (24. táblázat).

Operatív Program	Beérkezett pályázatok Algyőről	Beérkezett pályázatok (országos települési átlag)	Támogatott pályázatok Algyőn	Támogatott pályázatok (országos települési átlag)
DAOP	2 670 004 423 Ft	62 035 278 Ft	586 959 164 Ft	22 603 048 Ft
GOP	2 308 848 790 Ft	538 975 353 Ft	773 996 216 Ft	329 043 382 Ft
KEOP	203 053 942 Ft	95 736 320 Ft	0 Ft	40 752 334 Ft
TÁMOP	73 955 926 Ft	89 608 568 Ft	29 191 912 Ft	48 407 392 Ft
Összesen	5 255 863 081 Ft	786 355 519 Ft	1 390 147 292 Ft	440 806 156 Ft

24. táblázat: Az igényelt és elnyert ÚMFT támogatások Algyőn, az országos átlaghoz viszonyítva (Forrás: emir.nfu.hu 2016)

Az ÚMFT támogatásokat tekintve Algyőn a kisvállalkozások a kifizetett támogatások 67%-át nyerték el, amely az országos átlaghoz (30%) képest kiemelkedően jó aránynak számít. A mikrovállalkozások az

elnyert támogatások 6%-ban, a középvállalkozások pedig a kifizetések 22%-ban részesültek. A tíz legtöbb pénzt elnyert projekt 721 726 246 forint támogatásban részesült, ami az összes elnyert települési **ÚMFT** forrás 51%-a. Ez azt mutatja meg, hogy nem volt akkora forrásallokáció az **ÚMFT** esetében mint az **NFT** forrásai terén, ahol ez az arány 98%-os volt.

Vállalkozás neve	Projekt megnevezése	Megítélt támogatás (Ft)
Algyő Park Ingatlanforgalmazó és Üzemeltető Korlátolt Felelősségű Társaság	Az Algyő és Térsége "Jura" Ipari Park és Technológia Központ szolgáltatásainak bővítése, infrastrukturális hálózatának korszerűsítése, betelepülést elősegítő beruházások megvalósítása.	249 072 777
"AURO-SCIENCE CONSULTING" Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	"NaNoVas" projekt az AURO-SCIENCE CONSULTING Kft.-nél	225 031 132
DÉLÚT Építő és Bányászati Kft.	A DÉLÚT Kft. útépítő tevékenységének komplex fejlesztése	94 519 214
DÉLÚT Építő és Bányászati Korlátolt Felelősségű Kft.	A Délút Kft. algyői telephelyének fejlesztése	46 253 774
Útvasút-Szeged Építő- és Szerelőipari, Vállalkozási, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Az Útvasút-Szeged Kft. telephelyének korszerűsítése a piaci pozíciójuk hosszú távú megerősítése érdekében.	39 682 726
UTVASUT-SZEGED Építő- és Szerelőipari, Vállalkozási, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Informatikai fejlesztés az Útvasút-Szeged Kft.-nél	20 000 000
ÚTVASÚT-SZEGED Építő- és Szerelőipari, Vállalkozási, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	A vezetéképítés kivitelezési technológiájának fejlesztése az Útvasút-Szeged Kft.-nél	18 286 400
O.K.F.T. Olajipari Karbantartó Fejlesztő és Tervező Kft.	Az OKFT Kft. faipari részlegének fejlesztése egy saját tulajdonú fűrészüzem létrehozása révén. A költséges bérvágás kiváltása, valamint a gazdaságosság növelése.	14 262 822
DÉLÚT Építő és Bányászati Kft.	Vállalati folyamatmenedzsment fejlesztés a Délút Kft.-nél	10 000 000
"PIKI" Festő-Mázoló Kft.	Kompresszor beszerzés	4 617 398

25. táblázat: A 10 legnagyobb beruházás az ÚMFT-ből, ami az összes megítélt támogatásának 51%-ban részesült Algyőn (Forrás: *emir.nfu.hu* 2016)

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

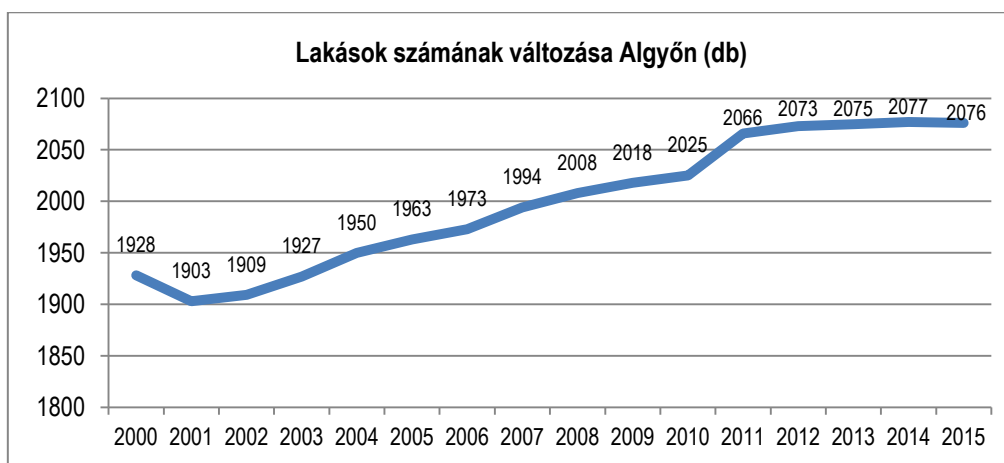
Algyő gazdasági versenyképességére mindenképpen pozitív hatással van a földrajzi helyzete, és infrastrukturális ellátottsága. Szegedtől mindösszesen 12 kilométerre található a település, valamint az ipari parkja határában halad keresztül az M5-ös autópálya (E68-as európai korridor) is. Vasúti közlekedése szintén jó, ipari parkja MOL Nyrt. tulajdonú vasúti vágánnyal rendelkezik. Hiányzik az ipari parkból a közúti-vasúti szerelvényátrakodáshoz szükséges RoLa terminál, azonban ennek kiépítése szintén nagy lehetőségeket tartogat magában a későbbi versenyképességet fejlesztést illetően. Szegedről naponta 29 buszjárat indul Algyőre, ami igen kedvező a képzett munkaerő elérhetősége

szempontjából, hiszen a megyeszékhelyen jelenlévő magasan képzett társadalom is könnyen eléri a települést. Mindenképpen említendő tényező, hogy a település a 2013-as adatok alapján pozitív vándorlási egyenleggel rendelkezik, 88 ember vándorolt el a településről, míg 124 érkezett ide, valamint az állandó vándorlások mellett az ideiglenes vándorlások száma 100 fő volt. Ez azt jelenti, hogy a településre más környező településekről végeznek periodikus mozgást, tehát oda ingázást.

Algyőn található hazánk legnagyobb szén-hidrogén kitermelő központja, illetve a MOL Nyrt. telephelye is. Ehhez kapcsolódóan sok a fejlett kis- és középvállalkozás. Ezekből a vállalkozásokból származó iparüzési adó a településnek jó gazdálkodási lehetőséget kínál, így forrásokban kevésbé szűkölködik, mint a szomszédos települések (Maroslele, Sándorfalva). A település kiváló termálvízvagyonnal rendelkezik, ami a meglévő gyógyfürdő mellé számos gazdasági szereplő vonzását teszi lehetővé a turizmusban. A magas foglalkoztatottságnak és az alacsony munkanélküliségnek köszönhetően a településen van fizetőképes kereslet, ezért a vendéglátóegységeknek és élelmiszerboltoknak nem kell a kereslet megszűnésétől tartaniuk. A fejlett műszaki infrastruktúra, a jó víz és gázellátás az idetelepülőknél szintén vonzó lehet. Gyakorlatilag városias jellegű, minőségű közműellátottságról beszélhetünk, viszont nagyközség jogállás révén a közműszolgáltatások olcsóbbak, mint a szomszédos Szegeden vagy Sándorfalván. A "JURA" Ipari Park nagy befolyással van a gazdasági versenyképességre, hiszen a cégeknek jó infrastruktúrával ellátott telephelyekre van szükségük, amelyet a parkban megtalálnak. Emellett az ipari park rendelkezik külön vasúti mellékvágánnyal, valamint a közvetlen szomszédságában halad Magyarország egyik legnagyobb nemzetközi tranzitforgalmát lebonyolító autópályája.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok

Algyőn 2015-ben 2076 lakást tartottak nyilván, ami az elmúlt 15 évben folyamatosan növekedő trendet mutat (35. ábra).

35. ábra: A lakások számának változása 2000 és 2015 között Algyőn
(Forrás: KSH 2016, saját szerkesztés)

Elmondható, hogy a településen évente átlagosan kettő lakás épült az elmúlt 3 év során, viszont a lakások megoszlása aszerint, hogy a lakás hány szobás, nagyon kedvező képet kapunk.

A lakásállomány jellemzőinél igen érdekes képet kapunk:

- Algyőn az egyszobás lakások száma 2013-ban 42,

- a kétszobásaké 736,
- a háromszobásaké 800,
- a 4, vagy több szobás lakások száma pedig 499 darab volt 2013-ban.

Algyőn a lakásállomány tehát igen jónak mondható, az összes lakás 62%-ban három vagy több szobát találunk, ami a jó jövedelmi helyzetre és átlagon felüli társadalmi státuszra enged következtetni. A településen a legfrissebb adatok szerint nem építettek 2013-ban üdülőegységet. A településen 2016-ban jelenleg 76 darab eladó lakást találunk, viszont mindegyik eladó lakás komfortos. Ingatlanpiaci szempontból jelenleg túlkínálat van a településen, ami az ingatlanárakat lefelé nyomja. A 2013-as évben a közüzemi ivóvízvezetékbe újonnan bekapcsolt lakások száma 10 darab volt, a közcatorna hálózatba újonnan bekapcsolt lakások száma pedig 33. 2013-ban ennek eredményeképpen 1907 lakás volt bekapcsolva a közüzemi ivóvízhálózatba, ami a lakásállomány 92%-át jelenti. A 2013-as állapot szerint a lakások 67%-ban volt kábeltévé kapcsolat, viszont ez az arány folyamatosan növekszik napjainkra.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

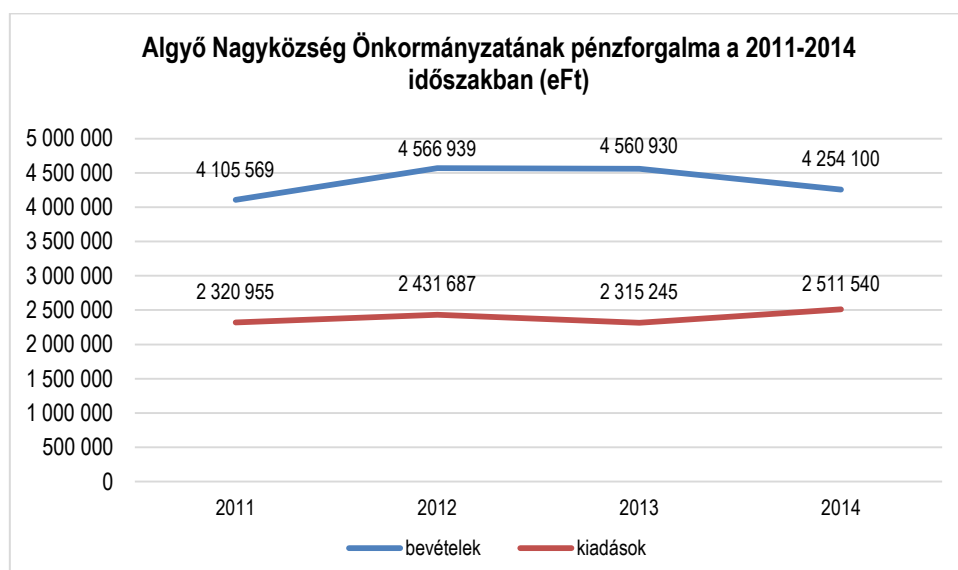
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Algyő Nagyközség Önkormányzatának vagyongazdálkodása kiegyensúlyozott képet mutat. A mérlegfőösszeg a 2012-es és 2013-as évekhez képest számottevően nem változott, konstans 10 milliárd Ft feletti érték figyelhető meg (2012: 10.240.767e Ft, 2013: 10.704.537e Ft). A 2014-es vagyonban mutatkozó enyhe csökkenés egyrészt a mérleg szerkezetének változásából ered (a mérleg forrás oldaláról kikerült az állam által átvállalt kötvény fizetési kötelezettség), valamint az elszámolt értékcsökkenésekből. Az önkormányzati vagyon a 2014. évi mérleg szerint az alábbiak szerint alakul:

Mérleg	2014. dec. 31. (eFt)
Nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök összesen	8 204 385
Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök összesen	150
Pénzeszközök összesen	1 716 690
Követelések	54 490
Egyéb sajátos eszközoldali elszámolások	29 635
Aktív időbeli elhatárolások	4 021
Eszközök összesen	10 009 371
Saját tőke	9 632 559
Kötelezettségek	57 669
Egyéb sajátos forrásoldali elszámolások	2 606
Kincstári számlavezetéssel kapcsolatos elszámolások	0
Passzív időbeli elhatárolások	316 537
Források összesen	10 009 371

Az Önkormányzat vagyonának jelentős részét (82%) a törzsvagyon adja, melynek 63%-a ingatlanok és vagyoni értékű jogok állományából tevődik össze. A pénzeszközök jelenlegi szintje mutatja, hogy az önkormányzat jelentős beruházásokat fejezett be és fizetett ki (előző év pénzeszköz állománya: 2,2

milliárd Ft). Az Önkormányzat likviditása folyamatosan biztosított, a bevételek jóval meghaladják a kiadásokat, mely a magas iparüzési adó bevételekre és a felelős önkormányzati gazdálkodásra vezethető vissza.

36. ábra: Algyő Nagyközség Önkormányzatának pénzforgalma (Forrás: saját szerkesztés Algyő Nagyközség Önkormányzatának 2011-2014. évi zárszámadásai alapján)

A 2014. év vonatkozásában az Önkormányzat a tervezett 1.400.000e Ft maradványhoz képest 313.700e Ft többletmaradványt realizált, így a teljes felhasználható szabad maradvány összege 1.713.700e Ft. A 2014-es bevételeket és kiadásokat részletesen a következő táblázat tartalmazza.

Bevételek (eFt)	2014
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	193 129
Közhatalmi bevételek	1 179 227
Működési bevételek	135 820
Működési célú átvett pénzeszközök	45 311
Működési bevételek összesen	1 553 487
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	18 857
Felhalmozási bevételek	1 862
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	5 662
Felhalmozási bevételek összesen	26 381
Költségvetési bevételek összesen	1 579 868
Belföldi finanszírozás bevételei	16 449 328
Külföldi finanszírozás bevételei	0
Konszolidált bevételek mindösszesen	18 029 196
Halmozódás miatti levonás	13 775 096
HALMOZÓDÁS MENTES BEVÉTEL	4 254 100

Kiadások (eFt)	2014
Személyi juttatások	346 730
Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	100 139
Dologi kiadások	330 116
Ellátottak pénzbeli juttatásai	46 134
Egyéb működési célú kiadások összesen	233 751
Működési kiadások összesen	1 056 870
Beruházások	191 664
Felújítások	93 544
Egyéb felhalmozási célú kiadások	757 080
Felhalmozási kiadások összesen	1 042 288
Költségvetési kiadások összesen	2 099 158
Belföldi finanszírozás kiadásai	13 837 478
Külföldi finanszírozás kiadásai	0
Konszolidált kiadások mindösszesen	15 936 636
Halmozódás miatti levonás	13 425 096
HALMOZÓDÁS MENTES KIADÁS	2 511 540

Az Önkormányzat elkötelezett a helyi gazdaságfejlesztés irányában, mivel pontosan tudja, hogy a saját források megteremtésének elsődleges eszköze a vállalkozásbarát gazdasági környezet létrehozása, a településen működő vállalkozások helyben tartása és újabb vállalkozások bevonása. Ennek tudatában készült el az Önkormányzat 2015-2019. évi Gazdasági programja, Fejlesztési terve, mely hangsúlyosan kezeli a Jura Ipari Park bővítését és a helyi vállalkozók támogatását. A fentiek mellett cél a 2014-2020-as tervezési időszakban elérhető Európai Uniói források maximális kihasználása.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A Szegedtől való elszakadás egyik legfontosabb hozománya és egyben kihívása is lett Algyő számára, hogy megyeszékhelytől függetlenül, önállóan végezheti településfejlesztési tevékenységét. Ennek a tevékenységnek az egyik alapfeltételeként az újonnan létrejött önkormányzatnak létre kellett hoznia azt a szervezeti-intézményi rendszert, amely ennek a feladatnak az ellátását tervezési és operatív szinten is ellátja. Algyőn a településfejlesztésnek nincs önálló intézménye. Helyette egy költségvetésként és szakmailag differenciáltabb, széleskörű együttműködésen alapuló munkaszervezési szisztémával a polgármesteri hivatal a meglévő szervezetén keresztül látja el a feladatot, melybe egyes esetekben operatív vagy kooperációs formában önkormányzati tulajdonú cégek, helyi intézmények is bekapcsolódnak. A tevékenység irányítója és döntéshozója a polgármester és a képviselő testület, a fő döntés előkészítői, szakmai egyeztetési feladatokban a Településfejlesztési és Üzemeltetési Bizottság, Pénzügyi és Gazdaságfejlesztési Bizottság és a Jogi, Ügyrendi és Humán Bizottság egyaránt részt vesz. A településfejlesztés operatív tervezési és megvalósítási feladatainak legfőbb szervezete a jegyző alá tartozó Fejlesztési és Üzemeltetési Csoport, amely tevékenységében szorosan együttműködik egyrészt az irányítói, döntéshozói szinttel, operatívan pedig az önkormányzat többi csoportjával. Az önkormányzati tulajdonú cégek (Gyevitur Kft., Gyevép NKft.) – figyelembe véve a tulajdonosi

döntéseket és településfejlesztési célokat – megvalósítóként és kivitelezőként is részt vesznek a településfejlesztésben, elsősorban a településüzemeltetés, illetve a turizmusfejlesztés területén.

A településfejlesztéshez szükséges forrásokat önerőből, valamint támogatásokból teremti elő az önkormányzat. Csongrád megye nagyközségeihez képest kedvezőbb költségvetési szerkezete révén a saját forrásból megvalósítandó fejlesztéseihez, beruházásaihoz a többi megyei településhez képest szélesebb mozgástérrel rendelkezik. A település saját forrásból többnyire a települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztését, a helyi intézmények felújítását és eszközparkjának korszerűsítését, ingatlanvásárlást, rendezvényeket finanszíroz, valamint civileket támogat. Nagyobb léptékű fejlesztésekhez azonban szüksége van külső finanszírozásra, melynek legfőbb forrását az uniós támogatások jelentik. Algyő mind az NFT, mind az ÚMFT források tekintetében az országos átlagnál aktívabban pályázott, eredményessége is átlag feletti volt. Uniós forrásokból az önkormányzat 2004 – 2013 között összesen 26 projektet valósított meg (26 – 29. táblázat), melyből a legjelentősebb a Szegeddel közösen megvalósított ivóvíz-minőség javító projekt volt.

NFT pályázatok adatai				
Beérkezett és támogatott önkormányzati NFT pályázatok				
	Algyő település		Országos (település) átlag	
	önkormányzat	összes	önkormányzat	összes
Beérkezett pályázatok száma (db)	14	54	2	13
Igényelt támogatási összeg (Ft)	110 296 727	872 040 090	159 158 555	499 992 287
Támogatott pályázatok száma (db)	11	28	1	6
Megítélt támogatási összeg (Ft)	93 189 726	363 757 989	56 606 031	217 283 088
Leszerződött pályázatok száma (db)	11	28	1	6
Szerződéssel lekötött összeg (Ft)	93 189 726	352 535 540	56 110 732	215 745 605
Megkezdett kifizetések száma (pályázat)	11	28	1	6
Kifizetett támogatási összeg (Ft)	89 179 320	346 837 479	54 816 405	209 646 75
Pályázatok számának megoszlása operatív programonként (db)				
Operatív program	Beérkezett pályázatok		Támogatott pályázatok	
	Algyő település	Országos (település) átlag	Algyő település	Országos (település) átlag
AVOP	9	1	6	0
HEFOP	4	1	4	0
ROP	1	0	1	0
Összesen:	14	2	11	0
Igényelt és megítélt támogatási összeg megoszlása operatív programonként (Ft)				
Operatív program	Beérkezett pályázatok		Támogatott pályázatok	
	Algyő település	Országos (település) átlag	Algyő település	Országos (település) átlag
AVOP	66 806 653 Ft	9 323 464 Ft	49 699 652 Ft	5 255 561 Ft
HEFOP	35 490 074 Ft	36 444 935 Ft	35 490 074 Ft	15 544 908 Ft
ROP	8 000 000 Ft	66 939 539 Ft	8 000 000 Ft	20 024 636 Ft
Összesen:	110 296 727 Ft	112 707 938 Ft	93 189 726 Ft	40 825 105 Ft

26. táblázat: Algyő Nagyközség Önkormányzata által benyújtott NFT pályázatok összefoglaló adatai
(Forrás: palyazat.gov.hu „Jelentéskészítő és Lekérdező Keretrendszer” adatai alapján saját szerkesztés)

Támogatott NFT projektek listája	
Alintézkedés / Település	Megítélt támogatás (Ft):
Pályázó neve / Projekt megnevezése:	
AVOP 3.4 A falufejlesztés és –felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése	43 591 053,00
Algyő	
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Közterületi rekonstrukció	
AVOP 3.5 LEADER+	477 999,00
Algyő	
Algyő Nagyközség Önkormányzat	
A Szivárvány Óvoda előtti területen tájrehabilitáció keretében parkosítás, virágosítás, eseményszervezés	
AVOP 3.5 LEADER+	2 972 700,00
Algyő	
Algyői Faluház, Könyvtár és Tájház	
Turisztikai jelentőségű, a LEADER Akciócsoport területére kiterjedő programok megrendezése Algyőn, ehhez kapcsolódóan komplex rendezvénynaptár készítése	
AVOP 3.5 LEADER+	1 136 900,00
Algyő	
Algyői Faluház, Könyvtár és Tájház	
"Bemutató fészer" kialakítása közösségi tér fejlesztési céllal, mely alkalmas fórumok, konzultációk szervezésére, tájházi eszközök bemutatására	
AVOP 3.5 LEADER+	760 500,00
Algyő	
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
A Tisza-menti aktív turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó, a piaci igényeknek megfelelő vízi turizmus fejlesztése sporteszközök beszerzése révén	
AVOP 3.5 LEADER+	760 500,00
Algyő	
Algyői Általános Iskola	
Tanösvény kialakítása Algyőn a térség természeti értékeinek optimális kihasználása érdekében	
HEFOP 3.1.3 Felkészítés kompetencia-alapú oktatásra	18 000 000,00
Algyő	
Algyői Fehér Ignác Általános Iskola	
Felkészítés a kompetencia alapú oktatásra az Algyői Általános Iskolában	
HEFOP 3.1.3 Felkészítés kompetencia-alapú oktatásra	4 000 000,00
Algyő	
Szivárvány Óvoda - Algyő	
Kompetencia-alapú óvodai nevelés a tanulási folyamatban az algyői Szivárvány Óvodában	
HEFOP 3.1.3/B-09/3. A kompetencia alapú oktatási programok eszközi elemeinek, értékelési eszközeinek, valamint ezek megjelenítésére alkalmas eszközök biztosítása a HEFOP 3.1. intézkedésben érintett közoktatási intézmények számára	9 490 074,00
Algyő	
Algyői Általános Iskola	
Kompetencia alapú oktatási program eszközeinek beszerzése az Algyői Általános Iskola számára	
HEFOP 3.1.3/B-09/3. A kompetencia alapú oktatási programok eszközi elemeinek, értékelési eszközeinek, valamint ezek megjelenítésére alkalmas eszközök biztosítása a HEFOP 3.1. intézkedésben érintett közoktatási intézmények számára	4 000 000,00

Támogatott NFT projektek listája	
Alintézkedés / Település	Megítélt támogatás (Ft):
Pályázó neve / Projekt megnevezése:	
Algyő	8 000 000,00
Szivárvány Óvoda Algyő	
A kompetencia alapú óvodai neveléshez szükséges eszközök beszerzése az algyői Szivárvány Óvoda részére.	
ROP 1.2 Turisztikai fogadóképesség javítása	
Algyő	8 000 000,00
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Tisza menti aktív turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése Algyőn	

27. táblázat: Algyő Nagyközség Önkormányzata támogatott NFT pályázatai (Forrás: palyazat.gov.hu „Jelentéskészítő és Lekérdező Keretrendszer” adatai alapján saját szerkesztés)

ÚMFT pályázatok adatai				
Beérkezett és támogatott önkormányzati ÚMFT pályázatok				
	Algyő település		Országos (település) átlag	
	önkormányzat	összes	önkormányzat	összes
Beérkezett pályázatok száma (db)	38	114	9	43
Igényelt támogatási összeg (Ft)	8 466 974 262	14 021 364 199	1 268 685 369	5 482 611 818
Támogatott pályázatok száma (db)	15	49	4	22
Megítélt támogatási összeg (Ft)	3 347 589 825	4 829 910 337	614 192 241	3 283 328 142
Leszerződött pályázatok száma (db)	14	48	4	22
Szerződéssel leköötött összeg (Ft)	2 423 660 944	3 877 162 461	600 667 360	3 101 492 429
Megkezdett kifizetések száma (pályázat)	38	114	9	43
Kifizetett támogatási összeg (Ft)	2 417 965 097	3 859 530 193	600 953 110	2 932 474 732
Pályázatok számának megoszlása operatív programonként (db)				
Operatív program	Beérkezett pályázatok		Támogatott pályázatok	
	Algyő település	Országos (település) átlag	Algyő település	Országos (település) átlag
ÁROP	1	0	1	0
DAOP	18	1	7	0
KEOP	11	2	5	1
TÁMOP	7	3	1	1
TIOP	1	1	1	0
Összesen:	38	7	15	2
Igényelt és megítélt támogatási összeg megoszlása operatív programonként (Ft)				
Operatív program	Beérkezett pályázatok		Támogatott pályázatok	
	Algyő település	Országos (település) átlag	Algyő település	Országos (település) átlag
ÁROP	19 005 000 Ft	5 836 673 Ft	19 005 000 Ft	4 695 825 Ft
DAOP	1 700 445 028 Ft	63 251 804 Ft	379 415 988 Ft	33 955 427 Ft
KEOP	6 582 058 084 Ft	283 373 931 Ft	2 912 088 140 Ft	173 344 051 Ft
TÁMOP	160 384 722 Ft	101 314 325 Ft	31 999 269 Ft	30 679 087 Ft
TIOP	5 081 428 Ft	52 698 041 Ft	5 081 428 Ft	26 704 214 Ft
Összesen:	8 466 974 262 Ft	506 474 774 Ft	3 347 589 825 Ft	269 378 604 Ft

28. táblázat: Algyő Nagyközség Önkormányzata által benyújtott ÚMFT pályázatok összefoglaló adatai⁶
(Forrás: palyazat.gov.hu „Jelentéskészítő és Lekérdező Keretrendszer” adatai alapján saját szerkesztés)

Támogatott ÚMFT projektek listája	
Alintézkedés / Település	Megítélt támogatás (Ft):
Pályázó neve / Projekt megnevezése:	
ÁROP 1.A.2/A A polgármesteri hivatalok szervezetfejlesztése	
Algyő	
Algyő Nagyközség Önkormányzata	19 005 000,00
Átfogó szervezetfejlesztés Algyő Nagyközség Polgármesteri Hivatalánál	
DAOP 3.1.1/B-08 Önkormányzati tulajdonú belterületi valamint önkormányzati külterületi közutak fejlesztése	
Algyő	113 867 790,00
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Külterületi összekötő út építése és a Búvár utca felújítása Algyőn	
DAOP 4.2.1/2F-2f Alapfokú nevelési-oktatási intézmények és gimnáziumok infrastruktúrájának fejlesztése	
Algyő	207 973 517,00
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Korszerű, a 21. századi követelményeknek megfelelő általános iskola kialakítása Algyőn	
DAOP 4.3.1-09 Egyenlő esélyű hozzáférés a közszolgáltatásokhoz (Akadálymentesítés)	
Algyő	6 731 110,00
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Az algyői Egyesített Szociális Intézmény épületének komplex akadálymentesítése	
DAOP 4.3.1-09 Egyenlő esélyű hozzáférés a közszolgáltatásokhoz (Akadálymentesítés)	
Algyő	9 114 746,00
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Az algyői Szivárvány Óvoda épületének komplex akadálymentesítése	
DAOP 4.3.1-09 Egyenlő esélyű hozzáférés a közszolgáltatásokhoz (Akadálymentesítés)	
Algyő	7 623 558,00
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Az algyői Polgármesteri Hivatal épületének komplex akadálymentesítése	
KEOP 2.3.0/2F/09 Települési szilárdhulladék-lerakók rekultivációit érintő projektek	
Algyő	2 790 266 194,00
Dél-Alföldi Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás	
Szegedi Regionális Hulladékkezelési program, hulladéklerakók rekultivációja	
KEOP 6.1.0/B A fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok	
Algyő	19 835 577,00
Algyői Általános Iskola	
Első lépés a fenntartható háztartások felé - regionális képzés és kampány	
TÁMOP 3.1.4-08/2 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben	
Algyő	31 999 269,00
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Kompetencia alapú oktatás fejlesztése Algyőn	
TIOP 1.1.1-09/1 A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése	5 081 428,00

⁶ A lista nem tartalmazza a „Szeged-Algyő” Ivóvízminőség-javító projekt adatait

Támogatott ÚMFT projektek listája	
Alintézkedés / Település	Megítélt támogatás (Ft):
Pályázó neve / Projekt megnevezése:	
Algyő	3 099 588 223 Ft
Algyő Nagyközség Önkormányzata	
Informatikai infrastruktúra fejlesztése az Algyői Általános Iskolában	
KEOP - 1.3.0/09-11 - Ivóvízminőség-javítás	
Szeged, Algyő	
„Szeged-Algyő” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás	3 099 588 223 Ft
„Szeged-Algyő” Ivóvízminőség-javító projekt	

29. táblázat: Algyő Nagyközség Önkormányzata támogatott ÚMFT pályázatai (Forrás: palyazat.gov.hu „Jelentéskészítő és Lekérdező Keretrendszer” adatai alapján saját szerkesztés)

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Algyő gazdálkodásában és településfejlesztési tevékenységében kitüntetett szerepe van a gazdaságfejlesztésnek. A MOL Nyrt. révén egy rendkívül erős gazdasági szereplő van jelen a település gazdaságában. Országosan is meghatározó stratégiai szerepe mellett jelenléte ösztönzőleg hat a település gazdasági életére is, iparüzési adó befizetésével jelentős részt vállal a település bevételeiből. A település idejekorán felismerte azt, hogy gazdaságának mind foglalkoztatási, mind bevételi szempontból az egyik legfontosabb szereplője és pillére is a MOL Nyrt. Tevékenységére és az abból fakadó előnyökre támaszkodni önmagában a gazdaság ésszerű logikája alapján sem minősülne jó döntésnek. A települési gazdaság egyoldalúságából fakadó kockázatok hatásait ma már számos hazai és nemzetközi példa támasztja alá, ezért a települési gazdaság diverzifikálása alapvető fontosságú a fenntartható települési fejlődés biztosításához. Bár a MOL Nyrt. szerepe továbbra sem megkérdőjelezhető, számos olyan gazdasági tevékenység és ágazat jelent meg az elmúlt években Algyőn, amelyek jelenléte növeli a gazdaság diverzifikáltságát. Az önkormányzat ebben a folyamatban ösztönzőként, valamint közvetlen gazdasági szereplőként is megjelenik. Az ösztönzés egyik alapját a területhasználati besorolások és a rendelkezésre álló területek hasznosíthatósági előírásai jelentik, melyeket a településrendezési tervben és a Helyi Építési Szabályzatban határoznak meg. Ez adja meg az elsődleges kereteket a gazdaságfejlesztés számára, hiszen ezek támaszthatják alá azokat a lehetőségeket, amelyeket az önkormányzat kínálni tud a potenciális befektetők számára. A 2015 – 2019-es gazdasági program már tartalmazza a „Vállalkozóbarát önkormányzat és önkormányzatbarát vállalkozások” ösztönzési program kialakítását is. Az ösztönzési program a gazdaságfejlesztés egyik eszköze lehet ahhoz, hogy új gazdasági tevékenységek, befektetések, vállalkozások megjelenésével a lehető leghatékonyabban legyen megoldható a foglalkoztatás-növelő beruházások számának növelése Algyőn. Az ösztönző programhoz kapcsolódó elemként kell számításba venni az önkormányzat vagyongazdálkodási tevékenységét, ami elsősorban a területvásárlásokra, valamint az ingatlanok gazdasági célú besorolására irányul.

Az önkormányzat a gazdaságfejlesztésben közvetlenül, gazdasági szervezeteken keresztül is részt vesz. Tulajdonrésze van a Jura ipari Parkban, továbbá saját gazdasági társaságain, az AKTV Kft.-n, Gyevitur Kft.-n és a Gyeviép NKft.-n keresztül közvetlen szereplője a helyi gazdaságnak. Az AKTV Kft. a helyi hírközlési szolgáltatások (kábeltevé, internet, telefon) nyújtásában vesz részt. A Gyevitur Kft. a helyi turizmusfejlesztés legfontosabb vállalkozása, a Borbála Fürdő, a Levendula Hotel tulajdonosa és üzemeltetője, aktívan részt vesz a helyi turizmus fejlesztésében és alakításában. A Gyeviép NKft. révén

amellett, hogy a településüzemeltetési feladatellátást „házon belül” oldja meg az önkormányzat, építőipari szereplőként is részt vesz a helyi, térségi gazdaságban és számos helyi lakosnak biztosít munkahelyet.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Ahogy az előző fejezetekben ismertetésre került, a település munkaerő-kibocsátó és vonzó is egyben. A településre dolgozni járók száma közel azonos a szomszédos településekre bejáró algyői foglalkoztatottak számával, melynek oka az agglomerációs jelleg mellett a nagyvállalati és ipari parki munkaerőigényből fakad. A helyi munkaerőpiacon az önkormányzat saját hivatala mellett a hozzá tartozó intézmények, valamint gazdasági társaságok révén is aktív szereplő. A hivatali és intézményi apparátus mellett közmunkaprogramot is működtet, mellyel a többnyire alacsony iskolai végzettségű és hátrányos helyzetű munkavállalóknak biztosít állandó vagy alkalmi munkalehetőséget. A Belügyminisztérium adatai szerint 2015-ben átlagosan 57 fő vett részt Algyőn közfoglalkoztatásban. Az önkormányzati tulajdonú cégek közül az AKTV Kft. 2 főt, a Gyeviép NKft. 45 főt, a Gyevitur Kft. 47 főt foglalkoztatott.⁷ 2014-ben az önkormányzat és hozzá tartozó intézmények összes létszáma 107 fő volt, akik a különböző intézmények szintjén a következőképpen oszlottak meg:

- Önkormányzat: 7 fő
- Közös önkormányzati hivatal algyői kirendeltség: 22 fő
- Közös önkormányzati hivatal tiszaszigeti kirendeltség: 4 fő
- Szivárvány Óvoda: 30 fő
- Faluház, Könyvtár, Tájékház: 8 fő
- ESZI – Bölcsőde: 24 fő

Az önkormányzatnál foglalkoztatottak többnyire közalkalmazotti vagy köztisztviselői jogviszonyban foglalkoztatottak, bérezésük a közalkalmazotti és köztisztviselői bértáblához alkalmazkodik. A bérezés béren kívüli juttatásokkal is kiegészül.

1.10.5. Lakás- és helységgazdálkodás

A települési önkormányzat lakásállományát 2015-ben összesen 20 db lakás alkotta, ebből 2 db családi ház, 18 db költségalapú bérlakás. A bérlakások a Búvár utca – Fazekas utca – Bartók Béla utca közötti, új téren találhatóak, viszonylag fiatal, korszerű lakások. Előnyük, hogy közel vannak a település főbb intézményeihez (pl. Faluház, Általános Iskola), szabadidős létesítményeihez (pl. Fürdő és Sportpálya). Az ott élők könnyen és gyorsan elérhetik a legfőbb települési szolgáltatásokat, a 47-es út pedig kevesebb, mint 5 perc alatt érhető el. A bérlakások átlagos mérete 45 – 65 m² közötti, többnyire „fészekrakó-jellegűek”, fiatal családok számára nyújtanak otthont. A település 2016. évi költségvetési koncepciójában megjelenik a 14 lakásos bérlakás épületének felújítása, így a bérlakások állagának megővése, karbantartása folyamatosan megoldott az önkormányzat részéről.

1.10.6. Intézményfenntartás

⁷ Forrás: HVG céginfótár utolsó létszám adat dátum (2016.02.08.) alapján

Algyő Nagyközség Önkormányzata több intézményt működtet a településen belül. Ezek elsősorban az oktatási-nevelési, egészségügyi, kulturális, közművelődési és szociális feladatokat látják el az alábbiak szerint:

- Egyesített Szociális Intézmény: Algyő legfontosabb egészségügyi és szociális feladatellátó intézménye. Működteti az Idősek Napközi Otthonát, a Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálatot, a Bóbita Bölcsődét valamint a Védőnői Szolgálatot is a településen. Összesen három épületben működik, székhelye az Idősek Napközi Otthonában (Piac tér 17.) található. Székhelyén étkeztetést és idősek számára nappali ellátást biztosít.
- Faluház és Könyvtár. Több, elsősorban kulturális-közművelődési feladatot ellátó egységet foglal magába, az Algyői Hírmondó nevű helyi újság kiadója. A Búvár utcában található Faluház a helyi közművelődés központjának számít, számos rendezvénynek, programnak, illetve civil szervezetnek ad otthont, 300 fős színházteremmel is rendelkezik. A Kastélykert u. 63. alatt működő könyvtár szakmai felügyeletében a szegedi Somogyi könyvtár is részt vesz. A Kastélykert u. 106. szám alatt működteti az intézmény az Alkotóházat, mely a helyi és környékbeli kézműves alkotók tevékenységének, rendezvényeinek, tárlatainak helyszíne is. A Kastélykert u. 38. a Civil Szervezetek Háza, a helyi civil élet központi épülete. A Kastélykert u. 44. szám alatti EzerJóHáz az Ezerjófü Egyesület működteti, telepített szőlővel, borospincével, gyógynövénykerettel rendelkezik, rendezvényhelyszínként is szolgál.
- Tájház: A Gyevitur Kft. által üzemeltetett, 2015-ben az év tájháza címet elnyert épület elsősorban hagyományőrző és ápoló, turisztikai funkciókat lát el.
- Szivárvány Óvoda: Az óvodai alapellátáshoz kapcsolódóan logopédiai, gyógypedagógiai szolgáltatásokat nyújt, szabadidős szolgáltatásai között hittan, sószo, tánc és torna is megjelenik.

A megye egyik legmodernebb alapfokú oktatási intézményének, a Fehér Ignác Általános Iskolának fenntartója jelenleg az állami Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. Az iskola konyháját az önkormányzati tulajdonú Gyeviép NKft. működteti, aki a karbantartási, területgondozási feladatok ellátásában is részt vesz.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Algyőn a közművek kiépítettsége teljes, a víz-, gáz- és villamosenergia-ellátás lakossági, intézményi, önkormányzati szinten is megfelelően működik. A vízellátás területén fontos lépés volt az ivóvíz-minőség javító program, amellyel sikerült csökkenteni az ammónium és arzén szintet a település ivóvizében, jobb és tisztább vízellátást biztosítva a település lakossága számára. Az önkormányzat költségvetési koncepciója és gazdasági programja is tartalmaz olyan fejlesztési elképzeléseket, amelyek az energiaellátás fenntarthatóságára, a költségek csökkentésére irányulnak, elősegítik a megújuló energiaforrások megjelenését az önkormányzat és intézményeinek gazdálkodásában. A Gyeviép Kft. aktívan közreműködhet ebben a folyamatban: brikettáló üzeme révén rendelkezik kapacitásokkal ahhoz, hogy a fűtési rendszer esetleges korszerűsítését követően az intézmények fűtőanyaggal való ellátását megoldja. Az önkormányzat a civilek bevonásával számos szemléletformáló, ún. „szoft” programmal járulhat hozzá a fenntartható energiagazdálkodási módok lakossági szinten történő népszerűsítéséhez, a megoldások ismertetéséhez és széleskörűvé tételéhez.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

Az önkormányzati feladatokról- és hatáskörökről a „2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország Helyi Önkormányzatairól” rendelkezik. A dokumentumban foglaltak alapján a vertikális értelemben vett településhierarchia különböző szintjein elhelyezkedő önkormányzatok gazdasági teljesítőképességük, központi szerepkörük, lakosság számuk okán eltérő **kötelező feladatokkal, hatáskörökkel** rendelkeznek.

A helyi közügyek, közfeladatok igen széles spektrumot ölelnek fel, melyek egy részének teljesítését, létjogosultságát az egyedi helyi viszonyok határozzák meg. Ezen feladatok egyik csoportja a **településüzemeltetés**, mely a törvény 13. §. 2. pontja szerint az alábbi feladatköröket tartalmazza:

„köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása”⁸

Algyő esetében a településüzemeltetési feladatokat a **GYEVIÉP Algyői Településüzemeltetési és fejlesztési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság** köteles ellátni. A társaság egyik fő tevékenysége a belterületi zöldterületek, zöldfelületek, így a közparkok, valamint a köztemető állapotának megóvása. Területgondozási feladatokat látnak el továbbá olyan közösségi terek vonatkozásában, mint a tervezett tiszai szabad strand, a felhagyott komprikötő térsége, az általuk üzemeltetett, fenntartott Sportközponthoz tartozó sportpálya, kültéri fitneszpark, valamint a szabadtéri extrém sport park, az Algyői Lovaspálya, a Keptanoda Kutya Sport Egyesület által használt füves terület és a játszótérek. A nagyközség jelenleg négy játszótérrel rendelkezik, ezeket a Piac téren, a Bartók Béla- Tüskevár- és Pesti utcákban találjuk.

A **helyi közutak** és tartozékaik kezelése, a csapadékvíz elvezető árkok karbantartása szintén a GYEVIÉP feladata, ám problémát jelent a település életében, hogy a Kastélykert-, valamint a Vásárhelyi utcák állami tulajdonban vannak, kezeljük a Közlekedési Koordinációs Központ (KKK), az üzemeltetői feladataikat a Magyar Közút Nonprofit Zrt. látja el. A 44119-es jelzéssel ellátott szakasz korábbi mellékút szerepét a kompszolgáltatás megszűnésével elvesztette, állapota felújításra szorul. A szennyvízelvezető csatornákat és a szennyvíztelepet a **Szegedi Vízmű Zrt.** üzemelteti, külterületi csatornák (belvízelvezető, vízszint szabályozó) közül hét az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezelése alatt áll. A külterületi utak karbantartási építési feladatai nem alaptevékenységei a GYEVIÉP-nek, azonban megrendelésre ilyen feladatokat is képes ellátni. Közművek tekintetében a villamosenergetikai hálózat műszaki elemei az **EDF DÉMÁSZ** tulajdonában vannak, kivételt képeznek ezek alól a társaság fejlesztési területein kívül eső, Algyő Nagyközség Önkormányzata által a korábbi átadások után kiépített infrastrukturális rendszerek, lámpatestek. A gázvezeték-hálózat kezelése az **ENKSZ Észak-Dél Földgázszolgáltató** hatásköre. A településen keletkező hulladék gyűjtésével, tárolásával szintén a GYEVIÉP foglalkozik. Érdekes terület a település életében a **Helyi Építési Szabályzatban** (HÉSZ) tájrehabilitációval érintett területként megjelölt fűrési iszap tároló, melynek jövőbeli egyik lehetséges hasznosítási módja a parkosítás lehet, habár a települési szövetétől távol eső, vegyes gazdálkodású területen fekszik (a határos földrészletek területfelhasználási módjainak HÉSZ-ben használt rövidítései: Gipe, Kh, Ki, Mk, Mv).

Az **intézmények** működésének életében a GYEVIÉP szintén részt vállal. Kiemelendő az Algyői Fehér Ignác Általános Iskola helyzete, mivel a hozzá tartozó sportcsarnokot az önkormányzattal vegyesen

⁸ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100189.TV

üzemeltetik, ezen felül az iskola portaszolgálatát és a melegítő konyhát is a társaság biztosítja. **Lakásgazdálkodási** célú tevékenység az önkormányzati tulajdonú épületekben található, 18 db bérlet fenntartása. Mindezek mellett a társaság egyéb közhasznú feladatokat is ellát a településen. Ellátható közhasznú tevékenységeinek teljes listája alapító okirata alapján⁹ a következő:

Fő tevékenység:

81.30. Zöldterület – kezelés

Egyéb közhasznú tevékenységek:

- 01.61 Növénytermesztési szolgáltatás
- 01.63 Betakarítást követő szolgáltatás
- 01.64 Vetési célú magfeldolgozás
- 02.10 Erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység
- 02.40 Erdészeti szolgáltatás
- 37.00 Szennyvíz gyűjtése, kezelése
- 38.11 Nem veszélyes hulladék gyűjtése
- 38.12 Veszélyes hulladék gyűjtése
- 38.21 Nem veszélyes hulladék kezelése, ártalmatlanítása
- 38.22 Veszélyes hulladék kezelése, ártalmatlanítása
- 38.32 Hulladék újrahasznosítása
- 39.00 Szennyvezérlésmentesítés, egyéb hulladékkezelés
- 78.10 Munkaközvetítés
- 78.20 Munkaerő-kölcsönzés
- 78.30 Egyéb emberi erőforrás ellátás-, gazdálkodás
- 79.90 Egyéb foglalkoztatás
- 85.51 Sport, szabadidős képzés
- 93.11 Sportlétesítmény működtetése
- 93.12 Sportegyesületi tevékenység
- 93.29 M.n.s. egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység

A GYEVIEP nem csak közvetlenül, hanem közvetett módon, vállalkozási formában is végez településüzemeltetést segítő tevékenységeket. Ezek közé tartozik például a térkő elemek, díszburkolatok gyártása, melyek a települési járdák, gyalogutak fedésére is szolgálnak, de ilyen kapcsolódó fejlesztés egy asztalosműhely létrehozása is, hiszen többek között helyi intézmények, például az óvoda számára is szállítanak bútorokat, eszközöket. A társaság felsorolt feladatai elvégzéséhez modern, az igényeket kielégítő **gép- és járműparkkal** rendelkezik (30. táblázat).

A GYEVIEP NKft. gépei és járművei	Darabszám
JCB univerzális kotró-rakodó gép	1
JCB anyagmozgató gép	1
Gumilánc talpas forgó-kotró gép	1
3,5 t megengedett össztömegű kisteherautó	3
Egyéb kishasznongépjármű	2
Kerti traktor	2

⁹ <http://www.algyo.hu/images/adat-jegyzokonyvek/20140311-jegyzokonyv-rendkivuli.pdf>

A GYEVIEP NKft. gépei és járművei	Darabszám
Traktor	2
Nagyteljesítményű fűnyíró	1

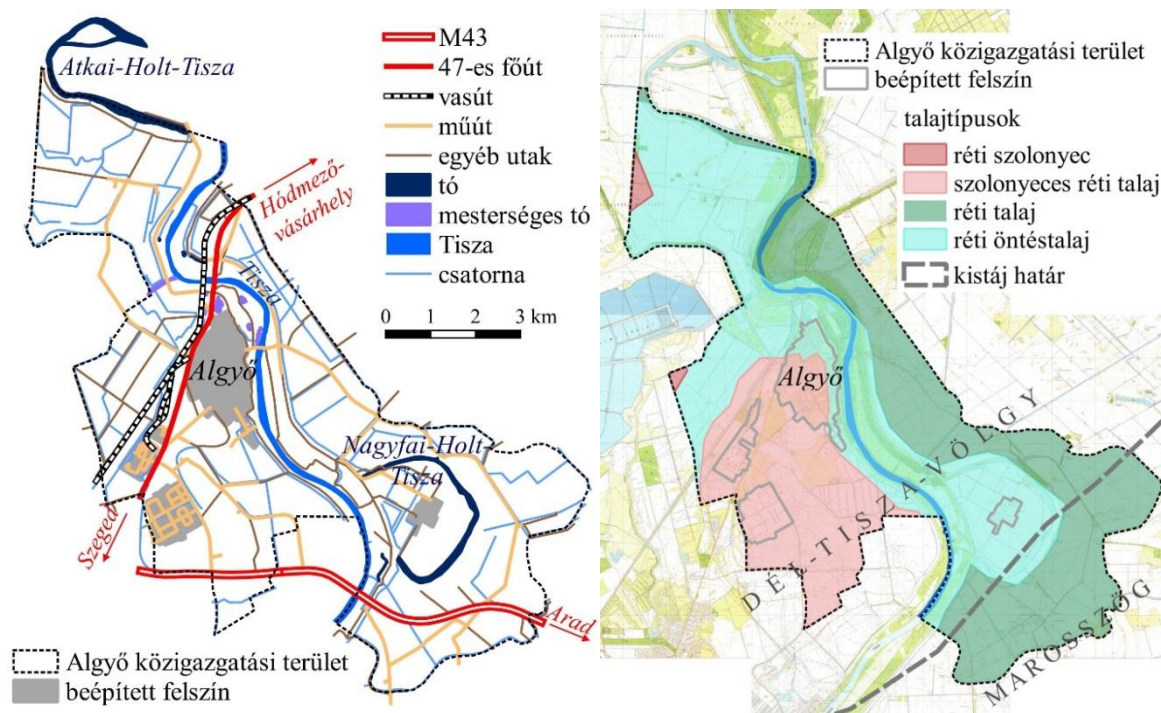
30. táblázat: A GYEVIEP NKft. Településüzemeltetési feladatai ellátásához szükséges gépállománya
(Forrás: GYEVIEP NKft. alapján saját szerkesztés)

Algyő területén a kéményseprő- ipari szolgáltatásokról a 9/2013.(VI.7.) Önkormányzati rendelet ad tájékoztatást, mely szerint a közszolgáltatást a **Szegedi Kéményseprőipari Kft.** biztosítja. Kiemelendő továbbá a település fejlődéséért, épüléséért, szépüléséért munkálkodó **civil szervezetek** közvetetten a településüzemeltetéshez is kapcsolódó, azt segítő munkája. Algyő élénk civil élettel rendelkezik, a településüzemeltetés témaköre kapcsán céljait tekintve ide sorolható az „Algyő Fejlődéséért Alapítvány”, az „Algyői Faluvédő- és Polgárőr Egyesület”, valamint a „Fiatalok Egy Élhetőbb Környezetért Közhasznú Egyesület”.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

A tájhatárokhoz kötődően a Csongrád megyei Algyő kb. 7000 ha-os közigazgatási területe az Alföld nagytáj, Alsó-Tisza-vidék középtájon található. Területével szerves része a Duna-Tisza közének és a Körös-Maros közének egyaránt. Kistáj szinten területének 85%-a a Dél-Tisza-völgy kistájon, 15%-a – a település DK-i részén – a Marosszög kistájon található (37. ábra).

37. ábra: Algyő víz- és közlekedési hálózata, illetve a talajtípusok földrajzi elhelyezkedése (háttérben topográfiai térképpel)

1.12.1.1. Domborzat és talajviszonyok

A település közigazgatási területe 78 és 91 m közötti tengerszint feletti magasságú, kis átlagos relatív relief értékű (0–2 m/km²) ártéri szintű tökéletes síkságon található. A topográfiai térképezés szerint az ország legmélyebb pontjai közé tartozik az északi és a déli határán mérhető, legalacsonyabb 75-75,7 m-es tengerszint feletti magasságokkal. A külterületet általában jellemző 77-79 m-es magasság a település területén nő 80-81 m-re. Ez azért is fontos, mert a kistáj 83 m alatti részei a folyószabályozások előtt általában időszakosan vízzel borítottak voltak. Döntő többségében folyóvízi eredetű, alluviális formakincs jellemző; övzátonyokat, parti zátonyokat, infúziós löszből felépülő ármentes kiemelkedéseket, különböző mértékben feltöltődött morotvaroncokat figyelhetünk meg. Ma a felszínen nyomozható kanyarulatmaradványok 12 000 – 16 000 évvel ezelőtt alakultak ki, amelyek nem tévesztendőek össze a szabályozások során levágott maradványokkal. A későbbi áradások során sajátos alacsony és magas (árvízmentes) szintek alakultak ki.

Az emberi felszínformálásnak köszönhetően a terület az antropogén tájtípus jegyeit hordozza. A Tisza jobb és bal parti árterén is megtalálhatók az 1800-as évek második felének folyószabályozási munkálataihoz kötődő gátak, illetve a gátépítések anyagának kitermelési helyeit mutató mélyedések, a kubikgödrök; ezek némelyike rendszeresen vízzel telített. Az ár- és belvíz-védekezési munkálatok az amúgy is nehezen felismerhető felszíni formákat jelentősen megbontották és átformálták. A 85-87 m magas árvízvédelmi töltés pontjai a legmagasabbak közé tartoznak a területen. Ezt a magasságot is meghaladja a közelmúlt úthálózat fejlesztése, az M43 autópálya. A település határában folytatott kőolaj és földgáz kitermelés is hatással van a felszínre.

Csongrád megye és köztük Algyő nagyközség feltételeken megújuló természeti erőforrásait a talajkészletek jelentik, melyek ésszerű hasznosítása, védelme, állagának megóvása kiemelt jelentőségű és az agrár-környezetgazdálkodás kiemelt feladata. Így a tervezés, valamint a fejlesztési stratégiák kidolgozása során figyelembe kell venni a termőföldek védelmét és a földhasznosítás feltételeinek biztosítását.

Az átalakult, kristályos kőzetekből álló alaphegység környezetéből kiemelkedve kb. 3-4 km mélységben található (Algyői-hát). Ez az alaphegység keletre a Hódmezővásárhelyi-árok felé már 6 km mélyen van. Az erre települt, közel 3 km vastag pliocén rétegsor rejtje a szénhidrogén-készletet. Ezt követően több száz méter vastag pleisztocén korú folyóvízi üledékre 15-20 m vastag holocén üledék rakódott. A felszín közeli anyag holocén öntésanyagú rétegsorból épül fel (öntésiszap-agyagos iszap-durvuló folyóvízi üledék) és az erre települt öntésiszap alkotja a talajképző kőzetet. A rajta lévő termőréteg vastagság Algyőtől délre a legcsekélyebb, de jellemzően több mint 100 cm. A szervesanyag-tartalom a keleti-délkeleti részen a legjobb. Algyő területének mintegy ¼-en szolonyeces réti talaj, több mint 1/3-án réti talaj és majdnem a felén öntés réti talaj genetikai talajtípusok fordulnak elő, valamint minimális mértékben réti szolonyec is található. A szolonyeces talajok értékét elsősorban élőviláguk és talajtani érdekességük adja.

1.12.1.2. Vízrajz

Alapvetően száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos területről van szó. Vízrajzát erősen módosított és mesterséges víztestek jellemzik. A Tisza a folyószabályozási munkálatoknak köszönhetően ma enyhén kanyarogva bevágódó jellegű vízfolyás, 14 km hosszú szakasza tartozik a településhez. A Tisza töltések közötti hullámterében a folyó vízjárása ma is döntően befolyásolja a terület állapotát, növény-

és állatvilágát és hasznosítását. A folyó ezen szakaszán évenkénti 2-3 áradás jellemző, a március-áprilisi tavaszi és a május-júniusi zöldár. Emellett az utóbbi években rendszeres a karácsonyi-újévi árhullám is. A kubikgödörben, a rétek mélyedéseiben hónapokig ott maradnak a pangó vizek. A folyó 1942 óta általában hajózható. Természetes hozzáfolyás nincs, de itt csatlakozik a Tiszába a 43 km hosszú, 911 km² vízgyűjtő területű Algyői-főcsatorna (a Fehér-tavi halastavak irányából). Kisebb, bal parti hozzáfolyást biztosítanak a Györpölési-főcsatorna (2 km hosszan) és a Hódtó-Nagyfai-összekötő-csatorna (2,5 km hosszan a Nagyfai-Holt-Tisza felől).

Az Atkai-Holt-Tisza és a Nagyfai-Holt-Tisza mentett oldalon elhelyezkedő, egykor levágott meanderek. 1862-1889 közötti átmetszések eredményeként alakultak ki. A Sándorfalvához is tartozó Atkai-Holt-Tisza felső ágának hullámtéri folytatása a Sasér. Körülbelül 6 km hosszú és több mint 100 m széles vízfelületekről van szó. A holtágak csak csatornákon keresztül vannak kapcsolatban az élő Tiszával, bizonyos részeik előrehaladottan feliszapolódtak, eutrofizálódtak, bár a vízi növényzettel való benőttségük csekélyebb. A nagyfai részen 1,5 m-es mélységgel számolhatunk, míg az atkai részen ez 3,5 m. Kisebb mesterséges tavak elsősorban a belterület északi határában és a hullámtéren jellemzők. Ezek a medrek az árvízvédelmi töltés egykori építése során használt anyaggyerő helyek mélyedései. A közigazgatási határok szerint számolva a tavakat és a Tiszát együtt több, mint 300 ha-os állandó vízfelület jellemzi. Az igazi élővizek mellett jellemzőek az egykori morotvákhoz és fattyúágakhoz kapcsolódó időszakos vízfolyások. A Duna-Tisza közti hordalékkúp-síkságról és a Körös-Maros közti síkságról is ide áramlik a talajvíz, amely a nedves években a hordalékkúp-síkság határterületein a felszínre törhet. Az ilyen jellegű „vadvíz” veszélyek elhárítását szolgálták az 1940-es évek elején intenzíven megindult csatornahálózat építések, melynek hossza ma meghaladja a 130 km-t.

1.12.1.3. Növényzet és állatvilág

Vegetációs tájhatárt illetően – a földrajzi kistéjséggel ellentétben – Algyő területe egy tájcsoporthoz belül helyezkedik el; az Alföld régió Tisza-völgyén belül a Maros-ártér és Tisza-völgy tájcsoporthoz fekszik. Potenciális természetes vegetáció a ligeterdők, mocsarak, illetve kisebb területen a löszpuszták, szoloncsák szikések. Vagyis ilyen lenne most a növényzet, ha az emberi területhasználat és tájtalakító hatás nem játszott volna olyan nagy szerepet a területen. A természetvédelmi szempontból értékes erdők a parti zónában lévő hazai nyár- és fűzfajokból álló puhafa ligetek.

A Tisza jobb part ártere tulajdonképpen a Duna-Tisza közti és a Tiszántúli flórajárás határán fekszik. Az elsősorban holocén ártéri vegetáció mintázata a vízgazdálkodás, a morfológia és a tájhasználat függvénye. A hullámtér és a mentett oldal vegetációja különbözik egymástól. Az áradások faunatalakító hatása befolyásolja az ártéri élővilágot. A legtöbb élőhely regenerációs képessége jó, a mocsárréteké és az ártéri erdőké az özöngyomok miatt közepes. A hullámtér fő potenciális vegetációja a puhafa ligeterdő (fehér fűz, fehér- és fekete nyár), és a tölgy-kőris-szil (keményfa) ligeterdő, de – természetes keményfaliség a megyében a Tisza mentén nem fordul elő – ma már csak a fűz-nyár ligetek kiterjedtek (élőhelykód: J4; fűz- és nyárligetek). A Tiszán szinte folyamatos a parti bokorfűzes zóna. A kezeletlen gyepekről, szántókról az özöngyomok (pl. gyalogakác) az erdőkben is elszaporodtak. A hullámtéren jellemző morotvák és úgynevezett kubikerdők mélyedéseit metyekórós-virágkákás mocsarak (pl. nyílfű), eutróf hínár (sulyommal, rucaöröm), magassásosok (pl. éles sás), ecsetpázsisos mocsárrétek (pl. fényes borkóró), ártéri ruderaliák (pl. subás farkasfog), üde szegélytársulások (pl. lómenta) és az iszapszövényzet jellemzik (élőhelykód: OB; jellegtelen üde gyepek és magaskórósok). A holtágakban jellemzők a hínarasok és nádas-gyékényes mocsarak (élőhelykód: B1a; nem tűzegképző nádasok,

gyékényesek és tavikákások és D34: mocsárrétek, valamint BA: csatornák, szabályozott patakok, mesterséges tavak parti zónájában és közvetlen partközeli víztestében kialakult fragmentális mocsarak és kisebb hínarasok).

A mentett oldal jelentős része becsatornázott szántó. Az ecsetpázsitosok mellett szikes rétek, cickóros puszták és rétsztyepek (pl. réti őszirózsa) jellemzők (élőhelykód: F2; szikes rétek). A löszhát-tanúfelszíneken a potenciális vegetáció a löszpuszta, amelyeken szórványosan tiszántúli típusú ősszikesek fordulhatnak elő.

Állatvilág alapvetően a vegetációhoz kapcsolódik. A fajszám a környékkel együtt 400-600 közé tehető – 280 madárfaj, 36 halfaj –, amiből 20-40 védett.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

A megyében 8000 éve meghatározó az emberi tevékenység. Algyő a honfoglalás óta lakott hely. Lakosai évszázadokon át megőrizték a földrajzi helyzetből adódó ősi foglalkozásaikat: halászat, földművelés, állattenyésztés, kosárfonás.

A korábban kincstári birtokként nyilvántartott Algyő településképe kialakulása a XIX. sz. elejére tehető, amikor örgróf Pallavicini Károly özvegye, gróf Zichy Leopoldina az uradalom központját Algyőn rendezte be. Kastélyt, tiszti lakot, majorokat építtetett, innen irányították a Mindszent-Algyői hitbizományi uradalmat 1870-ig. Azonban az 1879-es árvíz szinte az egész falut elpusztította. A kastélyt az árvíz után lebontották, emlékét csak a Kastélykert utca elnevezés őrzi. Az egykori kastélypark területét az 1920-as években osztották ki házhelyeknek. Az igazi átalakulást az 1960-as évek második felében a köolajkutatás és -feltárás eredményezte. A köolaj- és földgázkincs demográfiai, gazdasági és közigazgatási következményekkel járt: megnőtt az egykori falu lakossága, a hagyományos gazdálkodást háttérbe szorította az ipar, végül a települést 1973-ban Szegedhez csatolták, majd függetlenségét 1997-ben nyerte vissza.

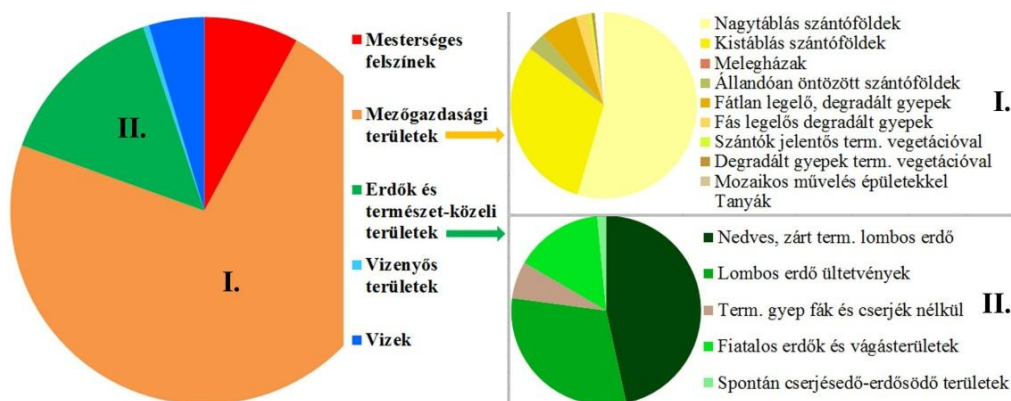
A XVIII. századtól készített térképek szerint ez a terület jórészt kiterjedt mocsárvilág volt, igen kevés fás vegetációval. Az 1846-ban megindult átfogó Tisza szabályozás a Csongrád megyei szakaszán 1856-ban kezdődött el. A folyó töltések közé szorításával a meghatározó szerepet betöltő folyóvízi tevékenység a töredékére szorult vissza. A gazdálkodás színtere kiterjedt a vízmentesített területekre. A fejlődésnek köszönhetően a település az elmúlt 130 évben több mint háromszorosára nőtt.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

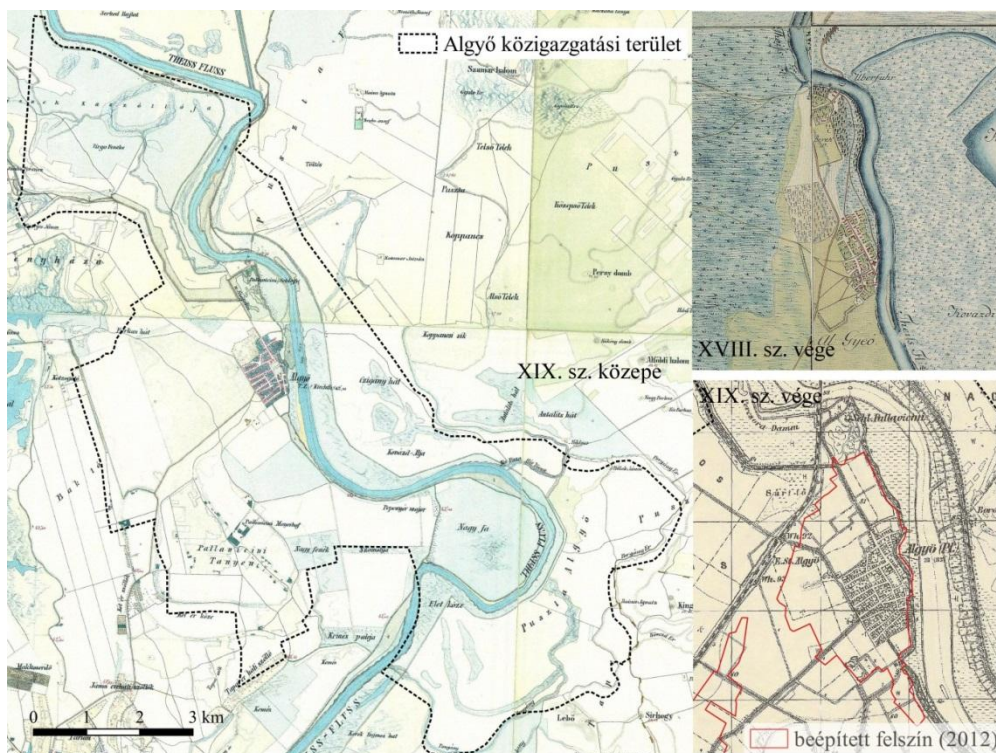
A közigazgatási terület majdnem $\frac{3}{4}$ -e mezőgazdasági felszín. Az erdő- és természetközeli terület 14%, a beépített területek aránya 8%, a maradék 5% vizes-vizenyős térszín (39. ábra).

A sokféle alkategóriára bontható mezőgazdasági művelés egyébként elég homogén, mivel döntő többsége szántóföldi növénytermesztés (általában nagytáblás). Jó termőhelyi adottságú szántók a településtől délre lévő területen elszórtan fordulnak elő, de a természetes termékenység szempontjából legjobb, bal parti réti talajokon kizárólag mezőgazdálkodás folyik. A természetközelinek minősített felszínek egyik felét adják az igazán természetközeli jellegű, csak a hullámtéren előforduló lombos erdők, a másik felét a hullámtéren és Algyő északi és nyugati előterében lévő ültetvény erdők. Az erdőgazdálkodás felelőse a Marosszög-Csanádi körzet. Az Országos Erdőállomány Adattár alapján

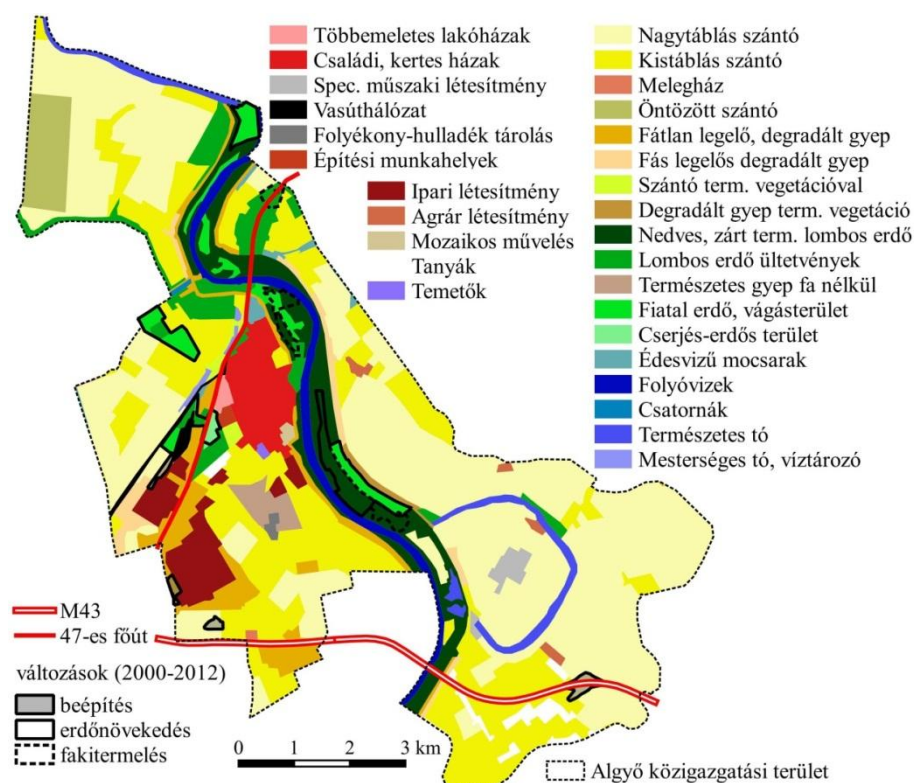
Algyő Nagyközség közigazgatási területén 688,86 ha védelmi, 216,06 ha gazdasági elsődleges rendeltetésű erdőterületet tartanak nyilván. Közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőterület nem található a településen. Meglehetősen elszórtan találjuk a mesterséges felszíneket, melyeknek még a 40%-át sem adja maga a település többnyire családi házas, kertes beépítésű belterülete. A nagy területeket elfoglaló, kőolaj- és földgázkitermeléshez kötődő ipari létesítmények a jobb parti részen, Algyő és Szeged között jellemzőek. A mesterséges felszínek aránya valójában több, mert nagyobb méretarányban vizsgálva a gáz- és olajkutak sokkal több felszínt fednek le (38. ábra). Az elmúlt évtizedben a jellemző nagyobb felszínfedettségi változásokat tekintve Algyő kb. 5%-a változott meg, aminek többsége erdőgazdasági változást, kisebb része beépítést jelent; így az utóbbi éveknek köszönhetően több erdő lett a területen.

38. ábra: Területhasználati arányok (Forrás: CLC50)

39. ábra: Algyő és környezete a XVIII-XIX. sz.-ban, illetve a települési terület növekedése az utóbbi 130 évben

40. ábra: Algyő területhasználata és annak változása az elmúlt évtizedben (Forrás: CLC50, 2012)

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A Kiskunsági Nemzeti Parkhoz tartozó, 1976-os alapítású Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet a település teljes északi jobb parti, ártéri és mentett oldali részét lefedi, egészen az Algyői-főcsatorna vonaláig. A térségi tájképvédelmi terület a bal parti részen egészen a Nagyfai Holt-Tiszáig tart, beleértve magát a holtágat is. Az összetett arculatú vidéken tájképvédelmi szempontból kiemelhető a hullámtér, illetve a mentett oldali holtágak, melyek a jellegzetes és változatos élőviláguk mellett az egykori mocsaras ártér emlékhelyei.

A kubikerdők jellegzetes fafajának, a fehér fűznek az idős tagjai kioldasodnak, így itt gyakori az odulakó fauna. A botlófűzesek megőrzésének kulturális jelentősége van, tájképi értékük jelentős. Ezeket a fákat hosszabb vágásfordulóval kezelik, így nagyobb lehetőség van a természetközeli közösség kialakulására. A hullámtér óriási fűzfákkal szegélyezett rétjei megkapó szépségűek és fontos fészkelőhelyek. Jellegzetes partmenti tájkép a járhatatlan dzsungel, ahogy a hullámtéri puhafaligeteket benövik a liánnövények (pl. vadszőlő, komló). Helyenként még előfordul a folyószabályozás korából megmaradt öreg, közel 100 éves fűzesek, nyárasok egy része. Az Algyő/Sándorfalvához rendelt, közeli Sasér-erdőrezervátum háborítatlan területén is számon tartanak ilyen, több mint 600 cm kerületű fákat. A tájkép sajátos eleme, hogy a nyár közepén ezen a Tisza szakaszon is gyönyörködhetünk a Tisza virágzásában, a tiszavirág nevű kérészfaj rajzásában.

A tájképvédelmi területhez kapcsolódó turisztikai lehetőséget az Országos Kéktúra alföldi szakaszához csatlakozó, Mindszenttől Nagylakig tartó piros túrajelzés is támogatja, amely a Tisza bal parti töltésén vezet végig. A kék jelzéstől, Dóctól induló sárga jelzés az algyői hídnál csatlakozik a bal parti piros

jelhez. A jobb- és bal parti töltésen végig kerékpárút vezet, illetve a 47-es út mentén is önálló kerékpárút van. Megemlíthető a településtől nyugatra lévő erdei kirándulóhely és kilátó. A nyári ifjúsági táborhely és szabadstrand vízitúra táborhelyet biztosít a Tisza algyői szakaszán, de más kikötésre alkalmas hely is található.

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A flórajárás határán eltérő vegetáció és fauna találkozik, ami lehetővé teszi mozaikos élőhelyek kialakulását.

Algyő északi részét lefedő országos jelentőségű természeti terület a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) alá tartozó Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet. Pusztaszer egy része a nemzetközi, Ramsari egyezményhez is tartozik, de Algyő területén nem található ilyen védettség. Természeti terület besorolás alá tartozik a belterületől É-ra és ÉNY-ra fekvő vizes-vizenyős foltok; a Szillér-Baktó-Fertő-főcsatornához tartozó területek (horgásztó-pihenőhely). Nincs „ex lege” védett terület sem (szikes tó, védett láp, kunhalom). Egyedi tájértékek nem kerültek még felmérésre. Vadászati kiemelt övezet nincs a területen. A jelenleg természeti területnek minősülő Nagyfai-Holt-Tisza mellett található egy kocsányos tölgyes erdőfolt, amely feltehetően az egykori ligeterdő maradványa, ezért védetté nyilvánítását tervbe vették.

Az Algyőt lefedő nemzeti parki terület, valamint a Tisza bal parti területe egyben az Alsó-Tisza völgy különleges madárvédelmi Natura 2000 terület (Natura 2000 SPA, HUKN10007) részét is képezi, amely egészen Csongrádtól húzódik az algyői vasúti hídig. Nem csak az ártéri erdőkön, hanem egészen a Homokhátságig terjedő területen. Algyő közigazgatási területének 18%-a az Európai Unió ökológiai hálózatának a része. Ugyanez a terület, de csak a hullámtéri részen különleges természet megőrzési terület is, Alsó-Tisza hullámtér néven (Natura 2000 SCI, HUKN20031) a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósághoz (KMNPI) tartozik. Az erdőket tekintve csak az algyői vasúti hídtól északra lévő jobb parti erdők vannak védettségi fokozatban. De vannak elsődleges rendeltetés szempontjából védelmi erdők a középső és délebbi hullámtéren is és a teljes terület körülbelül felét adják. Az erdőterületek az ártér északi és középső részein, valamint a belterület és a 47-es út közötti részen kiváló termőhelyi adottságúnak számítanak.

Jelentősebb védett növények: nyári tűzike (*Leucorum aestivum*), Tisza-parti margitvirág (*Chrysanthemum serotinum*), réti iszalag (*Clematis integrifolia*), sulyom (*Trapa natans*), ligeti szőlő (*Vitis sylvestris*), rucaöröm (*Salvinia natans*), fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*) és veszélyeztetett növény a hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*).

A folyó régen elhagyott medreiben jellemző gazdag élővilág fontos táplálkozóhely a madarak számára. Védett madarak: réti sas (*Haliaeetus albicilla*), egerészölyv (*Buteo b. boteo*), darázsölyv (*Pernis aprivorus*), héja (*Accipiter g. gentilis*), barna kánya (*Milvus m. migrans*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), üstökösgém (*Ardeola ralloides*), középfa kopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus m. martius*), holló (*Corvus c. corax*), kuvik (*Athene n. noctua*), a macskabagoly (*Strix a. aluco*), erdei fülesbagoly (*Asio o. otus*), szalakóta (*Coracias g. garrulus* L.), nyaktekercs (*Jynx t. torquilla*), zöld küllő (*Picus v. viridis*), búbosbanka (*Upupa e. epops*), fekete gólya (*Ciconia n. nigra*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), dankasirály (*Larus ridibundus*), kerceréce (*Bucephala clangula*), barátréce (*Aythya ferina*), kis bukó (*Mergus albellus*), szalakóta (*Coracias g. garrulus*). Fontos a karvaly (*Accipiter nisus*), nádirigó (*Acrocephalus arundinaceus*), énekes nádiposzáta (*Acrocephalus*

palustris), foltos nádiposzáta (*Acrocephalus schoenobaenus*), cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus scirpaceus*), billegő cankó (*Actitis hypoleucos*), őszapó (*Aegithalos caudatus*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*).

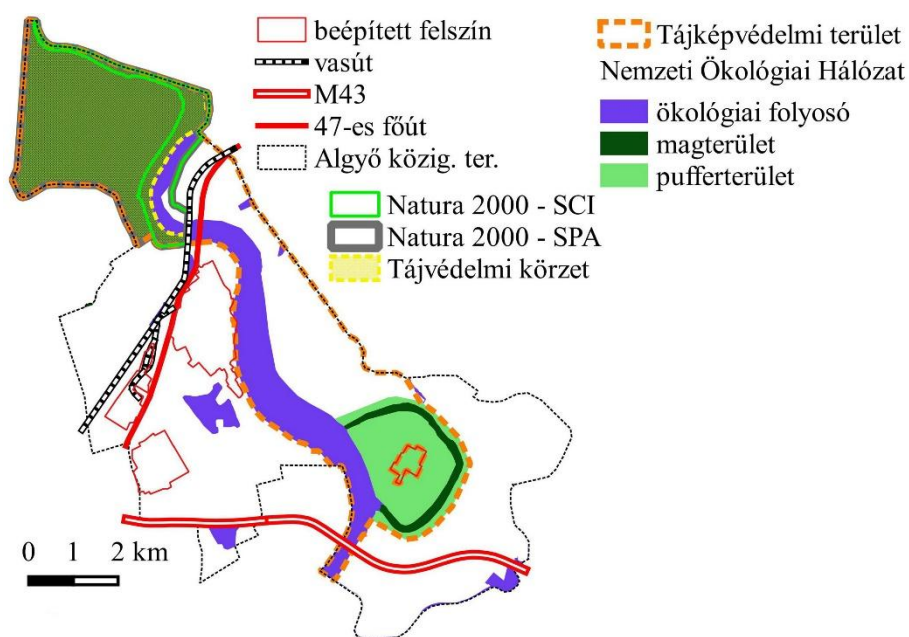
Védett rovarok: tiszavirág (*Palingenia longicauda*), pézsmacincér (*Aromia moschata*), rezes virágbogár (*Potosia cuprea*), pompás virágbogár (*Cetonischema aeruginosa*), kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipedus*), diófacincér (*Megopis scabricornis*), a díszes- (*Meloe decorus*), az uráli- (*Meloe uralensis*) és a pompás nünüke (*Meloe variegatus*), a sárga- (*Megabombus muscorum*) és délvidéki poszméh (*Megabombus argilaceus*), faunisztikai ritkaság a takácscincér.

Védett halfajok: lápi póc (*Umbra krameri*), a sima- (*Acipenser nudiiventris*) és a vágótok (*Acipenser gueldenstaedti*), a vágó- (*Cobitis taenia*) és a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a magyar- (*Zingel zingel*) és német bucó (*Zingel streber*), a 2015. év hala a kecsege (*Acipenser ruthenus*).

Egyéb védett állatok: barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), fürgé gyík (*Lacerta agilis*), vidra (*Lutra lutra*), Algyő önkormányzata Értéktárat tart nyilván számos kultúrtörténeti-, természeti értékkel: Fehér Iskola, Atka, a XIV-XV. sz-ban épült Szent Anna-templom, Algyői gyógynövénykert, Algyői olajmező, a Honfoglalás kori temető. A település kiérdemelte az év tájháza 2015 elismerést.

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

A Nemzeti Ökológiai Hálózathoz (NÖH) kapcsolódóan magterület a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet területe és a Nagyfai Holt-Tisza (41. ábra).

41. ábra: Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

A folyó és hullámtere képezik az ökológiai folyosót, de ide sorolhatók még kisebb foltok. Algyőtől ÉNY-ra található két természeti terület, valamint D-re a szolonyec szikes talajon lévő intézményi-mezőgazdasági területek, illetve Nagyfától D-re a Szeged-Tápé-val határos vízgazdálkodási terület. Pufferterület besorolást kapott a Nagyfai Holt-Tisza ívet kívülről körülvevő gazdasági és védelmi erdőterület, illetve a kanyarulat belső mezőgazdasági és erdőterületei. A közigazgatási terület 38%-a az NÖH része, amelynek fele magterület.

Körös-torok (Csongrád) – Mártélyi üdülőterület – Atkai-holtág Natura 2000 hálózat folytatása és szerves része az algyői hullámtér nem védett (de részben védelmi funkcióval ellátott) erdői a hidaktól délre fekvő területen, amely a Tisza mentén folytatódik Szeged felé.

Az ökológiai hálózat fontos részét képezik az ún. láncolatbiotópok. A fás izolátumok, a tanyák, valamint a csekély forgalmú dűlőutak mentén húzódó fasorok semmi máshoz nem hasonlítható madárfaunáját adják. A nagyobb, összefüggő területek (pl. árvédelmi töltések) a faunatranszport fontos helyszínei. A Marossal együtt az erdők zöld sávja összeköttetést teremt az erdélyi hegyekkel. Számos állatfaj terjedése ezen az ökológiai folyosón keresztül történik (pl. pézsmapocok, cincérek). A Bánát felől számos déli faj áramlik az Alföld belsejébe.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A természetvédelmi szempontból értékes puhafa ligetektől kevés nagy állomány jellemző, cserjeszintjük szinte kizárólag tájidegen fajokból áll. Az erdők zömét különböző korú, gazdasági céllal telepített erdők (jellemző a nemesnyár) adják, miközben a hullámterek intenzív hasznosításba történő bevonása gazdaságilag problémás. A hatékony kezelést nehezíti, hogy az erdők körülbelül fele-fele van állami- és közösségi, illetve magántulajdonban. Mindez természetesen zavarja a madarak élőhelyeit. A természetközeli területeken gondot jelentő erdőirtásos gazdálkodás mellett az erdészek által kiterjesztett, majd rendkívüli módon elszaporodott zöld juhar és amerikai kőris kiválóan érzi magát a hullámtéren, gyep- és cserjeszintben, alsó lombkorona szintben is uralkodók lehetnek. A gyalogakácot először kertészeti céllal ültették, de napjainkra az ártéren elképesztő módon elterjedt, kiirtásuk komoly gondot jelent.

A fűz- és nyárligetek (J4) regeneráció sebességét a termőhely vízjárása, vízbősége, az inváziós fajok mennyisége és az erdőgazdálkodás befolyásolja leginkább. Jelenleg kérdéses a keményfaligetek felújulása, mivel viszonylag magas talajvízszintet igényelnek, de a tartós vagy túl magas árasztást nem bírják. A mentett oldalon túl mélyen van a talajvíz, a hullámtéren pedig az áradások veszélyeztetik az ilyen erdőket.

A nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a) akár szuboptimális vízellátottság mellett is nagyon jól regenerálódnak. Mivel a nagytermetű vízi évelők a víz és a part határvonalát tudják kolonizálni, ezért a regenerációt legjobban a part kiépítése gátolja. Ez még a meglévő állományok belső dinamikáját, helybéli regenerációját is nehezíti. A mocsárrétek (D34) leromlását idézheti elő a kiszáradás, a kaszálás elmaradása, a legeltetés, az intenzív gyepgazdálkodás és az inváziós fajok térhódítása. A kezelés elmaradása esetén, annak visszaállásakor még az erősen leromlott gyepek is viszonylag jól regenerálódnak. A szikes rétek (F2) jó területfoglaló és regenerálódó képességének tulajdonítható, hogy jelenlegi élőhelyeiken gyakran másodlagosan jöttek létre a vízrendezések okozta talajvízszint-csökkenés miatt kiszáradt ártéri-mocsári növényzet helyén. A szikes rétek az alkalmankénti leégetést többnyire jól elviselik, a mérsékelt legeltetés vagy taposás nem csökkenti a regenerációs potenciáljukat. Súlyos veszélyeztető tényező a libatartás, mert a libák a gyept "tövestül" tépik ki, illetve erősen savas trágyájuk alapvetően változtatja meg a talajtani adottságokat (kilúgozás, tápanyagbevitel). Ezek következtében igen erős, tartósan fennmaradó gyomosodás jön létre. Hasonló okokból a műtrágyázás tartósan hátráltathatja a regenerációt. A szikes rétek talajának tartós kiszáradása a réttelleg megszűnéséhez vezet, ha mindez felszíni vagy felszín közeli sófelhalmozódással is társul, szikfok vagy vakszik jellegű növényzet alakul ki helyükön, más esetekben (pl. szolonyecen) ürmöspusztává alakulnak.

Az előzőleírásból is látható, hogy az Atkai Holt-Tisza természeti értékei megőrzésének alapvető feltétele a parti sáv természetes állapotának, zavartalanságának helyreállítása. Nagyfai Holt-Tisza változatos és gazdag élővilága, génmegőrzési jelentősége és kivételesen háborítatlan viszonyai miatt természeti védettségre érdemes lenne, de ezt nehezíti a körülmény, hogy tulajdonosa és kezelője a Nagyfai Börtön és Fogház ÁG.

A természetvédelmi szempontból nagyobb részarányt képviselő Natura 2000 és NÖH területeken gondot okozhat a halgazdálkodás és a halászat. Az elsősorban mezőgazdasági hasznosítású Algyőn az alullegettetés, a növényzet égetése, a mezőgazdasági művelés felhagyása különösen a védett északi részen és a Nagyfa-i pufferterületen okozhat problémát.

A Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben is észlelt veszélyeztető tényező a folyamatosan teret hódító szikikáka, amely kiszorítja fészkelő helyéről a széki lilét (*Charadrius alexandrinus*) és a gólyatöcsöt (*Himantopus himantopus*). Az egyre nagyobb számban fészkelő kárókatona (*Phalacrocorax carbo*) a récefajokat szorítja ki táplálkozó és fészkelő helyeikről. A védett területekhez közeli agrárterületekről folyamatosan érkezik a műtrágyák és vegyszerek vizes oldata a talajvízzel. A tiszavirág megmaradása is attól függ, hogy hogyan sikerül megőrizni az élővizek elszennyeződését.

A településszerkezeti terv területfelhasználása és a természetvédelem szempontjából értékes területek a meghatározott területhasználat szempontjából konfliktusterületek lehetnek; ilyen a tájrehabilitációt igénylő, revitalizálandó veszélyes hulladéklerakó az Algyőtől D-re lévő természeti területen. Tájrehabilitációt igényel a Szillér-Baktó-Fertő-főcsatornához tartozó horgásztó-pihenőhely határában.

A beépítéssel járó gazdasági tevékenység megjelenésének gyakorisága növekszik a külterületen. A területtakarékos tájhasználat megkívánja, hogy a beépítésre szánt területek fejlesztésére elsősorban már a termelés alól kivont beépítetlen, korábban igénybe vett (barnamezős területek) funkcióváltással újrahasznosítható területek legyenek felhasználva.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Algyő nagyközség belterülete több, mint 260 ha, hossza maximum 3 km, míg szélességénél 1,6 km. A belterület mellett a nyugati irányban jellemző két nagy területű ipari beruházás, valamint Nagyfa beépítettsége további 230 ha mesterséges felületet eredményezett a közigazgatási területen belül.

1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A belterület környezetét illetően a település teljes keleti részét közvetlenül az árvízvédelmi töltés és a hullámtéri erdőterületek határolják. Nagyobb összefüggő cserjés-erdős foltok találhatók még a NY-i, illetve kiterjedt zöldterület az É, ÉNY-i részen. A déli határban a belterületi határtól párszáz méterre lévő 62 ha-os természetközeli gyep érdemel említést (42. ábra).

42. ábra: Algyő településszerkezeti terv (Forrás: www.algyo.hu)

A belterületre általában jellemző falusias lakóterület eleve több zöldfelületet feltételez. Még kistáblás mezőgazdasági termelés is jellemző a Tisza felőli oldalon. A határterületre jellemző kertvárosias lakóterületek is ezt a képet erősítik. Csak a szegedi oldalra jellemző a kertek nélküli, többemeletes lakóházas beépítés. Ennek megfelelően ezen a részen található néhány, lakóház közötti zöldterület. A települési szerkezeti tervben jól láthatók a zöldfelületi karaktert meghatározó fasorok megtartásának, ültetésének igénye. A jelenlegi forgalmasabb és a tervezett országos gyorsforgalmi és főút nyomvonalát is fasorok szegélyezik a közeljövőben, amelyek jól illeszkednek a jelenlegi ökológiai hálózati elemekhez.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A belterület környezete alapvetően természetközelinek mondható, mivel az 500 m-es övezetének 55%-a vizes és erdős terület és csak 5%-a minősül beépített felszínnek. Még a mezőgazdasági területek egy része is jelentős természetes vegetációval bíró szántó.

Valamennyi irányba tekintve a tájképvédelmi övezethez és a nemzeti ökológiai hálózat ökológiai folyosójához tartozó természeti területek találhatók a belterülethez közel. A keleti határon lévő erdők között nedves zárt természetes lombos erdők vannak. Az árvízvédelmi töltés, mint mesterséges magaslat egyedi kilátást biztosít a nagyközségre.

Az alapvetően falusias lakóterület a kertekkel és a fasoros utcákkal nagyon jó zöldfelületi ellátottságot biztosít, attól függetlenül, hogy a zöldterületek aránya hivatalosan csak 3% a belterületen. Tájképrendezési célból honos fajú díszfás ültetendő a következő közlekedési területeken: Lénia út – Rákóczi telepi út – Déli út – Keleti út.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Az infrastruktúra fejlesztésével járó fragmentációs hatás, a feldarabolódás elsősorban a NÖH ökológiai folyosó területeit érinti. A főút, autópálya és vasútvonalak határolnak közre és szelnek át természeti területeket. A hatás fokozódhat a Nagyfától K-re tervezett gyorsforgalmi és főút létesítésével, forgalmával. Ezt a feldarabolódást fokozza, hogy az ökológiai folyosót biztosító jobb parti természeti területek – a Tisza kivételével – egymástól akár 2 km-re, viszonylag távol elhelyezkedő foltok; ekkora távolság megnehezíti a funkciójuk gyakorlását. A foltok kis-közepes mérete és elnyúlt-felszabdalt alakja sem biztosítja a stabilitásukat. Az Algyőtől délre lévő természeti terület jelentős része bányaterületen van.

Erősen fragmentált, szigetszerű előfordulású a XVIII. század végi állapot legjellemzőbb élőhelytípusa a mocsár, amelynek területaránya ma nagyon csekély. A hullámtéri vizenyős lapályok, sekélyebb kubikgödrök, feltöltődött holtágrészek jellemző élőhelytípusa.

A gyepek zöldfelületi rendszer növelésére adnak lehetőséget a szolonyeces talajok, melyek értékét elsősorban élőviláguk és talajtani érdekességük adja, de ezeknek a területeknek mindössze 4 %-a természetközeli felszín (erdő, gyepek). A szikes rétek jó területfoglaló és regenerálódó képességgel bírnak.

Az utóbbi évtizedben a kezeletlen gyepek, szántók, valamint az erdők özöngyomokkal fertőződtek. Jellemző özönfajok: zöld juhar, bálványfa, gyalogakác, selyemkóró, tájidegen őszirózsa fajok, amerikai kőris, japánkeserűfű fajok, akác, aranyvessző fajok. Algyőhöz tartozó vegetációs tájcsoporthoz 47%-ban fertőzött az özöngyomok által. Egyes élőhelyek regenerációs képessége az özöngyomok miatt közepes.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

Algyő **település-morfológiai** vizsgálatakor kitűnik, hogy a mai nagyközség belterületének és külsőségeinek szerkezeti mintázata egy logikusan végigkövethető, genetikus fejlődés eredménye. A területről az első igazán részletes térképet az Első Katonai Felmérés (1763-1787) szolgáltatja, így alaposan áttekinthetőek az elmúlt körülbelül 250 év települési- táji szerkezeti változásai. A katonai felmérések térképei és kataszteri térképek összehasonlítása alapján elmondható, nem csak a település utcahálózata, telekrajzolata őrzi az elmúlt időszak jegyeit, a mai vonalas infrastruktúra elemei, a földterületek, földrészek határai is illeszkednek a már korábban kialakult rendszerekhez (43. ábra).

Első katonai felmérés
(1763-1787)

Második katonai felmérés
(1806-1869)

Harmadik katonai felmérés
(1869-1887)

Corona amerikai kéműhold
(1967)

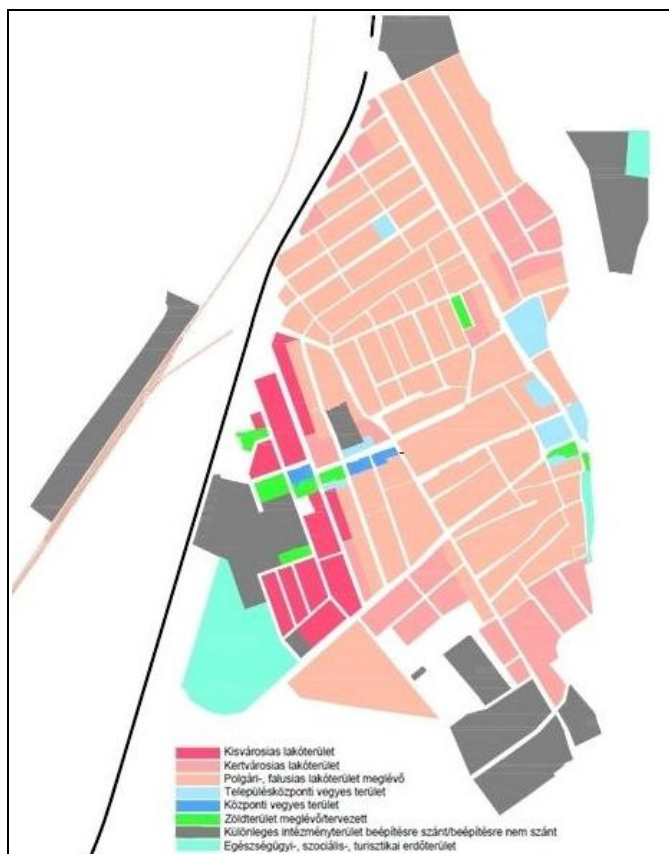
Kataszteri térkép
(2016)

43. ábra: Algyő térségének morfológiai fejlődése
(Forrás: www.mapire.hu alapján, saját szerkesztés)

Algyő egy agglomerálódó, iparilag fejlett település, mely népességszáma alapján a megye városi jogállású településeivel vetekedő, bővülő nagyközségnek számít. Természetesen a tradicionális, organikus formálódott falusias magon és a település egyéb ilyen jellegű területein kívül eltérő mintázatú övezetekkel is találkozhatunk (44. ábra). Algyő legidősebb területe – melyet az 1879-es árvíz után építettek újra – részben ma is őrzi egykori központi szerepkörét, emellett **funkcióbővülésről** is beszélhetünk. Legjelentősebb ezek közül a turisztikai irányú diverzifikálódás, melyek legfontosabb telepítő tényezője a Tiszához és természetes zöldfelületekhez való közelség. A részben polgári lakóházas, **fésűs beépítésű** jegyeket a mai napig őrző Kastélykert utca fejlődik leginkább, itt található a Tájházat is. Az ártér közelségéből adódó **mikroklimatikus** adottságok szintén kedveztek a sűrű, kompakt beépítettségnek, így a településfejlődés korai szakaszában zöldterületek a templomkertet leszámítva nem alakultak ki a lakóegyüttes szövetén belül. Ma is kis arányban található csak ilyen elemeket. E terület, melyet a Téglás-, Borók-, Tüskevár-, Komp-, Bányász- valamint a Szőlő utca és a Tisza töltése határol „**Településszerkezeti védelmi övezetként**” tartja számon a Helyi Építési Szabályzat.

A főútvonal és a vasút egyre növekvő szerepe okán a település növekedése is a vonalas struktúrák felé irányult. Azonban ezek a műszaki létesítmények, valamint az ezeken túl található természet közeli

zónák markáns akadályt is jelentettek az úgynevezett „urban sprawl¹⁰” számára. Modern, alföldi területekre jellemző sakktáblás utcahálózat alakult itt ki, ám az imént taglalt okok miatt helyenként szintén a rövid telkes, szűk utcák a jellemzőek. Zöldterület ebben az egységben csupán a piactérre és az itt található játszótérre korlátozódik, hiszen a kiépítés idején nem szerepelt elsődleges szempontként a közparkok, köztterek tervezése, ám korunkra ez jócskán felértékelődött. Ezen a területen találjuk Algyő két legfontosabb **épített örökségét** és látnivalóját, a középkori eredetű Szent Anna templomot (építési ideje vitatott, a XIV. és a XV. század idejére tehető), valamint a Süli András házat, egyik legkiválóbb paraszt festő, Algyő első díszpolgára szülőházát.

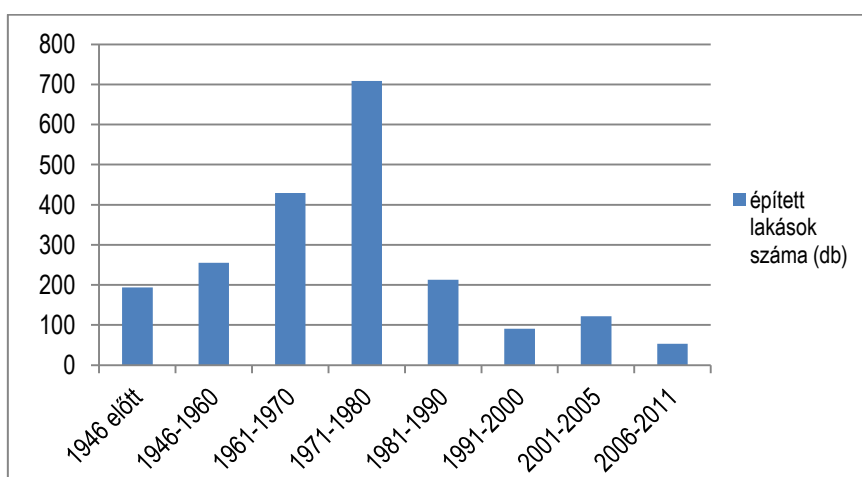
44. ábra: Algyő települési övezetei

(Forrás: Belterületi Szabályozási Terv (Újlépték Bt.) alapján, saját szerkesztés)

Nagy változást hozott a település életében a szénhidrogén kitermelés elindulása. Az 1970-es években kiugró számú lakás épült a településen, ami a panel falazatú épületek megjelenését is jelentette (45. ábra). **Az újonnan formálódó települési tér kisvárosias jelleggel bír**, a lakófunkción kívül természetesen különféle szolgáltatások is megjelentek a területen, így egy új központ kezdett kirajzolódni. Ez az időszak főként a Szegedhez közeli területeken hozott változást és eredményezett újabb beépítéseket. Ismerve az 1980-as évektől uralkodó hazai demográfiai trendeket, a lakásépítések volumene jelentős csökkenést mutatott egészen a 2000-es évek elejéig. Az 1997-ben önállósult település gyorsan a dezurbanizáció kedvelt célterülete lett. A nagyközség legkülső, legfiatalabb részei kisvárosias- kertvárosias jellegűek. Legdinamikusabban a Borbála Gyógyfürdő és környezete fejlődik,

¹⁰ Városszétfolyás. Szuburbanizáció következményeként létrejövő területi változás, melynek következtében a különböző funkciók közvetlenül a város mellett jönnek létre. Az urban sprawl-ok révén főleg autóval bejárható, egyfunkciós a települési területek jönnek létre. Algyő esetében a térbeli és funkcionális körülmények nem teszik lehetővé, hogy a település Szeged „városszétfolyásának” részévé váljon.

fontos jellemzői a nagy kiterjedésű nyílt terek; valamint a tudatosan tervezett, a **települési tér átlégzését** segítő, egymásba fűzhető zöldterületek megléte, hiszen az ideköltözők számára vonzó az **innovatív, inspiráló települési lakókörnyezet**. A nagyközség **új főtere** is itt, a Búvár utcában formálódik, ez is jelzi, hogy Algyő ma már egy többközpontú település. Itt található az Algyői Fehér Ignác Általános Iskola, melynek modern kivitelezése szintén a fejlődést szimbolizálja. A külső megjelenés mellett persze fontos a belső tartalom is: az intézmény jó kapcsolatokat ápol többek között a Szegedi Tudományegyetemmel, természetvédelmi- és sportegyesületekkel. Jó példája ez annak a célkitűzésnek, mellyel már Algyő Településfejlesztési Konceptiójában is találkozhatunk, miszerint az épített környezet fejlesztésének úgy kell megvalósulnia, hogy az a településen élők életminőségének javulását és identitásuk fejlődését is szolgálja.

45. ábra: Algyő lakásállománya építési év szerint (Forrás: KSH, 2011)

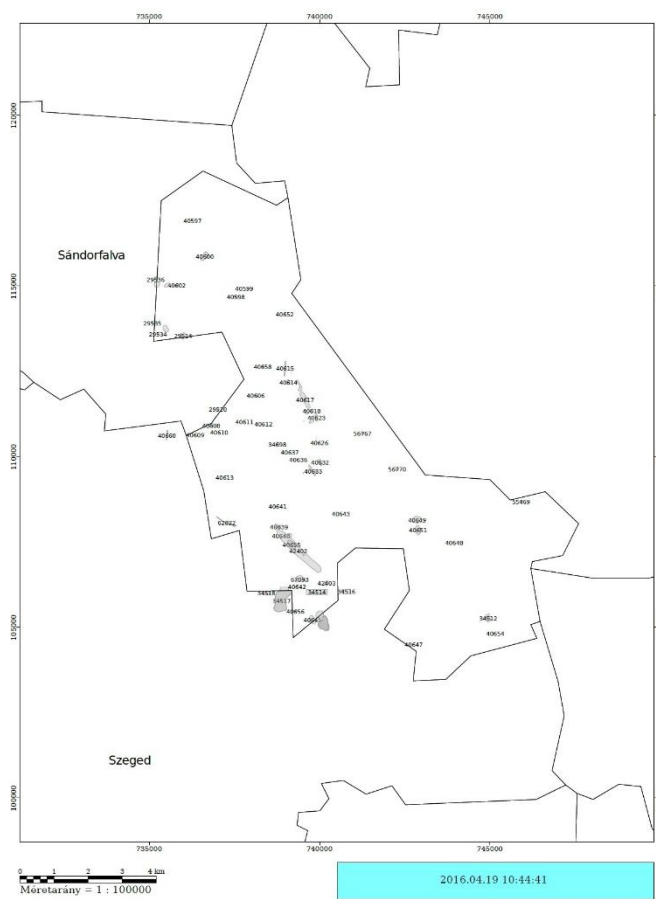
Algyő – mint az már korábbi fejezetekben is említésre került – tágas külterülettel rendelkezik. A település közigazgatási területe 7577 hektár, ebből belterület 261 hektár, azaz mindössze 3,4%. Ennek ellenére a **beépítésre szánt területek** aránya igen alacsony, hiszen a lehetőségek (a már tárgyalt természetes határok, valamint főként a délen található iparilag hasznosított területek és kijelölt védelmi zónák miatt) rendkívüli mértékben korlátozottak. A beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területek kategóriáit a település helyi építési szabályzata (HÉSZ) tartalmazza (31. táblázat). A HÉSZ-ben találhatjuk a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal nyilvántartásban szereplő **régészeti lelőhelyek** listáját is, melyekből Algyőn 78 db található (46. ábra). Megőrzési, örökségvédelmi szempontokból számos nehézséggel rendelkezik a terület. A régészeti lelőhelyek többsége a Szőreg-1 Biztonsági Földgáztároló létesítményeihez tartozó területen található, ennek értelmében szükséges lépés volt egy örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése.¹¹

Beépítésre szánt terület	Alkategóriák	Beépítésre nem szánt területek	Alkategóriák
Lakóterület	kisvárosias, kertvárosias, falusias	Közlekedési- és közműterület	általános közlekedési- és közműterület, kötött pályás közlekedési és közműterület, vízi közlekedési- és közműterület

¹¹ Régészeti szempontú örökségvédelmi hatástanulmány a tervezett Szőreg-1 Biztonsági földgáztároló létesítményeinek területéről

Beépítésre szánt terület	Alkategóriák	Beépítésre nem szánt területek	Alkategóriák
Vegyes terület	településközpont vegyes, központ vegyes	Zöldterületek	
Gazdasági terület	kereskedelmi - szolgáltató, jelentős mértékű zavaró hatású ipari, egyéb ipari	Erdőterületek	védelmi rendeltetésű, egészségügyi-szociális-turisztikai rendeltetésű, gazdasági rendeltetésű
Különleges terület	különleges intézményi terület, hulladék elhelyezésére vagy kezelésére szolgáló terület, vízmű elhelyezésére szolgáló terület	Mezőgazdasági terület	kertés mezőgazdasági kisparcellás, általános mezőgazdasági kistanyás, általános mezőgazdasági nagytanyás, különleges mezőgazdasági, vegyes mezőgazdasági- bányászati
Különleges terület	homok- és agyagbánya elhelyezésére szolgáló, különleges intézményi	Vízgazdálkodási terület	

31. táblázat: Algyő területhasználati besorolási rendszere
(Forrás: Algyő Helyi Építési Szabályzata alapján, saját szerkesztés)

46. ábra: Régészeti lelőhelyek Algyő Nagyközség közigazgatási területén
(Forrás: Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ)

A településen deprivációval sújtott zárványterületeket, **szegregátumokat nem találunk**, mely részben a munkanélküliség igen alacsony, 2% körüli arányának is köszönhető, mely ún. rugalmas munkanélküliségnek is tekinthető (KSH, 2015). Ugyancsak hiányoznak a klasszikus értelemben vett

rozsdasövezetek. Érdekes terület ilyen szempontból az algyői repülőtér és a „Hangár”, mely épület ma a település egyik kiemelt védendő értéke, főként rendezvényterként, kiállítótérként hasznosított terület. Azonban a jövőre nézve nem elhanyagolható tény, hogy a településhez tartozó ipari vagy kereskedelmi területek összes nagysága, mely számszerűen 221 hektár (CORINE, 2012) alig marad el a belterület kiterjedésétől. Ezek növekedése is várható, habár a 2016. évre szóló költségvetési koncepció is kiemeli, hogy cél a barnamezős beruházások ösztönzése. Különleges belterületi alulhasznosított része Algyőnek a Fazekas utcai volt vízműtelep és a szomszédságában található zöldfelület, melyek együttesen mintegy 1 hektár egybefüggő területet alkotnak. Algyő növekedési ütemét - az adott településrész jellegét tekintve - releváns lehet lakóingatlan célú telkek kiosztása vagy kisebb, a lakosságot nem zavaró üzem létesítése is az említett helyen.

Algyőt tehát egyfajta kettősség jellemzi. Egyszerre természetközeli, az erdőszültség aránya 14%, ami bár elmarad az országos átlagtól, ám a megyei, valamint a tájra jellemző értékeket jócskán meghaladja (KSH, 2012; CORINE, 2012). Állóvizeket tekintve a belterületet északon határoló 5,6 ha felületű tavon kívül egy 86 hektáros holtággal is rendelkezik a település (MEPAR, 2016). Ezzel ellentétben állnak a rendkívüli mértékben bolygatott ipari zónák, egyéb műszaki létesítmények. Jellegzetes **tájseb** az Alföldön az elhagyott tanya, a termelőszövetkezet és gazdasági épületei, melyek falazata, szerkezeti elemei csupán részben bomlanak el.

A település területe az Országos Területrendezési Terv tanúsága szerint **nem tartozik a „Világörökségi és világörökségi várományos terület övezetébe”,** ám helyi értékeit odafigyeléssel kezeli. A 2015-ben megalakult települési értéktár bizottság az alábbi fő kategóriákba a helyi értékeket:

- Kulturális örökség
- Természeti- és épített örökség
- Egészség és életmód
- Sport, turizmus és vendéglátás
- Ipari és műszaki megoldások

„Algyő község belterületének építészeti örökségvédelmi hatástanulmánya” továbbá leltárba veszi a helyi védelemre, részletvédelemre javasolt épületeket, melléképületeket, motívumokat, melyek közül kiemelendők a jellegzetes padlásszellőzők és téglakeretes ablakok. A belterületen az átlagos földrészlet méret 1227 m². A telekstruktúra és méretek kedveztek a kedvelt nyári konyhák építésének, melyek ma szintén védendő értékek¹². A település módosságát nem csupán a díszítések, a polgári építészet stílusjegyei jelzik, hanem a lakóházak alapterületeinek és szobaszámainak nagysága is, melyek tehát nem csak az újépítésű ingatlanokra jellemzőek. Kis alapterületű, egyszobás lakásokat szinte alig találunk, a lakóegységek kétharmada pedig 80 m² feletti alapterülettel rendelkezik, ezek csaknem fele a 100 m²-t is meghaladja. Nagyjából egyforma arányban képviseltetik magukat a két- és háromszobás lakások, közel negyedük pedig ennél is több szobával rendelkezik (32. táblázat). Ennek társadalmi- gazdasági hatásai –mint ahogyan az ingatlanhelyzet vizsgálatából is kiderült – a jövőre nézve is kedvezőek lehetnek.

Alapterület (m ²)	Lakások száma (db)	Szobaszám (db)	Lakások száma (db)	Egy épületben található lakások száma (db)	Lakóházak száma (db)
30 alatt	2	1	42	1	1810
30-39	10	1,5-2	736	2-3	19
40-49	59	2,5-3	799	4-11	35

¹² http://www.takamet.hu/pls/tknet/hivatalok_p.kozseg_adat?kozsegkod=4240

Alapterület (m ²)	Lakások száma (db)	Szobaszám (db)	Lakások száma (db)	Egy épületben található lakások száma (db)	Lakóházak száma (db)
50-59	168	3,5 vagy több	499	11 felett	1
60-79	473				
80-99	701				
99 felett	653				

32. táblázat: Algyő lakásállományának jellemzői (Forrás: KSH TelR, 2014)

Algyő felszínfedettségét vizsgálva kitűnik, a táj kevésbé diverzifikált, mint a járás nyugatabbra fekvő, homokos talajú térsége, ahol többek között szőlő- és gyümölcsstermesztésre is alkalmasabb területeket találunk, így jellemzőbb a kiskertes művelés is (33. táblázat). Területhasználat alapján a térség szegényes biológiai aktivitásértékűnek tekinthető¹³, habár koránt sem egyveretű. **Művelési ágankénti** vizsgálat alapján a szántóterületek uralkodnak (34. táblázat). Átlagos földrészlet területük 1,7 hektár, ami a Szegedi Járási Hivatal Földhivatali Osztályának adatai alapján az egyik legnagyobb érték a hivatalhoz tartozó települések között, ám messze elmarad az „agrársivatagként” titulált térségektől.

Felszínfedettségi besorolás	Terület (ha)
Nem öntözött szántóföldek	4958
Rét, legelő	434
Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes formációkkal	169
Lomblevelű erdő	1065
Átmeneti erdős-cserjés területek	9
Komplex művelési szerkezet	53

33. táblázat: Erdő- és mezőgazdasági területek Algyőn
(Forrás: CORINE, 2012)

Művelési ág	Földrészletek száma	Alrészletek száma	Összes alrészlet terület (m ²)	Legkisebb alrészlet terület (m ²)	Legnagyobb alrészlet terület (m ²)	Átlagos alrészlet terület (m ²)
Erdő	175	188	9 277 840	136	780 969	49 350
Fásított terület	1	1	15 867	15 867	15 867	15 867
Gyep (legelő)	367	397	4 257 905	12	154 497	10 725
Gyep (rét)	23	25	276 660	123	46 700	11 066
Gyümölcsös	10	10	63 688	971	20 355	6369
Halastó	1	1	11 885	11 885	11 885	11 885
Kert	2	2	7508	3367	4141	3754
Kivett	3308	3335	17 799 860	1	872 983	5337
Nádas	25	26	338 832	2153	62 275	13 032
Szántó	1573	2592	43 720 424	1	997 781	16 867

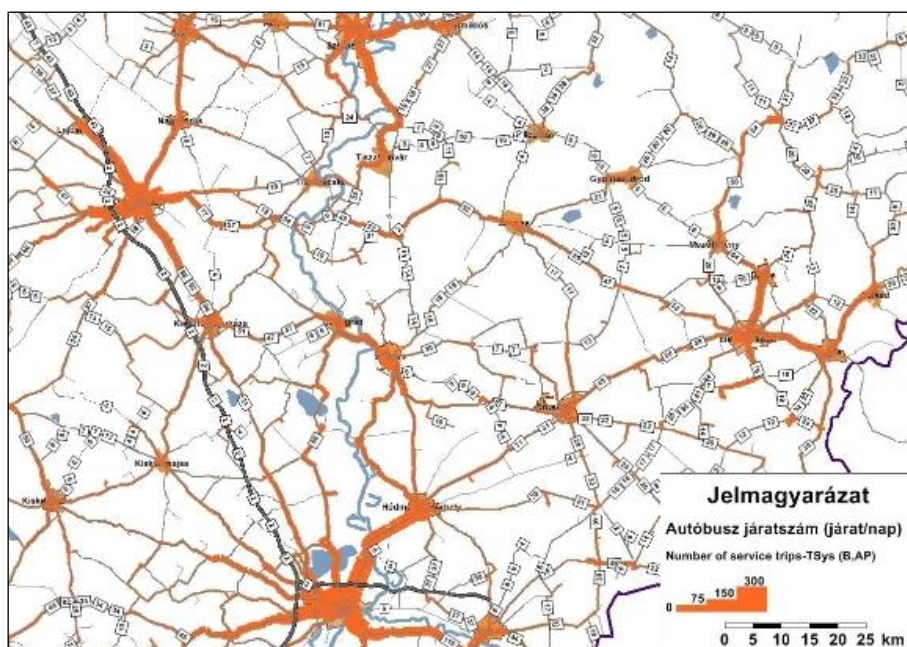
34. táblázat: Algyő területének művelési ágankénti besorolási rendszere és adatai
(Forrás: Szeged Járási Hivatal Földhivatali Osztály)

¹³ http://www2.vizeink.hu/files/Reszvizgyujto_VGT_Tisza_13.pdf

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok, közúti közlekedés

Algyő a 47-es jelzésű főút mellett elhelyezkedő település. E másodrendű útvonal jelenti a két alföldi régió keleti határsávhoz közeli térségeinek legfontosabb áramlási irányát összekötve a két régióközpontot, továbbá érintve a Közép-Békési településeggyüttes tagjait is. Algyő így közvetlen összeköttetésben áll a térség legnagyobb gazdasági potenciáljait jelentő településeivel és azok lakónépességével. A 47-es számú főút 11,5 tonnás burkolat megerősítési munkái 2015 novemberében készültek el. Ennek keretében megszűnt a 44119. jelű algyői bekötőút Kastélykert utca felőli végén található korábbi útcsatlakozás. Helyette a 47-es út 214+541 km szelvényében megépített körforgalmú csomópontban csatlakozik a főúthoz. Emellett a 44119 jelű út nyomvonalának ívkorrekciója is szükséges a forgalombiztonság növelése céljából. Továbbá a CSMTTrT-ben is szereplő, Bánáti út helyének biztosítása fontos közlekedésfejlesztési szempont, mely egy tervezett gyorsforgalmi és főút nyomvonalát képezi. A település határain belül található útszelvények keresztmetszetén áthaladó átlagos forgalom 30 000 jármű/nap (2014) feletti értékkel rendelkezik, így az egész főútvonal egyik legforgalmasabb szakaszának tekinthető¹⁴. Ez részben az M43-as autópálya létének, másfelől Szeged, mint ingázási célterület szerepének köszönhető. A település központjától alig 6 km-re lévő autópálya felhajtó használatával a főváros is csupán kétórányi távolságra található a nagyközségtől. Jól mutatja az útszakasz erős kihasználtságát – egyben a térségi kapcsolatok erősségét – az autóbuszjáratok sűrűsége is (47. ábra). A közutak zavartalan, kapacitásaiknak megfelelő mértékű használatához elengedhetetlen az igényekre megfelelően reflektáló távolsági közlekedés tervezése. Különösen igaz ez a jelentős belföldi tranzitútvonal mentén található, agglomerálódó Algyő esetében.

47. ábra: Autóbusz járatok sűrűsége Algyő közelében
(Forrás: Nemzeti Közlekedési Stratégia)

¹⁴ http://internet.kozut.hu/Documents/Orszagos_kozutak_2014_evre_vonatkoz_keresztmetszeti_forgalma.pdf

Fontos megemlíteni, hogy a település területén két autópálya kijárat is található. A Tisza bal partján élő külterületi lakosok életminőségét javítandó kialakításra került egy autópályára csatlakozási lehetőség Rákóczi telep településrészén. Az önkormányzati kiépítetlen utak és közterek hossza 77 km (KSH, 2014), ami a már kiépítésre került területekhez képest kimondottan soknak mondható. Ennek okaként a külterület belterülethez viszonyított igen magas aránya nevezhető meg. A külterületi lakosok közlekedési lehetőségeinek javítása érdekében a település programokat indított az elmúlt időszakban. Ilyen a már befejezett „Gépbeszerzés a külterületi földutak karbantartásához Algyőn” (NAKVI) elnevezésű beruházás is. Különösen a Nagyfai-Holt-Tisza környezetében élő tanyasi lakosok tekintetében égető szükségletűek ezek a fejlesztések, hiszen az ő lakhelyük található legmesszebb a központi belterülettől. Számukra jelenleg nehézséget jelent, hogy bár lehetőségük adott az autópálya használatára, hiszen a megyei útdíj éves költsége a gépjárművel rendelkezők számára nem számottevő, azonban az elsősorban segédmotorral, illetve kerékpárral közlekedők számára egyéb kiegészítő útvonal könnyebbé tehető. Az itt élők esetében nem csupán Algyő, de Szeged, mint járásközpont elérhetősége is fontos szempont. Szeged irányába a Tápéi kompátkelő térségében az állandó, egyes közlekedési eszközökre vonatkozó tiltásoktól mentes híd hiánya probléma lehet.

A közúti közlekedés fontos aspektusa a térségben az áruk szállítása, fuvarozása is. Jelenleg a korábban Szeged-Kiskundorozsmán működő **RO-LA** terminál nem üzemel, így a térségben a közvetlen intermodális áruátrakódás nem megoldott. Az Algyő területén található „JURA” Ipari Park és Technológiai Központ azonban rendelkezik közvetlen vasúti kapcsolattal, így a közúti kamionforgalom mérséklése részben megvalósul.

A település közúti kapcsolataiban jelenleg fennálló komolyabb hiányosság még, hogy a közeli Sándorfalva, vagy éppen a térség jelentős turisztikai vonzerejének számító Ópusztaszer útdíj fizetése nélkül csak Szeged érintésével, így jelentős kitérő megtételével közelíthető meg. A sándorfalvi összekötő út állandó kérdése a település életében, azonban a természetvédelmi szempontok nagyban nehezítik a fejlesztés megvalósulását.

1.15.2. Közösségi közlekedés

Algyő közösségi közlekedési szempontból igen kedvező helyzetben van, egyaránt megközelíthető helyközi autóbuszjáratokkal és személyvonattal is. Helyi autóbusz közlekedés jelenleg nincs Szeged és Algyő viszonylatában. Belterületen 8 db, míg külterületen 20 db autóbusz megállóhely található (35. táblázat). A „DAOP-2009-3.2.1/A - Közösségi közlekedés fejlesztése - Szeged agglomerációjának és az ahhoz kapcsolódó települések közösségi közlekedésének fejlesztése” (DAOP-3.2.1/A-09-2009-0002)” című pályázat Algyőt is érintette, így lehetőség nyílt az autóbusz közlekedéshez kapcsolódó infrastrukturális elemek fizikai állapotának javítására. Ezen létesítmények karbantartása kiemelten fontos a község életében, hiszen az algyőiek előszeretettel választják az utazás, ingázás autóbuszos formáját.

Megállóhely neve	Megállóhely elhelyezkedése	Járatszám/munkanap
Felszabadulás Tsz.	külterület	107
Nógrádi-tanya	külterület	107
MOL Rt. központ	külterület	6

Megállóhely neve	Megállóhely elhelyezkedése	Járatszám/munkanap
MOL Rt. Központi bejáró	külterület	108
Földgép Váll. Bejáró	külterület	62
Algyő vasút állomás bejárati út	külterület	121
Tiszavirág utca	belterület	61
Bartók utca	belterület	65
Új-lakótelep	belterület	68
Téglás utca	belterület	68
Községháza	belterület	68
Óvoda	belterület	68
Csónak utca	belterület	68
Radnai utca	belterület	31
Nagyfai útelágazás	külterület	6
Borsosi gátőrház	külterület	6
Új Élet Tsz.	külterület	6
Farkirét	külterület	6
Simon-tanya	külterület	6
Kistiszai csatorna	külterület	6
Földvári elágazás	külterület	6
Porgány	külterület	6
Porgány alsó	külterület	6
Algyő tanyacsoport	külterület	6
Rákóczi Tsz. központ	külterület	6
Marosszögi csatorna	külterület	6
8-as tankállomás	külterület	6
Bezdán-tanya	külterület	6

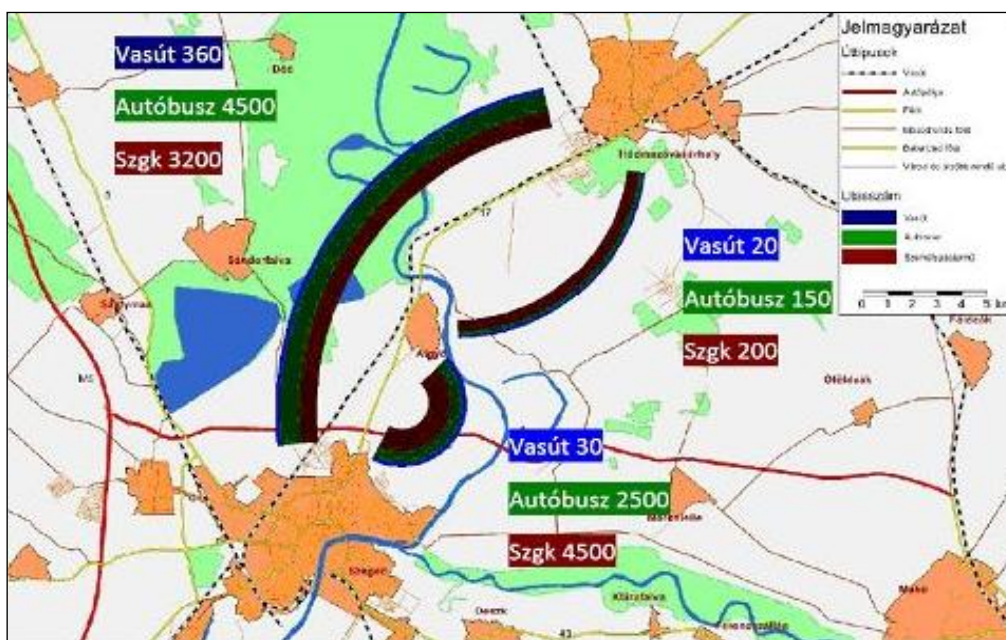
35. táblázat: Az Algyő területén található autóbusz megállóhelyek napi járatszámai munkanapokon
(Forrás: <http://xmap.dakk.hu>, 2016)

Az utazási szokásokat és igényeket felmérő tanulmány alapján a község lakosainak 55%-a fordul meg heti rendszerességgel Szegeden. Munkanapokon Szeged és Hódmezővásárhely irányába összesen mintegy 2650 buszos utazás realizálódik, míg a vasutat csak nagyságrendekkel kevesebb, körülbelül 50 fő használja¹⁵ (48. ábra). A vasút alulreprezentáltságának okai között szerepelhet, hogy az állomás 1,2 km-re található a település központjától, valamint a belterület szövetétől is markánsan elkülönülő területen fekszik. Ettől eltekintve a menetrend sűrűsége kifejezetten jónak mondható, munkanapokon 30 szerelvény jár a MÁV 135-ös jelzésű, Békéscsabát Szegeddel összekötő vasútvonalán, így kevesebb mint fél órás intervallumokban áll be személyvonat az algyői állomásra. A vonal jelenleg ugyan még nem villamosított, ám a jövőben - látva a viszonylat tömegközlekedési kihasználtságának mértékét - ilyen irányú fejlesztés releváns elgondolás lehet.

Ennek megfelelően a kötöttpályás közlekedés jövőjét minden bizonnyal a **Tram Train** fogja jelenteni. A „KÖZOP 5.4.0.-09-2010-0003 „Tram Train” integrált villamos- és nagyvasúti rendszer bevezetése Hódmezővásárhely és Szeged viszonylatában és villamos fejlesztés Hódmezővásárhelyen –

¹⁵ <http://hodmezovasarhely.hu/oldalak/%E2%80%9Etram-train%E2%80%9D-integralt-villamos-es-nagyvasuti-rendszer-bevezetese-hodmezovasarhely-es-szeged-viszonylataban-es-villamos-fejleszt-es-hodmezovasarhelyen-%E2%80%93-elokeszites-%28rmt-elkeszites-%29-8067>

előkészítés (RMT elkészítése)” pályázat keretében indult el a tervezés, a beruházás honlapján pedig elérhető a kommunikációs terv, valamint tervlapok is. E közlekedési formának nagy előnye a vasúttal szemben, hogy városközponttól-városközpontig biztosít utazási lehetőséget, továbbá várhatóan gyorsabb haladás prognosztizálható, mint autóbusszal. Az algyőiek számára is vonzó választás lehet, hiszen számukra a vasúttól való elzárkózás okaiként éppen – az állomásokra való megérkezés után – a városokon belüli közlekedés okozta nehézségek és idővesztés nevezhetőek meg. A vasúttal való közlekedés egyik jelenlegi nehézségét - mint az korábban említésre került - a megközelíthetőség jelentheti és mivel a Tram Train is a meglévő vasúti rendszert fogja használni, ez ugyanúgy probléma. A 47-es számú négysávos út, igen forgalmas szakaszán, a korforgalomnál meglévő gyalogos átkelő kellemetlenségeket hordoz magában. A főútvonal Algyőt Hódmezővásárhellyel összekötő szakaszán megvalósult egy kerékpáros aluljáró kiépítése, ami közlekedésbiztonsági- és hatékonysági okokból is indokolt volt. Algyő esetében szintén érdemes lehet egy ilyen elem kivitelezéséről gondolkodni. Emellett persze maga a vasúton elérhető szolgáltatások bővítése is indokolt lehet, gondolunk itt elsősorban egy korszerű **B+R** (bike and ride) rendszerű kerékpártároló vasútállomásnál történő kialakítására.

48. ábra: Térségi kapcsolatok a közlekedési formák átlagos napi számainak tükrében
(Forrás: „Tram Train” integrált villamos- és nagyvasúti rendszer bevezetése Hódmezővásárhely és Szeged viszonylatában és villamos fejlesztés Hódmezővásárhelyen – előkészítés, 2010)

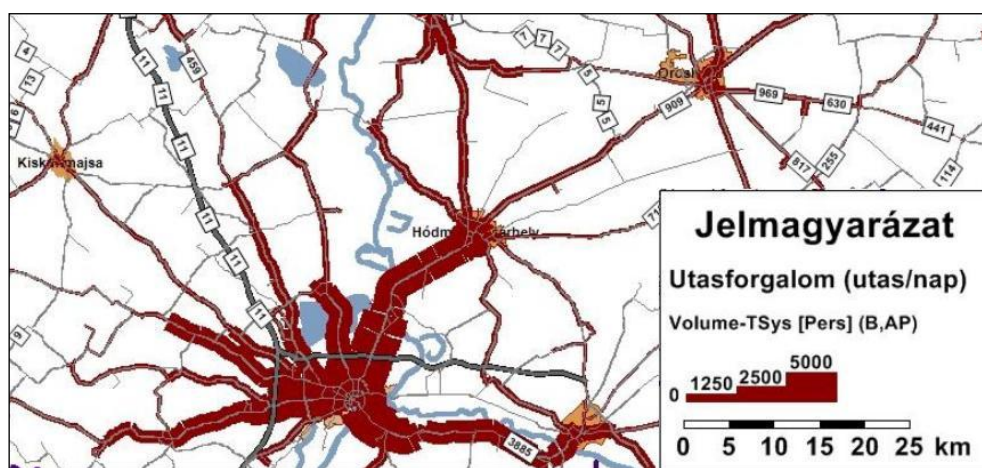
Az 1696/2014 (XI. 26.) Korm. rendeletben szerepel a Szeged és Makó közötti vasúti elővárosi közlekedés fejlesztése is, ami Algyő vonatkozásában szintén érdekes lehet. A nemzetközi vasútforgalom esetleges növekedésével (Arad, Temesvár) könnyen, kényelmesen elérhetővé válhatnak határon túli területek és ugyanígy a romániai oldalon élők számára is Algyő. Ez elsősorban a turizmus fejlesztésének aspektusában válhat fontossá.

A település ugyan jogilag levált Szegedről, azonban az élénk kapcsolatok okán a lakosság számára könnyebbé, rugalmasabb közlekedési formát jelenthetne **urbanizációs járatok** indítása. Algyő beintegrálása a helyi közlekedésbe együtt járna egy kedvezőbb és egyszerűbb bérletkonstrukció lehetőségével, ami kényelmesebbé tehetné a munkahelyi- és egyéb célú ingázást. A **tarifaközösség** elvével már a „Szeged agglomerációjának és az ahhoz kapcsolódó települések közösségi

közlekedésének fejlesztése” című projekt Közlekedési Szövetség Kialakítását megalapozó tanulmányában is találkozhatunk.

Az elővárosi közlekedés esetleges fejlesztése Algyő esetében egyéb pozitív eredményekkel is járhat. A legkézenfekvőbb ezek közül, hogy a szegediek számára is könnyebben elérhetőbbé válnak Algyő szolgáltatásai, mint például a Borbála Gyógyfürdő. Érdekes lehet belegondolni abba is - habár a hódmezővásárhelyi lakosok egy része számára a Tram Train lehet a jövőben a legelőnyösebb közlekedési mód a Szegedre való eljutás kapcsán - ugyanakkor, ha adna lenne a lehetőség, hogy a szegedi helyi közlekedési hálózatba már hamarabb bekapcsolódhassanak a települések lakosai, az Algyő számára is praktikus megoldást jelenthet.

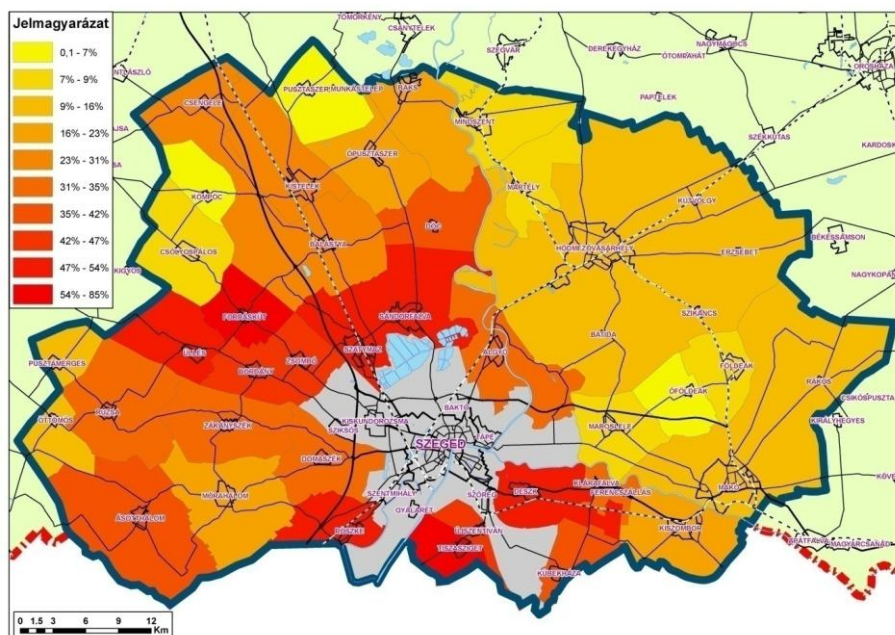
Az elővárosi közlekedés fejlesztésének – mint az a „Kordonpont vizsgálat: A Szegedre irányuló távolsági közlekedés volumene és kvalitása” tanulmányból is egyértelművé válik – természetesen a járás- és az agglomeráció egyéb települései esetében is lenne létjogosultsága, ám az utasforgalmi adatokat vizsgálva egyértelműen Algyő esetében járna a legnagyobb gazdasági haszonnal (49. ábra).

49. ábra: Autóbusz járatok utasforgalma Szeged térségében
(Forrás: Nemzeti Közlekedésfejlesztési Konceptió alapján, saját szerkesztés)

A társadalmi hasznosságot tekintve a cél a térség településeinek összehangolt, közös fejlesztése, hiszen a legtöbb térségben – többnyire munkahelyi, tanulmányi motivációból¹⁶ – ingázó számára Szeged az elsődleges célpont, vagy adott esetben a kizárólagos lehetőség (50. ábra).

¹⁶ Kordonpont vizsgálat: A Szegedre irányuló távolsági közlekedés volumene és kvalitása, 2008 (Informédia Kft.)

50. ábra: A szegedi agglomeráció településeiről induló településközi utazások közül Szeged irányába történő ingázások arányának értéke (Forrás: Szeged Vonzáskörzeti Közlekedésfejlesztési Terve, 2012)

1.15.3. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A település életében hiánypótló beruházás valósult meg a 47. számú főút Algyő és Szeged közötti szakaszának burkolat megerősítési céllal történő felújításának egyik kapcsolódó projektjeként, miszerint 5,3 km korszerű kerékpárút is létesülhetett a két település között. E fejlesztés nagyban csökkenti a kerékpáros balesetek kockázatát, továbbá a kerékpáros turizmus számára is kedvez. A kerékpárút kezdő szelvénye a 47. számú főút és a 44119. jelű út Tisza híd felőli csomópontjában található. végszelvénye Szeged határában a Bástya sor burkolatához csatlakozik. A kerékpárút nyomvonalában mintegy 1,5 km-es folytonossági hiány van, melynek oka, hogy a területvásárlások során nem sikerült megegyezni a földterület tulajdonosával. Az ügy jelenleg bírósági eljárás alatt van. Amennyiben pozitív ítélet keletkezik, a NIF Zrt. elindítja a közbeszerzési eljárást és még a 2016-os évben megkezdheti a hiányzó szakasz kivitelezését.

A község egyéb kerékpárúttal ugyan sem belterületén, sem külsőségein nem rendelkezik, azonban - Tisza mentén elhelyezkedő településről lévén szó - az **Európai Kerékpáros Hálózat** (EuroVelo) 11-es jelzésű tervezett vonalának közvetlen közelében helyezkedik el. A hazai szakasz alapkonceptiója, hogy amennyire lehet, a Tiszához közel, annak töltésén, természet közeli helyeken haladjon végig az útvonal. Az ebbe a hálózatba való szerves bekapcsolódás releváns elgondolás lehet a település szempontjából. Napjaink legújabb vívmányai a kerékpáros sztrádák, melyek építésére Európa északi és nyugati területein számos példát találhatunk. Jelzés értékű ez, a kerékpáros közlekedés infrastrukturális fejlesztései egyfajta új szintre emelkedtek, ennek okán az alapvető szükségletű, igényes kerékpárutak, kerékpáros kapcsolatok kiépítése szükségesnek egy magára adó, európai gondolkodású település számára. A kerékpáros közlekedés segítését célzó projektek közül kiemelendő, hogy a 2007-2013-as tervezési ciklusban a Budapestet is tömörítő Közép-magyarországi régió után a Dél-alföldi tervezési-statisztikai régióban jött létre a legtöbb új kerékpár tárolására alkalmas terület. A létrejött tárolók összes

kapacitása pedig csaknem 76%-a a vezető régióknak (36. táblázat)¹⁷. Jelenleg nem állnak rendelkezésre pontos adatok a településen található kerékpártárolók számáról, azonban a település főbb intézményeinél (pl. polgármesteri hivatal, faluház, általános iskola, orvosi rendelő stb.) és kereskedelmi, szolgáltató, idegenforgalmi egységei előtt is biztosítottak a biztonságos kerékpártárolási feltételek.

Támogatási program	Kiépített tárolók száma (db)	Kiépített tárolók kapacitása (db)
KMOP	438	5896
DAOP	241	4453
KDOP	139	1256
ÉAOP	208	1207
NYDOP	74	984
DDOP	46	658
ÉMOP	42	291

36. táblázat: A 2007 és 2013 között megvalósult kerékpártárolók és tárolási kapacitásainak száma Magyarországi régiókban (Forrás: Országos Kerékpáros Konceptió és Hálózati Terv)

Algyő településmorfológiai fejlődési lehetőségei igen korlátozottak, ennél fogva utcáinak többsége igen keskeny, a telkek előtti területek is kevés mozgásteret biztosítanak. **Belterületi önálló kerékpárutak** kiépítése tulajdonképpen két utca esetében kivitelezhető leginkább, mégpedig a Vásárhelyi utcán és a Kastélykert utcán, de a belterületi szabályozási terv egyéb főbb útvonalakat is megjelöl. Annak ellenére, hogy a település utcái megfelelőek a biztonságos kerékpározáshoz, az előbbieken említett forgalmasabb útvonalak bekapcsolása a kerékpárút hálózatba a kerékpáros turizmus számára is kedvező lenne, hiszen közvetlen elérhetővé válna a Tisza partján fejlődő **vízi turisztikai** célterület. Természetesen a településen élők számára is fontosak az ilyen fejlesztések. Egy esztétikai és műszaki minőségében is helytálló, információs táblákkal ellátott, biztonságosan kerékpározható település egy még rendezettebb település képét mutatja, ami a helyi közösség számára is egyfajta értékrendet közvetít. Az önálló kerékpárforgalmi létesítmények kialakítása, tervezése előtt szakmai vizsgálatok megtétele szükséges.

A **gyalogos közlekedés** tekintetében kiemelendő, hogy Algyő **rendelkezik aszfaltozási és járdaépítési programmal**, mely tartalmazza a 2020-ig megvalósítandó fejlesztéseket. A gyalogutak és járdák hossza jelenleg meghaladja a 44 km-t (KSH, 2014), ami csaknem teljes lefedettséget jelent. A 2015. április 23-án tartott soros testületi ülés kitér a közvilágítás kérdésére is, hiszen ez is kapcsolódik a gyalogos közlekedés biztonságosabbá tételéhez. A település 2016. évre szóló költségvetési koncepciójában járdaépítési szempontból az alábbi akcióterületekkel találkozhatunk:

- Vásárhelyi - Kastélykert utca (Fűzfa sortól a Lőrinc utcáig) páros oldal
- Parókia előtti járda (Tüskevár - Szamóca utca között)
- Szamóca u. (Géza-Lőrinc és Kastélykert-Aranyhíd u.) páros oldal
- Kikelet utca (Vadvirág - Szőlő utca között) páros oldal

A dokumentum külön rendelkezik a Levendula Hotel megközelíthetőségéről, a közvilágítás, a járda, továbbá a parkolóhelyek kiépítéséről, valamint a fejlesztési igények a délnyugati lakópark tervezési területe kapcsán is megjelennek.

¹⁷ Országos Kerékpáros Konceptió és Hálózati Terv

1.15.4. Vízi közlekedés

A település közigazgatási területén egyaránt található hajó- (csónak és kishajó kikötő) és komp-kikötő (jelenleg felhagyott, alulhasznosított), melyek - főként turisztikai és szabadidős céllal - lehetővé teszik a vízi közlekedést. Algyő nagyközség által érintett Tisza folyószakasz (Tisza folyó bal partján a 182,170-195,200 fkm, a jobb partján a 184,780-198,200 fkm szelvények között) – a Törökbecsei vízlépcső duzzasztása által befolyásolt - EGB IV. osztályba sorolt víziút. Az érintett folyószakaszon a kategóriára előírt hajózási paraméterek Saséri kanyarulat (198,0-199,0 fkm, R= 380) biztosítottak, mely forgalomtechnikai eszközökkel kezelhető.

Algyő nagyközség közigazgatási területén a folyómeder elfajulását megakadályozó folyószabályozási létesítmények közül az alábbiak helyezkednek el, melyeket az ATIVIZIG évi rendszeres, őszi kisvízi felülvizsgálata során ellenőriz és állapotfelmérést végez.

Folyószabályozási művek ¹⁸ (bal part 182,170-195,200 fkm - jobb part 184,780-198,200 fkm szelvények között) A. hosszirányú				
Megnevezés	Súlyponti koordináta		Helye (fkm)	
	EOV Y (m)	EOV X (m)	-tól	-ig
M43-as autópálya partbiztosítása (bal part)	742394	105439	181,730	183,720
Algyő alatti partbiztosítás (jobb part)	741118	108199	186,200	186,600
Borsosi partbiztosítás (bal part)	740326	112137	189,760	191,530
Algyői partbiztosítás (jobb part)	738136	113086	191,920	194,700

Algyő területén hajózási, hatósági engedéllyel működő és tervezett hajózási létesítményeinek alapadatai a következők¹⁹:

Közigazgatási terület		Algyő
Víziút		Tisza
Földrajzi azonosítója (WGS-84 rendszerben)		189,521-189,565 fkm jobb part
Egyéb		úszóműves kikötőhely
Üzemeltető	név:	Algyő Vízisport Egyesület
	cím (telephely)	6750 Algyő, Búvár u. 5.

Közigazgatási terület		Algyő
Víziút		Tisza
Földrajzi azonosítója (WGS-84 rendszerben)		187,965 fkm jobb part
Egyéb		úszóműves kikötőhely létesítési engedély
Üzemeltető	név:	Algyő Nagyközség Önkormányzata
	cím (telephely)	6750 Algyő, Kastélykert u. 40.

1.15.5. Parkolás

¹⁸ Forrás: ATIVIZIG

¹⁹ Táblázatok forrása: ATIVIZIG

A településen gépjárművet használóknak nem kell díjat fizetniük a parkolásért. A szolgáltató- és közintézményeknél aszfaltozott parkolóhelyek vehetők igénybe. A piactéren parkolásra kijelölt terület egyelőre még nem rendelkezik szilárd burkolattal. A nagyközség kiskereskedelmi egységei alapvetően helyi igényeket szolgálnak ki, így ezek vonatkozásában nem prioritás a parkolóhelyek jelentős mértékű bővítése, azonban néhány terület esetében, mint a központi szerepkörökkel ellátott Kastélykert utcán található Civil ház, Polgármesteri Hivatal és közeli élelmiszerbolt amennyiben lehetséges a vízelvezető árkok lefedésével nyerhető területen kialakíthatóak parkolóhelyek²⁰ (51. ábra).

A település jelentős részén az utcák rendkívül keskenyek és mivel egyirányúsítás nincs alkalmazva, így a párhuzamos közlekedés mellett természetesen a házak előtti parkolás is nehézkes lehet. Ez alól kivételt képez a 47-es számú főúthoz kapcsolódó jelentősebb utcák felül a Bartók Béla utca, ahol a település panel épületes lakótelepét találjuk. Épüléskor itt húzódott a belterület határa, ami lehetővé tette a lazább szerkezetű beépítést. Hasonló a helyzet a Szegedhez közeli új építésű utcák esetében is. A parkolási kapacitás növelése a Borbála Gyógyfürdő és környezete esetében lehet még a jövőben kérdés, hiszen habár a Szeged felől autóbusszal érkezők a komplexumtól körülbelül 300 m-re tudnak legközelebb leszállni, sokaknak – például a gyógyulni vágyóknak, vagy akik babaúszásra hozzák gyermeküket – ez a kis táv, vagy éppen maga a busszal való közlekedés is nehezen megoldható, kényelmesebb az autóval való érkezés. A terület mögötti parkoló nem csak a fürdővendégek számára lenne fontos, a Tiszavirág valamint Bartók Béla utcában létesítendő parkolóhelyek kiegészítését is szolgálhatná. Ezek egyrészt az Algyői Fehér Ignác Iskolában megrendezésre kerülő **rendezvények** szempontjából fontosak. Algyő igyekszik új zöldterületek, parkok kialakítására is, hiszen a településnek minél több ilyen közösségi térre lenne szüksége, ezek tervezése kapcsán is állandóan felmerülő kérdés parkolóhelyek kialakítása.

51. ábra: A Kastélykert utcai tervezett parkolók helyszínrajza

(Forrás: „Algyő 2016. évi Költségvetési Konceptió fejlesztési javaslatai” alapján, saját szerkesztés)

²⁰ Algyő 2016. évi Költségvetési Konceptió fejlesztési javaslatai

1.16. Közművesítés

1.16.1. Vízközművek

A településen élők ivóvízellátásról a Szegedi Vízmű Zrt. gondoskodik. A kiváló minőségű vizet 180 - 560 m mélyen lévő, védett vízadó rétegre telepített mélyfúrású kutakból nyerik. Jelenleg 25 közkifolyó érhető el a községben. Algyőn a közüzemi ivóvíz- és szennyvízhálózatba integrált lakások magas aránya figyelhető meg, értékük mindkét esetben meghaladja a 90%-ot (KSH, 2014) (37. táblázat). 2011-es népszámlálási adatok alapján Szeged, Deszk és Újszentiván után a járásban Algyőn volt a legkisebb a víz-öblítéses WC-vel nem rendelkező lakások aránya. A település eleveniszapos biológiai szennyvíztisztító telepét ugyancsak a Szegedi Vízmű Zrt. üzemelteti, e korszerű telep képes az összes itt képződött szennyvíz kezelésére. A műtárgy kapacitása napi 2 000 m³. Napi átlagos terhelése nem haladja meg az 1 300 m³-t, így az elmúlt évek tendenciáit is figyelembe véve a jövőben is képes lesz a zavartalan üzemelésre.

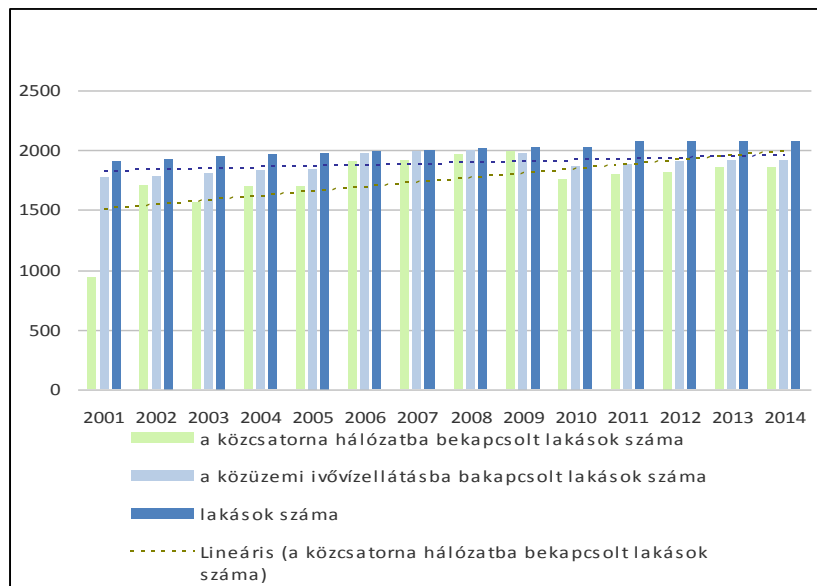
Település	Víz-öblítéses WC-vel ellátott lakások (db)	Összes lakás (db)	Víz-öblítéses WC-vel ellátott lakások aránya (%)
ALGYŐ	1943	2066	94,05
Szeged	78433	79744	98,36
Deszk	1268	1320	96,06
Újszentiván	590	618	95,47
Tiszasziget	598	639	93,58
Kübekháza	533	584	91,27
Ferencszállás	243	269	90,33
Sándorfalva	2896	3253	89,03
Klárafalva	178	201	88,56
Röszke	1192	1393	85,57
Domaszék	1660	1997	83,12
Dóc	218	301	72,43

37. táblázat: Víz-öblítéses WC-vel ellátott lakások aránya a Szegedi Járás településein 2011-ben
(Forrás: KSH, 2016)

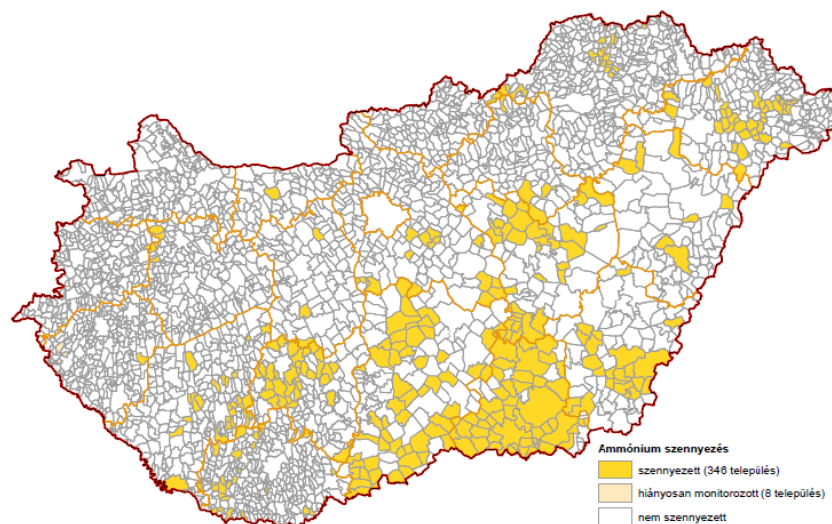
A térségre jellemző módon Algyő esetében is szükséges feladat volt ivóvízminőség-javító program indítása, mivel a lakossági ivóvízben kimutatható ammónium koncentrációja meghaladta a 201/2001 (X. 25.) Korm. rendeletben deklarált és az Európai Unió által elvárt határértékeket (53. ábra). Ezen felül a belterület egésze, valamint a külterület jelentős része is az országos vízminőség-védelmi terület övezetébe esnek²¹. Erre a feladatra a község a régióközponttal együtt létrehozta a „**Szeged-Algyő**” **Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulást**. A KEOP-1.3.0/09-11-2011-0018. számú projekt keretében a két település ivóvízellátásáért felelős telepei közül öt vonatkozásában végeztek arzén és ammónium mentesítési munkálatokat, továbbá 25-re bővítették a víztároló medencék számát, a meglévők pedig felújításra kerültek. Az Algyőn és Szegeden elérhető lakossági ivóvíz szolgáltatás

²¹ Országos Területrendezési Terv

minősége az igények kielégítésénél jóval magasabb kapacitást (akár 100 000 m³/nap), terhelést is biztosítani tudó rendszerek meglétének köszönhetően kimondottan jó, hiszen a szükséges karbantartási munkák alatt - amennyire csak lehetséges - elkerülhető a víznyomás csökkenése, elérhetőség akadozása.

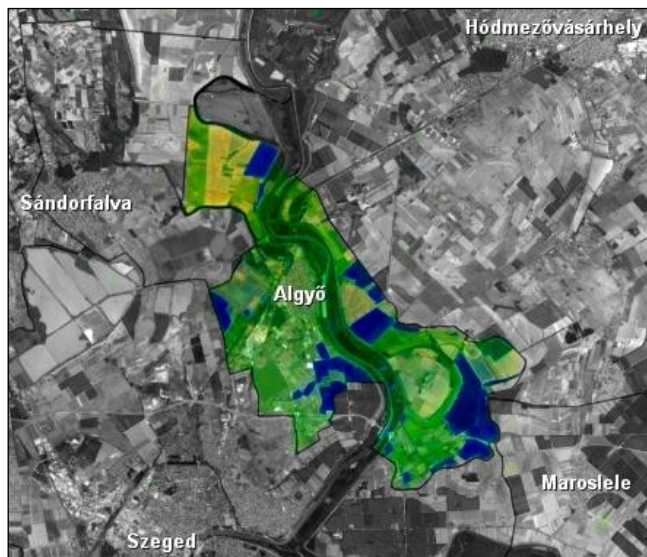
52. ábra: Az ivóvíz- és közcsona hálózatba bekapcsolt lakások számának alakulása Algyőn
(Forrás: KSH, 2014)

53. ábra: Ammóniummal szennyezett ivóvíz előfordulása hazánk településein 2011-ben
(Forrás: KSH, 2011)

A **Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv 2-20 Alsó Tisza jobb part** Algyő vonatkozásában a vízgyűjtő terület összetett problémáinak kezelésére hívja fel a figyelmet. A térség természetföldrajzi- klimatikus adottságai, valamint az antropogén behatások közös eredményeként komoly szélsőségekkel kell az itt élőknek számolniuk, mely főként tartós belvízi elöntöttséget és elhúzódó aszályos időszakokat jelent (54. ábra). A dokumentum a nagyközség kapcsán kitér az Algyői-főcsatornát érintő magas tápanyagtartalmú vízbevezetésekre is, mely szennyezések javarészt a környék halastavaiból

származnak. Kiemelten foglalkozik a terv továbbá az állattartásból származó belterületi nitrogénszennyezéssel és kitér a csapadékvíz elvezető rendszerek által bemosott szennyeződésekre, ám ez utóbbi hatása az algyői szennyvíztisztító telepre nem jelentős, a tisztítás minőségét, mértékét nem befolyásolja.

54. ábra: Algyő belvízzel veszélyeztetett területei a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer térfelosztása alapján (Forrás: www.mepar.hu/mepar alapján, saját szerkesztés)

1.16.2. Energia

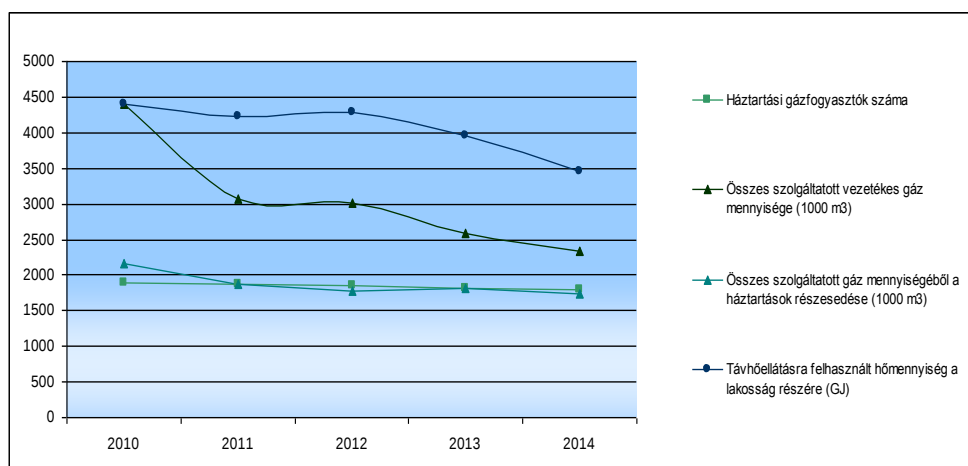
Algyő neve szinte egyet jelent a hazai földgáztermeléssel. A nagyközség a hazai földgázszállító rendszerek egyik kiemelt területe, betáplálási pontja. Regionális és országos jelentőségű csomópont, ezen felül figyelemre méltó nemzetközi szerepe is. Az itt található Szőreg-1 elnevezésű földalatti stratégiai gáztároló kapacitása 1900 millió m³, napi kitérési volumene akár a 25 millió m³-t is elérheti. Településmorfológiai szempontból érdekes tény, hogy az 1970-es években a nagyközségben panel lakótömbök épülhettek. Ezen lakóegységek fűtése és melegvíz ellátása távhőszolgáltatás segítségével valósul meg. A településen jelenleg 120 lakás kapcsolódik ehhez a rendszerhez.

A több mint 59 km hosszúságú gázcsőhálózaton keresztül megvalósuló energia szolgáltatás működése zavartalanul és biztonságosan működik. 2010 óta megfigyelhető tendencia, hogy mind a lakossági, mind az egyéb célú gázfogyasztás mértéke jelentős csökkenést mutat. A 2010-től 2014-ig tartó időszakot vizsgálva az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége 47%-al csökkent, ez az érték háztartásokra vonatkoztatva 20%. A csökkenés oka ebből következően leginkább a hatékonyabb energiafelhasználás számlájára írható, kisebb mértékben magyarázható a háztartások alternatív fűtési módokra való átállásával is, hiszen ha megnézzük, a fogyasztók száma is csökkenést mutat (55. ábra).

A távhőszolgáltatás energiamennyiségével sincs ez másképp. A csökkenés ugyanezen időintervallumot vizsgálva 22%, ami így a panel falazatú épületek energetikai korszerűsítésének hatásfokáról is információt szolgáltat. Összességében elmondható, hogy 2000-től egészen 2010-ig a lakossági gázfogyasztás folyamatos növekedése, azóta pedig stagnálás figyelhető meg, így ingadozásokat nem tapasztalhatunk.

A földgázvezetékek (FGSZ Zrt.) és kőolajvezetékek (MOL Nyrt.) vonatkozásában Algyő közigazgatási területén az alábbi létesítmények találhatóak:

- Algyő-Városföld DN 600 gázvezeték és bányászati hírközlő kábel
- Algyő-Kiskundorozsma DN 600 gázvezeték és bányászati hírközlő kábel
- Városföld-Algyő DN 1000 földgázvezeték, DN 300 fáklyavezeték és fáklya
- Algyő-Szeged DN 250 földgázvezeték
- Algyő-Újszeged DN 300 földgázvezeték
- Algyő-Csanádpalota Dn 700 földgázvezeték és bányászati hírközlő kábel
- Kardoskút-Algyő DN 300 földgázvezeték és bányászati kábel
- Algyő csomópont (MOL Nyrt. tulajdon, FGSZ Zrt. üzemeltetés - Algyő 01884/24 hrsz)
- Algyő I. gázátadó állomás (Algyő 01767/4 hrsz)
- Tisza jobb part szakaszoló és fáklya, K-4220 sz. katódállomás
- Tisza bal part szakaszoló
- Algyő II. gázátadó állomás (Algyő 01484/3 hrsz)
- K-4740 katódállomás
- K-4635 katódállomás
- Algyő-Szászhalombatta DN300 PN63 kőolajvezeték és annak biztonsági övezete (13-13 m)

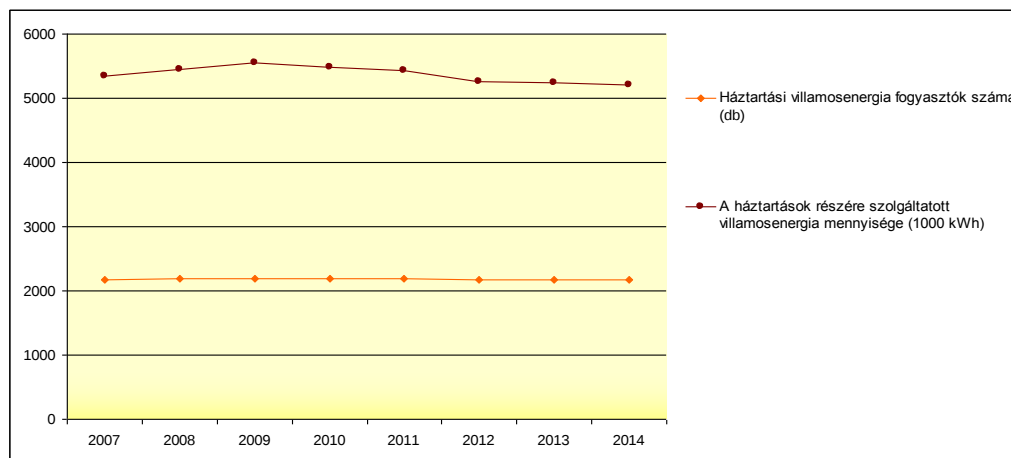

55. ábra: Gáz- és távhőszolgáltatás, valamint fogyasztás mutatóinak alakulása Algyőn
(Forrás: KSH, 2014)

A hatályos Csongrád megyei Területrendezési Terv tanúsága szerint a MAVIR Zrt. a megye vonatkozásában nem tart szükségesnek újabb villamosipari fejlesztéseket fogyanatosítani. A meglévő rendszer a jelentkező igények kielégítéséhez megfelelő módon működik. A villamosenergia átviteli hálózat elemei közül 2 darab 120 kV-os, valamint ugyancsak két 400 kV teljesítményű távvezeték is áthalad a település területén. A nagyközség belterületén található tartóoszlopok között sok a fa, illetve az idős beton felépítmény, melyek megújítása időszerű lehet.

A háztartások villamos energia fogyasztása csakúgy, mint a gázfogyasztás folyamatosan csökkent az elmúlt években. A villamosenergia esetében a fordulópontot 2009 jelentette. Mértéke azonban csupán 1%, ami mintegy 20 háztartást jelent. A hálózattól való teljes függetlenedés anyagi és műszaki nehézségei okán a csökkenés okait máshol kell keresnünk. Mivel a lakossági áramfogyasztás sem

csökkent drasztikus mértékben, a korszerűbb technológiák megjelenése helyett lakóegységek megszűnésével, hálózathoz való kikötésével magyarázható leginkább a visszaesés (56. ábra).

56. ábra: Lakossági villamosenergia- szolgáltatás és fogyasztás Algyőn (Forrás: KSH, 2014)

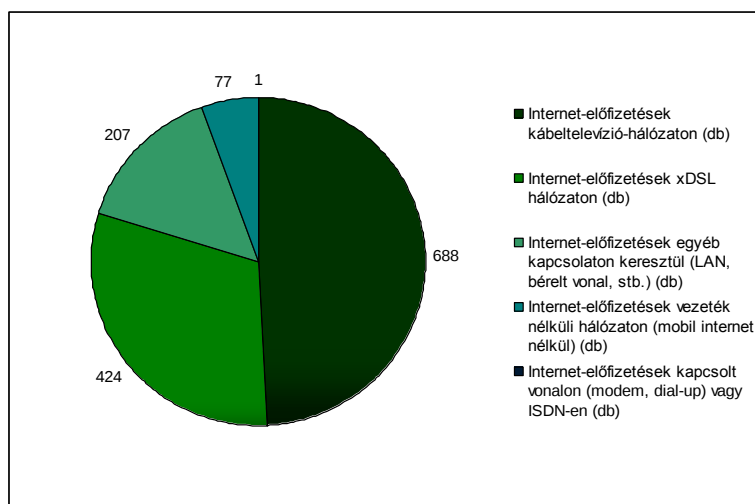
A villamosenergia fogyasztás mértéke a magas fokú iparosodottság következtében kiemelkedően magas és folyamatos növekedést mutatott egészen a 2014-es évig. Ezen évben a fogyasztás 7%-os csökkenést mutatott az azt megelőző év adatához képest, ám a fogyasztók száma nőtt. A mérséklődés az ipari létesítmények és önkormányzati intézmények javuló hatékonyságú energia felhasználásából adódhat.

Alternatív, zöld- illetve fehér energiát biztosító kiserőművek tervezése nem érinti a települést, habár Algyő és térsége európai léptékben is jelentős **geotermikus mezőnek** számít. Szélerőművek létesítésére a terület fragmentáltsága okán kevésbé releváns, ezen energiatermelési forma célterületei a megye keletebbi, nyíltabb szegleteiben találhatóak.

1.16.3. Elektronikus hírközlés

Az elektronikai hírközlés vonatkozásában Algyő területére két információ átviteli forma vizsgálata lehet igazán releváns, mégpedig az internetes- és kábeltévés szolgáltatások elérhetősége és igénybevétele, hiszen a trendeknek megfelelően ezek mutatnak fejlődést, növekedést a településen. A településen a vezetékes telefonok számának csökkenése a jellemző, azonban sokak - főleg az idősebbek számára - fontos formája ez a külvilággal való kapcsolattartásnak.

Szélessávú ISDN szolgáltatásra való optikai kapcsolódás lehetősége teljes körűen megoldott a településen, csakúgy mint a vezetékes- és vezeték nélküli xDSL rendszerek esetében is. A Szegedhez, mint speciális fogyasztói igényeket támasztó településhez közeli fekvés mellett a kedvező terepviszonyok is közre játszanak abban, hogy a jelenlegi, három elérhető hazai szolgáltató Algyőn is teljes körű 4G lefedettséget tud biztosítani. A kábeltévés előfizetések számának növekedése részben magyarázható azzal is, hogy az internet előfizetések leggyakrabban kábeltévés-hálózatokon keresztül történnek (57. ábra). A kábeltélevíziós hálózathoz bekapcsolt lakások száma folyamatosan növekszik, 2014-ben 1441 lakás volt bekötve, ez az összes lakásnak a 69%-a. Az internet előfizetések száma szintén növekedést mutat az elmúlt években, a lakások internet ellátottsága 67%-os.

57. ábra: Internetes előfizetési típusok megoszlása
(Forrás: KSH, 2014)

1.17. Környezetvédelem

Algyő állandó népessége az elmúlt 25 évben 5100-5300 fő között ingadozott, környezetterhelését illetően ennek megfelelő lakos-egyenértékű szennyvíz kibocsátású település. Az elmúlt években folyamatosan nő a közcsonnába bekapcsolt lakások száma. Jelenleg a lakások 89,2%-a be van kapcsolva a közcsonnába és 92,3%-a közüzemi ivóvízhálózatba (a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások 97%-a a közcsonnába is be van kapcsolva). A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatban az összes szennyvíz tisztítottan kerül elvezetésre. A gázfogyasztók száma az elmúlt években csökken, míg a villamosenergia felhasználók száma állandósult.

Alapvetően meghatározza a település környezetminőségét a közigazgatási területen áthaladó 47-es országos főútvonal és az M43-as autópálya, illetve az előzővel majdnem egyező tengelyű Szeged-Békéscsaba vasútvonal, amelyeknek két közúti és egy vasúti híd biztosítja a Tiszán történő átjutást. A köölajmező a XX. sz. utolsó harmadában alapjaiban változtatta meg az egykori falu életét és arculatát. Az algyői önkormányzat a környezet- és természetvédelmi feladatok teljesítésének elősegítése érdekében Környezetvédelmi Alapot hozott létre (18/2011. (VI.1.) Ör.)

1.17.1. Talaj

Az Országos Környezetvédelmi Információs Monitoring Rendszer (OKIR) alrendszereként működő Talajvédelmi Információs és Monitoring rendszer (TIM) három pontja is megtalálható Algyő területén (törzshálózati pontok azonosítóval: I1506, I3606; speciális pont azonosítóval: S4106). Az 1992 óta működő rendszernek köszönhetően folyamatosan megfigyelhetők a talajparaméterek. Talajvédelmi szempontból a megyei Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomás szakvéleménye az irányadó.

1.17.1.1. A talajok területi elhelyezkedése

Az agyag, agyagos vályog, vályog szerkezetnek megfelelőek a vízgazdálkodási tulajdonságok: a Tisza és a holtág mentén jellemző közepes víznyelésű és vízvezető-képességű, nagy vízraktározó-képességű, jó víztartó területet nyugaton gyenge víznyelésű, igen gyenge vízvezető-képességű, erősen víztartó, igen kedvezőtlen, extrémén szélsőséges vízgazdálkodású talajok, keleten pedig közepes víznyelésű és gyenge vízvezető-képességű, nagy vízraktározó-képességű, erősen víztartó talajok határolják. A nyugati részen minimális területen igen gyenge víznyelésű, szélsőségesen gyenge vízvezető-képességű, igen erősen víztartó, kedvezőtlen vízgazdálkodású talajok is előfordulnak. A földrajzi elhelyezkedés megegyezik a talajtípusok szerinti lehatárolásokkal.

A talajértékszám a különböző talajok természetes termékenységet fejezi ki a legtermékenyebb talaj termékenysége % -ában. A legmagasabb szervesanyag-tartalmú területeink értékszáma 50-60%; ez Algyő közigazgatási területének 1/3-át fedi. A folyómenti és északi részen az értékszám 40-50%, míg a legrosszabb, extrémén szélsőséges vízgazdálkodású talajon (szik) csak 20-30%. A legmagasabb értékszámú területek itt a réti talajok, amelyek a talajok termékenységi besorolása szerint a 45-70-es földminőségi kategóriába tartoznak (az öntés réti talaj 25-40 közötti).

A mezőgazdasági termékenységet gátló tényező a területen a sekély termőréteg, amely Algyő településtől délre jellemző. Itt a Tisza jobb parti részén, nagy területeken megjelenő szikes, vakszikes foltok is hátráltatják a mezőgazdaságot. A sekély termőrétegű területeken és az agyagos vályog részeken a kémhatás meszes (felszíntől karbonátos). A folyómenti, északi részen elsősorban erősen-, illetve a bal parti gyengén savanyú.

A talajok minimum 8%-a mesterségesen fedett felszín. Értelmszerűen a területünk mintegy 1/4-én található, szikesedésre hajlamos szolonyec talajok beépítettsége a legmagasabb (20 %), igaz ezen talajok jelentős része így is mezőgazdasági művelés alatt áll (főleg szántó) és csak 4 %-án jellemző a természetközeli felszín. A legtermékenyebb réti talajokat nem építették be, 86%-a mezőgazdasági művelés alatt áll, míg a természetközeli erdő és gyepp fedettség a 10 %-ot sem éri el. A réti öntéstalajok területének 2/3-án mezőgazdasági művelés folyik és közel 1/4-én erdő található, míg a maradék körülbelül 10% fele beépített, illetve vizes terület.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Algyő vízrajzát a Tisza osztja nyugati és keleti részre, ennek megfelelően területünk az Alsó-Tisza jobb part és a Kurca vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységekhez tartozik. Az Országos Területrendezési Terv szerint az országos vízminőség-védelmi terület övezetbe tartozik a Tisza, a töltések közötti ártérrel, a holtágak területével és a jobb parti rész a belterülettel és környezetével.

Algyő önkormányzati rendeletben (7/2005. (II.5.) ö. a talajterhelési díjról) foglalkozik azokkal a szennyvízelhelyezést alkalmazókkal, akiket a műszakilag rendelkezésre álló közcsontról nem kötötték rá.

1.17.2.1. Felszíni vizek

Az algyői mérések szerint a Tiszán a területet érintő legnagyobb víz (LNV) 1056 cm volt 2006.04.22-én, míg a legkisebb (LKV) -245 cm volt 1946.10.10-én (az állomás nullpontja 74 mBf). A közepes vízhozam 937 m³/s-os értéke nagyvíz idején 3000 m³/s is lehet, míg kisvíz idején ez csupán 58 m³/s.

A vízrajzi monitoringot illetően Algyőn számos felszíni vízállás mérő állomás használatos és van egy vízhozammérő állomás is a 192 fkm-nél, ahol 1862 óta vannak mérési adatok. Az aktuális utolsó 30

napra vonatkozó algyői vízhozam, vízállás és vízhőmérséklet adatok az interneten²² szabadon elérhetők. A hidrometeorológiai állomáson folyamatos csapadékszázalék folyik (utóbbi két év adatai elérhetőek²³). A méréseket az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság koordinálja.

Az időszakosan vízzel borított, illetve belvízborítással veszélyeztetett területek az elgátolt kismedencékhez, szikes laposokhoz, egykor széles, aktív, időszakosnak tekinthető folyóvölgyekhez kapcsolódnak.

Egy felszíni vízminőség monitoring pont 13 paramétert mér a Nagyfai-holtágnál. Az Atkai Holt- Tisza és környezete fokozottan védett, ezért a terület rekreációs célú, üdülési hasznosítása korlátozott. A holtágak és a Tisza vize a vízminőségi mutatók értékei alapján „kissé szennyezett” (II. osztályú), de öntözővízként és halgazdasági hasznosításra megfelelő.

1.17.2.2. Felszín alatti vizek

Algyő nagyközség közigazgatási területe a tiszai vízgyűjtő terület 2-20. sz. Alsó-Tisza jobb part alegységének területén fekszik. A Vízgyűjtő Gazdálkodási Tervben (VGT) foglaltak szerint a település területén elhelyezkedő víztestek közül 3 felszín alatti. A víztestek állapotát a VGT minősítési rendszer (kiváló, jó, mérsékelt, gyenge, rossz), morfológiai, kémiai, biológiai és szennyezettségi szempontok alapján minősíti. A település felszín alatti víztestei az alábbi besorolást kapták:

- Alsó-Tisza-völgy sekély porózus víztest: (sp.2.11.2.) a vízmérleg teszt alapján a jó/nem jó határán van. A víztest kémiai állapota a diffúz mezőgazdasági eredetű nitrát terhelés miatt gyenge. A víztest állapota jó.
- Alsó-Tisza-völgy porózus víztest (p.2.11.2.) a vízmérleg teszt alapján a jó/nem jó határán van, a víztest állapota jó.
- Dél-Alföld termál víztest (pt.2.1.) a vízmérleg teszt alapján a jó/nem jó határán van, a víztest kémiai szempontból jó állapotú, azonban a víztest állapota nem jó.

A fentiek alapján a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület. Nincs egy összefüggő talajvíztároló réteg. A Tisza hatása 4-500 m-es sávban mutatható ki. A Tisza jobb partján szabad tükrű a talajvíz, míg a bal parton feszített.

A felszín közeli vizek (talajvízkút) vízállás mérő törzsállomáshoz kapcsolódóan 1953 óta vannak mért adatok. A talajvíz mélysége 2-4 m között van. Mennyisége jelentéktelen. Magassága állandónak mondható, még a 2012. évi aszálynál is csak 25 cm-t süllyedt. A Duna-Tisza közti hordalékkúp-síkságról és a Körös-Maros közti síkságról is ide áramló talajvíz a nedves években a hordalékkúp-síkság határterületein a felszínre törhet, amelyet a belvízelvezető csatornahálózat vezethet el. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, de sok helyen a nátriumos típus is megjelenik. Keménysége a 15-25 nk°-ot is eléri, Szeged felé még magasabb. Az egyébként kb. 60 mg/l-es szulfáttartalom a település körzetében a 300 mg/l-t is meghaladhatja. A korrodálódó ipari-bányászati berendezések miatt a CH komponensek megjelennek a magasabban fekvő vízáadó rétegekben.

A rétegvíz mennyisége nem jelentős. Az artézi kutak mélysége általában meghaladja a 200 m-t, vízhozamátlagos megközelíti a 200 l/p-et, de a nagyobb mélységű fúrásokból számos bővízű kút táplálkozik. Az alacsony geotermikus gradiens miatt sok a magas hőfokú hévíz. Az intenzív kitermelés miatt sok kút vízhozama és vízhőfoka süllyed, mert a kitermelés meghaladja az utánpótlás mértékét. A 2000 m-es talpmélység mellett 90-95 °C-os vizet produkálnak.

²² <http://www.ativizig.hu/TerkepiMegjelenites>

²³ <http://www.ativizig.hu/Csapadek>

Az Algyő B-68 OKK számú kút vizét, melyet a Borbála Fürdő is hasznosít, az Országos Tisztiorvosi Hivatal gyógyvízzé minősítette. A kút védett vízzáró réteget csapol meg, így a felszínen védelmi intézkedések megtételére nincs szükség.

A 15 féle szennyezőanyagot (bromid, szulfát, nitrit, ammónium, stb.) és 4 egyéb paramétert (pH, fajlagos elektromos vezetőképesség, stb.) mérő 4 db MIR-T területi monitoringpont alapján nincs határérték túllépés. A környezetállapot folyamatos megfigyelésére 6 db környezethasználati (MIR-K) monitoring pont is van Algyőn bánya- és mezőgazdasági területein.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A légkörnek rendkívül fontos szerepe van a bioszféra egyensúlyának kialakításában és fenntartásában. Az utóbbi évtizedekben azonban a légkör szén-dioxid-tartalma jelentősen növekedett. Emelkedett a légkörben a gépjárművek és az ipari üzemek által kibocsátott egyéb szennyező anyagok, például a nitrogén és a kén oxidjainak mennyisége is. Ezeken felül az ipari településeken, városokban jellemző a levegő porszennyeződése, ami lerakódik a növényekre, gátolja az anyagcserét, de az állatok és az ember légzőszervére is káros hatással van.

Az üvegházhatás fokozódik, a Föld átlaghőmérséklete emelkedik. A levegőszennyezés globális szinten jelentkező probléma, mérsékelni azonban helyi szintű beavatkozásokkal lehet.

Számos hazai jogszabály rendelkezik a levegő védelméről, illetőleg a levegőszennyezettség vizsgálatáról (pl.: a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet, a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet és annak módosításáról szóló 292/2015. (X. 8.) Korm. rendelet, a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet stb.)

Magyarországon a légszennyezettség mérését és értékelését az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) végzi, működtetése és fejlesztése teszi lehetővé a pontos légszennyezettségi adatok elérését a hazai és nemzetközi szervezetek, valamint a lakosság részére. A hálózaton belül egyrészt automata állomások működnek, amelyek folyamatos mérést végeznek, másrészt manuális hálózati (RIV) pontok, ahol a gyűjtött mintákat – ami kén-dioxid, nitrogén-dioxid (kivételes helyeken üledő por) összetevőkre korlátozódik - laboratóriumban elemezik. Algyő közigazgatási területén az OLM keretén belül a sem automata mérőállomás, sem manuális mérőhely nem működik.

Magyarország területén a levegőterheltségi szint mértéke szerint, a vizsgálati küszöbértékek alapján, légszennyezettségi agglomerációk vagy zónák kerültek kijelölésre (4/2011. (I. 14.) VM rendelet), melynek felülvizsgálatára legalább öt évente sort kell keríteni. Az egyes zónacsoportba vagy zónatípusba olyan terület egységek tartoznak, amelyen belül a környezetvédelmi hatóság által meghatározott helyen a szennyező anyag koncentrációja tartósan vagy időszakosan, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékei a jogszabályokban meghatározott levegőterheltségi szint vagy tartományok valamelyikébe esik.

Algyő nem került nevesítésre a jogszabályban. Jelenleg a település vonatkozásában a Csongrád Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya látja el a hatósági, szakhatósági és szakigazgatási feladatokat.

2013-ban a hatóság jogelődjeként működő Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség illetékességi területére vonatkozóan Levegőminőségi Tervet készített, mely alapján az illetőségi terület – beleértve Algyőt – levegőminősége az alábbi táblázatban bemutatott

légszennyezettségi értékek alapján a 10. zónába (az ország többi területe, kivéve a kijelölt városokat: Baja, Kecskemét, Szeged) tartozik (38. táblázat).

Szennyező anyag	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM10	Benzol
Zóna kategóriák	F	F	F	E	F
Koncentráció (µg/m ³)	50	40 - 60	3000	40	5

Szennyező anyag	Talajközeli ózon	PM10 Arzén (As)	PM10 Kadmium (Cd)	PM10 Nikkel (Ni)	PM10 Ólom(Pb)	PM10 benz(a)-pirén(BaP)
Zóna kategóriák	O-I	F	F	F	F	D
Koncentráció (µg/m ³)	*	0,01	0,005	0,025	0,3	0,00012

38. táblázat: Algyő levegőminőségi besorolása

A település légszennyezettségét elsősorban a külterületen működő MOL Nyrt. okozza. A szénhidrogén bányászat és a hozzá kapcsolódó technológiák (gázmotorok üzemelése, a feldolgozás során levegőbe kerülő gáz halmazállapotú szénhidrogének, illetve azok fáklyázása) kibocsátó pontforrásként vannak jelen. A cég a jogszabályoknak megfelelően köteles a környezetvédelmi hatóság által meghatározott légszennyező forrásokról és az ezekhez tartozó technológiai berendezések üzemviteléről folyamatosan üzemnaplót vezetni, azt minden naptári év végén lezárni, arról éves jelentést készíteni és a környezetvédelmi hatóság felé ellenőrizésre benyújtani. Minden naptári év március 31-ig a bejelentés köteles pontforrásokról „Légszennyezés mértéke” jelentés készül, melyet az Általános Nyomtatványkitöltő Programon (ÁNYK) keresztül az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerbe (OKIR) kell feltölteni.

A pontforrások emisszió mérése a Csongrád Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály által kiadott levegőtisztaság védelmi engedélyekben előírt gyakorisággal történik. Általánosságban a kazánok mérése 5 évente kötelező, a gázmotoroké évente. Az Egységes Környezethasználati Engedéllyel rendelkező telephelyek levegőtisztaság védelmi előírásait, mint pl. pontforrások légszennyező anyag határértékei, mérésgyakoriság, üzemeltetéssel kapcsolatos előírások, az engedély tartalmazza.

Tevékenysége során a légszennyező anyagok közül a VOC (Illékony Szerves Vegyületek) kibocsátás a legmeghatározóbb, aminek mennyiségét a rendszerek megfelelő üzemeltetésével, a rendszeres karbantartással, illetve a berendezések megfelelő műszaki állapotban tartásával lehet csökkenteni.

A másik potenciális szennyező forrás a közúti közlekedés. A település mellett elhaladó 47-es számú másodrendű fő közlekedési út Szeged és Debrecen között, melynek folyamatos négysávosítása Algyőt is érintette. Algyő és Vásárhely között a négysávos szakasz 2010-re készült el, míg az Algyő és Szeged közti, felújított hét kilométeres szakasz 2015-ben került átadásra.

A korszerűsített, felújított útfelületen a gépjárművek egyenletesebb és biztonságosabb közlekedése biztosított. Ennek eredményeként a gépjárművek kipufogógázainak légszennyezőanyag terhelése kisebb lesz.

* 2010. évtől, mint első évtől kezdve hároméves vizsgálati időszak átlagában egy naptári évben 25 napnál többször nem szabad túllépni. Amennyiben a három évre vonatkozó átlagot nem lehet meghatározni a teljes és egymást követő éves adatok alapján, akkor a célértékek betartásának ellenőrzéséhez megkövetelt minimális éves adat: egy évre vonatkozó éves adat.

A lakossági kibocsátások a gázfűtés magas aránya miatt elenyészőek. Itt is gondot jelent viszont a számottevő pollenszennyezettség. Ennek visszaszorítása érdekében a parlagterületeket és a pollennövényekkel fertőzött területi góccokat meg kell szüntetni.

A pollenszennyezettség tekintetében Országos Pollenriasztási Rendszer működik, a legközelebbi mérőállomás Szegeden van. A szennyezettség elkerülésében az algyői önkormányzat rendelete is segít (15/2000. (X.20.) Ör. a parlagfű irtásról).

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

2008. január 1-én hatályba lépett a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet, valamint a zajkibocsátási határértékek megállapításának, illetve a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007 (XII. 18.) KvVM rendelet.

A 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet egyrészt a gazdasági tevékenységek végzői és a közlekedési létesítmények üzemeltetői számára állapít meg kötelezettségeket, másrészt a zaj ellen fokozott védelmet igénylő területek (csendes övezet, zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület) kijelölésére vonatkozó szabályokat fogalmaz meg, valamint a zajtól védendő területek zajforrások irányába való terjeszkedését kívánja megakadályozni, hiszen a növekvő zaj- és rezgésforrások száma, illetve az általuk kibocsátott zaj zavaró hatása kedvezőtlenül alakítja a környezetminőséget.

A környezeti zajhelyzet javítását a környezetvédelmi tárca jogszabálya - 25/2004. (XII.20.) KvVM rendelet „a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól” - alapján készített stratégiai zajtérképek és zajcsökkentési intézkedési tervek biztosítják. Készítésének kötelezettsége a nagyvárosi agglomerációkra (100 000 fő lélekszám fölött), a nagy forgalmú vasutakra (30 000 jármű/év forgalom fölött), a nagy forgalmú közutakra (3 000 000 jármű/év forgalom fölött) és a nagy forgalmú repülőterekre (50 000 repülési művelet/év forgalom fölött) áll fenn. Ennek értelmében Algyő településre nem tejed ki a rendelet hatálya.

A zaj- és rezgésvédelemmel kapcsolatos elsőfokú hatósági ügyeket – jogszabályban meghatározott esetek kivételével – a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja, míg a másodfokú hatósági jogkört a környezetvédelmi hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal (ld.: 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet).

A település 1999 óta rendelkezik zajvédelmi rendelettel. Az önkormányzat zaj-szabályozással kapcsolatos másik eszköze a településrendezés eszközrendszere, ezen belül a helyi építési szabályzata. A település jelenleg hatályos építési szabályzata az alábbiak szerint rendelkezik a zaj elleni védelemről:

- 33. § (1) A Nagyközség igazgatási területén csak olyan zajkibocsátással járó tevékenységek folytathatók, létesítmények üzemeltethetők, építhetők, beleértve a kulturális, szórakoztató, sportlétesítményeket, hirdetésre, figyelemfelkeltésre és tájékoztatást szolgáló hangsugárzó berendezéseket, azok létesítését, üzemeltetését, amelyek által kibocsátott zaj- vagy rezgésterhelés mértéke nem haladja meg a mindenkor hatályos országos zaj- és rezgésvédelmi jogszabályok /jelen rendelet hatályba lépésekor a 27/2008. KvVM-EüM együttes rendelet/ és helyi önkormányzati rendelet által előírt környezetvédelmi övezetekre vonatkozó határértékeket.
- (2) Fürdő- és sportlétesítmények telkén üzemi eredetű zajok tekintetében a "nagyvárosias lakóterület"-re vonatkozó országos határértékek tartandók be.

Algyőn a helyi rendelettel szabályozott, ún. települési eredetű zajok nem jelentősek. A zaj- és rezgésterhelés elsősorban a közlekedésből és esetenként az ipari tevékenységekből származik.

A település mellett elhaladó 47-es út Hódmezővásárhely és Szeged felé történő négysávosítással a rossz állapotú, nyomvályús út kiszélesítése és 11,5 tonnás tengelyterhelésű burkolattal történő megerősítése valósult meg, valamint Szeged irányából a párhuzamos kerékpárút kiépítése. A beruházás során a hatóság által előírt passzív zajcsökkentés érdekében és közlekedésbiztonsági okokból a megépült kerékpárutat a 47-es úttól elválasztó cca. 5 méter magas zajvédő falat építettek Algyőn 212 méter hosszban.

A Hódmezővásárhely és Szeged viszonylatában megvalósuló, egyelőre előkészítés alatt álló ún. „Tram Train” elővárosi vasútközlekedés, integrált villamos- és nagyvasúti rendszer egy környezetkímélő közlekedési forma bevezetését teszi lehetővé.

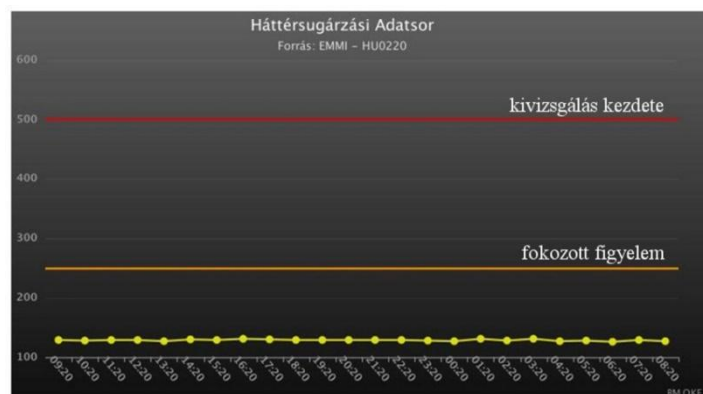
A közlekedésben a vasút veszi legkevésbé igénybe a környezetet. A vonalon ez legfeljebb a járatgyakoriság növekedésével jár, azonban a kis tengelyterhelésű, könnyű motorvonatok a zaj- és rezgésterheléshez alig járulnak hozzá. Hatása környezeti, ezen belül zajvédelmi szempontból egyértelműen pozitív lesz.

1.17.5 Sugárzásvédelem

Magyarországon 1989-ben hozták létre az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszert (ONER), ennek keretében 1993 óta fokozatosan kiépült az „OKSER” és „OSJER” néven egyaránt ismert országos környezeti sugárzásmonitorozó hálózat. A rendszer irányítása az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF) feladata.

A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás; az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét, melynek mértékegysége a nanosievert/óra (nSv/h). A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják.

A mért értékek egy központi adatgyűjtőbe kerülnek, ahol folyamatosan figyelik az állomásokról beérkező jeleket. A hálózat Algyőhöz legközelebbi mérőállomása Szegeden található; Szegedi Tudományegyetem Általános Orvosi Kar, Állomáskód: HU0220 (58. ábra).

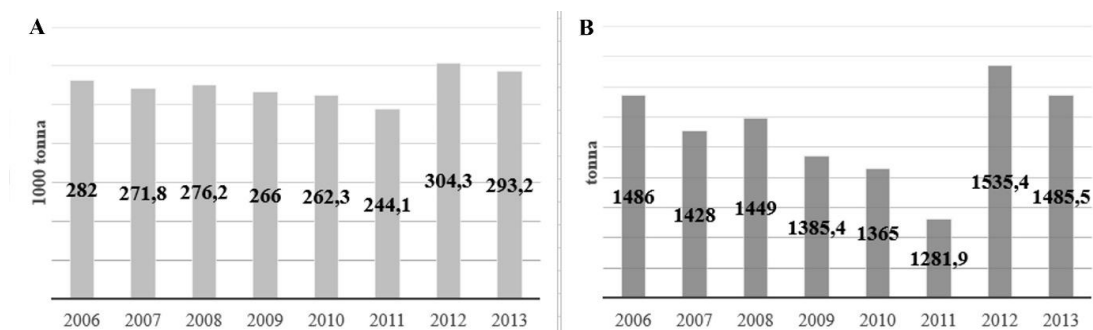
58. ábra: Háttérsugárzási adatsor 2016.03.07. (Forrás: SZTE ÁOK, HU0220)

1.17.6. Hulladékkezelés

Települési szilárd hulladéknak minősül a háztartási hulladék: az emberek mindennapi élete során a lakásokban, valamint a pihenés, üdülés céljára használt helyiségekben és a lakóházak közös használatú helyiségeiben és területein, valamint az intézményekben keletkező

- közterületi hulladék: közforgalmú és zöldterületen keletkező,
- háztartási hulladékhoz hasonló jellegű és összetételű hulladék: gazdasági vállalkozásoknál keletkező,
- külön jogszabályban meghatározott - veszélyesnek nem minősülő szilárd hulladék.

A kommunális szilárd hulladékokkal kapcsolatos közszolgáltatást a településen regionális együttműködési megállapodás értelmében a Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi (országosan a 20. legnagyobb hulladékkezelő). A közszolgáltató feladatkörébe a települési szilárd hulladék gyűjtése, szállítása, ártalmatlanításra történő elhelyezése, valamint a hulladékdvarok, gyűjtőszigetek üzemeltetése, és a nagyobb méretű berendezési tárgyak szervezett gyűjtése, elszállítása (lomtalanítási akció keretében) (59. ábra).

59. ábra: Az egy főre jutó, elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (A) és az összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége Algyőn (B) (Forrás: TEIR)

A térségben keletkezett hulladék mennyisége évente átlag 130.000 tonna, amit a Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. által üzemeltetett Sándorfalvi úti Regionális Hulladékkezelő Telepre szállítanak. A beszállított hulladék egy része szelektíven válogatásra, míg a tovább nem hasznosítható hulladék a környezetvédelmi előírások figyelembe vételével deponálásra kerül.

Algyőn a Piac téren szelektív hulladékgyűjtő sziget üzemel (Hrsz.: 622). A szelektív hulladékgyűjtő szigeten 4 db frakció gyűjtésére van lehetőség (fém, műanyag, papír, üveg). A hulladékgyűjtő udvar szakképzett személyzet által működtetett önálló, zárt átvevőhely. Szolgáltatásai térítésmentesek a lakossági eredetű hulladéokra vonatkozóan.

A település legnagyobb veszélyes hulladék kibocsátója a MOL Nyrt.

Az algyői működési területén keletkező hulladékok típusáról, mennyiségéről minden évben bevallást készítenek a 309/2014. (XII.11.) sz. „A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről” szóló kormányrendelet értelmében.

Ipari és egyéb gazdálkodói nem veszélyes hulladékok, illetve mezőgazdasági és élelmiszeripari nem veszélyes hulladékok a településen nem keletkeznek.

Algyő Nagyközségben korszerű 2000 m³/nap kapacitású eleveniszapos biológiai szennyvíztisztító telep működik (1993 óta), a teljes település csatornázott. A szennyvíztisztító telep 550 000 m³ szennyvizet tisztít évente. A telep üzemeltetését, karbantartási feladatait, a kibocsátási határértékeknek megfelelő tisztított szennyvíz minőség folyamatos biztosítását a Szegedi Vízmű Zrt. látja el.

Az Algyői szennyvíztisztító által kibocsátott szennyvíz vizsgálati eredményei határérték alattiak minden mérendő jellemzőre.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény megjelenését követően a települési folyékony hulladék már nem számítandó bele a képződő hulladék mennyiségébe, mivel törvény hatálya alá csak nagyon szűk körben tartozik.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Az Országos Területrendezési Terv szerint a településtől K-re lévő Tisza és ártere a holtágak környezetével együtt a 2015. január 1-étől hatályos Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetéhez tartozik. Algyőtől NY-ra az ipari tájkép jellemző a szénhidrogén kitermelő területtel.

Algyőn a településképi értékvédelemről a hatályos építési szabályzat rendelkezik (37.§). A helyi védelem alatt álló épületek, egyéb objektumok külön helyi önkormányzati rendeletben kerülnek majd meghatározásra. A szabályozásterv alapján helyi védelem alatt áll a település magját képező Komp utca - Bányász utca – Szőlő utca – Téglás utca – Boróka utca – Tüskevár utca – Tisza töltés által határolt településrész. A településképi szempontból kiemelt szerepet kell, hogy kapjanak az épületek mellett a parkok, a temető, az útmenti területek rendszeres gondozása, valamint a közösségi funkciót betöltő játszóterek és sportpályák folyamatos karbantartása is.

A településen belüli vizuális környezetterhelés általános megjelenése a közterületen lévő rendetlenség, az utóbbi idők túlzott reklámhasználata – annak minden fajtája – a gondozatlan út- és vasútmenti sávok, amelyek ronthatják a városképet. A közigazgatási területen belül sajátosan több nagy foltot elfoglaló mesterséges területeken (ipari- és lakóterületek) megjelenik a fényszennyezés.

1.17.8. Árvízvédelem

Az árvízvédelmi töltések mentett oldalán lévő bel- és külterület jellemzően 77-81 m-es tszf. magasságban árvízi veszélyeztetettségnek kitett területen található. A lakosság a házait a viszonylag magasabb pontokon, az ún. szigeteken építette fel. Az alacsony tszf. azért fontos adat, mert a 83 m tszf. alatti részek a folyószabályozások előtt általában időszakosan vízzel borítottak voltak. A Szeged környékére meghatározott elöntési szint 83,05 mBf, ami egy MÁSZ (85,00 mBf) szintű árhullám levonulása esetén bekövetkezett I. rendű töltésszakadást feltételez. Ez a magasság az irányadó a lokalizációs vonalak kiépítésénél. Nagyvízi meder területe a folyóval együtt 910 ha (maga a Tisza 170 ha-os felületű). A nagyvízi meder a vízfolyás (Tisza) magába foglaló terület, melyet az árvíz levonulása során az árvíz rendszeresen elborít, és amelyet a mértékadó árvízszint vagy az eddig előfordult legmagasabb árvízszint közül a magasabb jelöl ki. (A település közigazgatási területére vonatkozó mértékadó árvízszintek MÁSZ kijelölését a 74/2014 (XII. 23.) BM rendelet szabályozza). Kiemelt figyelmet kell fordítani a nagyvízi meder használatára, mely kiterjed a termőföld hasznosítására, a művelési ág megváltoztatására (területhasználat), valamint építmények nagyvízi mederben történő elhelyezésére (építési szabályozás), melyet a nagyvízi mederkezelési terv szabályoz. Algyő Nagyközség közigazgatási területére a 11.NMT.01. tervszámú, a Tisza 159,600-253,800fkm közötti szakaszára, a folyó jobb, illetve bal parti árvízvédelmi töltései között kijelölt nagyvízi mederkezelési terv vonatkozik. A Tisza folyó nagyvízi medrébe eső területek vonatkozásában „a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint

a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról” szóló 83/2014. (III.14.) kormányrendelet az irányadó.

A nagy árvizek nyár elején, az utóbbi évtizedben pedig inkább tavasszal szokásosak, míg a kisvizek nyár végén, ősszel gyakoriak. Történelmi nagy árvizei: 1879, 1970, 2006. Az algyői mérések szerint a területet érintő legnagyobb víz (LNV) 1056 cm volt 2006.04.22-én (az állomás nullpontja 74 mBf). Ilyenkor a közepes vízhozam kb. 3-szoros mennyisége folyik keresztül az ártéren (kb. 2800-3000 m³/s). Ha az Algyőtől közvetlenül délre lévő Maros árvize megelőzi a Tisza árvizét, bonyolult árvízvédelmi helyzetek alakulhatnak ki.

A települést a Tisza mindkét oldalán kiépített, a medertől változó távolságra vezetett I. rendű fővédvonalak védik. A Szeged–Hódmezővásárhely vasútvonal kiépítettsége révén lokalizációs töltésnek felel meg. Ez a töltés változatos állapotban van mind a fenntartottság, mind pedig a kiépítettség szempontjából. Az ártér megfelelően széles, de az árhullámok levonulása miatt szükséges az erdők tisztántartása.

Fakadóvízes terület jellemző Algyőtől É-ra, ami egy természetvédelmi terület déli csücske. Magas tiszai vízálláskor a töltéstesten, az altalajon keresztül elinduló szivárgás, ami a mentett oldalon a felszínre kerül és sávokban elborítja az árvízvédelmi töltések mögötti részeket. Az érintett sávban a területet úgy kell kialakítani, hogy a töltéslábtól a víz elvezethető lehessen.

A település árvízvédelmi vonalai I. és II. rendű védvonalakból állnak. Algyő Nagyközség közigazgatási területe a 2.54. számú Szegedi, valamint a 2.95. számú Körös-Tisza-Maros közti ártéri öblözetben helyezkedik el, melyhez az alábbi védvonalak tartoznak:

- ATIVIZIG vagyonkezelésű, 11.01. számú Gyála-Szeged-Algyői árvízvédelmi szakasz 24+960 - 31+512 tkm, a 11.02. számú Algyő-Dongéri árvízvédelmi szakasz 31+512+38+360 tkm, valamint a 11.04. számú Marostorok-Mártélyi árvízvédelmi szakasz 16+770+29+330 tkm szelvények közötti része, továbbá
- ATIVIZIG vagyonkezelésű, az öblözet lokalizálását szolgáló 2.54.03 sz. Sövényházi keresztgát és a 2.95.11 sz. Nagyfai holtág töltése, valamint a nem ATIVIZIG vagyonkezelésű, lokalizációs célokat szolgáló 2.54.04 sz. Algyő-Szegedi és a 2.95.09 sz. Hódmezővásárhely-Algyő vasúti töltés.

A nem ATIVIZIG vagyonkezelésében lévő másodrendű és lokalizációs védvonalak esetében a vízelhárítás szakmai feladatait szintén az ATIVIZIG, mint a vízelhárítás szakmai irányításért felelős szervezet látja el és felügyeli.

Az ártéren megtartandó és fejleszthető közösségi intézménynek tekintendő a nyári ifjúsági táborhely és szabadstrand, valamint a 01724/2 HRSZ. horgászhely.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Az éghajlatváltozással foglalkozó kutatások állítják, hogy a szélsőséges vízhiányos helyzetek gyakorisága növekszik, ezért a belvízveszélyes területeken a belvizek gyakoribbá válnak, ugyanakkor az aszályos területeken az aszályok gyakorisága mellett azok erősségének és tartósságának fokozódására kell számítani. A közeli Duna-Tisza közti Homokhátságon évtizedek óta jellemző jelentős talajvíz-csökkenés itt, az egykori Tisza ártéren nem figyelhető meg.

Az utóbbi 30 évben az Alföld 2,2 °C-os melegedést is mutat nyáron és vannak olyan alföldi területek, ahol a hőhullámos érték 2 napról több mint 19 napra nőtt. Az aszályhajlamot jellemzi, hogy az egymást követő száraz napok (napi csapadék < 1 mm) az egyre hosszabbodó száraz időszakok irányába

mutatnak. Az őszi száraz időszak 4 nappal nőtt 1901-től, míg a tavaszi száraz időszakok egyre tartósabbak. A jelenlegi modelleredmények szerint a jövőben is folytatódik a melegedés; az 1961–1990 közötti normálértékhez képest 2050-ig +1,1–1,9 °C-al nő az átlaghőmérséklet, ami nyáron például 2,6 °C is lehet. 1931-től a tíz legaszályosabb évből hét (1990, 1992, 1993, 2000, 2003, 2007, 2012) az utóbbi 20 évre esik.

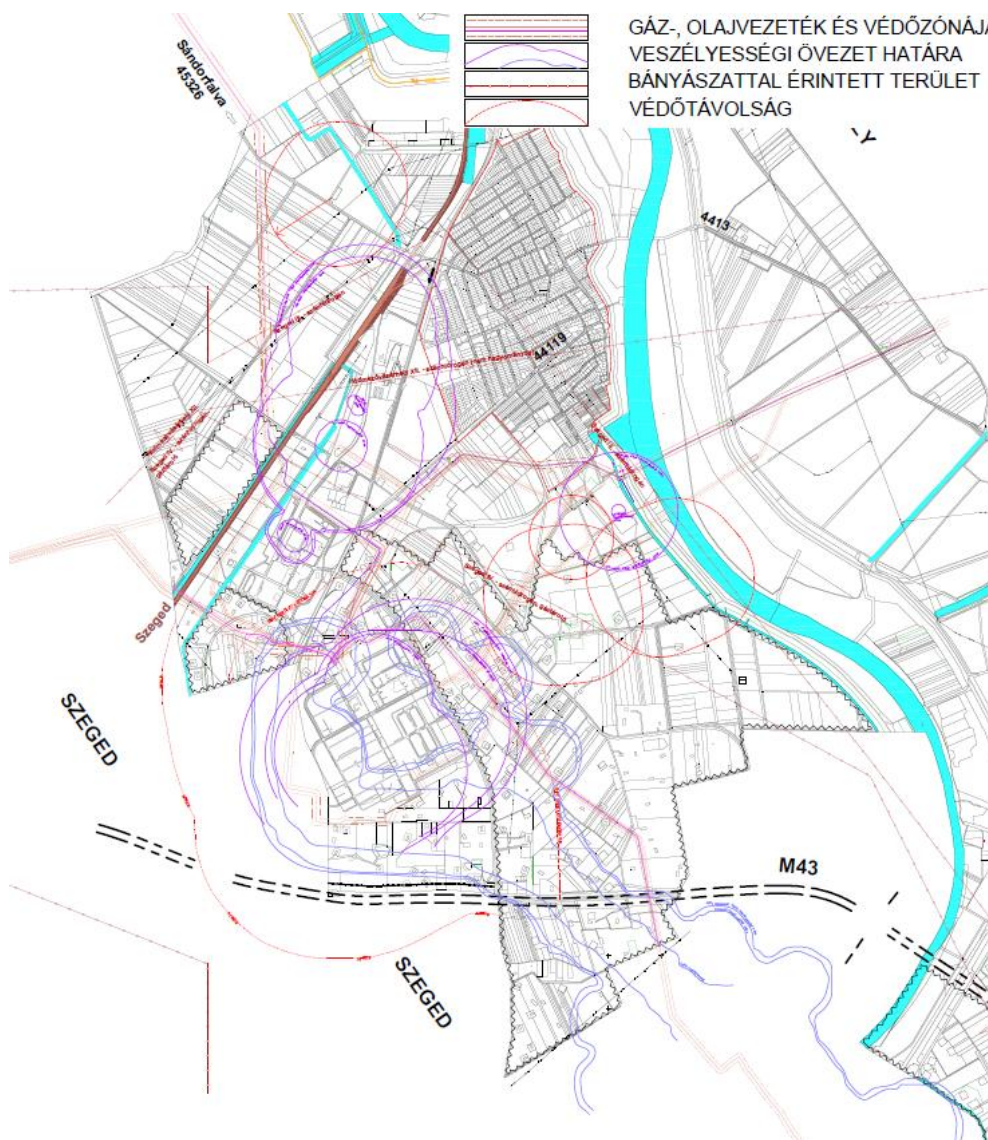
A csapadékindexek várható alakulása szerint hazánk klímája szárazabbá válik, a nyári és az őszi száraz időszakok növekedése várható. A mezőgazdasági aszály termésmennyiséget és -minőséget csökkentő hatása mellett állattartási nehézségeket okoz. Az aszályhatás fokozódásával megjelenő talajaszály már élőhelyek csökkenésével, természetes tüzek gyarapodásával jár, majd a vízkészletek csökkent elérhetősége a hidrológiai aszályban csúcsosodhat ki.

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Kormányrendelet (34/2015. (II. 27.) Korm. rendelet módosítja) a veszélyes üzemeket az ott gyártott, tárolt vagy feldolgozott mennyiségének és veszélyeztető hatásuk figyelembe vételével, hatósági kockázatértékelés eljárás során az üzemeket különböző veszélyességi kategóriákba sorolja, katasztrófavédelmi engedélyben jelöli ki a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem körüli veszélyességi övezet határait (60. ábra).

A települést nagymértékben lefedi a „Szeged III” CH-bányatelek, ahol földgáz és kőolaj termelés folyik. Szűkebb értelemben az algyői közigazgatási területen csak Nagyfa és környékén nincs bányatelek. A bányatelek mellett környezetvédelmi szempontból említést érdemel a Szőreg-1 elnevezésű, kb. 1900 millió m³ kapacitású stratégiai gáztározó is.

A település közigazgatási határának D-DKi részén található veszélyes hulladéklerakó hely és annak szűk környezete (01770/12)- az építési szabályzat szerint is – revitalizálandó terület. Az 1980-as években a kőolajfűrés közben a felszínre került olajos, nehézfémekkel szennyezett, a település határában elhelyezett 60.000 m³ fűrészi iszap az egészségre ártalmas, rákkeltő anyagokat is tartalmaz, ezért szigorúan szabályozzák a tárolását. A rendkívül szennyezett iszap (6-8000 mg/kg olajtartalom) újrahasznosítása problémás, míg a tárolás nem megoldott, mint veszélyes hulladékot természetesen az előírásoknak megfelelő módon kell elszállítani. A terület rekultivációjára való kötelezettségeket a környezetvédelmi felügyelőség rekultivációs engedélyben rögzítette.

A rendszeresen megjelenő illegális hulladéklerakás jelentős környezeti kárt okozó felelőtlen elhelyezése veszélyt jelent a talajra, a talajvízre és hosszútávon a felszín alatti értékes ivóvízbázisokra. Különösen a folyómenti ártéri környezetet kell megóvnunk ettől.

60. ábra: Algyő közvetlen közelében lévő veszélyességi övezetek, védőzónák
(Forrás: Algyő Településszerkezeti Terv)

1.18. Katasztrófavédelem

Algyő katasztrófavédelmi övezetbe való sorolása: I. A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság az alsó és felső küszöbértékű veszélyes vegyi ipari üzemek körzetében, országos kiterjedésű, magas rendelkezésre állású, redundánsan működő adatátviteli hálózatra épülő meteorológiai és vegyi monitoring, valamint lakossági riasztó (Monitoring és Lakossági Riasztó - MoLaRi) rendszert telepített. Ennek keretében Csongrád megyében Algyőn, 5 riasztó végpont működik. A MoLaRi-rendszer megvalósulásával a veszélyes üzemek környezetében élő lakosság nagyobb biztonságban élhet, a külső védelmi tervekben, illetve a települési veszély-elhárítási tervekben a súlyos ipari balesetekkel kapcsolatos lakosságvédelmi döntések, intézkedések a rendszer működése esetén lényegesen rövidebb idő alatt hozhatók meg, ezáltal az emberi életben és egészségben okozott károk kockázata csökken, valamint elősegíti a veszélyhelyzet kezelésében résztvevő (hivatásos szervek) megalapozott döntéshozatalát.

Katasztrófavédelmi szempontból kockázatos a településhez közeli ipari-bányászati tevékenység és az ehhez kötődő védőzónák, illetve a belterületen húzódó, bányászattal érintett NY-K irányú „Hódmezővásárhely XII” nem hagyományos szénhidrogén bányatelek, illetve ÉÉNY-DDK irányultságú „Szeged III” szénhidrogén bányatelek.

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Az építésföldtan a földtan környezethez való optimális alkalmazkodása. Általában elmondható, hogy pár méteres mélységben sincs kedvezőbb műszaki tulajdonságú réteg, mint a felszínközeli, ezért nem indokolt a mélyalapozási mód. De építési munkákat illetően instabilitást okozhat, hogy a felszín alatti – 5 m-nél mélyebben lévő – rétegek lazábbak lehetnek, mint a fedő összlet. A feltárt 25 m mélységig talált különböző kötöttségű, zömében víz alatti, laza üledékes kőzetek nem kedvezőek az alapozási, mélyépítési létesítmények igényeihez: szilárdsági és kompresszibilitási tulajdonságaik „közepesen gyenge” kategóriába tartoznak.

A Tisza a folyószabályozási munkálatoknak köszönhetően ma enyhén kanyarogva bevágódó jellegű vízfolyás. A kanyarogva bevágódás eredménye a természetes védőgátként is szolgáló homorú partok megjelenése. A homorú partok csúszás- és süllyedésveszélyes területek, folyamatos hátrálásuk veszélyezteti a hullámtéri erdőket, rosszabb esetben az árvízvédelmi töltéseket. A legnagyobb reliefenergia a közigazgatási területen 9-10 m, de itt a homorú partoknál ez az érték nagyon meredek partoldalt eredményez.

Az egykori folyóvízi formakincs fattyúágaira, övzatonyaira történő építkezés, hasznosítás belvízi előntést vonhat maga után. 1800-as évek második felének folyószabályozási munkáihoz kapcsolódó gátépítések anyagának kitermelési helyei az amúgy is nehezen felismerhető felszíni formákat jelentősen megbontották és átfarmálták. A természeti formákkal gyakran kibogozhatatlanul összefonódó antropogén formák (csatornaásás, homok- és agyagbányászat) állapotváltozása például sekély alapozás esetén komoly tervezési szempontként szerepelhet.

Az árvízvédelmi földmű és fal közvetlen környezetében nem lehet munkagödört nyitni, kutat létesíteni. A talaj szerkezetét, szilárdságát megbontó tevékenység sem megengedett. Belvízjárta és fakadóvízes területeken geotechnikai jelentéssel megalapozott tervezés ajánlott. Fontos lenne folyamatos ellenőrzéssel elérni, hogy a jogszabályban lefektetettekkel megegyezően a belvízelvezető csatornák partján a 3 m-es karbantartási sávon ne lehessen sem épületet, sem kerítést építeni.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) szerint a MOL Nyrt. Algyői termelés bányauzemének több bányatelke működik Algyő területén. Az üzemi területek – kutató- és termelő kutak, szivattyútelepek – és termékvezetékek, valamint azok védőterülete/védősávja minden esetben vizsgálendő, illetve betartandó. Más bejegyzett bányaterület (agyag, homok) jelenleg nincs.

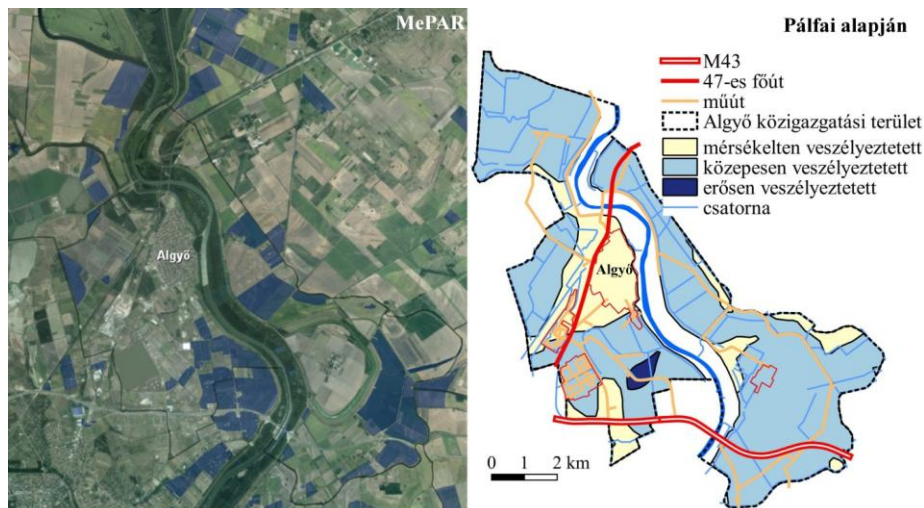
Algyő földrengés-veszélyeztetettsége a szeizmikus zónatérkép szerint alacsony.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

Az árvízvédelmi gátak állapotának folyamatos megfigyelése, esetleges hibáinak (üreges, repedezett, féreglyukakkal átjárt) javítása a település alacsony fekvése miatt rendkívül fontos. Az I. rendű töltéseknél jobb és bal parton is magassági és szelvényhiány állapítható meg. A települést és az ipartelepeket sem védi egyéb körtöltés. 2015. januárja óta a 74/2014. (XII.23.) BM rendelet hatályba lépése értelmében a településen a mértékadó árvízszint +1,0 m-rel nőtt, ezért a települést is érintő,

Tisza folyó I. rendű védőtöltésének magassági biztonsága már nem megfelelő, a jövőben szükség lesz a töltés magasítására.

A domborzati és talajadottságok miatt az árvíz mellett gyakran okoz nagy károkat – különösen a mezőgazdaságnak – az esetenként hatalmas területeket elborító belvíz (61. ábra). Algyő 80%-a mérsékelten, vagy erősen belvíz-veszélyeztetett terület; Algyőn nincs alig veszélyeztetett kategória. A folyószabályozásnak köszönhetően a gazdálkodás színtere kiterjedt a vízmentesített területekre, ezáltal „megteremtődött” egy új veszély, a belvíz természeti alapja is. Az intenzíven hasznosított fattyúágak is fokozzák a belvíz-veszélyeztetettséget.

61. ábra: Belvíz-veszélyeztetettség a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) és Pálfi (2002) szerint

Az ellene való védekezést segítő belvíz elvezető csatornák karbantartása gondot okoz, folyamatos munkákat igényel. A külterület mezőgazdasági területeinek és létesítményeinek belvíz elleni védelmére öblözeti rendszerekben kiépített csatornahálózatok és torkolati szivattyútelepek szolgálnak. Az öblözetek összekapcsolása lehetővé teszi, hogy a felszíni vizek a legkedvezőbb helyre legyenek kormányozhatók. Három belvízvédelmi szakaszhoz is tartozik a nagyközség. A belvizek által különösen veszélyeztetett területek közé tartozik az Algyői belvízrendszer. A vízelvezetés az Algyői-főcsatorna a 7,8 m³/s teljesítményű Algyői szivattyútelepén keresztül a Tisza folyóba irányul.

Az 1999., 2000., 2001. 2010. évi belvízvédkezések alkalmával a területen jelentős belvízi elöntések keletkeztek. A főcsatornákon 90-100%-os teltségek alakultak ki.

A belvíztározásra is használható holtágak erősen feliszapolódtak (elsősorban a Nagyfai Holt-Tisza). Az atkai részen 3,5 m-el számolva kb. 3 millió m³ víz van, míg a nagyfai részen már csak 1,5 m-es mélység áll rendelkezésre 915 ezer m³ vízzel. A belvízvédelmi csatornák állapota folyamatos karbantartást igényel.

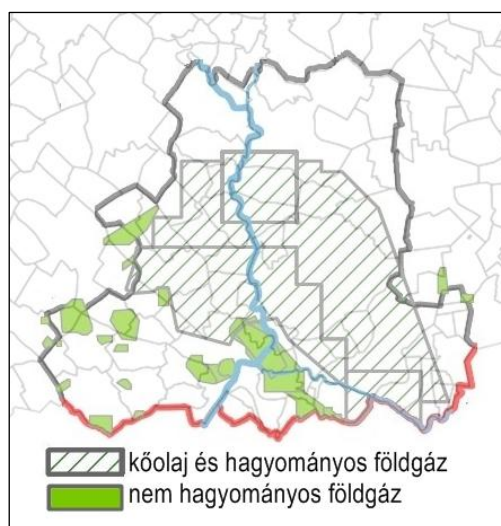
1.18.3.Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

Az erdők a fajösszetételnek és a közeli vizes területeknek köszönhetően kismértékben tűzveszélyesek. A kőolaj- és földgázkitermelés során keletkező környezet-szennyezések lehetséges módja a többszáz km hosszú földalatti vezetékek lyukadása. A kutakból a kitermelés során nyert nyersanyagok, illetve a melléktermékek (pl. óriási mennyiségű rétegvíz) csővezetékeken keresztül jutnak el a

gyűjtőállomásokig, majd a fő technológiai üzembe. Az ezekből fakadó károk elhárítása évente mintegy 100-120 millió forintba kerül.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Algyő az Országos Területrendezési Terv (OTrT) alapján nem tartozik az „Ásványi nyersanyag gazdálkodási terület” övezetébe, mivel a dokumentum csakis az állam kizárólagos tulajdonát képező területeket nevesíti. Csongrád Megyei Területrendezési Tervének (CSMTrT) kötelező érvénnyel, módosítások nélkül kellett átvennie ezt a tipológiai rendszert. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) által közzétett 2016.03.17-én lezárt adatokat tartalmazó nyilvántartása alapján Algyő területén javarészt kőolaj és hagyományos földgáz, kisebb részben nem hagyományos földgáz (palagáz) bányatelepeket találunk (62. ábra). Jelenleg bányászati célú kutatási terület nincs a település közigazgatási határain belül. Legutóbb a MOL Nyrt. végzett kutatást a **Szegedi-medence szénhidrogén-koncessziós területén**²⁴, ezek a kutatások 2010-ben zárultak. Kutatási célú fúrási tevékenység utoljára 2002-ben zajlott a településen (39. táblázat).

62. ábra: Szénhidrogén bányatelkek területei Algyőn és Csongrád megyében
(Forrás: MBFH nyilvántartása és MEGAR alapján, saját szerkesztés)

Fúrásjel	Dátum	Mélység (m)	EOVX (m)	EOVY (m)	Z (mBf)
Algyő-64	1967	3030,5	105807	744467,6	77,3
Algyő-68	1967	2670	102998,5	745127,8	77,8
Algyő-69	1967	2689	102002,4	745719,2	79,6
Algyő-101	1971	2585	100715,9	746540,5	80,7
Algyő-102	1971	2585	101181,2	745602,5	81,2
Algyő-114	1971	2638	100640,1	747613,8	80,5
Algyő-96	1977	2340	109763,9	733986,6	79,5
Algyő-K-1	1977	3693	107424,5	746485,8	77,2

²⁴ Szegedi Medence Terület Szénhidrogén Koncessziós jelentése, Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, 2012)

Fúrásjel	Dátum	Mélység (m)	EOVX (m)	EOVY (m)	Z (mBf)
Algyő-DK-1	2002	2698	102983,7	746560,9	78,5

39. táblázat: Algyő területére eső szénhidrogén-kutató fúrások helye és ideje az MBFH nyilvántartása alapján (Forrás: Szegedi Terület Szénhidrogén Koncessziós jelentése alapján, saját szerkesztés)

A CSMTTrT kiter a megye egészére kiterjedő **agyag- és homokbányászati lehetőségekre**, mely alól Algyő sem kivétel, hiszen talajai jórészt agyagos, vályogos fizikai féleségűek (CLC50). Ennek ellenére a településen nem találkozunk ilyen irányú bányászati tevékenységekkel. A MBFH Szolnoki Bányakapitányságának SZBK/2220/19/2008. számú jogerős határozatában is összesen egy darab, agyag kitermelésére létesítendő bányatelek nyilvántartásból való törlésével találkozhatunk. A területen munkálatok nem zajlottak, így a beruházónak tájrendezési és egyéb kötelezettségei nem voltak. A bányatelek kialakítására, kezelésére, rekultiválásra vonatkozó előírásokat a Helyi Építési Szabályzat tartalmazza (HÉSZ).

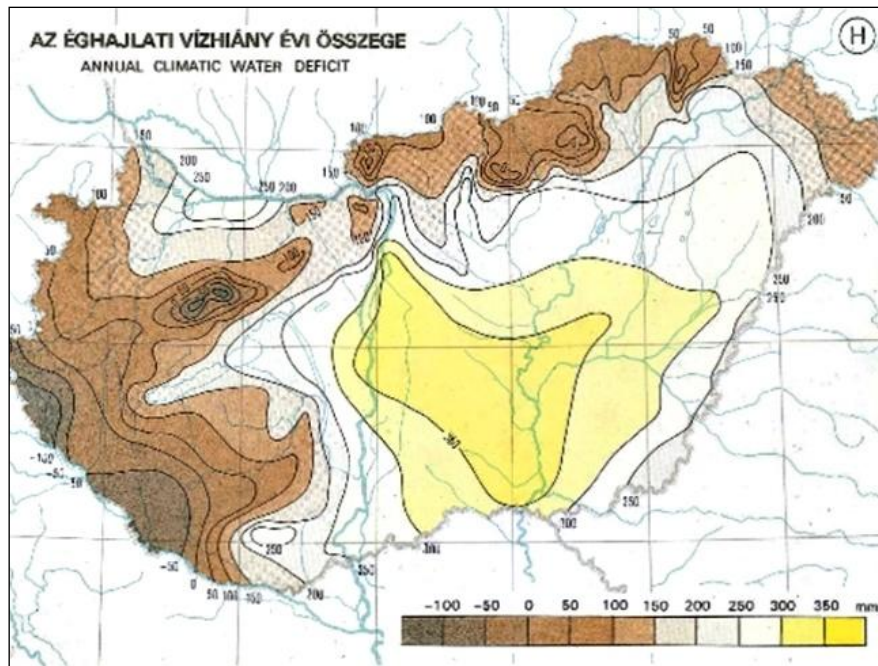
1.20. Települési klíma

Algyő hazánk meleg-száraz kontinentális klímájú területén fekszik, a medence-helyzetből adódó nehézségek is mondhatni itt és ebben a tágabb régióban érzékelhetőek a leginkább. Az évi átlagos csapadékmennyiség 520-550 mm között mozog, ami extrém esetekben ennél akár jóval kevesebb is lehet, ráadásul a lehulló csapadék időbeli eloszlása is jelentős szélsőségeket mutat. Ez a napsütéses órák országosan legmagasabb számával (akár 2000 óra felett), valamint a hozzá párosuló globálsugárzási paraméterrel (~ 4800 MJ/m²) azt eredményezi, hogy a lehetséges maximális párolgás jócskán meghaladja a területre hulló csapadék mennyiségét, **az ariditási index** arányszáma így az 1,4 értéket is elérheti²⁵. Ez akár évi 350-400 mm **éghajlati vízhiány**-t is jelenthet (63. ábra). A terület vízháztartása szempontjából problémát jelent még, hogy főként réti-, délen szikesedés problémáival küzdő szolonyeces talajokat találunk a területen (CLC50). Ezek magasabb albedójuk okán felelősek a felszínhez közeli légrétegek erősebb felmelegedéséért, a párolgás növekedéséért. Természetesen a melegebb légréteg okozta kialakuló légnyomáskülönbségek a szelek erősségét is befolyásolják, ám a Csongrád Megyei Területrendezési Terv alapján Algyő nem tartozik a szélerózióval különösebben fenyegetett települések közé.

A település belterületére általánosságban falusias, kisvárosias kép a jellemző, részben ennek köszönhetően **zöldfelületekkel** rendkívül jól ellátott (kiskertek, gyümölcsösök, fasorok). Algyő különös gondot fordít a belterületi fásítási programokra, hiszen ezek is elősegítik a **települési mikroklima** kedvező alakulását²⁶, így az itt lakók életminőségének javulását. A természet közeli fekvés szintén mérsékelni tudja a **hőhullámos napok** okozta kellemetlenségeket. Kiemelendő még a közúti Tisza híd lábánál található, 5,6 hektár felületű tó megléte, valamint a belterületet délnyugaton határoló közel 41 hektáros - egészségügyi szempontból is fontos – erdőterület és a 47. számú főút mellett telepített véderdősávok, melyek egyfajta pufferezónaként is működnek (MEPAR, 2016).

²⁵ Csongrád Megye Területfejlesztési Konceptiója

²⁶ Algyő 2016. évi Költségvetési Konceptió fejlesztési javaslatai

63. ábra: Az éghajlati vízhiány mértéke hazánkban
(Forrás: Nemzeti Éghajlati Atlasz, 1998)

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Térbeli adottságok és kapcsolatok: megye és a régió meghatározó agglomerációs térségbe integráltan, a nemzetközi hálózatok tengelyében

Térszerkezeti szempontból Algyő kedvező pozíciójú településnek számít, közel a megyei és regionális központokhoz. Csongrád megyén belüli térkapcsolatait a megye két központi funkciójú, megyei jogú városa (Szeged, Hódmezővásárhely) közötti fekvése erősen befolyásolja. Magyarországon belül is egyedi térszerkezeti sajátosság, hogy egy megyén belül két megyei jogú város ennyire közel, mindössze 25 km-re van egymástól. A térkapcsolatok intenzív lakossági és hivatásforgalmi mobilizációt, ezzel együtt markáns, duális vonzáscentrumot alakítottak ki a hazai térben. Ebbe a Szeged és Hódmezővásárhely közötti vonzástérbe egyedüli településként ékelődik be Algyő, melynek hatásai a település gazdasági – társadalmi folyamatait is alapjaiban meghatározzák. Ezt a helyzetet a statisztikai besorolások mellett az országos és megyei területfejlesztési dokumentumok megállapításai is alátámasztják: a KSH Szeged agglomeráció részének tekinti Algyőt, az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTFK) Szeged nagyvárosi településeggyüttesbe sorolja be, Csongrád Megye Területfejlesztési Koncepciója (CSTFK) pedig a Szeged – Hódmezővásárhely – Makó – Arad – Temesvár – Szabadka városhálózati csomópont megjelenítésével Algyőt egy határon átnyúló nemzetközi tengely részévé teszi. A megye központi vonzásteréhez való kapcsolódásán kívül Algyő helyzeti energiáit a hazai és nemzetközi gazdasági-közlekedési tengelyekbe való integráltsága is erősíti. Az OTFK-ban kijelölt országos gazdasági-technológiai magterület Algyőre is kiterjed. A településről alig 6 km távolságra található a legközelebbi, közvetlenül a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) részének számító közút (M43-as autópálya), lehetővé téve Algyő vállalkozásai, befektetői számára a Budapestre és a nyugat-európai gazdasági centrumokhoz, csomópontokhoz, tengeri kikötőkhöz való közvetlen és gyors közúti eljutást.

Társadalmi folyamatok: stabilitás és fenntarthatóság az országos és térségi problémák árnyékában

Az önállóvá válás óta végbement demográfiai folyamatokban nem fedezhetőek fel a szabályosság jelei, kisebb-nagyobb emelkedések és csökkenések eredményeként Algyő állandó népessége stagnált, 2000 óta folyamatosan 5300 fő feletti, 2005-ben lett először magasabb 5400 főnél. Ez az országos és megyei folyamatoknál is kedvezőbb tendenciát mutat és a szomszédos települések mutatóinál - Sándorfalva és Szeged kivételével – is jobbnak számít. Ez a kedvezőbb helyzet a természetes népesedési folyamatokban és a korstruktúrában már nem jelentkezik, leköveti az országos és európai szinten is megjelenő negatív folyamatokat: a halálozások száma 15 éve folyamatosan magasabb a születésekénél, a lakosság több mint 20 %-a 60 év feletti, ezek a folyamatok népességfogyást és előregedő korstruktúrát jeleznek. Algyő népesedési folyamatainak jellegzetessége az intenzív, a megyei és regionális mutatóknál magasabb fluktuáció, amely – ellentétben a megyei és regionális mutatókkal – pozitív tendenciát jelez. Ez visszaigazolást ad arról, hogy Algyőn bár sűrűn cserélődik a lakosság, így is szívesebben költöznek be, mint vándorolnak el onnan az emberek, ami lehetőség a település számára, hogy képes legyen fenntartani jelenlegi népességszámát és a jövőben növelni is azt. Az elkövetkező

években, évtizedekben fontos szerepe lesz annak, hogy képes-e Algyő olyan vonzerőt mutatni, ami ösztönzőleg hat a beköltözők számának emelkedésére. Kijelenthető, hogy településen a népességnövekedés legfőbb hajtóerejét a vándorlási folyamatok adhatják, mivel a természetes népesedési folyamatok – hasonlóképpen az országos folyamatokhoz – negatívak. A település népességmegtartó ereje viszonylag stabilnak mondható, ennek a stabilitásnak megtartása stratégiai fontosságú, kiemelt települési feladat a jövőre nézve, ami megfelelő településfejlesztési intézkedésekkel egy kiegyensúlyozott és fenntartható növekedés irányába orientálható.

Települési szolgáltatások: megfelelő alapok a modernizáció folytatásához

Algyő humán infrastruktúrájának színvonala megyei szinten is jóval kedvezőbb, mind a szolgáltatások, mind az infrastruktúrális feltételek tekintetében, azonban ezen a területén még így is számos fejlesztési feladat jelentkezik. Szerencsés helyzetet teremt Szeged közelsége, ami az oktatás és egészségügy területén is kiemelkedő országos jelentőséggel bír. Így az elsősorban nagyközségi szerepkör miatti korlátozott funkciók „kiegészítése” megoldott, ami – a megfelelő mobilizációs feltételek függvényében - jótékony hatással van a településkomfortra és a lakosságnak a településsel szemben támasztott igényeiben is könnyebb kompromisszumkészséget eredményez. A bölcsőde, óvoda és az általános iskola egyaránt korszerű körülményeket biztosít az oktatási-nevelési munka végzéséhez, a jövőbeni fejlődés – más településekkel ellentétben – nem csupán az állagmegóvásra korlátozódik, hanem a 21. századi megoldások bevezetésére és ez irányú fejlesztésére. A Fehér Ignác Általános Iskolának külleme, felszereltsége és környezeti, helyzeti adottságai (pl. az ápolt, megújuló közterületek és a fürdő közelsége) alapján megvan a lehetősége arra, hogy a megye legjobb alapfokú oktatási intézményévé váljon, ehhez megfelelő alapot teremt, hogy 2010 óta folyamatosan nő az általános iskolában tanulók száma. A közművelődési intézmények kínálata teljes, melyek széleskörű kulturális és alkotói tevékenységet tesznek lehetővé. Szolgáltatási- és programkálájuk szélesítésében fontos szerepe van a helyi civil szervezeteknek is, akik kezdeményezőként léphetnek fel az ilyen irányú fejlesztések megvalósításában. A helyi hagyományok és értékek megőrzése iránti tevékenységek az elmúlt években pezsdültek fel, az Algyői Értéktár Bizottság és a helyi értéktár létrehozása nem csak helyi kultúra presztízsét növeli, de hozzájárul a specifikus helyi értékekre épülő turisztikai fejlesztések megalapozásához is. Az egészségügyi ellátások a járóbeteg ellátásra és néhány szakrendelésre korlátozódnak. A fürdő fejlesztésére irányuló beavatkozások bővíthetik a prevenciós lehetőségeket és megelőző szolgáltatásokat, így a lakosság egészségi állapotának javítására is hatással lehetnek. Szeged „kiegészítő” jellege ugyanis csak a fekvőbeteg és sürgősségi ellátások tekintetében lehet alternatíva, a település méretéből fakadóan a prevenciónak és az egészségmegőrzésnek kiemelt szerepe van a egészségügyi fejlesztésekben. A sportolási lehetőségek a megye községei között a legjobbaknak számítanak. Az infrastruktúra a szabadidős és versenysport színvonalas üzésére is megfelelő a településen. Kiemelendő ezek közül a kézilabda és a labdarúgás, a szakosztályok a felnőtt és ifjúsági versenysport mellett az utánpótlás-nevelésben is aktívak, kézilabdában a hazai bajnokság másodosztályában szerepel a felnőtt férfi és női együttes is. Algyőnek tehát az adottságai megvannak ahhoz, hogy a megyei egyik „legsportosabb” településsé váljon, azonban még számos hiányzó infrastruktúrális elem létrehozását és eszközpark bővítést is meg kell valósítani ahhoz, hogy teljes körűen biztosítva legyenek a 21. századi körülmények a szabadidős és a versenysportolók számára is.

Gazdaság: törekvés a vállalkozások versenyképességének növelésére és a minőségi foglalkoztatásra

A település egész életére óriási hatással van, hogy itt található Csongrád megye egyik legnagyobb ipari komplexuma, a MOL Nyrt. szénhidrogén kitermelő egysége, ami a magyarországi CH-termelés egyharmadát adja, emellett számos vállalkozás és helyi lakos megélhetését is biztosítja. A komplexum révén Algyő hírnevét az ipari tevékenység határozta meg hosszú évek óta, ami jótékony hatással volt a település ipari-gazdasági folyamataira is: Algyő azon kevés régióbeli község közé tartozik, amelynek területén ipari park működik. A Jura Ipari Parkban az önkormányzat tulajdonosként is jelen van, így a döntéshozatalba, fejlesztési irányokba is közvetlen beleszólása van. A park jelenleg 73 ha-on terül el, 25 ha-nyi terület még beépíthető és területe 100 ha-osra bővíthető, vasúti, közúti kapcsolatai kiépültek. A parkkal szomszédos területek magántulajdonban vannak, így a bővítés utáni beépítésre területvásárlással van lehetőség. Ipari tevékenység végzésére alkalmas területek külterületen, a Tisza túloldalán is vannak. A ipari-technológiai vonzerőt a nagyvállalati és ipari parki jelenlét mellett Szeged, mint K+F+I háttérrel és kiterjedt hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerrel bíró egyetemi központ és a transzerurópai közlekedési hálózatba bekapcsolódó M43-as autópálya közelsége erősíti. Nem megkerülhetetlen tényező az ipari tevékenységeken túl, hogy a településen a 60-as években zajlott CH kutatásokig a mezőgazdaság volt Algyő gazdaságának meghatározó ágazata, melynek szerepe az iparosítással sem csökkent. Algyő gazdaságában még ma is az országos átlaghoz képest magasabb súllyal van jelen a mezőgazdaság, a vállalkozások 36 %-a tevékenykedik ezen a területen. A megyében Algyőn található a harmadik legtöbb gazdaság, ezek összesen 2152 hektáron tevékenykednek. Az ágazaton belül nagy jelentősége van a szántóföldi növénytermesztésnek és az állattartásnak. Az állattartás jelentőségét mutatja, hogy 274 állattartó gazdaság működik Algyőn, többségük sertés és baromfi tenyésztéssel foglalkozik. A település mezőgazdaságában van tehát potenciál, amelyet tovább javít a konyhakertet használók magas száma, amely megfelelő alapokat ad a kézműves, háztáji termékek készítéséhez, piaci megjelenéséhez. Ezek a tényezők együttesen hozzásegíthetik a helyi gazdaságot ahhoz, hogy a mezőgazdasági adottságra épülve magasabb hozzáadott értékű termékek előállításának irányába indulhasson el az ágazati diverzifikáció, valamint a fejlesztési tevékenység a helyi ellátásbiztonsághoz való hozzájárulás mellett exportképes termékeket bocsásson ki. A háztáji gazdálkodás és az általa előállított kézműves termékek a helyi imázs növelésének - és közvetlenül a turizmus sikeressé tételének is - megfelelő eszköze lehet. Annak ellenére, hogy a mezőgazdaság és az ipar jelenléte különösen erősnek számít, a szolgáltató szektor – párhuzamban az országos és globális piaci trendekkel – foglalkoztatja a legtöbb embert. A szolgáltató szektorban a helyi és térségi vállalkozások tevékenységét kiegészítő, továbbá a magas hozzáadott-értékű termékeket előállító, technológia-intenzív és erős innovációs potenciállal rendelkező vállalkozások vonzása adhat előremutató, dinamikus és hosszú távon is kifizetődő erősödést Algyő gazdasága számára. A gazdaság fejlesztésében nem megkerülhető tényező, hogy a település környéki CH-mezők kapacitása véges, így a gazdaság területén megvalósítandó fejlesztéseknek stratégiai és struktúrájukban olyan alapokat szükséges megteremtenie, ami a CH-kitermelés csökkenésével esetlegesen apadó bevételek pótlását lehetővé teszi. Összességében kijelenthető, hogy a település gazdasági adottságainak kiaknázása egy komplex és jól strukturált, mikro- és kisvállalkozások versenyképességét növelő, a közép- és nagyvállalkozások stabilitását fenntartó és – akár térségi hatású - foglalkoztatást ösztönző helyi programmal összekötve hozzájárulhat a gazdaság minőségorientált élénkítéséhez, Algyő gazdaságának fenntartható fejlődéséhez.

Turizmus: kiváló adottságok a kínálat bővítéséhez és színvonalas fejlesztéséhez

Ha az ágazati szempontú vizsgálatot szigorúan vesszük, a turizmust a szolgáltató szektor részeként, attól nem elválasztva kell kezelnünk, azonban Algyő településfejlesztési tevékenységei és elmúlt években zajlott civil, illetve szakmai erőfeszítései a turizmus jelentőségét olyan mértékben megnövelték a település életében, hogy szükséges azt különálló, stratégiai ágazatként kezelnünk. Ezt jelzi, hogy 2012-ben Turizmusfejlesztési Konceptiót alkotott meg a település, összefoglalva Algyő ágazattal kapcsolatos fejlesztési terveit. A turizmus a település jövőbeni fejlődése és a gazdaság diverzifikálása szempontjából is kulcsfontosságú fejlesztési területe Algyőnek. Az ágazat által generált hatások többszörösen érvényesülnek, hiszen a foglalkoztatás és a gazdaságélénkítés mellett a település vonzerejét, imázsát, ismertségét is számottevően befolyásolja. Algyő turisztikai adottságait és lehetőségeit elsősorban a helyzeti energiájából fakadó előnyök határozzák meg. Közvetlenül a megye leglátogatottabb turisztikai desztinációja (Szeged) közelében fekszik, az alig 6 km-re lévő M43-as autópályán számottevő nemzetközi tranzitforgalom bonyolódik le, a megye két legnagyobb és legintenzívebb mobilizációját lebonyolító települése között elhelyezkedve pedig a helyi lakosság szabadidő eltöltési lehetőségeit kiegészítő, könnyen, gyorsan elérhető desztinációként is azonosítható. Kínálata azonban továbbra is szűk és nem állnak még rendelkezésre teljes körűen azok az infrastrukturális, szolgáltatási és arculati elemek, amelyek jól megkülönböztethető, egyedi vonzerővel bíró turisztikai célponttá teszik Algyőt. A turizmus meghatározó pillérét adja a Borbála Fürdő, amely szolgáltatási színvonalával, áraival megfelelő alternatívát jelent a térségi fürdőkkel szemben. A fürdő fejlesztéséhez fejlesztési koncepciók és konkrét beruházási elképzelések is születtek az elmúlt években. Ezekből jól körvonalazható, hogy főleg az egészségügyi, gyógyászati vonal erősítésére törekszik az intézmény, továbbá az élményfürdőzésben kíván alternatívát nyújtani a térségbe érkező turisták számára. Algyő helyzeti előnyét erősíti a hazai és nemzetközi turisztikai hálózatokba való bekapcsolódása. A település az EuroVelo 11 kerékpárút nyomvonalában fekszik, áthalad rajta az Országos Kerékpáros Törzshálózat útvonala, a 47-es főút mellett teljes hosszában megépülő kerékpárúttal megvalósul a közvetlen kerékpáros összeköttetés Szegeddel. Az aktív turizmus lehet az egyik olyan terület, amelyben az adottságok és a lehetőségek a legmegfelelőbbek a jövőbeni fejlesztésekhez. Ebben a Tisza adottságainak kiaknázása, a horgászturizmus és a lovasturizmus lehet az egyik húzótematika, utóbbi fejlesztésére külön lovasprogrammal rendelkezik a település. Az aktív turizmus mellett a kultúrtörténeti hagyományok megőrzése, összekapcsolva a gasztronómia és a helyi termékek bemutatásával is figyelmet érdemlő tényező a turisztikai fejlesztésekben, hiszen ezeken a területeken is számos érdekes és értékes emlékeket tud felmutatni a település. A Tisza és a környezetében megjelenő természeti értékek az ökoturisztikai fejlesztésekhez megfelelő alapot nyújtanak. Továbbá az olajipari tevékenység is egy kiaknázatlan turisztikai téma, melyre interaktív bemutatóelemek létesítése potenciális alternatívaként jöhet szóba. Az egészségügyi vonalon a fejlesztés érdekes ága lehet a népi gyógyászat, amely tematikát jelenleg egyetlen egészségturisztikai termékeket kínáló megyei desztinációban sem fedezhetjük fel. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a vendégfogadási feltételek még csak kezdetleges fázisban vannak, a szálláshelyek kínálata szűk, viszont minőségi szálláshely biztosítása megoldott a háromcsillagos Levendula Hotel révén. Bár a szálláshely kapacitása csekély, a kiegészítő szolgáltatásokkal (rendezvényterem, konferenciaterem) összekötve önmagában már alkalmas arra, hogy az üzleti célból érkező vendégek számára minőségi vendégfogadási feltételeket kínáljon - ez a lehetséges befektetők vonzása szempontjából versenyelőnyt is jelenthet, hiszen Csongrád megye többi községében nem állnak rendelkezésre ilyen minőségi vendégfogadási feltételek. Az előnyök, illetve a megvalósítandó fejlesztések fenntarthatóvá és eredményessé tételének meghatározó eszköze az egyedi és jól megkülönböztethető települési arculat,

valamint marketingtevékenység. A kezdetleges lépések már megtörténtek, azonban további határozott és tudatos beavatkozásokra van még szükség ezen a területen.

Önkormányzati gazdálkodás és településüzemeltetés: fenntarthatóságra törekvés a fejlesztésekre hangolva

A település gazdálkodását és a mögötte felálló intézményrendszert, illetve településüzemeltetési szolgáltatásokat egyaránt a fenntarthatóság jellemzi. Az önkormányzat meglévő szervezeti struktúráját, erőforrásait használja fel a településfejlesztés tervezési, döntés-előkészítési és döntési folyamatainak ellátására, mely az egyik meghatározó része a kiegyensúlyozottan tervezhető gazdálkodási feladatok megvalósításának. Csongrád megye többi nagyközségénél kiegyensúlyozottabb és jobb gazdálkodási lehetőségei versenyelőnyt jelentenek Algyőnek, valamint nagyobb mozgásteret biztosítanak a saját forrásból történő fejlesztésekhez. A saját források felhasználásával többnyire lakosságorientált, kisebb léptékű beruházások valósíthatók meg, nagyobb fejlesztésekre külső, különösen uniós források bevonására továbbra is szükség van. A település intézményeinek fenntartásával együtt járó kiadások kiegyensúlyozottak, a folyamatos állagmegóváshoz és kisebb fejlesztésekhez szükséges források bevonását az önkormányzat bevételeiből meg tudja oldani. Az intézmények fenntartásában, állagmegóvásában fontos szerepet játszik a településüzemeltetést ellátó Gyeviép NKft., amely tevékenységével a településen kívül is megjelenik, elsősorban az építőipari piacon. Az önkormányzat vállalkozási, gazdaságfejlesztési tevékenységében a Gyeviép mellett az elsősorban turisztikai, vendéglátási területen működő Gyevitur Kft. számít a másik meghatározó vállalkozásnak. Ezek a vállalkozások, valamint a Jura Ipari Parkban meglévő önkormányzati részesedés, az önkormányzat tulajdonát képező ingatlanvagyon és a vagyongazdálkodás jó alapokat jelentenek egy növekvő és fenntartható gazdálkodási tevékenységhez. A minél hatékonyabb és eredményesebb települési gazdálkodásnak a hosszú távú célok irányába szükséges hatnia. Ezekkel egyrészt már idejekorán megkezdheti a felkészülést a település a 2022 utáni, várhatóan uniós fejlesztési források nélküli időszakra. Másrészt a település életében továbbra is meghatározó MOL Nyrt. és a szénhidrogén bányászat esetleges csökkenése esetén is meg tudja őrizni gazdaságának stabilitását.

Természeti, táji és környezeti adottságok: megóvandó értékek

Alapvetően a Tisza felszínformálása és az antropogén tevékenységek nyomják rá a bélyegét Algyő természeti, táji és környezeti viszonyaira. A tájhasználatban dominál a mezőgazdaság, a közigazgatási terület közel $\frac{3}{4}$ -ét ilyen felszín adja, ezek többnyire jó termőhelyi adottsággal bíró, rajtuk nagytáblás szántóföldi gazdálkodást folytatnak. A Tisza hullámterein természetközeli és ültetvény erdők találhatóak, a vizes-vizenyős felszínekkel együtt gazdag élővilággal rendelkeznek. Az erdők kezelésében problémaként merül fel a tulajdonviszonyok heterogenitása, amelynek kedvezőtlen hatásai a madarak élőhelyeinek zavarása mellett a megfelelő és hatékony hasznosításában is jelentkeznek. Az értékes flórák és faunák védelme biztosított. Az algyői területek északi részei a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, déli részei a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság fennhatósága alá tartoznak. A Tisza balparti területe különleges madárvédelmi Natura 2000 terület. Algyő közigazgatási határai között teljes hosszában, a Tisza vonala mentén Nemzeti Ökológiai Hálózat (NÖH) területei húzódnak. Ennek részeként a Tisza vonalában egy ökológiai folyosó húzódik, tőle keletre tájképvédelmi területek találhatóak. A Tisza parti sávjának megóvása mellett hangsúlyos két különleges természeti érték, az Atkai Holt-Tisza és a Nagyfai Holt-Tisza változatos és gazdag élővilágának megőrzése, természetes

állapotának helyreállítása is. Utóbbi ráadásul a NÖH magterületének és puffterületének is minősül. Az elmúlt 10 évben nem történt számottevő változás a területhasználatban, a beépítettség mellett az erdők aránya növekedett.

Települési környezet: kihívások elé állított fejlődési lehetőségek

Algyőn az elmúlt évtizedekben nem történt olyan számottevő településszerkezeti és építészeti változás, ami alapvetően megváltoztatta volna a település falusias jellegét. Azonban a település Szegedhez és iparterületekhez közelebb eső, déli részein bekövetkezett változások révén már kisvárosias és kertvárosias jegyek is megjelentek. A belterületi környezet természetközelinek mondható és a zöldfelületi ellátottság annak ellenére is megfelelőnek számít, hogy a hivatalos statisztikák szerint csak 3 % az aránya a belterületen. A szerkezeti tervben viszont már megjelennek a meglévő elemek megóvása mellett a zöldfelületi karakter erősítése iránti igények is. A zöldfelületek ápoltsága, karakterük erősítése és hozzájuk kapcsolódóan a virágosítás egyaránt olyan tényezők, melyre a fenntartható és élhető környezet megteremtése, a településökológiai és esztétikai értékek megóvása, a településkomfort javítása, valamint a település imázsának fejlesztése miatt is kiemelt figyelmet érdemelnek. A zöldfelületi rendszer azonban csak egy része annak a komplex környezeti rendszernek, amit az épített környezeti elemekkel együttesen alkot. Algyőn az épített környezetében a lakófunkció dominál, a különböző jellegű területek közötti határt a Fazekas utca – Kastélykert utca – Téglás utca - Aranyhíd utca vonala jelöli ki. Az általuk közrefogott területeken dominál a falusias jelleg, szigetszerűen kertvárosias foltokkal, ettől délre pedig már kisvárosias jelleget ölt a település képe. Utóbbi területen markánsan jelentkezik az az építészeti irányvonal, ami egy egységesebb, új és jól megkülönböztethető térrendezési imázst kölcsönöz a településképeknek, amelyhez megjelenésében a falusiasabb területen található a Községháza, a Faluház és a Tájház is illeszkedik. A kisvárosias területen jelentkeznek azok az építészeti, tér- és tájrendezési adottságok, amelyek a települési környezet esztétikájára és funkcionális jellegére a legnagyobb hatást gyakorolhatják az elkövetkező évek során. Ez a terület a település új, vonzó és élénk központjává válhat. Algyő építészeti örökségeinek és emlékeinek (Anna templom, Süli András ház) állapota megfelelő, a régészeti emlékek viszont az ipari tevékenységek miatt veszélyeztetettek, megóvásuk érdekében örökségvédelmi hatástanulmány is készült a településen, melynek felülvizsgálata aktuálissá vált. A környezeti adottságok alapján megállapítható, hogy a településképek fejlesztésében a legnagyobb kihívást a természetes környezet értékei, a komfortos és élhető lakókörnyezet, a turisztikai beavatkozások és az iparterületek okozta kockázatok mérséklésére irányuló tevékenységek közötti összhang megteremtése jelenti.

Közlekedés: megfelelő kapcsolódás a fő hazai és nemzetközi útvonalakhoz, hálózati és infrastrukturális hiányosságok a települési lakosság mobilizációjában

A település egyik legnagyobb helyzeti előnyét adja, hogy jó minőségű közúthálózaton közelíthető meg, így a hazai és nemzetközi közlekedési folyosókon keresztül is kiválóan nevezhető Algyő elérhetősége. Budapest alig 2 óra, a román határ kevesebb, mint 20 perc, az osztrák határ pedig kb. 5 óra alatt érhető el az M43-as autópályáról. A 47-es főút Szeged – Hódmezővásárhely közötti szakasza a főút legforgalmasabb szakaszának számít, emellett a megye egyik kulcsfontosságú, rendkívül intenzív mobilizációt lebonyolító útszakasza. Állapotában és minőségében jelentős javulást hozott a 2015-ben megvalósult útfelújítás. Algyő külön nyertese lett a beruházásnak azzal, hogy az építkezés részeként a településre vezető új bekötőút is létesült. A közúti mellett a kötöttpályás közlekedés is jelen van Algyőn.

Közlekedésbiztonsági szempontból kevésbé előnyös módon, a 47-es főutat keresztezve lehetséges a település belterületéről megközelíteni a vasútállomást, mely rossz állapotú, jelenlegi minőségében még az utasfogadás alapfeltételeit is csak korlátozottan képes ellátni. Az állomáshoz való eljutás körülményes – a vasúti közlekedés a jobb közúti mobilizációs feltételek következtében jelenleg nem jelent alternatívát a településen élők számára, annak ellenére, hogy fenntarthatósági szempontból indokolt lenne az utasokat erre a közlekedési módra ösztönözni. A Hódmezővásárhely – Szeged - Makó között várhatóan 2020-ig megépülő TramTrainnek Algyő is az egyik állomása lesz, így a kötőtpályás közlekedés iránti igény is felértékelődhet a településen élők számára, de ehhez még fel kell oldani az infrastruktúra és az állomáshoz való eljutás jelenlegi kényelmetlenségét és az utasfogadás komoly hiányosságait. Ezzel együtt a közösségi közlekedésnek is meghatározó jelentősége van a településen, különösen a Szeged irányába tartó mobilizáció tekintetében. Algyő az elszakadás után is szorosan kötődik Szegedhez, a két település közötti járatsűrűség nagy, azonban a szegedi tömegközlekedésbe való integrációja továbbra sem valósult meg. Az agglomerációs státusznak az egyik fontos elemeként szükséges számon tartani a TramTrain tervezésével és jövőbeni építésével létrejövő Hódmezővásárhely – Szeged közötti agglomerációs közösségi közlekedési rendszert, ami a közlekedésben résztvevő önkormányzatok és társaságok közötti tömegközlekedési integráció elmélyülését kívánja meg. Ennek egyik megkerülhetetlen szereplőjeként kell tekintetni Algyőre, mivel Szeged és Hódmezővásárhely közé egyedüli településként integrálódik be a vonalba. Racionális tervezéssel és hatékony kooperációval a három település egy hatékony agglomerációs tömegközlekedési rendszert építhet fel, ami példaértékű lehet akár országos és Közép-Kelet-Európai szinten is. A mobilizációs feltételek és kihívások tehát adottak, de emellett a települési közlekedési infrastruktúra területén is számos megoldandó feladat jelentkezik. A települési úthálózat és járdák megfelelő minőségűvé tétele folyamatosan kardinális településüzemeltetési és fejlesztési kérdés, melyre a településnek már van utcaszintre lebontott fejlesztési terve. Ezen felül megoldandó feladatként merül fel a település kerékpárosbaráttá tétele, hiszen a jelenlegi feltételek még nem teljesen adták a biztonságos belterületi kerékpározásra, ami Algyő méretéből, adottságaiból fakadóan egy kiemelten kezelendő közlekedési formának számít. A parkolási feltételek javítása különösen a kisvárosi településrészen lesz fontos szempont a fürdő bővítésével esetlegesen megnövekvő vendégforgalom kiszolgálása érdekében. Összességében az előbbieken bemutatott tényezőkből megállapítható, hogy a belterületi úthálózat korszerűsítése és kerékpárosbaráttá tétele, a racionális és utasbarát, integrált agglomerációs közlekedés és a lakosság TramTrainhez való biztonságos eljutását biztosító feltételek kialakításai lesznek az elkövetkező évek legnagyobb közlekedési kihívásai a település számára.

Közművek: korszerűség és fenntarthatóság biztosítása

A közüemi ellátottság színvonalában Algyő Csongrád megye élvonalába tartozik, amelyben fontos szerepe van az elmúlt években megvalósított fejlesztéseknek is. Az ivóvíz- és szennyvízhálózat összeköttetésben van a szegedi hálózattal is, az üzemeltetésben a megyeszékhely vízműve vesz részt. Az ivóvíz szolgáltatás minőségének javítására - elsősorban az ammónium és arzén terhelés csökkentésére fókuszálva - nagy szükség volt. Az elmúlt években megvalósult ivóvíz-minőség javító programmal sikerült ezen a területen is számottevő javulást elérni, a szolgáltatás ma már nagy kapacitással, jó minőségű ivóvizet szolgáltatva működhet. Az ivóvíz- és szennyvíz hálózatokba bekapcsolt lakások száma szinte teljesnek mondható, a szennyvíztisztító telep kapacitása bőven meghaladja az általa átlagosan tisztított víz mennyiségét, így növekvő felhasználás esetén is várhatóan biztosított a zavartalan üzemeltetés. Az energiagazdálkodás területén Algyő adottságai túlmutatnak a

települési ellátás biztosításán, a gáztároló kapacitása és tárolási volumene a hazai ellátásbiztonság szempontjából kiemelt stratégiai jelentőséggel bír. Ezt erősíti, hogy nemzetközi fontosságú csővezetékek végpontjai találkoznak a településen. A gázellátottság tekintetében az adottságokból is fakadóan teljes a kiépítettség, azonban a szolgáltatott gáz mennyiségében folyamatos csökkentés tapasztalható, amely főleg az alternatív megoldások terjedésével, az energiatakarékosságot szolgáló lakossági és céges beruházásokkal hozható összefüggésbe. Ezen a területen Algyő a nagyvállalati jelenlétet kihasználva mintatelepülés is lehet, amennyiben az elmúlt években elkezdett és megvalósított energetikai beruházásaival képes a lehető legnagyobb arányban megújuló és alternatív erőforrásokkal biztosítani a település energiaellátottságát. Ebben fontos szerepe lehet azoknak az okos megoldásoknak is, melyek a villamoshálózati rendszerek és a közvilágítás területén már hazai szinten is megjelentek. Szükség is van erre, hiszen a településen még ma is gyakori látvány a fa és az idős tartóoszlopok jelenléte, amelyek egyrészt biztonsági, másrészt településképi szempontból is előnytelen megoldásnak számítanak. A közvilágítás területén az energiatakarékos, LED fényforrások használata továbbra sem elterjedt technológia, pedig ismert tény, hogy a közüzemi díjak csökkentésére gyakorolt kedvező hatása mellett egy fenntartható, tartós, költséghatékony világítási megoldás is. A hírközlési rendszerek tartják a lépést a hazai hálózati fejlődésével, Szeged közelsége pozitív hatással lehet a települési internet-sávszélességre is, mivel a megyeszékhelyen és környékén a szolgáltatók hamarabb kezdik el új és korszerűbb szolgáltatásaik bevezetését.

Környezetvédelem, katasztrófavédelem és nyersanyagok: levegőminőségi, természeti és ipari kockázatok

A település környezeti állapotára a legnagyobb hatással a legjelentősebb gazdasági, infrastrukturális és természeti elemei vannak. Algyő esetében a környezetvédelmi és katasztrófavédelmi kockázatok között első helyen szükséges említést tenni a MOL Nyrt. CH-kitermelő létesítményére. A talajra, vizekre és levegőtisztaságra egyaránt hatással van az itt megjelenő tevékenység, a fúrások és a kitermelési folyamat során keletkező mellék-, salak- és szennyezőanyagok, valamint azok elhelyezése, tárolása, alapjaiban befolyásolja a település környezetében elhelyezkedő természeti elemek (különösen a talaj és a víz) minőségét, állapotát – annak ellenére is, hogy a legkorszerűbb és legbiztonságosabb módszereket alkalmazzák Algyőn. A talajok sekély termőrétegük miatt szikesedésre hajlamosak, a megfelelő védekező létesítmények mellett is árvízi kockázat lép fel, de ennél erősebben jelentkeznek a belvízzel kapcsolatos kockázatok. A felszíni vizek közül a Tisza vize Algyőnél II. osztályú, kissé szennyezett minőségűnek számít, de öntözésre és halgazdálkodásra alkalmas. Algyő a felszín alatti vizek szempontjából érzékeny területen fekszik, a talajvíz igen magasán, átlagosan 2 – 4 m-en van, magasabb rétegeiben pedig CH komponensek is azonosíthatóak, a határértéket azonban egyetlen szennyezőanyag területén sem éri el vagy haladja meg. A szennyezettségi szint monitoringja – többek között bányászati előírásokból és okokból is – jól megoldott, több környezethasználati monitoring pont is van a település területén. A légszennyezettségre az ipari tevékenység van a legnagyobb hatással, előbbi különösen az illékony szerves vegyületek átlagosnál magasabb kibocsátását okozza, ami a határértéket így sem lépi túl, megfelelő műszaki-biztonsági feltételek mellett pedig fenntartható és csökkenthető. A közlekedés levegőminőségre gyakorolt hatása a közlekedési technológiák alapvető korszerűsödésével, az úthálózat minőségének javulásával (lásd 47-es út felújítása) tovább csökkenthető. Ez összhangban van a zaj- és rezgésterhelés szintjének redukálásával is, melyre a település a hazai és nemzetközi normák betartását is figyelembe vevő településrendezési eszközökkel rendelkezik, szintje nem lépi túl a megengedett határértékeket. A 47-es út felújítása során az út a

település lakott részeihez legközelebbi szakaszain 212 m hosszan felépült zajvédő fal gondoskodik az ártalomcsökkentésről. Összességében a környezeti kockázatok a megye más településeivel ellentétben jóval magasabbak Algyőn, azonban a szükséges és megfelelő biztonsági, preventív technológiák és intézkedések megoldottak, a település jövője szempontjából ezeknek folyamatos modernizációja létfontosságú kérdés.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. Helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Hosszú időre visszavezethető, kedvezőtlen és szerencsés folyamatokkal tűzdelt története Csongrád megye egyik legérdekesebb településévé tette Algyőt. Jelenlegi helyzetére összességében az elmúlt 150 év folyamatai nyomták rá a bélyegét. Az első nagy hatású esemény a 1879-es árvíz volt, melynek pusztítása után egy teljesen új település épült fel a mai helyen, ennek szerkezeti adottságait ma is őrzi a település. Ezt követően közel száz éven át egy többnyire mezőgazdaságra épülő, falusias profilja volt a településnek, amit alapjaiban változtattak meg az 1950-es évektől induló kísérleti, termálvíz kinyerésére irányuló fúrások, melynek véletlen eredményeként Magyarország legnagyobb szénhidrogén lelőhelyét fedezték fel a településnél. A feltárás után megépült Magyarország legnagyobb szénhidrogén bányászati létesítménye, Algyő országos hírnevet szerzett és hazai energiaellátás kulcstelepülése lett. A beruházás révén a település lakossága jelentős növekedésnek indult, számos szakember és családjuk talált új lakóhelyre Algyőn. Ennek ellenére önálló településként 1973-ban megszűnt és Szeged része, lett 1997-ben azonban a közakarat ismét az önállóság mellett döntött, ezután indulhatott el egy újabb fejezet a település életében.

Algyő helyzeti energiáit ma is alapvetően a Szegedhez való kapcsolódás befolyásolja, hiszen a megyeszékhelyet körülvevő agglomerációs gyűrű részének számít. A megyeszékhely és Hódmezővásárhely között kialakult forgalmi tengely intenzív közúti és tömegközlekedési forgalmat bonyolít le a települések között. A tömegközlekedés területén jelenleg távolsági buszjáratokon keresztül megoldott az összeköttetés. A Hódmezővásárhely – Szeged – Makó TramTrain megépítésével remélhetőleg a gyakorlatban is kialakuló integrált közlekedésszervezési szisztéma lehetőséget teremthet arra, hogy Algyő a korábbiaknál hatékonyabban és magasabb színvonalon csatlakozzon be és legyen szerves része egy összehangolt agglomerációs hálózatnak. Az elmúlt években a hazai gyorsforgalmi infrastruktúra-hálózat fejlődése lehetőséget adott arra, hogy a település eredményesebben kapcsolódjon be a hazai és nemzetközi gazdasági életbe, közvetlen kapcsolódása legyen a nemzetközi közúti tranzithálózatokhoz. Ez a tényező üzleti befektetések, új beruházások megjelenéséhez plusz vonzerőt jelent immáron Algyő számára. A szegedi agglomerációs gyűrűben található települések közül gazdaságilag a legerősebbnek és legönállóbbnak számít, azonban a települési infrastruktúrában továbbra is jelentkeznek azok a hiányosságok, amelyek egy modern, 21. századi igényeket is kielégítő településsé teszik Algyőt. A települési infrastruktúrában a településkomfort szempontjából fontos beruházások zajlottak le az elmúlt években. Különösen fontosak voltak az ivóvíz- és szennyvíz-hálózatot érintő beruházások, amellyel sikerült megoldani az ivóvizek arzén és ammónium tartalmának jelentős csökkentését, valamint a csatornahálózatba bekapcsolni szinte az összes lakást. A településen belüli úthálózatban jelen lévő problémákat azonban továbbra sem sikerült teljes mértékben orvosolni. Ilyen egyrészt a megfelelő útminőség, másrészt a település biztonságos kerékpározhatóságát lehetővé tevő megoldások kialakítása. A településszerkezetben és településképből is folyamatos változások mennek végbe, melynek egyik leglátványosabb területe Algyő délnyugati és déli területein azonosítható. A település ezen részén egyre dominánsabban jelentkeznek a kisvárosias, kertvárosias településjegyek. Kihívást jelent, hogy ezzel a változással településképi szempontból hogyan lehet egységbe hozni a falusias jelleget úgy, hogy a település megtartsa sajátos

falusias báját és egy élhető, modern településképet egyaránt sugalljon az ide érkezők és az itt élők számára.

Szerencsésnek is tekinthető helyi és helyzeti adottságai révén az agglomerációban található többi településnél kedvezőbb lehetőségei vannak a saját források felhasználásában. A megye legtöbb községével szemben az állami és uniós támogatásoktól való függése alacsonyabbnak számít, saját forrásokból megvalósítandó fejlesztéseire az átlagosnál némileg nagyobb mozgásteret tud magának biztosítani. Bár életében továbbra is markánsan jelen van a Szeged felé irányuló, elsősorban hivatásforgalmi és munkaerőpiaci célú mobilizáció, a településen jelen lévő ipari-gazdasági szervezetek a helyi mellett a szomszédos települések munkavállalói számára is vonzerőt jelentenek.

A települések között fennálló szimbiózis és gazdasági erő is hozzájárult Algyőn a demográfiai folyamatok viszonylagos stabilitásához. A szuburbanizációból fakadó népességnövekedés, valamint az elvándorlásból és a – gyakran negatív előjelű - természetes népesedési folyamatokból fakadó népességváltozások egy sajátos egyensúlyi helyzetet teremtettek, amelynek egyik jellegzetessége az átlagosnál magasabb népességcserélődés.

A korábban már említett, kedvezőbb helyzeti és helyi adottságoknak is köszönhetően a településen megjelenő szolgáltatások minősége is az átlagosnál jobbnak számít. Biztosítottak a legfontosabb oktatási-nevelési intézmények, amelyek infrastruktúrájukban és felszereltségükben az átlagosnál jobb feltételeket kínálnak. A Fehér Ignác Általános Iskola a megye egyik legkorszerűbb iskolája. A korszerű infrastrukturális feltételek adta vonzerő eredményesen párosul a színvonalas oktatói-nevelői munkával, melynek egyik számottevő eredménye, hogy az elmúlt öt évben folyamatosan emelkedett az intézménybe járó gyerekek száma. Az egészségügy az alapellátási szintig biztosított, Szeged közelsége némileg megkönnyíti a szakellátásokhoz, fekvőbeteg ellátásokhoz való hozzáférést a településen élők számára. Az alapellátásnak elsősorban a megelőzést szükséges szolgálnia, mely tevékenységet a település szabadidős és sport lehetőségei, valamint a fürdőben rendelkezésre álló rekreációs és wellness szolgáltatások is kiegészítenek. A kultúra területén Algyő számos értéket tud felmutatni, a kulturális életet kiszolgáló infrastruktúra megfelel a település méretének, lakosságának. Az oktatási, egészségügyi, kulturális és sportélet működése mögött egy proaktív civil háttér is áll. Tevékenységükkel számos értéket hoznak a település életébe, aktív és meghatározó szereplői Algyőnek, akikre érdemes támaszkodni mind a működtetés, mind a fejlesztések tervezése, megvalósítása, az értékek megőrzése, ápolása során.

A civilek tevékenysége mellett a település értékeinek megőrzésében, összegyűjtésében és rendszerezésében fontos állomás volt az Algyői Értéktár Bizottság létrehozása és az algyői értékek meghatározása. Az algyői értékek fontos pillérei a turizmusnak, amelynek fejlesztésére különös figyelem hárul az elkövetkező években. A lovasturizmus, az aktív- és ökoturizmus, a Tisza turisztikai hasznosítása, a kulturális- és gasztroturizmus, valamint az olajipari tematika mellett a fürdő, illetve a gyógyászat lehet ezen a területen kitörési pont. A Borbála Fürdő ma is fontos szerepet játszik a település turizmusában. Bár jelenleg csak egy helyi, térségi jelentőségű fürdőként pozicionálható, mind területében, mind szolgáltatási portfóliójában van fejlesztési potenciál, melyhez ambiciózus fejlesztési elképzelések is párosulnak. Különösen igaz ez a gyógyászat tekintetében, amelynek a fejlesztése az elkövetkező évek egyik meghatározó fürdőfejlesztési és turisztikai feladataként merül fel.

A turizmus azonban csak az egyik, feltörekvő ága Algyő gazdaságának, jelenlegi jelentősége a település gazdaságában azonban még kisebb, mint az ipari – mezőgazdasági - szolgáltató szektoré. Az ipari tevékenység jelenléte kiemelkedő, a MOL Nyrt. szénhidrogén-bányászatra épülő telepe Csongrád megye legnagyobb ipari létesítménye és nem csak Algyő, hanem a térség egyik legjelentősebb

foglalkoztatója is. A MOL Nyrt. sokáig az ipari tevékenység szinte egyedüli szereplője volt a Jura Ipari Park létrehozásáig, melyben immáron 40 vállalkozás tevékenykedik. A park jelenleg még nem használja ki kapacitásait teljes körűen, emellett bővítési lehetőségek - ha korlátozottan is - de továbbra is vannak, a növekedési lehetőségek adóttak. Algyőn az ipar megjelenése ellenére sem szorult vissza a település gazdasági profilját hosszú időn át meghatározó mezőgazdaság. A többnyire szántóföldi gazdálkodásra és az állattenyésztésre épülő agrárium számára az átlagosnál jóval kedvezőbb természeti adottságok állnak rendelkezésre az eredményes és hatékony gazdálkodáshoz, a feldolgozó kapacitások hiánya a magasabb hozzáadott-értékű termékek előállításának (egyben a jövedelmezőség növelésének) viszont egyik hátráltató tényezőjeként azonosítható. A mezőgazdasági potenciált javító és a hozzáadott-értéket növelő termékkínálat kialakításában a konyhakertek, a háztáji gazdálkodás jelenléte megkerülhetetlen tényezőként lép fel. Az élelmiszeripari és egyéb kézműipari, manufaktúrális termékek közvetlenül is hozzájárulnak a települési értékek növeléséhez, ezáltal az imázs és a turisztikai vonzerő javításához is. A gazdaságban jelentkező adottságoknak és tényezőknek a tükrében a befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési programoknak az említett ágazatokra, valamint a helyi vállalkozásokra való összpontosítása lehet az egyik kulcstényezője. Ennek eredményessége különösen fontosnak ígérkezik a szénhidrogén készletek hosszú távon várható kimerülése miatt. A szénhidrogén bányászat és a rá épülő tevékenységből származó települési bevételek esetleges csökkenése esetén azok pótlása új, eredményes vállalkozási tevékenységek megjelenésével segítheti a település gazdaságának fenntartható fejlődési pályára állítását.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
Élhető, csendes települési környezet Kiváló közbiztonság Természeti környezet értékei Jura Ipari Park és az iparterületek bővítési lehetőségei Mezőgazdasági adottságok és hagyományok Színvonalas oktatási körülmények és növekvő diákszám Fehér Ignác Általános Iskolában Határozott turisztikai fejlesztési elképzelések Rendszerezett, ápoltság helyi értékek Proaktív civil szervezetek Helyközi járatok sűrűsége Széleskörű szociális szolgáltatások Lakáscélú beruházásokra alkalmas, még beépítetlen, bővíthető belterületi részek Településspecifikus ágazati fejlesztési tervek rendelkezésre állása Kiegyensúlyozott önkormányzati- és vagyongazdálkodás Színvonalas sport- és szabadidős infrastruktúra	Egységes és egyedi települési arculat hiánya Előregedő korstruktúra Belterületi utak minősége Kerékpáros közlekedési feltételek hiányosságai Nemzetközi vendégfogadási feltételek hiányosságai Technológia-intenzív és magas hozzáadott értéket előállító, innovatív vállalkozások hiánya Felsőfokú végzettségűek országos átlagnál alacsonyabb száma a helyi lakosságban Megyei turisztikai együttműködésekben való alacsony részvétel Egyoldalú, ipari fókuszú települési hírnév

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Elhelyezkedés Szeged és Hódmezővásárhely közötti élénk gazdasági és munkaerőpiaci kohézió vonalában Algyő ipari tevékenységének országos hírneve Termelő- és feldolgozóipart, illetve mezőgazdaságot preferáló hazai gazdaságpolitika Szuburbanizációs folyamatok erősödése Hódmezővásárhelyen és Szegeden M43-as autópálya tranzitforgalma és nemzetközi útvonalakra csatlakozása Tisza turisztikai hasznosíthatósága Nemzetközi és hazai turisztikai hálózatok 2014 – 2020-as időszakban elérhető uniós források Növekvő turisztikai látogatások Csongrád megyében	Szénhidrogén készletek csökkenése Növekvő környezeti kockázatok Gazdasági recesszió Kiszámíthatatlan jogszabályi környezet Növekvő migrációs nyomás a magyar határon Csökkenő önkormányzati bevételek Növekvő rendkívüli kiadások Kedvezőtlen irányban változó vagyoni helyzet Településtervezési, építészeti szabályok kedvezőtlen irányú változásai Fejlesztési források csökkenése Intézmények finanszírozásának csökkenése Növekvő elvándorlás Önkormányzat gazdálkodási, döntéshozói szuverenitásának visszaszorulása A település hírnevének romlása

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A településfejlesztés során alapvető fontosságú az építészeti, területrendezési keretekkel való összhang megteremtése. A Helyi Építési Szabályzat és a Településrendezési Terv magába foglalja a településrendezési előírásokat, szabályokat, tervezési irányvonalakat, ezek alapján van lehetőség meghatározni a településfejlesztési elképzeléseket, irányokat, célokat. Ezek a településrendezési dokumentumok megkerülhetetlenek bármilyen fejlesztés, beruházás tervezése során, azok megalapozottságában elsődleges fontosságú megállapításainak, előírásainak figyelembe vétele. Algyőn a településrendezés legfőbb sajátossága, hogy az elmúlt években megvalósult településképi, szerkezeti módosításokhoz megfelelően adaptálódott, így településképileg és funkcionálisan is a település várható területi fejlődését, változásait követi le. Algyőnek nincs igazi településközpontja, a közigazgatási, művelődési funkciókkal bíró intézmények közel vannak egymáshoz, integrálódtak a lakófunkció által dominált, a település északi, középső és keleti felét jellemző falusias településképpbe. Funkcionális szempontból jóval egységesebb képet mutat az iskola és a Borbála Fürdő körül létrejött, kisvárosias-kertvárosias településrész, mely a településképi változásának egyik fő területeként azonosítható, így településfejlesztési szempontból is külön figyelmet érdemlő területi egysége Algyőnek. A belterületnek vannak bővítési lehetőségei déli irányban. A bővíthetőséget egyrészt az ipari létesítményekre vonatkozó biztonsági előírások, másrészt a természetes területek megóvását szolgáló szabályok befolyásolják.

A településfejlesztési tevékenységben fontos szerepet töltenek be a különböző helyi, szakmai és ágazati fejlesztési dokumentumok is, valamint a nemzetközi, országos és megyei fejlesztési tervdokumentumok is. Koncepcionális és stratégiai tervezési szinten is ezeknek a megállapításai, az általuk meghatározott irányvonalak jelentenek kiindulási alapot a településfejlesztés során. Előfordulnak köztük évekkel ezelőtt megállapított fejlesztési elképzelések és célok is, így a készítésük, elfogadásuk óta megváltozott gazdasági, települési, környezeti elemekhez adaptálódva lehetséges azokat a koncepció és stratégiaalkotás részévé tenni.

3.2. Probléma- és értéktérkép

A megalapozó vizsgálat, a helyzetelemzés és a helyzetértékelés során bemutatott települési jellemzők, valamint az azok alapján megállapított szintézisek alapján Algyő egész területét érintő problémáikat és értékeket alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

PROBLÉMÁK	ÉRTÉKEK
Belterületi utak és járdák minősége Tájékoztatót szolgáló információs és utcanév táblák vizuális minősége Útburkolati felfestések kopottsága Elektromos hálózat elavult tartóoszlopai Fazekas utcai terület kihasználatlansága Olajbányászati tevékenység környezeti kockázatai Település egyoldalú, olajra és hozzá kapcsolódó iparra támaszkodó ismertsége Egységes, egyedi települési arculat hiánya Vasútállomás állapota Algyőről induló helyközi buszjáratok Szeged és Hódmezővásárhely helyi tömegközlekedésébe való integráltságának hiánya Lakosság kedvezőtlen korstruktúrája Kedvezőtlen természetes népesedési folyamatok Kerékpáros infrastruktúra hiányosságai Kedvezőtlen parkolási feltételek a Polgármesteri Hivatalnál, a Téglás utcában, Géza utcában és a Borbála Fürdő körül Versenyképes turisztikai programcsomagok hiánya Alacsony vendég- és látogatószám a turizmusban Külföldi látogatók vendégfogadási és információs feltételeinek hiányosságai Hódmezővásárhely irányába tartó kerékpárút hiányzó szakasza Tisza part alulhasznosítottasága Belterület bővíthetőségének korlátai Atkai-holtág felől a Vásárhelyi utca irányába veszélyes gépjármű-átkelési körülmények Szakképesítéssel rendelkező regisztrált álláskeresők nagy aránya Elöregedő lakásállomány Belvíz-veszélyeztetettség Kevés szelektív hulladékgyűjtő sziget Megújuló energiaforrásokban rejlő lehetőségek kiaknázatlansága	Algyői lakosok Algyői vállalkozások Algyői civil szervezetek Olajmező Jura Ipari Park Borbála Fürdő Tájház Süli András életműve Gyevi bíró mondája Gálné Nagy Ildikó szövő, népi iparművész munkássága Algyői Hagyományőrző Citerazenekar Algyői kézművesek Móra Ferenc Népszínház Tisza algyői szakasza Atkai Holt-Tisza Nagyfai Holt-Tisza Szent Anna-templom Hangár Szabadidőközpont Ezerjófű Gyógynövénykert Halászcserda Fehér Ignác Általános Iskola Szivárvány óvoda Bóbita Bölcsőde Egyesített Szociális Intézmény Egészség ház Faluház és könyvtár Alkotóház EzerJóHáz Levendula Hotel Szent Anna Templom Süli András Ház Sportközpont, helyi sportegyesületek, sportélet Lovas központ és lovasélet Algyői horgásztavak és horgászélet Téglagyári-tó Helyi termékek Helyi programok Kedvező mezőgazdasági adottságok Algyőt érintő nemzetközi és hazai turisztikai hálózatok Kastélykert u. – Fazekas u. – Téglás u. közötti, megújuló településrész